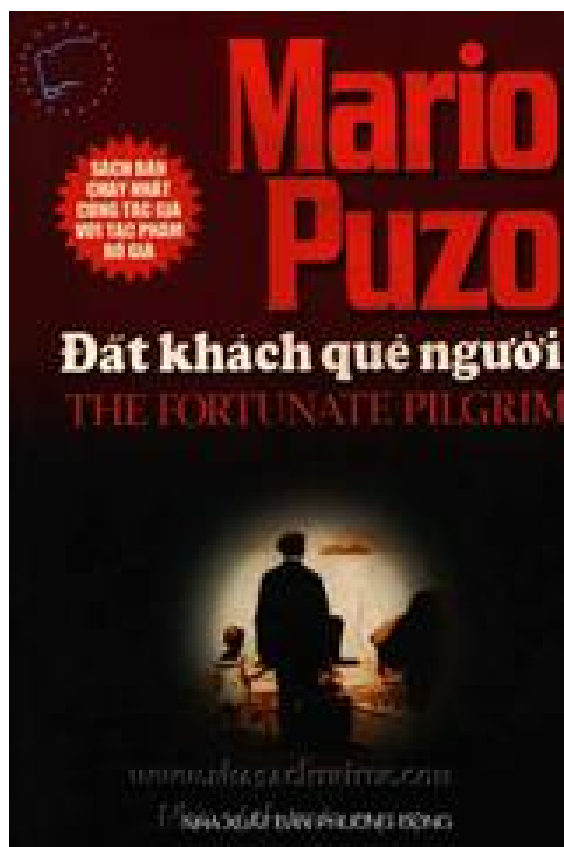

Mario Puzo

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Nguyên tác: The Fortunate Pilgrim

Vnthuquan.net, 2009.

Lời nói đầu

Mario Puzo

Đất Khách Quê Người là tác phẩm văn học đạt tới sự chân thật, thăm sâu đến kỳ lạ của nhà văn lừng danh Mario Puzo. Theo tác giả, từ những năm sáu mươi, ông đã dành phần lớn tâm trí cho đề tài nhân sinh này. Ông đã sống, đã thể nghiệm, đã "trầm người" trong khu vực đề tài để diễn tả với một sức mạnh mới.

Đất Khách Quê Người là một phần máu thịt của ông, là quê hương, gia tộc, gia đình ông. Mỗi nhân vật trong sách dù xa hay gần, trực tiếp hay gián tiếp...đều là người thân của ông hoặc người ông đã tiếp cận, được sinh ra và lớn lên trong bối cảnh bi thương của con người, buộc phải rời Tổ quốc vượt ngàn dặm biển để kiếm sống nơi đất khách quê người.

Mario Puzo là tác giả liên tục thành công trong nhiều cuốn sách, mà tiêu biểu là Bó Già, đã vạch trần và lên án các tập đoàn tội ác Mafia,

hoạt động trên đất Mỹ và địa bàn liên quan, với đường dây buôn lậu ma túy, gái mãi dâm, sòng bạc, ám sát, khống chế, bắt cóc tống tiền.

Đất Khách Quê Người khi được xuất bản đã nhanh chóng được công chúng chào đón và được dịch ra nhiều thứ tiếng. Khác với tác phẩm Bó Già – tận cùng mãnh liệt, trong Đất Khách Quê Người, chúng ta nhận diện một Mario Puzo hồn hậu, sâu xa, tinh tế. Bằng văn phong bình dân, ông viết sinh động và phong phú, xây dựng nên một bản dân ca bi hùng tráng, ly kỳ trong cụ thể, đồ sộ trong giản đơn... Ông đã sống, đã yêu, đã đau khổ và vui sướng cho tác phẩm rất chân phương và lạ lùng này.

Nếu Bó Già là đỉnh nhọn thì Đất Khách Quê Người là mặt bằng rộng lớn, với chiều sâu của nhà văn thấu suốt con người và vì lợi ích con người mà chiến đấu bằng bút lực dữ dội, làm rung động lòng người. Toàn bộ khung cảnh cuộc hành hương này được Mario Puzo khái quát vào cuộc sống một gia đình lưu vong người Ý Angeluzzi-Corbo, mà góa phụ Lucia Santa một người đàn bà nghèo khổ, dốt nát nhưng là người mẹ sống chết vì con, đầy bản sắc Ý và rất đổi anh hùng.

Năm mười bảy tuổi Lucia Santa cùng hai người bạn gái rời gia đình vượt mấy ngàn cây số trên đại dương để sang Mỹ lấy chồng, mà chàng trai ấy cô chỉ nhớ thoang thoáng là có cùng chơi giỡn với nhau lúc nhỏ. Nhà nghèo nên ngày Lucia Santa ra đi, ông già không cho nổi con gái cưng một bộ đồ cưới và tám khăn trải giường. Xuống tàu đi, Lucia Santa dù rất mực thương cha nhưng vẫn hận cha mình mãi.

Nơi đất khách, bốn mươi năm ròng rã gia đình Lucia Santa sống gói kín trong căn hộ số 358 lầu bốn, chung cư đại lộ Số Mười, khu tây New York. Nơi lưu cư này bà đã sinh nở cho hai đời chồng, nuôi dạy sáu đứa con và cố giữ đúng nề nếp tập tục dân nước Ý, phản đối lối sống buông thả của đám trẻ theo kiểu Mỹ. Nhưng quan trọng nhất là bà chỉ huy con cái tập trung sức lực và trí khôn chống lại sự nghèo khổ, tủi nhục, mặc dù có lần bà bảo các con bà phải biết tự hào về cái nghèo thơm thảo của chính mình. Bà cho rằng mình nghèo nhưng là cái nghèo vĩ đại.

Chung quanh mối quan hệ đan xen với gia đình do “dũng tướng” Lucia Santa cùng Octavia, đứa con gái thông minh và cương trực, chèo chống, cuộc sống xã hội của cộng đồng lưu dân Ý trên đất Mỹ ở đại lộ Số Mười hiện ra rõ đến nỗi người đọc thấy như có mình trong đó. Chúng ta chảy nước mắt đau khổ hoặc vui mừng cùng các nhân vật. Thuật ẩn ngữ và lối nói dí dỏm trào phúng là đặc tài của Mario Puzo bộc lộ ở đây.

Trở lại buổi đầu, Lucia Santa với những khát vọng về một vùng đất mới giàu sang bị tan vỡ, dù đó là vùng đất “hứa”. Thực tế này cho thấy ở bất cứ nơi nào cũng có cái ác, có hiếp đáp, giành giật, có mưu sâu kế độc để hãm hại nhau. Nhưng ở bất cứ nơi đâu cũng có con người sống gắn bó với nhau, yêu thương nhau, giữ cho kỳ được những bản thể tốt đẹp vẫn có của mình để cùng hướng lên cuộc sống văn minh. Đất KHách Quê người chính là bài ca về sự nỗ lực lao động quên mình để có cuộc sống ấm no, và người chân thật dẫu ở đâu vẫn có thể sống hiên ngang, đứng vững bên cạnh bọn gian

xảo, chiếm đoạt, vu khống...

Cuối cùng khi về già, con cháu đầy đàn, Lucia Santa lên chiếc xe nhà về khu Long Island sang trọng, già biệt căn hộ chung cư và kiếp sống làm than. Chi tiết này Mario Puzo cho bạn đọc một niềm vui có thật. Đây là tính nhân hậu của nhà văn.

Đọc Đất Khách Quê Người không phải chỉ để thông cảm một cách sâu xa về đồng loại, mà còn để tự hào và tin cậy ở chính mình.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 1

Larry Angeluzzi thúc con ngựa ô đen bóng trên lòng đường như một khe núi, giữa hai dãy tường nhà cao dòm trập ốt. Dưới những chân tường, trên lề đường lát đá xanh, phân ô biệt lập mỗi lô nhà, lũ trẻ ngừng chơi đùa, im thin thít chiêm ngưỡng anh Larry. Larry vung vẩy đèn dầu màu đỏ thành một vòng cung lớn, những tia lửa toé ra từ những móng sắt của con ngựa khua trên đường rầy xe lửa, làm loé sáng những viên đá trải trên đại lộ Số Mười và lừ đừ theo sau là đoàn tàu chở hàng chậm chạp từ nhà ga cuối cùng, trên phố Hudson tiến về phương bắc.

Năm 1928, sở Đường Sắt trung ương New York phải sử dụng những con đường trong thành phố để xuôi ngược bắc nam, nên phải có người cưỡi ngựa mở đường để tránh tai nạn giao thông. Chỉ vài năm nữa, khi cầu nổi xây xong, hình ảnh người dẫn đường chỉ còn là kỷ niệm của lịch sử thành phố. Nhưng Larry Angeluzzi không hề biết nó là người cuối cùng trong nghề này. Nó ngồi trên mình ngựa cứ kiêu hãnh như một cao bồi chính hiệu miền Tây. Nó luôn ăn diện: ghê trắng nặng, mũ rộng vành, đồng phục quần xanh bằng vải thô cứng, bó chặt tới mắt cá bằng những cái cặp sáng bóng.

Nó cho ngựa đi nước kiệu qua thành phố hâm hấp nóng của đêm hè. Những người đàn bà ngồi trên mấy thùng cây nói chuyện tào lao với nhau, cánh đàn ông đứng xó rợ nhả từng ngum khói xì gà khét lẹt nơi góc phố. Đám trẻ con nhao nhao bắt kẻ nguy hiểm chạy theo bám vào xe lửa đang chạy. Tất cả đều hiển hiện trong ánh sáng vàng đầy khói của đèn đường và ánh sáng trắng của mấy bóng đèn cửa hàng bánh kẹo. Tới mỗi ngã tư, những cơn gió từ sông thổi tới, làm cho người và ngựa tỉnh táo hẳn, cùng làm mát mẻ cái đầu máy xe lửa đen ngòm.

Trên khoảng đất trống trong công viên Chelsea, lồ nhố bóng tụi trẻ ngồi chồm hồm xem phim miễn phí. Từ xa trên màn ảnh lớn, Larry thấy con ngựa và anh chàng cưỡi khổng lồ, như đang rầm rập phóng ụp xuống hố, con ngựa của nó hốt hoảng bật ngựa đầu. Qua khỏi ngã tư, những bức tường nhà lại hiện ra.

Larry về tới gần nhà. Một cây cầu vượt dành cho người đi bộ bắc từ đại lộ Số Mười qua đường Số Ba Mười. Qua khỏi gầm cầu là về tới nhà, coi như công việc đã hoàn tất. Đội lệch mũ, Larry cho ngựa phi thẳng về chuồng. Hầu hết những người đang ngồi trên lề đường Số Ba Mười và Số Ba Mười Một đều là bà con, bạn bè. Larry phóng nước đại qua gầm cầu, vẫy tay với lũ nhóc đang đứng trên lan can cầu. Rồi Larry cho ngựa đi sát lề, rẽ trái vào bãi đất trống của sở Đường Sắt.

Phía sau, đầu máy xe lửa khổng lồ nhả ra từng đợt khói trắng mịt mù và như một phép lạ, cây cầu và lũ trẻ biến mất trong làn khói, với những tiếng kêu vui vẻ vút cao lên tận bầu trời đầy sao mờ tỏ. Xe lửa chở hàng uốn vòng vào bãi, cây cầu lại hiện ra, lũ trẻ ào ào nhảy xuống những bậc thang, chạy dọc theo phố.

Larry buộc ngựa vào cây cột bên cạnh căn chòi của người bẻ ghi rồi ngồi xuống băng ghế. Bên kia đại lộ là thế giới thân quen của nó.

Gần góc đường Số Ba Mười là cửa hàng bánh rục rỡ ánh đèn, lũ trẻ vây quanh tủ kem trang trí hoa lá loè loẹt. Chính ông chủ Panettiere múc những thìa kem đủ màu thật hậu hĩ. Vì bây giờ lão giàu rồi, còn thừa tiền phung phí cả trong trò chơi chạy đua ăn tiền nữa.

Kế bên cửa hàng bánh là cửa hàng thực phẩm treo đủ thứ dăm bông, thịt nguội gói giấy màu. Rồi đến tiệm hớt tóc của lão chủ chuyên đồ kỵ, ganh ghét, cứ thấy mái tóc nào mới, không mang dấu ấn của đôi tay, nhát kéo của lão, lão lại gườm gườm khó chịu. Cửa tiệm hớt tóc cửa đóng kín mít để đánh bài. Trẻ con tràn lên lề đường, nhốn nháo như bày kiến, đàn bà thì quần áo đen ngòm, tụ tập thành từng nhóm trước mỗi nhà. Nhóm nào cũng ồn ào như đang cãi nhau. Ông bẻ ghi lùn tịt từ ngoài xe lửa vào bảo Larry:

- Tối nay không còn chuyến nào nữa đâu, nhóc ạ.

Larry liền mở dây, leo lên ngựa. Larry thúc ngựa, phóng vù vù, những dãy nhà, những bức tường lao xao, ngã nghiêng như tấm vải buồm mỏng manh. Ngay phía trước, trên tầng thượng ngôi nhà của nó, Larry thấy một bóng bé nhỏ trên khung cửa sổ. Đúng là thằng Vincent, em nó. Nó vẫy tay nhưng thằng Vincent vẫn ngồi bất động.

Mọi người đều ủa ra đường ngắm nó. Larry ôm cổ ngựa phóng thẳng về chuồng, trên đường Số Ba Mươi Lăm.

Từ chiều, lúc trời chạng vạng, Lucia Santa, mẹ nó, đã chuồn khỏi căn phòng ngột ngạt, xuống đường cùng mấy bà hàng xóm tán gẫu, và nhất là để coi chừng mấy đứa con chạy nhảy trên mấy phố tối đen quanh nhà.

Tối nay, bà Lucia Santa thật thành thoi. Mùa hè là thời gian thoải mái nhất, khỏi phải lo trẻ con bị cảm, khỏi phải bận tâm lo áo ấm, găng tay, giày, nón cho chúng như ở mùa đông. Thường vào bữa ăn chiều, mọi người đều muốn nuốt sao cho no bụng để còn xuống đường vừa tán nhảm, chuyện không đâu vào đâu mà cãi nhau ỏm tỏi thiếu điều sắp đánh nhau. Đối với Lucia Santa thì càng ít người ở trong nhà, cửa nhà càng đỡ phải dọn dẹp lau chùi. Nhưng bà thích nhất là được gặp gỡ xóm giềng trong buổi tối rảnh rỗi. Chẳng hạn như lúc này, tóc búi cao, mặc bộ áo đen sạch sẽ thơm tắp, xách cái ghế đầu trong bếp từ gác tư, bà xuống trước cửa nhà nhìn ngắm phố

phường.

Mỗi ngôi nhà cho thuê là một sân làng. Mỗi làng mỗi nhóm, toàn đàn bà váy áo màu đen, chiều chiều ngồi trên những thùng cây, ghế đầu, chụm đầu nhau nhắc lại những chuyện ngày xưa ngày xưa. Nào là chuyện luân thường đạo lý. Nào là những cổ tục nơi làng xưa của họ, một ngôi làng miền núi tận miền Nam nước Ý, nơi họ bỏ đi từ nhiều năm trước. Cứ tưởng tượng có một phép lạ nào đó đưa ông bà, cha mẹ họ tới nơi này là họ thấy khoái rồi. Để các cụ mắt thấy, tai nghe những vấn đề điên đầu mà họ đang đối diện hàng ngày. Các cụ phải phát khiếp khi thấy lũ con gái của họ ở đây táo tợn, liều lĩnh chẳng thua gì con gái Mỹ.

Đám đàn bà phê phán con cái như nói về những kẻ xa lạ. Như chuyện của Felicia, nhà ngay góc đường đây thôi. Con gái mà nữ bỏ đi du hí lúc mẹ đỡ đầu đau ốm. Thậm chí khi chính mẹ ruột của Felicia nhấn nó về nó vẫn cứ đứ đờn hết tuần trăng mật mới vác mặt về. Rõ ràng là chuyện này chẳng ai nói thêm nói bớt gì hết. Chính miệng bà mẹ của con Felicia xì ra. Lại còn chuyện một thằng con trai, ông bố năn nỉ thế nào cũng nằng nặc đòi cưới vợ năm nay. A, đúng là đồ bất hiếu! Figlio Disgraziato! Những chuyện như vậy chẳng bao giờ xảy ra trên đất Ý. Thứ con hỗn láo, giết bỏ thôi. Còn con gái? Ở quê mình à – bà mẹ của Felicia run lên vì tức – bà sẽ nắm tóc kéo con đi khỏi phòng trăng mật, lôi tới giường bệnh của mẹ đỡ đầu. Ôi nước Ý! Ôi quê hương! Sao cuộc đời đổi thay đổi bại đến vậy. Thật ra, bà mẹ đỡ đầu đã bình phục và cả mẹ ruột lẫn mẹ đỡ đầu đều mê tơi cháu ngoại, con của Felicia. Chuyện xảy ra từ ba năm trước rồi mà, nhưng các bà vẫn khoái hồi tưởng để than thở.

Lần lượt bà nào cũng có chuyện con cái mất dạy, chống đối cha mẹ để kể lể. Bà nào cũng như những bậc anh hùng, đau khổ triền miên, chỉ còn cách trừng trị cái bọn tân thời theo khuôn phép Ý mới xong: roi da và cây gậy Tackeril mà đập cho nát dít ra. Rồi lần nào cũng vậy, kết thúc mỗi tâm sự náo nùng lại vang lên điệp khúc "Mannaggia America! Tổ cha nước Mỹ!". Nhưng trong đêm hè oi bức này, giọng bà nào cũng vút lên tràn trề hy vọng, với cái khí phách chưa từng có khi còn ở quê nhà. Dầu gì, ở đây còn có tiền gửi ngân hàng, con cái

biết đọc, biết viết, trời cho mọi người chuyện tốt đẹp, đến đời cháu chắt thì dám là giáo sư, bác sĩ lắm chứ.

Sự thật thì đám đàn bà quê mùa từ những ruộng rẫy miền núi nước Ý, nơi cha ông họ từ lúc sinh ra cho đến lúc chết vẫn quanh quẩn trong cùng một gian phòng, nên các bà rất mê cái thành phố to lớn đầy bê tông cốt thép này, với tiếng rầm rầm của xe lửa, ánh đèn rực rỡ bên kia sông. Ngày còn bé, họ phải sống trong cô quạnh, đất đai xơ xác tới nỗi người ta phải phân tán dọc sườn núi để kiếm sống.

Chính sự liêu lĩnh đã giải phóng họ. Là những kẻ tiên phong khai khẩn, nhưng họ chưa từng bước chân trên mảnh ruộng nào trên đất Mỹ. Họ chuyển đến một nơi xa xôi buồn thảm, ngôn ngữ lạ lẫm, con cái trở thành một dòng giống khác. Đó là cái giá họ phải trả.

Lucia Santa không lên tiếng tham dự. Bà còn đợi đồng minh thân thiết, mụ Zia Louchee. Ngồi ngay ngắn thoải mái nghỉ ngơi, Lucia để dành sức đấu khẩu những chuyện sắp tới. Còn sớm chán, phải tới nửa đêm đám này mới giải tán. Vì đang mùa hè nên đến giờ đó mới hết nóng. Lucia Santa khoanh tay vào lòng, ngửa mặt đón làn gió mát phía sông thổi về.

Lucia Santa là người đàn bà xinh xắn, thấp nhỏ đang hồi sung sức cả tinh thần và thể chất. Đây can đảm, chẳng hề e sợ những hiểm nguy trong đời. Nhưng Lucia Sant không bướng bỉnh ngu ngốc. Bà mạnh mẽ, thận trọng gánh trách nhiệm lo cho bầy con trưởng thành. Khuyết điểm duy nhất của Lucia Santa là thiếu sự gian xảo, tinh quái, điều làm lợi cho con người còn hơn cả đức hạnh trong thời buổi này.

Hơn hai mươi năm trước, còn là cô gái mười bảy tuổi, Lucia Santa đã phải rời xa nước Ý, vượt ba ngàn dặm, vượt biển cả tới một xứ sở xa lạ để làm vợ một người đàn ông mà cô chỉ nhớ mang máng là đã từng chơi chung hồi còn nhỏ.

Mỗi khi kể lại chuyện này, Lucia lại phải lắc đầu vì sự điên rồ của mình, nhưng cũng không kém phần hãnh diện.

Một lần cha cô, giọng đầy thương xót, bảo đưa con gái yêu quý là ruộng đất kiệt quệ, nợ nần chồng chất, đời sống càng ngày càng khốn khó hơn, chắc phải kiếm thằng nào hơi ba trợn một chút mà lấy cũng được, vì cô đừng mong gia đình may nổi cho cô một tấm áo cưới.

Lúc đó cô đã oán ghét cha và cả nhà vô cùng. Cô dâu không áo cưới thì nhục nhã nào bằng? Cô đâu phải là gái đã mất trinh trước khi về nhà chồng. Đàn ông nào chấp nhận được một con vợ nghèo tới nỗi không có được một cái áo cưới.

Chỉ dân nghèo mới hiểu thấu nỗi nhục của sự đói khổ. Dân nghèo chịu áp lực từ mọi phía, người chung quanh, chủ đất, số kiếp, năm tháng... Họ là những kẻ ăn xin của bố thí thường trực. Nghèo là nghèo từ đời nọ tới đời kia. Đổ mồ hôi sôi nước mắt lương thiện làm ăn mà ngoi lên được là chuyện xưa rồi. Càng lương thiện, càng chuốc thêm nhục nhã.

Lucia cố quơ quào mà chuyện sống chẳng thay đổi được gì. Bỗng đâu có một lá thư tới từ nước Mỹ: một anh chàng hàng xóm chơi với cô từ thuở hai đứa tóc còn để chỏm, viết thư bảo cô sang Mỹ sống cùng hắn. Dĩ nhiên là cưới hỏi đằng hoàng. Chính hai ông bố đứng ra trực tiếp thu xếp. Có điều là Lucia Santa không tài nào hình dung ra gương mặt người bạn thuở ấu thơ này.

Vậy là trong một ngày đẹp trời, Lucia Santa cùng hai cô gái làng nữ, được cha mẹ, cô dì, chú bác vừa khóc vừa đưa các cô ra toà thị chính, tới nhà thờ làm lễ thành hôn. Đám cưới mà không có chú rể, Lucia Santa đau xé lòng. Càng buồn thảm hơn khi lễ cưới xong là ba cô dâu phải xuống tàu từ Naples tới New York, theo luật pháp Mỹ.

Như trong mơ, Lucia Santa bước vào miền đất của sắt và đá, ngay đêm đầu tiên, cô ngủ với con người xa lạ từ nay là chồng hợp pháp của cô. Rồi cô sinh cho anh ta được hai đứa con, khi mang thai đứa thứ ba thì anh ta bị chết trong một tai nạn do bất cẩn. Cô chấp nhận tất, chẳng hề than thân trách phận. Thật ra, cô có than thở, nhưng là than thở với số mệnh hãy thương xót cô, để cô đủ sức vững vàng nơi xứ lạ quê người. Lucia Santa, người đàn bà goá trẻ, một nách hai con, bụng mang dạ chửa, không người nương tựa, chưa hề quy ngã vì tuyệt vọng. Lucia Santa có một nghị lực khó thấy ở phụ nữ, cố chịu đựng những tai ương, nghịch cảnh. Tuy nhiên Lucia Santa đâu phải là sắt đá, Lucia không cay đắng vì số phận mà vì thái độ của bạn bè.

Bạn thân cả đấy. Cùng trang lứa với nhau, toàn là dân Ý nơi đất khách này. Mới đây còn lăng xăng chạy lên chạy xuống, suốt ngày í ới "Lucia Santa ơi, ném thử món này xem", nào là bánh mứt Phục sinh, ngồn ngộn phô mai và trứng, nào là rượu mơ trong ngày lễ Thánh bổn mạng gia đình, với món thịt sốt cà đặc biệt. Biết bao nhiêu tán tụng, tâm tình to nhỏ bên tách cà phê, bao hứa hẹn làm mẹ đỡ đầu cho đứa bé sắp chào đời. Nhưng rồi chỉ sau thảm kịch đó, sau những vết thương hại và lời chia buồn, họ mới để lộ ra mặt thật. Cháy nhà mới ra mặt chuột mà.

Cửa nhà họ luôn đóng im ỉm, có gặp nhau chào hỏi cũng lạnh lùng tẻ nhạt làm sao. Các bà mẹ đỡ đầu tương lai biến đâu mất hết. Ai mà dám thân mật gần gũi với con mẹ chết chồng còn quá trẻ, tràn trề sinh lực kia. Đàn ông vốn mềm lòng, người thiếu phụ ấy sống chung trong căn nhà ở thuê, nay nhờ chồng họ việc này, mai nhờ chồng họ việc khác, biết chuyện gì sẽ xảy ra. Đàn bà trẻ thiếu đàn ông là nguy hiểm lắm. Máy ả này có thể bòn rút tiền bạc, đồ ăn, cứ như đĩa hút máu ấy chứ. Họ không độc ác đâu, chỉ là kiểu phòng xa của người nghèo, ngăn ngừa từ trong trứng đó thôi.

Nhưng vẫn còn có một người tốt. Đó là mẹ Zia Louchee, một bà goá già, không con cái. Mẹ sốt sắng giúp đỡ và nhận làm mẹ đỡ đầu cho thằng nhỏ Vincent mồ côi cha. Hôm lễ Thêm sức của thằng nhỏ, mẹ còn tặng một cái đồng hồ vàng tuyệt đẹp, làm Lucia Santa rất hãnh diện. Vì món quà quý giá đó còn là biểu hiện của sự tôn trọng và trung thành với nhau. Nhưng Zia Louchee là trường hợp ngoại lệ.

Nên sau thời gian tang chế, Lucia Santa nhìn đời khác hẳn và lọc lõi hơn trước nhiều.

Nhưng thời gian là liều thuốc lãng quên rất tốt, cho nên bây giờ tất cả lại là bạn bè như xưa. Cũng có thể Lucia Santa bị sốc quá lớn vì chồng chết nên quá khát khe? Vì cũng chính những bạn hàng xóm đó tỏ ra rất lo lắng tìm cho Lucia một người chồng, để nuôi nấng và chăm lo cho mấy mẹ con. Hôn lễ được tổ chức ở nhà thờ làng hoàng. Rồi cũng chính họ tổ chức một bữa tiệc linh đình mừng đám cưới. Nhưng Lucia Santa không bao giờ để cuộc đời phình phờ thêm một lần nữa.

Cũng phải suy nghĩ nát óc mới đứng vững chớ. Ba đứa con của chồng trước đã lớn khôn. Ba đứa của đời chồng sau, chỉ còn con Lena còn nhỏ, Lucia Santa còn có chút tiền gửi trong bưu điện. Sau hai mươi năm vật lộn với đời, Lucia Santa có chút thành tựu mà người nghèo như bà có thể đạt tới bằng tất cả khả năng, làm họ tin rằng sự phấn đấu của họ đã thành công và khéo thu xếp thì cuộc đời của họ sẽ an toàn, được đảm bảo. Bà đã sẵn sàng hưởng một đời sống dễ chịu hơn.

Zia Louchee đến rồi. Vậy là đầy đủ cả hội. Lucia Santa sẵn sàng cho màn đấu khẩu từng bừng. Thành linh bà chợt nhìn thấy đứa con gái lớn, con Octavia đang từ góc phố Ba Mươi đi tới, nó đi qua cửa hàng nhà Panettiere chất đầy bánh pizza và những chai nước chanh xanh mát cả mắt. Lucia không nhìn thấy con gái nữa. Mắt bà mờ đi vì thấy cái thùng gỗ chứa đầy tiền xu, tiền hào của nhà Panettiere. Bà tức lộn ruột, biết bao giờ có được một tài sản như vậy. Vậy mà thằng cha hàng xóm xấu xí này kiếm tiền dễ như chơi. Rồi bà thấy mẹ vợ của lão, một mẹ già có ria mép, chẳng còn sinh đẻ gì được nữa, đang khư khư ôm thùng tiền. Hai mí mắt mẹ nhăn nheo, hùm hụp trên hai con ngươi sáng quắc như mắt rồng.

Lucia Santa cảm thấy Octavia ngồi ghé xuống sau lưng, mông hai mẹ con đụng vào nhau làm bà khó chịu, nhưng nếu bà xích ra, con Octavia sẽ có phản ứng ngay. Nhìn cô con gái xinh đẹp diện đúng một Mỹ, bà cười với mẹ Zia Louchee, vừa như hãnh diện vừa như chê bai. Octavia thấy hết, cô chưng hửng vì thái độ của mẹ. Chừng

như bà biết cô muốn không giống như các bà đen ngòm xung quanh xóm chít nào. Cô mặc áo xanh nhạt, che bớt bộ ngực căng phồng, nhưng lại gói căng bộ mông mây mây, găng tay trắng, giống cô giáo trung học của cô. Đôi lông mày đen không tỉa tốt. Octavia làm ra vẻ nghiêm nghị, mím chặt môi, giấu bớt vẻ khêu gợi của đôi môi đầy đặn. Trước mặt mấy bà này, tốt hơn là cứ làm ra vẻ ngoan ngoãn. Cô cảm thấy tội nghiệp cho những người đàn bà này, chẳng mơ mộng gì ngoài chuyện làm nô lệ cho chồng con, cả đến cái thú "nổi tình yêu" vợ chồng cũng không biết hưởng.

Cô nhủ lòng: số phận của mình sẽ không như những người này. Cô ngoan ngoãn ngồi nghe chuyện, chờ thời cơ thuận tiện là rút lui ngay.

Toàn đàn bà con gái, Octavia cởi bỏ áo khoác ngoài. Cái áo trắng với dây băng hồng thắt thành chiếc nơ nhỏ xíu còn làm cô hấp dẫn hơn, làm nổi bật bộ ngực tròn trịa, căng cứng. Mái tóc xanh đen gọn sóng phủ quanh khuôn mặt đầy tình tứ, đôi mắt to long lanh và sáng. Càng tỏ ra ngây thơ, cô trông càng hấp dẫn.

Bà mẹ cầm áo choàng của con ôm lên tay, cái kiểu âu yếm con cái của các bà. Nhưng chỉ hai mẹ con mới biết đó là một kiểu làm lạnh. Vì hai người mới cãi nhau hồi chiều.

Lý do là Octavia muốn đi học lớp tối để làm cô giáo. Bà mẹ phản đối "Không, vừa đi làm vừa đi học để bệnh à? Tại sao phải làm cô giáo chứ? Mà là cô thợ may xinh đẹp, khéo léo, đang kiếm ra tiền, còn bày chuyện đâu đâu".

Bà còn bảo đừng đứng núi này trông núi nọ, cuộc đời chẳng êm đềm, may mắn mãi đâu. Nhưng Octavia đâu chịu hiểu. Cô bảo thẳng "Con muốn sống sung sướng, hạnh phúc cơ".

Vậy là bà mẹ nổi điên lên. Bà vốn không ưa những chuyện "đi mây về gió" của con gái: nào là đọc sách, nào là áo quần hợp thời trang. Bà nhại lại câu nói của con, bằng nguyên văn tiếng Anh rất chuẩn mới ớn chứ:

- Con muốn sống sung sướng, hạnh phúc cơ!

Rồi mới bật tiếp một tràng tiếng Ý:

- Cô phải cám ơn Chúa đã cho đủ ăn để mà sống thì có. Nhìn mẹ khoan khoái ngồi xếp hai tay lên đùi, Octavia không khỏi buồn cười nhớ lại trận cãi nhau của hai mẹ con. Cô thích thú vì mỗi khi mẹ cô nhạo báng con cái, giọng tiếng Anh của bà chuẩn xác không ngờ. Rồi cô thoáng thấy Guido, thằng con trai đen như than hầm của nhà làm bánh Panettiere, đang vẫy cô. Nó cầm cái ly giấy tổ chẳng đầy ụ kem trái cây. Gần như cúi gập người, nó đưa cho cô cốc kem, vội vàng lí nhí nói:

- Đừng làm dơ áo nhé.

Rồi chạy tọt ngay về phụ bố bán hàng. Octavia cười cười nhăm nháp một chút cho phải phép rồi đưa cho mẹ. Bà mẹ mê kem phải biết, húp lầy húp để như trẻ con. Trong khi mấy bà già xung quanh vẫn nhoi nhoi như họp chợ.

Octavia lặng lẽ nhìn người cha ghẻ đẩy tới đẩy lui cái nôi em bé từ đường Số Ba Mốt qua đại lộ. So với sự cứng rắn không ngờ của bà mẹ, sự dịu dàng này của ông già làm cô bị xúc động. Cô vẫn ghét người cha ghẻ, coi hấn như hung thần, tàn nhẫn, láu cá. Cô từng thấy hấn đánh mẹ, đối xử với con riêng của vợ như một bạo chúa. Cô không thể quên được, cái cảnh hấn đã đến ve vãn mẹ cô vội vàng ngay sau khi cha cô chết.

Octavia ngó đứa em gái đang ngủ trong nôi. Dù nó là máu mủ của người cha ghẻ, nhưng cô yêu con bé vô cùng. Cứ nhìn đôi mắt xanh lạnh lùng, bộ mặt lìu xương khắc khổ của ông ta là cô không chịu nổi. Cô biết hấn ghét cô cũng ngang ngửa như cô ghét hấn, nhưng cả hai đều e ngại nhau. Chưa bao giờ hấn đánh cô, chỉ dám đánh thằng Vincent thôi. Nếu hấn cư xử đúng như một người cha, hấn có đánh em cô, cô cũng không chút căm ghét. Đàng này khi cho quà ba đứa con riêng của hấn, thằng Gino, Sal và con bé Aileen, hấn tỉnh bơ bỏ quên thằng Vincent. Mà thằng Vincent vẫn chỉ là một đứa trẻ con. Cô cũng thù hấn, vì chưa bao giờ hấn dẫn thằng Vincent đi chơi hay hót tót cùng với mấy đứa kia. Cô còn e sợ hấn, vì hấn có vẻ lạ lùng như một nhân vật đầy bí hiểm ác độc trong mấy cuốn sách cô đã đọc. Đôi mắt xanh lè của dân Ý, bộ mặt như ác thần trong cổ tích. Đã vậy, cô còn biết hấn là một anh nhà quê mù chữ, một tên di dân nghèo khổ mà phách lối. Một hôm cô bắt gặp hấn đang giả vờ chăm chú đọc báo ngoài đường. Cô chạy vội về mét mẹ và cười hô hô đầy miệt thị. Mẹ cô chỉ lặng lẽ nhếch môi cười.

Có một bà chuyển đề tài về một con bé người Ý mất dạy, dĩ nhiên là sinh tại Mỹ. Octavia lắng nghe. Giọng bà kia lạnh lót:

- Vậy đó. Vậy đó. Lấy nhau cả tháng rồi. Trăng mật trắng đường đủ cả rồi. Ái chà, cô ả yêu thằng chồng hết chỗ chê. Về thăm mẹ mà con nỡm leo tót ngòi lên đùi chồng. Cứ xoắn lấy tay thằng chồng...

- Rồi hai đứa đi nhảy đầm. Trời đất ơi, nhảy đầm trong nhà thờ mới khổ chớ. Thì cũng do mấy ông linh mục trẻ, đến tiếng Ý còn không biết nói thì biết giữ phong tục là gì. Thằng chồng trúng được giải vào cửa không lấy tiền. Lãnh giải xong, lăn đùng ra chết. Nó vốn bị bệnh tim, mẹ nó theo săn sóc cho đến khi nó có vợ. Vậy mà bây giờ, có người đến cho biết là chồng chết, nó đái cả ra quần. Ắ đang nhảy với một thằng kếp mới, cứ khóc toáng lên "Em sợ lắm. Em chẳng dám nhìn cái ấy đâu!"

Mụ Zia Louchee quở quá uồn lưởi phun ra một tràng "ý tại ngôn ngoại":

- Phải rồi, "cái ấy" còn sống mới đáng nhìn, chớ nó nghèo rồi, nhìn làm gì.

Một trận cười nổ vang cả phố, làm mấy hội trước cửa mấy nhà khác phát ghen, chẳng biết đám này có chuyện gì vui đến như thế.

Octavia bực mình khi thấy mẹ cũng cười tươi rói.

Nói cho ngay, còn có nhiều chuyện nghiêm túc hơn. Coi kìa, mụ Zia Louchee bật ngay dậy, đứng trên quan điểm xưa chống cả đám, viện dẫn từng chi tiết nhỏ nhất từ hai mươi năm trước, mãi tận quê nhà.

Octavia từng thích thú thấy mẹ đứng về phe Zia Louchee – bà goá dững cảm lâm chiến để bênh vực mẹ cô ra sao. Hai bà cung kính nhau như hai nữ quận công. Mẹ cô thì luôn miệng "Dạ, thưa bác...". Đàng kia đáp lại "Vâng, thưa cô...". Thật khác hẳn với kiểu nói tục tằn hăm hồ của các bà chung quanh. Octavia biết rõ mối liên hệ giữa hai người: mẹ cô nhớ ơn cứu giúp của Zia Louchee trong những giờ phút bất hạnh khủng khiếp nhất trong đời.

Nhưng nghe các bà lý sự ì xèo mãi cũng chán, cô đứng dậy, đi lại chiếc xe đẩy. Không chào hỏi gì cha kế, chỉ cúi nhìn em bé đang ngủ. Cô ngắm con bé với một tình thương dịu dàng tràn ngập cả lòng, một thứ tình cảm mà đối với thằng em ruột cùng cha, cô cũng chưa hề có. Rồi cô lững thững đi về góc phố tìm thằng Gino. Cô thấy nó đang chơi đùa, còn thằng bé Sal ngồi thu lu trên lề đường. Cô dắt Sal về cho mẹ. Chẳng thấy thằng Vincent đâu. Ngửng mặt lên, Octavia thấy nó ngồi tuốt trên cửa sổ tối thui, lặng lẽ nhìn xuống đường.

Frank Corbo ủ rũ nhìn đứa con gái lớn của vợ, khi Octavia cúi xuống nhìn đứa em ngủ trong xe. Đôi mắt xanh lạnh lùng, ngơ ngơ với mọi thú vui, có đàn ông Ý nào chịu đẩy xe cho con trong một đêm hè như vậy. Đầu óc trống rỗng không có một chữ, hẩn lơ mơ chiêm ngưỡng

cảnh đẹp phố phường. Biết đứa con gái của vợ căm ghét mình, hắn vẫn tỉnh bơ như không. Bộ mặt gầy gò khắc khổ che giấu bao điều đau khổ gặm nhấm trong lòng không thể nói ra. Cuộc đời hắn là một giấc mơ đẹp. Một cuộc đời mà tình yêu biến thành tàn nhẫn, tài sản tan biến như chiếc bóng, thế giới bế tắc không có lối ra. Đêm nay hắn sẽ ra đi tìm đường giải thoát. Bỏ lại gia đình. Bỏ hết giận hờn, không còn đánh chửi nhau. Sớm mai hắn sẽ đón một xe tải của nông trại nào đó qua đây, tới những cánh đồng xanh mướt để làm việc, để lấy lại sức khỏe và sự yên bình.

Hắn đã đau khổ. Hắn đau khổ như một kẻ câm điếc, nhìn cảnh đẹp cũng không thể ca hát tán dương, đau đớn cũng không thể khóc. Cảm thấy được yêu mà không thể vượt ve đáp lại. Phòng ngủ thì đầy người lớn và trẻ con. Ngoài đường phố thì người chen chân đi lại. Hắn mơ những giấc mơ khủng khiếp. Vợ con hắn trùm toàn một màu đen, trán người nào cũng vẽ một lưỡi dao găm, họ xúm xít vây quanh hắn. Hắn phải kêu thét lên.

Khuya lắm rồi, giờ này đáng lẽ trẻ con đi ngủ từ lâu, nhưng trời vẫn còn nóng quá. Frank Corbo ngẩn ngơ ngắm nhìn thằng Gino, con trai lớn của hắn, đang chạy như điên trong một trò chơi hắn không thể hiểu nổi. Cũng như hắn không thể hiểu tiếng nói ríu rít của tụi trẻ con Mỹ. Hắn lạc lõng trong thế giới quá bộn bề. Nào sách vở, báo chí – mù tịt. Mù tịt trước tất cả niềm vui của thế gian. Thế giới này, đối với hắn, sao bí hiểm quá.

Lặng lẽ đẩy xe nôi cho con đi chơi, hắn không hề biết, tận cùng trong huyết quản, trong những tế bào não li ti của hắn đang hình thành một thế giới mới. Ngày lại ngày, nỗi đau tiếp nỗi đau, những bức tường của cái thế giới hải hùng đang đổ vỡ không ngừng trong tâm trí hắn. Và chỉ trong vòng một năm, một thế giới thần kỳ sẽ hiện ra, hắn sẽ là chúa tể. Kẻ thù sẽ khiếp sợ, người thân yêu sẽ mãi mãi lãng quên, đau đớn sẽ bị chôn vùi, bao nỗi hải hùng bí hiểm đều biến hết. Hắn sẽ được tự do.

Đêm nay, chẳng một dấu hiệu nào báo trước, hắn đặt niềm tin vào một mùa hè để vỡ đất trồng cây, như ngày xưa còn là một thằng trẻ con nhà nông sống trên miếng đất khô cằn ở quê nhà bên Ý.

Đối với trẻ con thì thế giới lại tràn ngập sắc màu và âm thanh kỳ diệu. Thằng Gino len lỏi trong tiếng lanh canh của máy móc, chạy lòng vòng dưới ánh đèn đường, hăng hái hò hét đến nhức cả đầu. Nó long nhong ngược xuôi suốt đường Số Ba Mươi Một để đuổi bắt bạn chơi. Nhưng lũ nhóc kia luôn chạy kịp tới tường và dang hai tay. Một

lần nó suýt bắt được, nhưng một chiếc taxi vụt qua, làm đối thủ của nó chạy thoát. Thấy cha đang đứng nhìn, Gino chạy tới la toáng lên "Cho con một hào ăn kem đi!". Chộp tiền từ tay bố, nó lại tiếp tục chạy dọc phố, tính toán trò phục kích đám bạn. Khi chạy qua chỗ mẹ, nó bị mẹ Zia Louchee chộp được, nâng bổng nó lên, mấy ngón tay mẹ cứng như thép.

Nó ngây người, trở mắt nhìn mấy bà già vây quanh, nhiều bà có cả ria mép mới khiếp chứ. Nó điên cuồng vùng vẫy, vì sợ lỡ trò chơi.

Nhưng mẹ Zia Louchee cứ giữ riết nó, bảo:

- Thôi đi, ngồi đây nghỉ với mẹ cháu. Tim đập thành thịch rồi đây này. Chạy nữa là mai bệnh đấy".

Nó vùng vẫy cố thoát khỏi tay mẹ, mẹ mắng yêu:

- Eh, come è faccia brutta.

Nó hiểu bị mắng là thằng dữ tợn xấu xí. Mấy bà già thi nhau hô hô cười. Nó không biết là các bà cười vì đôi mắt nó giận dữ sáng quắc rất dễ thương. Tức quá, nó làm như phun nước bọt vào mặt mẹ Zia Louchee, cái kiêu phì phì ra điều miệt thị của đám đàn bà Ý khi chửi nhau. Rồi nó thoát ra được, chạy ào đi, đến nỗi mẹ nó đánh với theo nhưng bị hụt.

Nó đánh vòng qua bốn ngã đường của lô nhà, để sẽ từ bóng tối bắt ngờ tấn công lũ bạn.

Nhưng vừa ra tới đại lộ Số Chín, nó đụng đầu ngay tui nhóc dàn hàng ngang chặn nó. Gino tăng tốc, chạy thẳng vào rào chắn của tui kia. Mấy đứa nhỏ sợ quá, tản ra. Có đứa với theo bắt, làm áo Gino rách toạc. Lũ trẻ ào ào đuổi theo. Gino rẽ vào đường Số Ba Mươi Một tối thui, tui kia không dám theo nữa. Gino bắt đầu đi chậm chậm xuống dốc. Nó đã tới đầu công viên, phía dưới, nơi cuối cùng, lũ bạn nó chạy lảng vảng dưới đèn đường như bầy chuột.

Gino đứng nghỉ một chút trong bóng tối. Rồi nó rón rén đi xuống phố. Qua một dãy hành lang, Gino thấy một con bé đang đứng, úp mặt vào hai cánh tay trên tường, phía sau không một bóng người. Gino biết tui này đang chơi trò trốn tìm, chứ không phải con bé đang khóc, nếu đợi thêm một tí, nó sẽ thấy tui con gái ủa ra la hét.

Rồi nó đi tiếp, qua một cửa sổ có ánh sáng tù mù, nó rùng mình khi thấy một bà Ái Nhĩ Lan già lụ khụ, ngồi dựa đầu lên cái gối, trên thành cửa, đang trừng trừng nhìn nó trong con phố vắng hoe. Đầu bà lão như cái sọ trơ xương, ánh nến nhỏ trên bàn thờ làm mồm bà cụ như nhuộm máu. Sau lưng bà ta lờ mờ mấy cái bình hoa trông cứ như hũ đựng cốt. Gino ngó bà. Cái miệng đỏ lỏm nhe ra hàm răng chào nó. Gino giật mình co giò bỏ chạy.

Nó đã đến gần vùng sáng và đã nghe tiếng la hét của bạn bè. Nó tìm chỗ nấp, sẵn sàng đột kích. Nó chẳng sợ gì cái khu nhà hầm tối tăm lúc này nữa. Cũng quên luôn là mẹ nó đang tức giận. Chỉ biết lúc này nó sắp xông ra làm tán loạn hàng ngũ đối phương.

Trong khi đó tại đại lộ Số Mười, từ trên cao, Vincenzo Angeluzzi, anh cùng mẹ khác cha với Gino đang mơ màng lắng nghe những tiếng vọng êm đềm của đêm hè rì rào bay bổng từ dưới phố lên. Nó ngồi trên thành cửa sổ. Những dãy phòng vắng ngắt, tối tăm sau lưng, cửa mở xuống hành lang nhà bếp cũng đã được khóa lại. Nó tự giam mình trong khoảng tối này.

Nó cảm thấy đã bị tước hết mộng mơ về một mùa hè tự do vui chơi chạy nhảy. Mẹ nó đã ra lệnh sáng mai nó phải bắt đầu làm việc cho lò bánh nhà Panettiere cho đến kỳ khai trường vào mùa thu. Nó sẽ phải khuôn vác những bao bánh mì nặng nề trong khi những đứa con trai bằng tuổi nó tha hồ đá bóng, bơi lội trên sông hay bám theo đuôi xe chở hàng chạy quanh thành phố. Chẳng còn được thú vui ngồi trong bóng mát mát kem mát lạnh, đọc truyện hay đánh bài cào kiếm vài xu.

Tâm trí nặng nề, nó lặng lẽ ngắm bãi đất trong trong Sở Đường sắt, những con đường ray, những thùng xe trống rỗng, những đầu máy phun những đốm than đỏ rực và phát ra những hồi còi. Dòng sông Hudson như dải băng đen. Tiếng trò chuyện lao xao vọng lên như những tiếng gọi mơ hồ. xa xa ngọn đèn đỏ vung vẩy, dẫn đường cho đoàn tàu chở hàng đang tiến tới từ công viên thánh John. Phía dưới, đám trẻ vẫn tiếp tục cuộc chơi. Nó buồn rầu chờ đợi tiếng kêu la vui vẻ của chúng, khoái trá vì sự đau khổ không được tham dự niềm vui của nó. Nhưng lúc đó đám trẻ đang vừa la hét vừa leo lên mấy bậc thềm để lên cầu, chờ đợi đoàn tàu chui qua và những đợt khói mịt mù làm chúng biến mất.

Vincent còn quá nhỏ, đâu có biết rằng cái tính rầu rầu bẩm sinh của nó đã luôn làm chị nó khổ tâm. Octavia mua bánh kẹo, đồ chơi cho em. Nhớ ngày nó còn chập chững, cô luôn bế nó vào giọng cô, kể chuyện và hát nho nhỏ cho nó ngủ, nhưng nó vẫn lặng lẽ, ủ dột.

Nó nghe tiếng choe choé của mẹ Zia Louchee. Nó rất bức tức vì chuyện mẹ Zia Louchee lại là mẹ đỡ đầu của nó, nhất là việc phải hôn bà già này để làm mẹ nó vui lòng trong mỗi lần sinh nhật, trước khi nhận năm đô la của mẹ. Nó luôn nghe lời mẹ và vườn thấy mẹ nó thật đẹp, dù bà có hơi béo, lại luôn mặc đồ đen.

Nhưng chẳng biết tự khi nào nó ghét cay đắng mẹ Zia Louchee. Lâu lắm rồi, hôm đó nó đang lẩn quẩn chơi dưới chân mẹ trong nhà bếp,

mụ Zia cứ chăm chăm nhìn nó, trong khi vẫn sôi nổi cùng mẹ nó ôn nghèo kể khổ những tháng năm qua. Rồi thỉnh thoảng cả hai nín bật. Vừa nhâm nhi cà phê vừa ngắm nghía nó, mụ Zia Louchee bỗng thở dài thườn thượt :

- Ô, tội nghiệp Chúa tôi, chưa ra đời mà đã mồ côi bố!

Vậy rồi mụ chuyển ngay sang đề tài khác, làm nó ngẩn ngơ nhìn mặt mẹ nó tái nhợt, mắt đỏ hoe, mà chẳng hiểu vì sao.

Ngó xuống đường, Vincent thấy chị Octavia đang cúi nhìn em bé trong xe. Nó cũng ghét luôn cả chị. Chị cũng phản bội nó rồi. Khi nghe mẹ bắt nó đi làm, chị không hề nói một lời giúp nó. Rồi nó thấy anh Larry đang cưỡi con ngựa đen đi qua gầm cầu, trông rõ ra một cao bồi thật sự.

Xa vậy mà nó vẫn nghe được tiếng vó ngựa cồm cộp trên mặt đường đá. Lũ trẻ và cây cầu biến mất trong làn khói. Với một vùng đốm sáng tàn than đỏ toả ra, con tàu trườn mình vào bãi.

Đã khuya rồi, không khí mát lạnh của màn đêm đã làm dịu thành phố.

Mẹ nó và các bà hàng xóm lục đục dọn ghế và léo nhéo gọi chồng con. Cha kể nó đẩy xe nô về cửa nhà. Đã tới giờ đi ngủ.

Vincent rời cửa sổ, đi qua mấy phòng ngủ, tới nhà bếp. Nó mở khóa cửa thông ra hành lang. Rồi nó lấy ổ bánh mì cắt thành ba khoanh. Nó rưới dấm đỏ và dầu ô liu lên bánh, rắc thêm tí muối. Gino và thằng Sal rất khoái món ăn khuya này. Ba đứa sẽ cùng ăn. Chợt từ dưới phố vọng lên tiếng thằng Gino la thất thanh, kéo dài, chói lói.

Tiếng kêu làm bà Lucia Santa, đang bế đứa con gái nhỏ trong tay, lạnh cả người. Octavia đang đứng nơi góc đường vội quay nhìn lại. Larry cũng vội quay đầu ngựa. Ông cha kể vừa hốt hoảng chạy, vừa chửi thề. Nhưng đó chỉ là tiếng kêu chiến thắng đầy phấn khích của thằng Gino, khi nó thỉnh thoảng xuất hiện từ trong bóng tối, xông ra phá vòng vây của bạn bè. Trò chơi chấm dứt, Gino sững quá, vẫn tiếp tục gào lên "Đốt thành rồi!". Bất ngờ nó đụng ngay bà mẹ đang hầm hầm tức giận. Nhớ lại chuyện làm hỗn với mụ Zia Louchee, nó vội lách qua cửa, chạy tọt lên lầu. Lucia Santa định đập cho thằng nhóc một trận nên thân, nhưng thấy nó đang vui thích quá nên thôi, để khi khác sẽ cho nó một bài học về cái màn cao hứng gào thét như vậy.

Đám dân Ý dần dần giải tán, ai về nhà nấy, trả khu phố tối tăm cho tiếng vó ngựa lốc cốc trên đường đá, khi Larry phóng ngựa về chuồng trên đường Số Ba Mươi Lăm.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Chương 2

Ngôi nhà thuê có bốn tầng. Mỗi tầng là một căn hộ. Các cửa sổ mở ra phía trước là hướng tây, đại lộ Số Mười, mở ra sân sau là hướng đông nên rất thông thoáng. Căn hộ nhà Angeluzzi Corbos ở lầu bốn, nên sử dụng được luôn cả hành lang phía sau làm nhà kho: tủ đá, bàn viết, hộp cà chua, thùng đựng mì chất cả đống. Mặc dù căn hộ có sáu phòng nhưng nhà đông người nên vẫn chật. Phòng ngủ của Octavia mở cửa thông với phòng khách. Hai thằng Vincent và Sal ngủ trên cái giường xếp trong phòng khách này. Ban ngày, cái giường của hai đứa được dựng sát tường và phủ lên một tấm vải cho gọn. Ba mẹ chiếm căn phòng đầu dãy, kế bên là phòng của Larry rồi tới phòng ăn với một cái bàn lớn, vừa để cả nhà ăn uống, vừa là nơi sinh hoạt chuyện trò. Góc bên phải là căn bếp. Theo tiêu chuẩn của xóm giềng thì căn hộ của Lucia Santa là biểu hiện của sự hoang phí.

Octavia đặt em bé vào giòng mẹ rồi về phòng riêng thay áo. Khi trở ra, ba đứa em trai đang ngủ say trên cái giường trải rộng giữa phòng. Cô vào bếp rửa mặt. Bà mẹ đang ngồi nhâm nhi cốc rượu vang, chờ đợi. Octavia biết mẹ cô ráng thức để "làm ra ngô ra khoai" chuyện hồi chiều. Rồi sau đó hai mẹ con thì thào bàn chuyện tương lai của gia đình: một ngôi nhà ở khu Long Island, lo sao cho thằng bé sáng dạ nhất nhà học tới đại học...

Lucia Santa mở đầu theo kiểu hoà giải, bằng tiếng quê nhà:

- Này, thằng con nhà hàng bánh để ý đến con đó. Mà sao nó cho kem, con lại cứ cầm như hến vậy...

Chợt bà dừng lại nghe ngóng, hỏi:

- Con đặt em Lena vào giữa giường rồi hả? Coi chừng nó lăn, té thì khổ đó.

Octavia bực mình. Không phải vì chuyện mẹ cô thừa biết cô chẳng ưa gì mấy thanh niên quanh xóm nhưng vẫn cứ chọc ghẹo cô. Mà chính vì cái tên của đứa em gái út mới làm cô bực. Chính cô suy nghĩ mãi mới kiếm được cái tên Aileen cho con bé, một cái tên Mỹ hẳn hoi. Nhưng mấy ông bà Ý lúu cả lưỡii vẫn không phát âm cho đúng được. Vậy là họ rút tên con bé lại thành Lena. Bà mẹ cũng cố gắng làm vui lòng cô con gái nhưng ngặt nỗi là sửa giọng muốn trèo

cả quai hàm, méo cả miệng mà vẫn không nói nổi. Bực quá, Lucia Santa nổi khùng:

- Cũng chẳng cần lấy tên Mỹ.

Vậy là mọi người cứ gọi con bé là Lena, trừ mấy thằng anh nó, vì các cậu này lờ dai gọi theo mấy bà Ý già, Octavia cho ăn cái tát tai ngay. Lúc này hai mẹ con luôn ghìm nhau. Octavia lấy ra hộp đồ làm móng, ngồi thư thả gọt giữa móng tay, xài giọng Mỹ rất ngọt:

- Mấy thằng đàn ông nhà quê xóm này thì xin lỗi, tôi xáp không nổi. Chúng chỉ muốn có một con đàn bà để chúng hành hạ như chó vậy. Con không muốn đời con giống mẹ, chồng con gì thấy hết ham. Cô bắt đầu sơn móng tay. Cô làm ngay lúc này, để chọc tức mẹ. Bà mẹ cố giữ bình tĩnh nhưng ngực cứ như nghẹt thở. Mỗi khi tức giận hai mẹ con rằng giống nhau, mắt sáng quắc, mặt cau có giận dữ:

- À, té ra ở Mỹ con gái ăn nói với mẹ như vậy. Hay quá! Mà làm cô giáo được rồi đấy. Thử con như mày, thà không có còn hơn. Rồi bà nghiêng sát mặt con gái xỏ cả tiếng mẹ để lẫn tiếng Mỹ:

- Mi, mi dispiace! Tao không cần!

Cô con gái biết chắc chỉ nói hỗn thêm một câu, bà mẹ sẽ bộp tai ngay.

Nhưng cái chuyện ăn bộp tai cô đâu có ngán, có điều cô ân hận vì đã coi thường cuộc đời bà. Cô biết mẹ cô, người đứng mũi chịu sào trong gia đình, phải dựa nhiều vào cô. Bà khoe với người ngoài về cô. Octavia mỉm cười làm lành.

- Con đâu có định nói gì đến mẹ. Con chỉ muốn nói là phải có được một thằng chồng đàng hoàng, chứ không phải chỉ được riêng vụ ấy.

Bà mẹ ngó đứa con gái Mỹ hoá từ đầu đến chân tức lộn cả ruột:

- Gớm, tội nghiệp con gái tôi nhỉ.

Rồi chợt nhớ ra một điều, bước vội vào phòng ngủ, lúc trở ra, đưa một tờ năm đô la và quyển sổ tiết kiệm cho Octavia:

- Nay, bỏ ngay vào áo, kéo ba cô, em cô thấy. Sáng mai đi gởi rồi hãy đi làm.

Octavia nhẹ nhàng, nhưng cay nghiệt nói:

- Không có chuyện ông ấy là ba tôi ghen.

Không phải vì mấy câu nói, mà vì sự ngấm ngầm căm ghét nhau giữa hai mẹ con, Lucia Santa ứa nước mắt. Vì chỉ hai người còn có thể nhớ đến người chồng quá cố của bà, chỉ hai người thật sự chia sẻ đoạn đời đó, đã cùng nhau chịu đựng bao gian khổ. Người chồng trước để lại ba đứa con, nhưng chỉ có đứa con gái lớn này còn giữ kỷ niệm về ông. Khổ hơn nữa là Octavia rất yêu cha nó, cái chết của

ông ảnh hưởng đến nó quá nặng nề. Bà mẹ biết hết, bà cũng biết cuộc hôn nhân thứ hai của bà đã làm thương tổn tình cảm của con gái đối với bà.

Bà nói như thì thầm:

- Con còn trẻ, làm sao con hiểu hết chuyện đời. Ông ấy không đáng cha mày à. Ông Frank lấy mẹ lúc ấy, mẹ goá bụa, tứ cố vô thân, một nách ba con còn nhỏ dại. Ông ấy nuôi bốn mẹ con mình, bảo vệ nhà mình. Lúc đó ngoài bà Zia Louchee, có đứa nào léo hánh tới cửa nhà mình, con nhớ không? Vì con là con, mẹ không muốn kể ra làm gì, cha con chẳng tốt lành như con nghĩ đâu.

Mất bà mẹ đã ráo hoảnh và bà lại mang bộ mặt cay đắng, sầu thảm khi nhớ lại quá khứ, cái vẻ đau khổ luôn làm Octavia khó chịu.

Hai mẹ con đã nhiều lần cãi nhau về chuyện này, lần nào cũng gay go, cứ như chuyện mới xảy ra. Octavia còn quá trẻ, hăng hái đến tận nhẫn:

- Ông ấy giúp được cái gì chứ? Mẹ bắt thằng Vincent mới tí tuổi đầu vào làm lò bánh mấy tháng hè, mẹ không tội nghiệp nó à? Trong khi ông chồng tốt lành của mẹ làm chuyện gác cửa cũng không xong. Tại sao ông ta không kiếm việc mà làm chứ? Ba con làm việc cật lực đến nỗi chết trong lúc đang làm đó.

Cô ngừng lại, vì sắp bật khóc. Rồi cô nói nhẹ nhàng hơn như để thuyết phục mẹ:

- Ông ấy khôn quá, thông minh quá nên mới mất việc bên đường sắt đấy. Ông xếp bảo là đứng lóng ngóng cả ngày mới xách được thùng nước, vậy là ông chồng của mẹ vác thùng đi luôn, không trở lại nữa. Ông ta hãnh diện vì chuyện ấy lắm, tưởng vậy là bảnh. Vậy mà mẹ có nói tiếng nào đâu. Tiếng một tiếng hai cũng không. Gặp tay con, con tổng ra đường, khoá cửa lại. Đừng hòng ở lại hú hí. Bà mẹ hết chịu nổi lối bóng gió của con ranh:

- Biết thì nói, không biết thì câm cái miệng của mày lại. Cái ngữ của mày thì ngu tới già, con ời.

Bà ực hết cốc rượu, bảo:

- Tôi đi ngủ đây. Để cửa cho em trai cô và chồng tôi về.

- Mẹ không phải lo cho cậu quý tử Lorenzo nhà mình.

Bà mẹ góm ghiếc nhìn màu đỏ choét cô con gái đang sơn lên móng tay rồi về phòng ngủ. Nhưng ngoái lại hỏi:

- Thằng Lorenzo làm trò gì mà hết ca đêm rồi vẫn chưa về ngủ. Giờ này ngoài đường chỉ còn cái lũ đứng đường Ái Nhĩ Lan thôi. Tạ ơn Chúa, thằng nhãi chỉ vớ vẩn với tụi con gái Ý đang hoang.

Bà mỉm cười, có vẻ hãnh diện. Octavia chọt thêm một câu:

- Nó lại rúc vào nhà Le Cinglata. Ông chồng xộ khảm nữa rồi. Bà mẹ hiểu ngay. Vợ chồng Le Cinglata nấu rượu và bán lẻ tại nhà. Nhà này phạm luật cấm rượu, vì nấu rượu lậu. Mới tuần trước mẹ vợ biểu bà một bình, vì thằng Larry vận chuyển hộ một xe nho. Mẹ Le Cinglata là một trong ba cô gái cùng làm đám cưới uỷ nhiệm một lượt với bà ở Ý, từ mấy chục năm trước. Trước khi ngủ, bà vào phòng khách, đắp chăn cho ba thằng con trai. Bà lại cửa sổ nhìn xuống con đường tối thui, thấy ông chồng vẫn lững thững đi lên đi xuống. Bà gọi nhỏ:

- Frank, đừng thức khuya quá.

Lão chẳng thèm nhìn bà hay nhìn trời, cứ cằm cúi đi tới đi lui.

Bà miễn cưỡng vào giường ngủ, vì bà cho rằng, còn thức, bà còn có thể kiểm soát được những hành động của chồng và thằng con lớn. Bà bực bội vì không làm cho họ về nhà ngủ. Quơ tay tìm đứa con gái nhỏ đã nằm an toàn sát tường, bà gọi vọng ra:

- Octavia, đi ngủ thôi, mai còn đi làm chớ.

Thật ra, bà không thể ngủ, khi vẫn còn người trong nhà chưa đi ngủ. Octavia lì lì đi qua buồng không nói gì.

Trong đêm hè oi bức, giữa tiếng thở đều đều của các con đang ngủ say, Lucia Santa hồi tưởng lại đời bà. Lấy người chồng sau, bà đã làm cho con gái buồn khổ. Bà biết con kết tội mình đã không tỏ vẻ đau khổ của một người vợ đang thời tang chế. Không thể nào cách nghĩa để đứa con gái còn trong trắng hiểu hết chuyện vợ chồng. Làm sao nó hiểu rằng cha nó, người đàn ông chung chăn chung gối, người đàn ông sẽ cùng mình sống trọn cuộc đời lại là người mình chẳng hề yêu thương.

Ông ta là một ông chủ gia đình thiện cận, thiếu trách nhiệm, an phận chui rúc trong căn nhà mướn ảm thấp, bẩn thỉu, gần nơi làm việc, không hề có chút tham vọng đổi đời cho gia đình. Đã bao lần bà khóc đến khô nước mắt. Ông ta chỉ đưa cho bà đủ chi dùng, còn lại, thay vì dành dụm, ông ta rượu chè, cờ bạc. Chưa hề cho bà một xu chi tiêu riêng. Ông cho rằng một cô gái nghèo khổ không có đến một cái áo cưới, sang miền đất mới này, làm vợ ông là quá đủ rồi. Chỉ chuyện này thôi đủ cho bà phải phục vụ ông suốt đời.

Tình cảm của bà đối với chồng cũng giống hàng triệu người đàn bà khi lấy chồng mà không hề biết trước anh ta ra sao. Khi biết người đàn ông kiểm soát tiền bạc trong nhà, nắm hết uy quyền để quyết định tương lai con cái mà lại không đủ sức, bà sắp tranh đấu để giành lại phần nào quyền đó thì ông ta chết vì tai nạn.

Nhưng bà đã khóc, khóc thật nhiều. Vừa đau đớn vừa khiếp sợ.

Không phải đờn đau cái chuyện xa lìa. Đó là những ting kêu ai oán vì mất chốn dựa dẫm nơi đất khách quê người. Tiếng khóc hãi hùng vì mất miếng cơm manh áo cho con. Vì lo sợ cho cái bào thai còn trong bụng. Chồng chết là phải vò đầu bứt tóc, kêu gào thảm thiết, lúc nào cũng lủ xù đồ tang cho bản dân thiên hạ nhìn thấy. Như vậy mới được mọi người yêu quý.

Cái chết của chồng bà phi lý đến tức cười. Trong khi chiếc tàu đang bốc dỡ hàng thì chiếc cầu phao hất tung năm người và nhiều tấn chuối xuống lòng sông. Cả người và chuối đều bị vùi chôn dưới bùn. "Ông ấy chết lại cho mình nhiều tiền hơn lúc sống". Sau bấy nhiêu năm, bây giờ trong đêm thanh vắng, bà tự cười nhạo mình ngày ấy sao lại có ý nghĩ như vậy về chồng. Nhưng vì toà án đã thưởng cho mỗi đứa trẻ một ngàn đô la, kể cả thằng Vincent lúc đó còn trong bụng mẹ. Số tiền phải ký gởi, vì đây là nước Mỹ, rất thận trọng, khôn ngoan. Cha mẹ không có quyền quản lý tiền bạc của con cái. Riêng bà nhận được ba ngàn đô la. Trừ mụ Zia Louchee và Octavia, cả khu phố không ai hay biết.

Nỗi đau chồng chết chưa kịp nguôi ngoai, Lucia Santa còn phải hứng chịu nỗi khổ tâm là mẹ của quỷ. Tổ cha ai đã bày ra câu chuyện mê tín bậy bạ này. Mấy bà hàng xóm cứ râm ran. Một đứa trẻ cha chết trước khi nó ra đời là con của ma, của quỷ. Tận bây giờ nhớ lại bà vẫn khóc, khóc cho con người bà ngày ấy, cho đứa trẻ trong bụng. Con gái bà không biết và không bao giờ hiểu nỗi.

Nhưng điều đáng trách nhất là chỉ một năm sau khi chồng chết, sáu tháng sau khi sinh, Lucia Santa – người đàn bà có ba mặt con – lần đầu trong đời mới biết thế nào là tình yêu cuồng nhiệt với một người đàn ông. Đó chính là người chồng thứ hai của bà. Yêu thật sự.

Không phải tình yêu lý tưởng của mấy cô gái mới lớn hay của mấy nhà tu hành, cũng không phải tình cảm của những người hùng trong tiểu thuyết. Không, đó là cái từ để gọi thịt da nóng hổi cuốn lấy nhau. Ôi thật điên khùng, rồ dại đối với người đàn bà đã có bảy con. Tạ ơn Chúa, bây giờ bà đã qua khỏi cái thời ấy rồi.

Ngày đó Frank Corbo ba mươi lăm tuổi, chưa có miếng vợ nào, người mảnh khảnh, mạnh mẽ, mắt xanh. Ở tuổi đó chưa vợ nên mọi người gọi anh là kỳ cục, lại thêm tật làm lì ít nói, vênh vênh kiêu ta đây, lối kiêu hãnh tức cười của một kẻ thua thiệt đủ thứ trong đời. Nhưng bạn bè lối xóm lại thấy anh chàng này xứng đáng chăm lo nỗi cho người đàn bà góa và ba đứa con cô. Anh ta làm việc ca sáng trong Sở Đường Sắt, buổi chiều hoàn toàn rảnh rỗi, tha hồ mà lui tới làm quen. Trai tân, gái góa, chẳng sợ điều ông tiếng ve gì. Mấy mẹ

hàng xóm thì khỏi nói, ai cũng sốt sắng.

Frank Corbo hồi nào tới giờ chỉ biết đến cách giải quyết vội vàng, chớp nhoáng với mấy ả nhà thổ. Khi đeo đuổi, ve vãn người đàn bà ba con, hắn e dè như đối với một thiếu nữ còn son trẻ. Chiều chiều hắn ghé thăm, khi chị ta đã bắc ghế ra trước nhà vừa cho bé ngủ, vừa ngó chừng mấy đứa lớn đang chạy chơi trong phố. Thỉnh thoảng, hắn cũng ở lại ăn bữa tối, ra về trước lúc tụi trẻ đi ngủ. Rồi một hôm hắn ngỏ lời xin cưới.

Chị ta nghiêm nghị như đối với một người em trai, hỏi:

- Anh không ngại ngừng hỏi lấy tôi, khi con tôi còn nằm nôi sao? Mắt hắn tối sầm lại. Rồi hắn tuôn ra một tràng, hắn yêu thương lũ trẻ cũng như yêu thương chị. Dù chị không chịu lấy hắn, hắn vẫn sẽ cho chị tiền để nuôi con. Thật vậy, hắn kiếm được bọn tiền và vẫn mua kem và đồ chơi cho mấy đứa con chị. Đôi khi hắn còn đưa tiền để chị may sắm cho lũ nhỏ. Lúc đầu, chị từ chối. Hắn phát cáu, bao "Sao thế? Cô không thèm làm bạn với tôi à? Cô nghĩ tôi giống như những thằng đàn ông khác sao? Tiền bạc là gì nào.." hắn định xé sổ tiền đang cầm trong tay. Hắn làm chị ứa nước mắt và nhận tiền của hắn. Phải nói là hắn không đòi hỏi chị điều gì. Mà chính chị là người sốt ruột đợi chờ.

Một ngày mùa xuân, Frank Corbo được mời tới dự bữa tiệc nhỏ của gia đình theo tập tục từ quê hương Ý. Hắn ôm tới bình rượu nho và hộp bánh kem. Sơ mi, cà vạt, áo vét trắng hoàng. Hắn tỏ ra ngưỡng ngừng, nhút nhát hơn cả mấy đứa con chị.

Bữa ăn có mì Ý trộn sốt cà chua, thịt viên tròn xoe xào tỏi và rau cần tươi, sà lách trộn dầu giấm, lại thêm cả hạt hồ đào để nhắm rượu nữa.

Xong bữa, trẻ con kéo nhau xuống đường chơi. Lẽ ra chị giữ các con lại để tránh tai tiếng, nhưng chị cứ im re, chẳng nói gì.

Vậy là trong buổi chiều vàng, ánh nắng còn trải dài trên con đường sắt, với đứa bé mồ côi cha được che chắn khỏi tội lỗi bằng mấy cái gối, hai người gắn số phận vào với nhau trên cái ghế trường kỷ trong phòng khách. Lucia Santa chỉ thoáng bối rối vì những giọng cười nói của các con từ dưới phố vọng lên. Cửa ra vào đã khóa kỹ rồi mà. Dĩ nhiên đôi với Lucia Santa chỉ là đi thêm bước nữa. Nhưng phải nói lần này Lucia Santa mới thấu hiểu hết chữ tình. Hương vị tình yêu nhưng ngọt ngào, rạo rực làm sao! Hơi hướm con đực kích thích, đánh thức cảm giác trong người đàn bà bấy lâu đè nén, như tiếng chuông hoan lạc rung vang. Cho đến tận bây giờ, kỷ niệm đó vẫn còn tươi rói, mới nguyên cảm giác gần gũi lần đầu. Và trong lần yêu

đương đó, chị là người chủ động.

Người đàn ông khắc khổ, cứng rắn đến như vậy để chống trả với đời, đã nứt nở trên ngực chị. Và trong buổi chiều nắng đang tắt dần đi, chị đã chiều chuộng và săn sóc hẳn. Chưa bao giờ chị lo cho người chồng trước đến vậy .

Mọi rắc rối chỉ phát sinh sau khi đưa con đầu lòng của hẳn ra đời. tình yêu hẳn dành cho thằng Gino trở thành ung nhọt, giết chết tình yêu hẳn dành cho mấy đứa con riêng của vợ, hẳn trở thành ích kỷ xấu tính.

Trong năm đầu ăn ở với nhau, hoàn toàn tin tưởng vào tình yêu, hẳn đã kể về tuổi thơ khốn khổ của hẳn. Ở tại quê nhà, con một nông dân nghèo, cày cuốc trên mảnh đất thuê, hẳn luôn bị cái đói cái rét hành hạ. nhưng có một chuyện không thể nào hẳn quên được. cha mẹ hẳn bắt hẳn đi đôi giày cũ khâu nhỏ lại. bàn chân hẳn bị biến dạng khủng khiếp, xương như gãy vụn, gù lên thành cục bướu quái dị. Hẳn đưa bàn chân cho vợ xem, như muốn nói “Anh chẳng giấu em điều gì , em không cần lấy một người có đôi chân như vậy”. Chị đã cười. Nhưng sau đó thì không còn cười nổi khi khám phá ra hẳn vẫn luôn mua những đôi giày da sân giá tới hai mươi lăm đô la. Đúng là hành động của một gã điên thật sự.

Cha mẹ hẳn là những con người ít thấy trên đất Ý. Say sưa bí tỉ, hoàn toàn phụ thuộc vào lao động của hẳn trên ruộng đồng. khi hẳn yêu một cô gái trong làng, cha mẹ cấm hẳn cưới. Hẳn chạy vào ở trong rừng một tuần lễ. Lúc người ta tìm được, hẳn gần như một con thú hoang. Hẳn bị khủng hoảng và phải đưa vào viện tâm thần. Mấy tháng sau được ra viện, hẳn từ chối trở về nhà. Hẳn di tản sang Mỹ. Rồi trong cái thành phố đông đúc nhất thế giới này, hẳn sống một cuộc đời tuyệt đối cô đơn.

Hẳn tự lo cho bản thân, chẳng hề đau ốm. Trong cuộc đời cô quạnh nai lưng làm việc, hẳn cảm thấy rất an toàn. Chừng nào hẳn không có mối ràng buộc tình cảm với con người, thì hẳn vẫn an toàn, giống như một vật bất động, sẽ được yên ổn với những chuyển động chung quanh. Nhưng mối tình này đã đem hẳn trở lại với đời thường, với những hiểm nguy. Mối tình này đã làm hẳn kiệt sức.

Sau mười hai năm chung sống, tự nhiên người chồng trở chứng bí ẩn với vợ như từ trước tới nay đối với mọi người.

Có tiếng chân bước vào nhà, đi xuống bếp. Rồi tiếng chân lại trở ra, bước xuống những bậc thang. Chẳng biết vì lý do gì, chồng bà lại trở ra đường.

Đêm đêm bà mong chồng vào giường ngủ, con trai có mặt ở nhà. Bà

muốn mọi người đều yên nghỉ trong cái lâu đài thuê này, lúc đó bà mới yên tâm đi vào quên lãng.

Bà thờ dài, chẳng trông cậy vào ai được nữa. Ngày mai bà phải trả cho ông chồng một trận, bắt ông trở lại công việc gác cổng. Rồi bà còn phải giải quyết bao công việc: trông trị con mẹ Le Cinglata, sắm quần áo cho lũ trẻ, nấu xà phòng giặt. Bà lắng nghe nhịp thở của các con. Bé Lena nằm cùng giường, ba thằng con trai ngủ ngay phòng kế bên, con Octavia mở cửa phòng nó cho thoáng. Bà thở ra nhẹ nhõm, rồi lơ mơ ngủ.

Mặc mỗi cái xi líp, Octavia nằm ngay đơ trên cái giường chật hẹp. Căn phòng quá nhỏ, chẳng đủ chỗ kê thêm được cái gì, ngoài cái bàn nhỏ tí xíu và một cái ghế.

Cô còn quá trẻ và trời lại nóng quá nên chưa ngủ ngay được. Cô lơ mơ tưởng nhớ về người cha ruột.

Càng thương nhớ ông bao nhiêu, cô càng giận ông bấy nhiêu. Sao ông lại chết, để cô bơ vơ không còn ai để thương yêu? Ngày ấy, hàng ngày cô chờ đón cha, hôn lên mặt ông đầy râu và bụi bặm, sợi râu đen cứng ngắc làm trầy cả môi cô. Cô khệ nệ vác thùng đựng đồ ăn trưa trống rỗng của ông lên từng bậc thang. Rồi lẳng xằng xếp thìa, nĩa ngay ngắn trên bàn ăn trước mặt ông. Cái ly nhỏ được cô lau bóng như kim cương. Cứ quần quanh cho đến khi mẹ đuổi ra khỏi bàn để dọn món ăn lên, trong khi Larry ngồi im thin thít.

Sau bấy nhiêu năm, đến bây giờ, mỗi lần trần trọc, trong tâm cô lại bật lên tiếng kêu "Ba ơi, tại sao ba bắt cần vậy?" cứ nhắc đến cái chết của ông, mẹ cô lại oang oang "Ông ấy bắt cần cả với gia đình, mạng sống và tiền bạc. Ông ấy tắc trách với tất cả mọi thứ".

Vì cha cô chết nên mới có thằng cha mắt xanh lè kia trong gia đình. Từ khi còn nhỏ, cô đã không thể ưa người chồng thứ hai của mẹ, người cha ghẻ của chị em cô. Mỗi khi hấn cho quà, cô bé Larry núp sau lưng mẹ, đầy nghi ngờ. Mỗi lần hấn tỏ ra âu yếm, cô rúm người lại né tránh. Hấn có vẻ thích thằng Larry cho đến khi con trai hấn ra đời. Còn thằng Vincent, không hiểu sao hấn ghét cay ghét đắng thằng bé.

Nhưng cô không hề trách mẹ đã bước đi bước nữa, cũng không hề thù ghét bà đã đem về bao nỗi muộn phiền. Cô biết tại sao mẹ lại lấy thằng cha xấu xa này. Cô biết quá rõ mà.

Đó là khoảng thời gian kinh khủng nhất trong đời Lucia Santa. Hầu hết sự buồn phiền sau cái chết của chồng, đều do lỗi của bạn bè, họ hàng, lối xóm.

Họ xúm vào khuyên bà giao thằng bé mới sinh, thằng Vincent, cho

Filomena, một người có họ, giàu sang, sống ở New Jersey. Gởi thời gian ngắn thôi, chừng nào khoẻ mạnh lại đón về "Hai vợ chồng nhà đó mới vui vẻ, có đạo đức, mà Filomena lại là họ hàng gần gũi của chị. Chẳng tin bà ta thì còn tin ai. Thằng bé sẽ được bảo đảm cuộc sống. Rồi ông chồng giàu sụ của Filomena thế nào cũng vui lòng làm cha đỡ đầu, lo tương lai cho thằng bé con chị". Rồi người khác còn xót xa hơn "Lucia Santa ơi, ai cũng lo cho chị. Chị xanh xao, ốm yếu quá. Chưa lại sức vì sinh đẻ. Đang đau khổ tang chồng, lại còn bị mấy thằng cha luật sư quay như chong chóng trong vụ giải quyết tiền bạc. Chị cần nghỉ ngơi, tịnh dưỡng. Phải nghĩ đến con cái chứ. Lăn đùng ra chết, có khổ cho chúng không. Rồi chúng cũng đến chết dần chết mòn thôi, nếu không cũng phải vào trại mồ côi. Làm sao gởi chúng về cho ông bà bên Ý được".

Họ còn viện ra đủ mọi lý do khác nữa. Họ còn quả quyết trong vòng một tháng hay một tuần thôi, mỗi chủ nhật, Filomena và ông chồng lái ô tô về tận đây đón mẹ con chị đi thăm thằng bé. Chị sẽ là thượng khách của họ, hai đứa con lớn có dịp đi đổi gió miền quê.

Làm sao chị từ chối được, vì ngay cả mẹ Zia Louchee cũng gật đầu hưởng ứng.

Chỉ có con bé Octavia là âm ỨC khóc, chống đối quyết liệt "Người ta không trả em bé về đâu".

Mọi người hô hố cười. Lucia Santa vuốt ve âu yếm Octavia, mím cười bảo "Chỉ trừ khi mẹ chết, em Vincenzo mới không về lại nhà". Sau này, người mẹ cũng không hiểu tại sao lúc đó lại đồng ý để cho thằng bé đi. Thật ra cũng có khủng hoảng vì chồng chết, đau yếu vì sinh con, nhưng trong thâm tâm không bao giờ bà tha thứ cho mình về chuyện này. Đó là một hành động nhục nhã. Bà tự khinh mình tới nỗi về sau khi cần quyết định một chuyện khó khăn, bà lại nhớ tới chuyện nở giao máu thịt mình cho người khác, để tránh hành động ngu ngốc như vậy nữa.

Một buổi trưa, khi Octavia đi học về, bà dì xa lạ Filomena đã bắt em nó đi rồi.

Octavia gào khóc thảm thiết. Lucia Santa tát tới tấp, làm hai bên má nó hằn dấu những ngón tay "Nào, mày muốn khóc, tao cho mày khóc".

Octavia ghét mẹ. Mẹ nó vui mừng vì rũ bỏ được em bé. Mẹ nó tàn ác hơn cả một mẹ dì ghẻ.

Nhưng rồi một chuyện xảy ra làm nó lại tin cần, thương yêu mẹ.

Ngày đó Octavia còn bé, một phần nó chứng kiến, một phần vì nghe kể đi kể lại nhiều lần, nên cô tưởng biết hết từ đầu đến cuối.

Sau khi Vincenzo đi một tuần, chủ nhật chẳng thấy có ô tô nào đến đón Lucia Santa. Chỉ có một cú điện thoại nhắn gởi qua cửa hàng bánh kẹo, tuần sau Filomena mới tới được. Để chứng tỏ lòng thành, mẹ ta sẽ gởi biếu năm đô la bằng ngân phiếu.

Lucia Santa rầu rĩ suốt ngày chủ nhật. Chị chạy xuống những bà hàng xóm đẩy nhà. Họ khuyên ch. Phải bình tĩnh, đừng nghĩ quẩn.

Sáng thứ hai chị bảo con gái đi mời mẹ Zia Louchee tới ngay.

Octavia sợ trễ học. Mẹ nó quát ầm lên "Đi kêu bà Zia Louchee ngay.

Hôm nay mày không phải đến cái trường quý hoá ấy, được không?"

Mẹ Zia Louchee khăn trùm đầu, áo len dài tới gối, lò dò đi tới. Lucia mời cà phê rồi bảo:

- Em phải đi thăm thằng bé, nhờ chị trông hộ thằng Lorenzo và con bé. Hôm qua Filomena không đến, chị thấy em có nên đi không? Nhiều năm sau, Lucia Santa cả quyết là nếu hôm đó Zia Louchee không thúc giục thì bà đã không đi và bà đã mang nợ câu trả lời chân thật của mẹ tới tận bây giờ.

- Tôi lắm mới khuyên chị cho thằng bé đi, chị ạ. Thiên hạ chúng nó chỗ mỗ đang nói tôi chẳng ra gì kia kìa.

Lucia năn nỉ mẹ nói thử xem đứa nào xấu miệng nói nhảm những gì. Mẹ bảo để ý làm gì chuyện ngồi lê, cứ lo việc mình đi đã. Nhưng phải nhớ lời hứa gởi trả năm đô la cho họ. Nghèo thì nghèo chứ ai cần đến của bố thí như thế. Cứ đi cho yên tâm.

Trong buổi sáng mùa đông xám xịt đó, người mẹ xuống phà tại đường Số Bốn Mươi Hai. Đây là lần đầu tiên từ khi xa quê hương, chị mới đi bằng đường thủy. Với tấm giấy ghi địa chỉ, chị chìa ra hỏi đường. Qua một khúc bằng tàu điện, đi bộ thêm nhiều con đường, một người đàn bà tốt bụng nắm tay chị dẫn tới ngay trước cửa nhà của Filomena.

Ngôi nhà sao mà xinh đẹp vậy, lại có mái nhọn, trông cứ như đồ chơi của trẻ con. Hàng rào cổng sắt sơn xanh, trắng sạch bong.

Lucia Santa đâm ra rụt rè, e ngại. Giàu có thế này chẳng lẽ họ đi lừa con người nghèo khổ như chị. Họ thất hứa chủ nhật vừa rồi chắc vì lý do nào đó. Chị rụt rè gõ cửa. Chị đi vào cổng. Qua cánh cửa có lưới ngăn muỗi, chị gõ lên cánh cửa nhà.

Hoàn toàn yên lặng như ngôi nhà hoang. Nghe tiếng con chị khóc oa oa. Chị ráng kiên nhẫn đợi. Tiếng thằng bé gào lên đầy sợ hãi. Chị đẩy cửa bước vào, đi dọc hành lang, chạy lên cầu thang, cứ theo tiếng khóc mà đi tới.

Căn phòng thật đẹp, toàn màu xanh, màn cửa xanh, cái nôi xanh, một con ngựa đồ chơi trắng trên cái bàn cũng màu xanh. Con chị

đang nằm trên vũng nước đái dầm. Không ai thay tã cho nó. Không ai dỗ cho nó khỏi khóc.

Chị ôm con lên, tã lót thằng bé ướt sũng. Thấy khuôn mặt hồng hào, mái tóc đen của nó, lòng chị tràn ngập một nỗi vui mừng khôn tả. Chị biết rằng chỉ có cái chết mới có thể làm đứa con này xa chị. Chị nhìn quanh rồi mở ngăn tủ lấy quần áo thay cho con. Giữa lúc ấy Filomena chạy ào vào phòng.

Vậy là vở diễn bắt đầu. Lucia Santa kết tội mẹ kia tàn nhẫn, để đứa trẻ sơ sinh nằm bơ vơ một mình. Filomena cãi lại, mẹ mới chạy ra cửa hàng, giúp chồng mở cửa, chừng mười lăm, không, chỉ mười phút là cùng. Chính Lucia Santa cũng có khi phải bỏ con một mình để làm cái gì chứ. Cảnh nhà nghèo làm sao ôm con cả ngày được. Người mẹ trẻ vừa tức giận vừa đau khổ, chẳng thiết nghe phải trái gì nữa:

- Không, đơn giản là vì nó không phải máu mủ của chị nên chị mới có thể bỏ mặc nó một mình, muốn đi đâu thì đi. Tôi đem con tôi về.

Filomena nổi xung thien lên:

- Vậy là sao? Tôi ăn nói làm sao với mọi người? Tôi không nuôi nổi một đứa trẻ à? Còn tiền bạc mua sắm đủ thứ như vậy, đâu phải tiền đi xin là có được. Hơn nữa, hai ta đều không nói ra nhưng hiểu nhau quá rõ mà.

- Cái gì? Chị định nói gì?

Vậy là không ai nhin ai được nữa. Hàng xóm chạy sang, khuyên Filomena cứ từ từ, Người mẹ goá bụa kia sẽ nhận ra những khó khăn, kiếm ăn cho ba đứa con chẳng dễ dàng gì, chị ta sẽ giao thằng bé lại cho Filomena thôi. Nói huých toẹt ra lọt được vô cái nhà này là phước đức rồi. Có thể là vậy. Nhưng Lucia Santa đang tức càngh hông. Dứt khoát phải bắt con về.

Filomena đổi giọng ngọt ngào phân trần: xem này, nào quần áo mới, căn phòng xinh đẹp như vậy. Thằng bé là đứa trẻ duy nhất trong nhà, muốn gì chẳng được. Rồi mai kia còn lên đại học, trở thành luật sư bác sĩ là cái chắc, biết đâu còn là giáo sư đại học kia. Chị ấy làm sao thế nhỉ? Tiền bạc ăn còn chẳng đủ, lấy gì nuôi con?

Lucia Santa đờ người, kinh tởm. Mẹ tưởng chị đã xiêu lòng, bảo:

- Đấy, chị biết tại sao tôi sẽ gởi tiền cho chị mỗi tuần rồi chứ? Bà mẹ trẻ vươn cổ như một con rắn, nhổ vào mặt mẹ một bãi nước bọt rồi khư khư bông con ra khỏi nhà. Filomena lồng lộn đuổi theo chửi rủa ồm tỏi.

Khi kể đến đoạn đó, mọi người cười râm râm. Nhưng Octavia nhớ rất

rõ cái phần không được kể lại: mẹ cô bỗng con về, lên cơn sốt vì cảm lạnh. Áo choàng của bà ủ cho thằng bé đang ngủ. Da bà thâm tím vì giận dữ và tuyệt vọng, toàn thân run bần bật.

Mụ Zia Louchee rồi rít giục Octavia rót cà phê nóng cho mẹ. Thằng bé Vincent khóc rú lên. Người mẹ vừa hối hận vừa giận dữ, ấn thằng bé vào tay Zia Louchee. Cực chẳng đã bà ta phải ư ử ru, thằng bé vẫn cứ khóc.

Lucia gục mặt vào hai tay nơi bàn bếp, ca cẩm:

- Thấy chưa? Con bé đã bảo mà mình không tin. Từ giờ sắp đi nên nghe lời trẻ con lã hơn. Đám già mình sao mà ngu ngốc thế.

Zia Louchee lại giục Lucia uống cà phê. Nhưng mặt chị tái ngắt, hai tay dụi mắt để khỏi bật khóc. Mụ Zia Louchee hoảng quá, quay qua mắng yêu thằng bé đang ngằn ngặt khóc:

- Nào, cháu bà cứ khóc đi, khóc cho nhẹ lòng đi nào. Khóc đi, khóc lớn lên nào.

Thằng bé bỗng nín bật, múm mím cái miệng không răng cười với mụ. Được thể mụ vừa nhẹ nhàng đóng cửa vừa mắng mỏ, giọng đót đất:

- Nín rồi à? Khóc chán rồi phải không?

Mụ rầu rầu ngân nga như hát:

- Tội nghiệp quá đi, chưa ra đời mà đã mồ côi cha.

Lucia bật khóc, vừa khóc vừa cào mặt. Máu và năm mắt nhoè nhoẹt đầy hai má. Lucia Santa đưa hai tay hướng lên trần, giọng đầy uất ức:

- Tôi nguyện rửa Trời!

Lúc chứng kiến cảnh đó, Octavia thấy yêu mẹ quá. Nhưng bây giờ nhớ lại chuyện xảy ra sau đó, Octavia vẫn còn xấu hổ, Lucia Santa chẳng còn nghĩ gì tới phẩm giá. Vừa kêu la, vừa chửi tục tĩu vừa chạy xuống những tầng dưới, đập cửa rầm rầm từng nhà mà chửi. Hàng xóm vội vàng đóng cửa rầm rầm.

Chị gào lên bằng tiếng mẹ đẻ:

- Bạn bè gì chúng mày. Đồ đĩ. Đồ giết trẻ con không gớm tay...

Chị cho hàng xóm láng giềng ăn toàn "củ ngon, vật lạ", những từ gớm ghiếc mà chính chị cũng chưa từng biết.

Zia Louchee vội vã trao thằng bé cho Octavia, nắm tóc Luca kéo xềnh xệch lên cầu thang, đẩy người mẹ như điên loạn về phòng. Khi đủ bình tĩnh lại, uống chút cà phê, Lucia Santa vuốt ve Octavia hỏi:

- Con còn nhỏ mà biết được dã tâm của họ.

Octavia khuyên mẹ đừng lấy chồng nữa, nó nhắc chuyện cũ:

- Mẹ nhớ con đã đoán đúng chuyện bà Filomena định bắt luôn

em bé không?

Lucia cười ha hả, bảo:

- Đừng sợ, Mẹ là mẹ các con. Trừ khi mẹ chết, không ai làm hại các con được.

Octavia mở mànng ngủ, hình ảnh cuối cùng thấp thoáng: mẹ cô bỗng Vincent từ nhà Filomena về, giận dữ, đắc thắng, xấu hổ vì đã đồng ý cho đưa con đi.

Larry mang họ cha ruột là Angeluzzi. Bà mẹ thì gọi nó là Lorenzo.

Larry tự coi nó như một người đàn ông trưởng thành, dù chỉ mới tuổi mười bảy. Công bằng mà nói, nó lớn thật, vai rất rộng, những cơ bắp tay căng phồng dù không cao lắm.

Bỏ học từ năm mười ba tuổi, nó đánh xe ngựa cho cơ sở giặt miền Tây. Nó rất có trách nhiệm trong công việc: thu tiền, chăm sóc ngựa, tận tụy phục vụ khách hàng. Nó vác những bao đồ giặt nặng nề leo phăng phăng suốt bốn tầng lầu, chẳng biết mệt là gì. Ai cũng tưởng, ít nhất thì nó cũng đã mười sáu tuổi. Mấy mụ chồng đi làm ăn xa, khoái nó lắm.

Nó biết sự đời trong một lần đi giao hàng. Nó cũng chẳng thấy gì quan trọng. Hơn nữa, mấy mụ này đâu còn trẻ trung gì mà phải lo nghĩ.

Sau đó Larry nhận việc ở Sở Đường Sắt. Larry rất khoái chí khi cưỡi ngựa dẫn đường cho đoàn tàu qua thành phố vừa oai phong vừa lương cao, công việc thoải mái. Mà quan trọng là còn hy vọng có thể tiến xa hơn. Làm lái tàu hay bẻ ghi cũng sướng, toàn là nghề nghiệp tuyệt vời để kiếm sống. Nó là thằng nuôi tham vọng, khoái trở thành một ông chủ lắm.

Larry là một đứa đào hoa có hạng, răng trắng nõn, mặt mạnh mẽ, rắn rỏi, tóc đen bóng. Lúc nào cũng thân mật, hồn nhiên nên mọi người đều có cảm tình với nó.

Larry còn là đứa con trai có hiếu, lĩnh lương là về đưa ngay cho mẹ. Thật tình, anh chàng cũng giữ lại chút đỉnh cho mình. Vì dù sao nó đã mười bảy tuổi, một thanh niên trên đất Mỹ, chứ có phải đang ở Ý đâu.

Nó không phải đứa thích chơi trội, nhưng rất khoái việc cưỡi con ngựa đen, vung vẩy cây đèn, vó ngựa gõ lóc cóc dọc đại lộ Số Mười, trong khi đoàn tàu chậm chạp sau lưng. Sướng nhất là khi cho ngựa nghênh ngang qua gầm cầu để lủ nhóc trong khu phố nhà nó há hốc mồm chờ đợi những cụm khói trắng tỏa ra từ đầu máy. Thỉnh thoảng, nó cho ngựa dừng lại sát lề đường, tụi nhỏ xúm lại năn nỉ xin cưỡi nhờ một tí, nhất là mấy đứa con gái. Còn thằng Gino, em nó, đứng

xa xa, chân trước chân sau, nghiêng nghiêng đầu, cứ như một tay sành điệu đang chiêm ngưỡng một bức tranh. Tuy không hề nói ra nhưng mắt nó sáng rực, nhìn anh cười ngượng, phục sát đất.

Larry còn ít tuổi, nhưng rất có trách nhiệm, làm việc siêng năng. Ngặt là Larry có tật trai gái lăng nhăng. Thật ra cũng vì tội con gái dễ dụ quá. Nhiều bà mẹ kéo con gái đến gặp bà Lucia Santa mà hét toáng lên, thẳng mạnh đưa con gái người ta đi khuya lơ, khuya lác, con nào cũng được nó hứa hẹn cưới xin. Nhưng mấy vụ ầm ĩ đó lại làm nó nổi tiếng, trở thành chàng Romeo của khu phố. Mọi người nể nang, coi nó như chàng trai Ý trăm phần trăm, vui vẻ, nhiệt tình giúp đỡ người nghèo khi gặp chuyện khó khăn: mượn xe dọn nhà giúp người này, đưa người kia tới bệnh viện thăm một bà cô già đau ốm. Nhưng điều quan trọng nhất là nó thật tình sốt sắng với những công việc trong đời sống cộng đồng: đám cưới, đám ma, lễ rửa tội, lễ Thêm sức, thức đêm cầu nguyện cho người quá cố trước đêm đưa đám..., tất cả những việc mà thanh niên Mỹ đâu thèm ngó tới. Các bà già ca tụng nó hết lời, đến nỗi vợ chồng nhà Guargios còn nhờ nó làm bố đỡ đầu cho đứa con trai, một vinh dự chưa anh chàng nào ở tuổi nó được hưởng. Nhưng Lucia Santa không cho phép, bà bảo nó còn trẻ, sao lãnh trách nhiệm như vậy được, vinh dự ấy chỉ tổ làm cho nó sớm kiêu ngạo mà thôi.

Larry thấy thằng Gino vừa chạy vừa la hét "Đốt thành rồi!" trong khi người lớn đã lục tục vào nhà. Nó cho ngựa phi nhanh để nghe tiếng gió vù vù và tiếng vó ngựa lốc cốc trên đường lát đá. Người giữ chuồng đã ngủ, Larry tự cho ngựa vào chuồng. Bây giờ nó hoàn toàn tự do.

Larry đến thẳng nhà mụ Le Cinglata gần đó. Mụ bán rượu lẻ ngay trong nhà bếp, không bao giờ có quá năm, sáu khách, toàn dân lao động Ý độc thân gay vợ con còn ở lại quê nhà.

Lão chồng mụ đang nằm trong tù vì cái án ba mươi ngày tội buôn bán rượu lậu. Chẳng có ai đá động tới chuyện này, mụ vợ lại rên lên "Trời ạ, tội cóm đóng đinh thánh giá ông nhà tôi đấy". Mụ là người có đạo mà.

Lúc Larry vào, trong bếp chỉ có ba người khách. Một gã dân Sicily đen nhẻm đen nhẻm, biết chồng mụ chủ đang nằm bóc lịch trong nhà giam, nắm lấy váy mụ tán tỉnh bằng mấy câu hát Ý, cái lối ve gái của mấy thằng tục tĩu, thô lỗ. Larry ngồi xuống cùng bàn. Nó rất khoái tán nhảm bằng tiếng Ý với những người lớn tuổi hơn. Nó mỉm cười đáp lời chào của bà chủ và sẵn sàng đổi đầu với gã Sicily.

Gã nhướng đôi mày chỗi xề, oang oang gọi:

- Bà chủ, ở đây tiếp cả trẻ con à? Liệu tôi có phải đối ẩm với mấy thằng còn bú bầu không đây?
 Để êm chuyện, mụ chủ bưng lại chai nước ngọt trước mặt Larry. Lão láu cá nói tiếng Anh ngọt ngào:

- Hà há, xin lỗi nhé. Nó là con hay cháu của bà chủ thế? Chồng vắng nhà, có con cháu bảo vệ hả? Ô là lá, xin lỗi nhé.
 Mụ chủ tốt nái, phốp pháp, chẳng phải tay vừa, đốp ngay:

- Đủ rồi. Cầm đi, nếu không, xéo đến chỗ khác mà uống. Tôi mà kể cái vụ này cho nhà tôi là ông lãnh đủ.
 Lão đổi giọng, tiếng Ý rất nghiêm túc:

- Ờn trời không ai mét chồng chị những hành động của chị. Sao không chọn một thằng đàn ông, mà lại vờn thằng con nít vậy?
 Không chút ngượng ngùng, mụ nói thẳng thừng:

- Lrenzo, nắm đầu thầy thằng này xuống cầu thang.
 Ai cũng biết ý mụ là lão nên đi khỏi đây. Larry cười cười, định nói mấy câu dàn hoà đôi bên. Nhưng lão cảm thấy mất danh dự, đứng phắt dậy, nói thứ tiếng Anh ba rọi:

- Thằng cứt Mỹ này, mày dám quăng cha xuống cầu thang không? Tao đập chết cha chúng mày.
 Cái mặt bè bè của lão căng ra vì tức. Larry hốt hoảng như một đứa trẻ con sắp phải đánh lại ba nó vậy. Nhưng mặt lão cứ lừ lừ sát nó. Larry tung một quả đấm ngay mặt lão. Lão lăn đùng xuống sàn. Chợt Larry không còn thấy sợ, nó chỉ cảm thấy tội nghiệp lão và ân hận vì đã làm nhục một con người.
 Vì thật ra lão có định đánh nó đâu. Lão chỉ hùng hộc hầm lè như một con gấu hù dọa trẻ con. Larry dìu lão ngồi lên ghế, rót một cốc rượu cho lão, lằm bằm nói mấy lời hoà giải. Lão gạt phắt ly rượu, hầm hầm ra khỏi nhà.
 Càng về khuya, khách nhậu kẻ ra, người vào. Mấy người rút ra bộ bài cáu bần cùng chơi với nhau.
 Larry ngồi nơi góc phòng, cho diu bớt chuyện vừa qua. Rồi nó cảm thấy trong lòng nó có sự đổi thay. Nó hãnh diện. Mọi người không còn dám xem thường, coi nó như một thằng nhóc. Mà họ phải nể nó như một gã đàn ông đáng sợ. Giống như ngôi sao điện ảnh Ken Maynard, nó đã không đánh một kẻ đã gục ngã trên sàn, như một người hùng trong phim cao bồi vậy. Đang lơ mơ với niềm sung sướng đó, thì mụ chủ ồng ẹo quanh nó, ve vãn nó bằng tiếng Ý ngọt sớt, làm máu nó sôi lên, rạo rực phùng phùng.
 Mụ xin lỗi khách, vào lấy thêm rượu. Ra khỏi bếp, mụ qua một dãy phòng, tới tận phòng cuối cùng. Larry lò dò theo sau. Nếu mụ phản

đổi, nó sẽ bảo đi theo để vác mấy bình rượu. Nhưng khi mẹ nghe nó khoá cánh cửa sau lưng, mẹ vẫn thản nhiên lom khom trước mấy bình rượu sát chân tường. Larry tiến lại, tốc váy mẹ lên. Mẹ quay lại, rúc rích cười, nói "Quý sú!". Rồi mẹ nằm ngửa trên giường, khuy áo bật tung, khoe ra đôi vú to đùng. Chiếc quần lót ném sang một bên. Larry háng hái. Mọi việc diễn ra nhanh chóng. Larry bật ngửa ra giường, châm thuốc hút. Mẹ cài lại sống áo, nghiêm trang ôm mấy chai rượu ra cho khách.

Nhìn hai bàn tay nhóp nhép, mới "vuốt ve" nó của mẹ đang cầm ly, rót rượu cho khách, Larry ón quá. Vì vậy, khi mẹ đem cho nó ly chocolate, nó không dám uống.

Larry bước ra cửa, mẹ theo bên gót thì thầm:

- Ở lại đây đêm nay đi.
- Bà già chửi chết.

Nó toét miệng cười. Nó đóng vai thằng con ngoan mỗi khi đánh bài chuồn.

Nó đâu có về nhà. Nó đến chuồng ngựa, trải tấm chăn phủ ngựa lên ổ rơm làm giường, dùng yên ngựa làm gối. Mấy con ngựa lục đục suốt trong chuồng chẳng ngăn nổi nó mộng mơ vớ vẩn.

Cũng như những chàng trai khác ở độ tuổi nó, đêm nào Larry cũng thả trí mơ về tương lai. Nó biết rõ định mệnh an bài cho nó một tương lai thành đạt, huy hoàng. Quanh nó, so với những thằng cùng trang lứa, nó là đứa mạnh mẽ nhất, bảnh bao nhất, thành công nhất với tụi con gái. Kể cả những mẹ sồn sồn cũng quy hàng nó. Đêm nay nó lại vừa cho một lão già đo ván. Nó mới mười bảy tuổi. Cuộc đời còn dài và nó quyết không để kẻ nào qua mặt.

Nó sẽ có quyền lực, làm cho gia đình giàu lên. Nó mơ đến một đứa con gái Mỹ nhà giàu, với hàng dãy ô tô, nhà cửa rộng lớn. Đứa con gái nhà giàu đó sẽ là vợ nó và thương yêu gia đình nó. Ngày mai, trước khi đi làm, Larry sẽ cưỡi ngựa dạo một vòng công viên.

Larry nhắm mắt. Nó tưởng tượng ngày nào đó khoác tay một em con nhà giàu, đi qua khu phố, thiên hạ tha hồ chiêm ngưỡng, phục lẫn.

Con vợ nó quý trọng từ mẹ, tới chị em, bạn bè nó. Vì đó toàn là những con người tuyệt vời và là một phần đời của nó. Tâm hồn Larry rất hồn nhiên, nó sẵn sàng ngủ trong chuồng ngựa hôi hám, giống như tay cao bồi ngủ trên đồng cỏ, tươi tỉnh vì những màn chinh phục từ đàn ông đến đàn bà của nó. Larry hoàn toàn tin tưởng vào tương lai tốt đẹp. Nó ngủ thật ngon lành.

Trong khi nhà Angeluzzi-Corbo, chỉ lũ nhóc như Vincent, Sal, Gino ôm nhau ngủ trên một cái giường, mới mơ những giấc mơ thật sự.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Chương 3

Buổi sáng, Octavia thức dậy trước khi mặt trời gay gắt tháng tám xua hết hơi đêm thoáng mát. Cô vào bếp rửa mặt, khi trở lại dọc hành lang, qua dãy phòng, không thấy ông cha ghê trong giường. Lâu nay, ông ta thường dậy sớm, chắc đã ra ngoài. Còn phòng Larry trống trơn, chứng tỏ cô đoán đúng, thằng này đêm qua ngủ tại nhà Le Cinglata. Hai chú nhóc Gino và Sal nằm ngủ, "chim" lòi ra khỏi quần lót, cô lấy chăn phủ cho em.

Thay quần áo đi làm, Octavia cảm thấy chán nản. Octavia hít một hơi thật sâu cái không khí ẩm áp thân quen của gia đình. Ánh sáng ban mai phơi bày tất cả đồ đạc cũ kỹ, rẻ tiền, giấy dán tường bạc thếp, rách bươm.

Những lúc như thế này, cô ngán ngẩm cho một số kiếp hẩm hiu, không gì hơn sẽ có một ngày già như mẹ, một buổi sáng hè ẩm áp thức dậy trên một cái giường, trong một căn phòng như vậy, con cái lem nhem bẩn thỉu. Còn phải suốt ngày bù đầu giặt giũ, nấu nướng, rửa chén bát...Cuộc đời chẳng có gì là tao nhã, tốt đẹp cả. Octavia lắc đầu, vừa tức giận, vừa sợ hãi cái viễn cảnh đáng chán đó.

Chải đầu rồi khoác lên người cái áo hai màu xanh trắng rẻ tiền, Octavia ra khỏi nhà, đi bộ trên vỉa hè đã hâm hấp nóng để tới hiệu may. Cô lượn qua nhà Le Cinglata, tò mò nhìn thử thằng Larry có ở đó không.

Khi bà Lucia Santa thức dậy, bà nhận thấy ngay ông chồng vẫn chưa về. Vội kiểm tra tủ áo, thức đôi giày giá hai mươi đô la vẫn còn, bà yên tâm. Thế nào lão cũng bò về.

Bà qua mấy phòng ngủ để vào bếp. Hừ, thằng Larry cũng vẫn bật

tăm. Pha cà phê, ngồi uống một mình, bà Lucia Santa sắp đặt công việc trong ngày.

Thằng Vincenzo bắt đầu làm cho lò bánh. Tốt. Thằng Gino phải phụ việc với bà thay thế cho người cha trốn tránh trách nhiệm. Đó cũng là một cách trừng trị chồng, vì hắn rất thương thằng con trai.

Lucia lấy ổ bánh mì Ý, tròn trịa như bà, cao bằng một đứa trẻ, cắt mấy khoanh dày, phết bơ lên một khoanh bánh cho bà, còn lại dành cho mấy đứa con.

Đây là khoảng thời gian bà khoái nhất, buổi sáng mát mẻ, trẻ con sắp dậy, những người khác đã ra khỏi nhà, bản thân bà đầy đủ sức khỏe để hoàn tất bổn phận trong đời sống.

"Que Bella Insalata – rau ngon quá này", tiếng rao lanh lảnh vút lên, cũng vừa lúc mấy thằng bé thức giấc. Chúng nhào ra khỏi giường. Thằng Gino chạy vội tới cửa sổ. Phía dưới, người bán hàng rong đang đứng trên xe ngựa chở rau, tay cầm bó rau xanh mướt như ngọc giơ cao, vừa cất tiếng "Rau ngon quá này", anh ta không mời mọc, năn nỉ ai mua, chỉ mời mọi người thưởng thức cái ngon của những củ hành trắng nõn, màu nâu của những củ khoai tròn trịa ú nu, những bó hành, cần xanh tươi mơn mớn, bằng giọng thiết tha "Rau ngon quá này".

Trong bữa điểm tâm, Lucia bảo các con:

- Nghe này, ba các con đi vắng một thời gian ngắn, các con phải giúp mẹ cho tới khi ba về. Vincenzo thì làm bên lò bánh rồi, Gino phải phụ mẹ xách nước, giặt khăn, lau cầu thang. Salvatore lau bụi lan can, cả bé Lena nữa nhé.

Bà mỉm cười với hai đứa nhỏ nhất. Vincenzo cúi đầu rầu rĩ. Thằng Gino bướng bỉnh nói:

- Hôm nay con bận.
- À, ngày nào con chẳng bận. Mẹ cũng bận vậy.
- Mẹ, hôm nay con hẹn thằng Joey Bianco đi lấy nước đá trong bãi ga. Con sẽ đem nước đá về cho mẹ trước khi đem bán. Cho cả bà Zia Louchee nữa.

Lucia nhìn nó âu yếm, làm Vincent phát ghen:

- Tốt, nhưng nhớ tử đá của mẹ phải đầy. Muốn cho muốn bán thì tính sau, nghe không?

Thấy Vinceng ném bỏ miếng bánh đang ăn xuống đĩa, bà lừ mắt nhìn rồi bảo Gino:

- Nhưng chiều nay phải phụ việc nhà, nếu không là ăn roi đấy. Doạ vậy thôi, thật tâm, bà thấy thằng bé cũng sắp tới tuổi kiếm tiền, đâu còn thời gian vui đùa nhiều nữa.

Như bất cứ đứa nào cũng cỡ tuổi nó, Gino lúc nào cũng dự định đủ trò trong đầu. Nó nhìn qua cửa sổ sang bãi đất nhà ga, phía bên kia đường đầy ắp những xe chờ hàng, phía sau đoàn xe là dòng sông Hudson xanh dờn, long lanh trong nắng sớm. Nó sung sướng chạy xuống cầu thang, băng ra đường phố, rục rịch mặt trời tháng tám.

Hè đường dưới chân nó ấm áp, gió thổi chiếc áo thun bạc màu sát vào mình nó. Vừa chạy, Gino vừa ngó quanh tìm thằng bạn cộng sự với nó, thằng Joey Bianco.

Joey mười hai tuổi, nhưng thấp hơn Gino. Nó là thằng nhóc giàu nhất khu phố, có tới hai trăm đô la gởi ngân hàng. Mùa đông bán than, mùa hè bán nước đá, toàn đồ ăn cấp trong nhà ga. Nó còn bán bao giấy cho mấy bạn hàng ngoài chợ.

Thằng Joey đẩy cái xe thùng gỗ tới. Với Gino, đó là cái xe ngon lành nhất đại lộ Số Mười. Sáu bánh vỏ cao su đang hoàng, chở một đô la nước đá hay ba thằng bạn rất nhẹ nhàng.

Hai đứa làm lễ xuất quân bằng một châu kem. Ông chủ Panettiere hào phóng tặng thêm cho mỗi đứa một muống đầy.

Gặp Gino, thằng Joey mừng rơn. Gino luôn giao cho nó việc thu và đếm tiền. Leo lên mui xe là việc của Gino, Joey cũng khoái leo lên lắm, nhưng lại sợ mất cái xe đẩy của nó. Ăn xong, Gino giục:

- Đi thôi, mày lên xe, tao đẩy cho.

Joey hãnh diện ngồi lên thùng xe, cầm cần lái, Gino đẩy nó bằng qua đường, ngang qua chòi của bác bể ghi, lọt vào đường trải đá giữa hai đường tàu. Khi chúng nó khuất sau những toa chở hàng rải rác trong bãi, Joey phát hiện một toa tàu cửa phía trên không đóng, nó lôi ra mấy cây móc nước đá. Gino ra lệnh "Đưa cho tao". Rồi nó chạy lại, leo lên toa chở đá bằng một thang sắt.

Đứng hiên ngang trên mũi toa, nó cảm thấy thật tự do. Xa xa là cửa sổ buồng ngủ của nó và bức tường ngôi nhà. Nó nhìn thấy cả những cửa hàng, người, xe tấp nập. Dường như nó đang giương buồm ra biển, trên những toa chở hàng đầy màu sắc với những cái tên đầy lạ lẫm: Union Pacific, Santa Fe, Pennsylvania. Mấy toa chở gia súc trống trơn, nhưng vẫn bốc mùi nồng nặc. Quay lại, nó thấy bờ dốc đá xanh mướt bên bờ Jersey, thoải thoải xuống mặt nước sông ngan ngát màu trời. Giữa hàng trăm toa chở hàng, vài cụm khói toả lên từ mấy đầu máy đen ngòm, hoà vào không khí trong lành của buổi ban mai mùa hạ.

Thấy Gino cứ đứng ngẩn ngơ ngắm cảnh, Joey hét toáng lên:

- Mau lên, Gino, ném nước đá xuống đi. Cớm giường bây giờ!

Gino lấy móc, kéo những cây nước đá ra khỏi cửa toa, đẩy xuống. Những mảnh đá vỡ, long lanh như bạc tung toé lên tận chỗ nó đứng. Joey ôm từng tảng nước đá, chất lên xe. Thoáng chút chúng đã lấy được một xe đầy. Gino đẩy, Joey kéo ra khỏi bãi.

Gino định đem nước đá về cho mẹ, nhưng lão chủ hàng kem đã chặn hai đứa lại, mua hết xe, một đô la. Chúng bèn trở lại làm thêm chuyến nữa. Lần này cửa hàng thực phẩm cũng mua giá một đô la, lại còn tặng thêm nước ngọt và bánh sáng ւých.

Say men chiến thắng, hai đứa làm thêm chuyến thứ ba, bán cho hàng xóm tầng một. Nhưng chuyến thứ tư, thì bị sự cố.

Tay cảnh sát sân ga đã phát hiện ra hai tên trộm nhí. Đợi cho chúng đi sâu vào bãi, thùng toa nào cũng mở, lấy mỗi toa một ít, như tụi chuột phá phách, chọn lựa miếng ngon nhất để ăn. Tay cảnh sát tiến về phía hai đứa, chặn lối tẩu thoát của chúng.

Joey nhìn thấy tay cớm trước, la lên báo động cho Gino.

- Chuồn đi, Charlot tới kìa.

Từ trên cao Gino thấy tay cớm chân đi vòng kiềng đã tóm được Joey.

Vẫn nắm chặt Joey, tay cảnh sát kê uto:

- Giỏi lắm, nhỏ, xuống ngay, đừng để tao lên. Tao đánh tét đấy! Gino nghiêm mặt, tính toán có nên theo lệnh của tay cớm hay không. Mặt trời như hâm nóng bầu nhiệt huyết, nó biết ở trên cao này thì không có gì phải sợ. Thằng Joey có thể bị tống cổ ra khỏi bãi, cái xe đẩy sẽ bị đập nát, lúc đó nó dư sức chuồn khỏi đây. Nhưng Gino đã đọc truyện "chim mẹ cứu chim con", nó quyết áp dụng để cứu thằng bạn nghèo của nó.

Nó cúi đầu xuống cười cợt, chọc tức:

- Ha, ha. Charlot bắt rồi không nổi, làm sao bắt được ta.

Rồi nó tụt xuống bằng cái thang sắt phía cuối toa, nhưng chỉ vài bậc nó đứng lại chờ.

Tay cảnh sát tức giận hăm dọa thằng Joey:

- Mày đứng yên đấy!

Rồi hắn chui xuống gầm toa để chặn đầu Gino. Ngay lúc đó Gino lại thoăn thoắt leo lên. Tên cớm liền chui trở ra để giữ thằng Joey. Gino cứ nhảy lơn tơn trên mũi, miệng hò hét:

- Charlot ẹ quá! Charlot ẹ quá!

- Thằng nhỏ, xuống đây ngay, nếu không, bắt được mày, ông đá cho phọt cứt!

Gino đặt ngón cái lên mũi, bốn ngón kia ngoáy ngoáy, lêu lêu, chạy từ từ dọc mũi tàu rồi nhảy vọt sang mũi kế bên. Dưới đất, anh cớm chân vòng kiềng gờm gờm nhìn Joey như đe dọa "Không được chuồn!", rón rén đón đầu Gino. Gino biết ý cớm, phóng qua mấy mũi toa nằm sâu trong bãi, cho đến khi nó thấy thằng bạn nó đẩy xe ra tới vùng an toàn, ngoài đại lộ.

Charlot rút dùi cui ra, hét toáng lên:

- Thằng nhỏ, xuống ngay. Đừng để tao phải đuối bắt mày, lúc đó ăn dùi cui mềm mình, đừng trách!

Hắn định rút súng ra hù, nhưng toán lao động người Ý có thể trông thấy, rất phiền cho hắn. Hắn tức điên lên, khi ngoái lại, thấy thằng Joey đã đẩy xe chạy ra tới đường.

- Thằng mọi đen kia, bắt được mày, tao bẻ cổ!

Phía trên, thằng Gino đã trở lại, đứng nhìn xuống tên cớm, lấy hết sức bình sinh hét thật to:

- D.M. Charlot!

Một cục nước đá bay sát đầu viên cảnh sát. Gino lắc lư đôi mông, dạng hai chân, đi lạch bạch trên mũi rồi nhảy từ toa này qua toa khác.

- Thằng ranh này quá lắm, nhưng mày bị vào bẫy rồi. Càng tiến sâu vào bãi càng khó thoát con ạ.

Tên cảnh sát không tức giận vì bị thằng nhỏ chửi, mà nổi sùng vì bị trêu chọc cái tật chân đi chữ bát. Và bị gọi là Charlot.

Thình lình, thằng Gino biến mất. Anh chàng cảnh sát vội hụp xuống gầm toa, xem thằng nhỏ trốn đâu. Thằng ranh mất tăm. Khi đứng dậy ngó quanh, tên cớm ngẩn tò te thấy thằng Gino như đang bay từ mũi toa này sang toa ở thẳng đường ra phía ngoài rồi tụt khỏi tàu. Thằng nhãi không hề quay đầu lại, chạy một mạch sang bóng râm của dãy nhà, tỉnh bơ mua kem, đứng mút. Không còn thấy thằng nhóc kia và chiếc xe đẩy nữa.

Anh chàng cảnh sát chỉ còn nước cười trừ. Thằng ranh con láu cá thật. Nhưng hãy đợi đấy, ta phải rình túm được mi, đánh cho mi phải đi kiệu Charlot luôn, cho mi biết thế nào là lễ độ.

Lúc này Gino cần phải tìm gặp Joey để lấy tiền bán nước đá. Nó nghe mẹ nó thét từ lâu tư:

- Gino, nước đá đâu? Thằng quỷ, về mà xức cơm đi!

- Chút nữa con về.

Vừa la lớn trả lời mẹ, nó vừa chạy ra góc phố. Joey rầu rĩ muốn phát khóc vì lo cho bạn, thấy Gino, nó mừng nhảy cẫng lên:

- Trời ạ, mình đang định tới báo cho mẹ cậu...

Gino leo tót lên xe, Joey đẩy bạn tới đại lộ Số Chín mua bánh và nước ngọt rồi tới bóng mát bên bờ tường xưởng sô cô la Runkel, ăn mừng chiến công. Thằng Joey phục bạn ra mặt:

- Bỏ cừ thật. Bỏ không lừa Charlot thì đâu cứu được mình.

Gino không nói cho Joey biết, nó đã học lóm kiệu đánh tháo này trong truyện.

Những đám mây đen ùn ùn kéo đến, che kín mặt trời hè. Rồi hơi

nóng bốc lên từ lề đường trải đá tan đi trong màn mưa ào ào đổ xuống. Hai đứa đứng dưới hàng hiên, ngửa mặt hứng những giọt nước mát rượi tí tách qua lỗ dột.

Ánh sáng lờ mờ như đang ở trong hầm, nhưng vẫn đủ để chơi bài. Joey moi từ túi quần ra bộ bài đen nhem dầu nhớt. Gino không thích chơi, vì lần nào thằng Joey cũng thắng. Và lần này cũng vậy, nó thua bạn nửa đô la tiền bán nước đá.

Joey ngập ngừng bảo:

- Gino, bồ cầm lại tiền đi, vì bồ đã có công cứu mình.

Gino từ chối thẳng thừng. Người hùng mà lại nhận tiền công cứu bạn thì còn ra thể thống gì. Nhưng Joey năn nỉ muốn phát khóc. Gino đành phải nhận.

Trời vẫn mưa rả rích. Joey rủ:

- Bồ muốn chơi thêm vài ván nữa không?

- Không.

Rồi mưa tạnh, trời sáng dần. Hai đứa ra khỏi mái hiên. Mặt trời đã ngả về tây, bên kia sông. Joey kêu lên:

- Giê su ma! Mình phải về thôi. Bồ cũng về chứ.

Nhưng Gino không về cùng bạn. Nó đứng ngó công nhân tan ca chiều, từ xưởng sô cô la ùn ùn kéo ra, mùi sô cô la ngọt ngào thơm phức trong không gian mát lạnh.

Nhìn đâu, lòng nó cũng tràn ngập niềm vui, những bức tường gạch đỏ rực trong nắng chiều, trẻ con ào ra đường phố chạy nhảy sau cơn mưa, những con ngựa thong dong kéo xe về phố, một chú ngựa thần nhiên "ì" những cục phân tròn, vàng óng như những quả bóng nhỏ. Các bà mở tung cửa sổ, những chiếc gối lại được đem hong.

Gino chợt thấy nước mưa tạo cái rãnh dọc đường thành con suối nhỏ. Nó nhặt một miếng gỗ phẳng phiu, đặt đồng nửa đô la ngay chính giữa rồi thả cái bè trôi trên dòng nước. Nó chạy theo, cho tới khi cái bè sắp tới chỗ rẽ qua đường khác, Gino nhặt lên, đi ngược dòng, về lại đường Số Chín.

Khi đi ngang dãy nhà bỏ trống, một đám thanh niên cỡ tuổi anh Larry của nó, đang đu đưa bằng những sợi dây thừng, một đầu buộc từ mái căn nhà bốn tầng. Từ cửa sổ tầng hai, chúng nắm dây đu mình từ khung cửa sổ này qua một cửa sổ khác, y như Tarzan.

Một cậu tóc vàng bung người liệng nửa vòng huyệt cửa sổ, đạp chân vào tường, xoay một vòng rất điệu nghệ về nơi xuất phát, trông cứ như đang bay vậy. Gino mê tít, nhưng biết đám kia chẳng đời nào cho nó tham gia, vì nó còn nhỏ quá. Gino đành tiếc rẻ, bỏ đi.

Tới góc phố, nó lại đặt đồng tiền lên miếng gỗ thả theo con rãnh

nước đang chảy xiết. Lần này, cái bè nhỏ của nó phải luồn lách, dập dềnh giữa rác rến, giấy vụn, lông thú. Gino vừa chạy theo vừa đảo mắt tìm lỗ nhóc đã rượt đuổi nó tới qua. Rồi nó lượm tiền lên, bỏ mặc miếng gỗ lách mình qua mấy cái vỏ hộp thiếc, trôi về phía gầm cầu. Vừa rẽ ngã tư, nó bí thằng Sal, em nó, thui cho một quả ngay bụng. Thằng Sal đang chạy chơi, la toáng lên:

- Cả nhà ăn rồi, mẹ đang tìm anh đó, về mà ăn đôn.

Gino đi ngược trở lại. Qua khu nhà trống, vẫn thấy còn mấy sợi dây. Nó vào nhà, leo lên cầu thang ọp ẹp, tới tầng hai. Căn nhà trống trơn. Nó rón rén bước qua những khoảng trống không còn cánh cửa. Nó đến bên cửa sổ chỉ còn trơ gạch vữa. Gino leo lên, nghiêng mình nắm sợi dây, đu mình ra ngoài. Trong giây phút tuyệt vời, nó cảm thấy bay bổng thật sự. Nó tung người trong khoảng không, dưới kia là đường phố. Nó đạp chân vào tường bay tới, bay lui, càng lúc càng nhanh hơn, như đôi chân là đôi cánh vậy, cho tới khi hai tay bỗng rớt, nó từ từ tụt xuống hè đường, cầm cổ chạy về.

Trời đã chạng vạng tối, bây giờ nó mới cảm thấy lo. Nhưng Gino ngạc nhiên không thấy người nhà nó trong đám hàng xóm tụ tập ngoài cửa, kể cả thằng Sal. Nó chạy vội lên cầu thang.

Mới tới lầu hai, nó đã nghe tiếng la hét của mẹ và chị Octavia. Khi nó lò dò vào nhà, cả hai mặt mày đỏ ké, mắt long sông sọc, nhìn nó đầy đe dọa. Nhưng Gino lại chú ý đến Vincent hơn. Thằng anh nó đang ngồi tại bàn ăn. Mặt mày quần áo anh nó trắng xóa bột. Trông anh nó thật mệt mỏi, đôi mắt đen lơ lơ trên khuôn mặt đầy bột trắng.

Mẹ nó nói giọng mát mẻ:

- a, anh về rồi đấy à?

Thấy mẹ và chị nhìn nó như những ông quan toà, nó vội lại bàn ăn, ngồi xuống. Thật tình nó cũng đói là rồi. Bỗng nhận một cái tát ngay thái dương, nó hoa cả mắt. Tiếng mẹ nó oang oang:

- Thằng chó chết. Mà làm gì cả ngày nay? Bắn thử như vậy, ngồi ngay vào bàn mà xúc được à? Vincenzo nữa, rửa ráy đi rồi hãy ăn.

Hai anh em vào bếp rửa mặt, rồi quay lại bàn.

Gino rơm rớm nước mắt, không phải vì cái tát, mà vì không ngờ sau một ngày huy hoàng, kết cục lại thê thảm như vậy. Vừa là người hùng mới đây, về nhà gặp ngay bà mẹ và chị hằm hằm coi nó như kẻ thù. Nó cúi gầm mặt, chẳng còn thấy đói nữa. Nhưng khi bà mẹ đặt món ăn nóng sốt, thơm phức lên bàn, Gino lại đói cồn cào.

Octavia lườm nó, nói với mẹ:

- Nó phải làm phần việc của nó chứ. Tại sao thằng Vincent phải

gánh vác hết, trong khi bố ruột nó cóc cần gì hết? Nếu nó chỉ chạy rong, không phụ việc nhà thì thằng Vincent nghỉ làm bên lò bánh đi. Vincent cũng phải vui chơi trong dịp hè chứ.

Không hề ganh tị, Gino nhìn mẹ và chị rồi nhìn anh nó uể oải ăn, đầy thương xót. Nó thấy chị nó gần như phát khóc. Hai người săn sóc Vincent ân cần như đối với một người lớn.

Gino lấy tiền đưa cho mẹ.

- Tiền bán nước đá này mẹ. Mỗi ngày con có thể kiếm cho mẹ nửa đô la.

Octavia bảo:

- Tốt hơn là mẹ đừng để nó đi ăn cắp nước đá như vậy nữa.

Bà mẹ nóng nảy:

- Ôi dào, bên đường sắt ai thèm để ý một tí nước đá mấy thằng ranh lấy trộm mà cô lo.

Rồi bà cười, dịu dàng bảo Gino:

- Con giữ lấy, chủ nhật này rủ anh con đi xem phim.

Mặt thằng Vincent rửa hết bột rồi mà vẫn trắng nhợt, trông thằng bé thật căng thẳng và mệt mỏi. Octavia lo lắng ôm em hỏi:

- Họ bắt em làm những gì Vincent? Có vất vả lắm không?

- Không sao đâu, chỉ nóng quá thôi. Em bị bỏng là vì vác những bao bột từ dưới hầm lên ấy mà.

- Lũ khốn kiếp! Mẹ thấy chưa, cái đám nhà quê cà chớn ấy bắt thằng bé bằng ngàn này vác nặng, vậy mà thằng con trai nhà ấy còn đòi hẹn hò với con. Lạng quạng nữa con sẽ nhổ nước bọt vào mặt, ngay ngoài phố cho xem.

Vincent nhìn mẹ và chị đầy hy vọng. Chị Octavia nổi giận đùng đùng như vậy, may ra nó sẽ không phải đi làm nữa. Nhưng nghĩ lại, mẹ rất cần tiền, nó cảm thấy xấu hổ.

Bà mẹ nhún vai:

- Năm đô la một tuần, cộng thêm bánh mì cả nhà ăn không tốn tiền, còn muốn gì nữa. Thằng Vincent làm ở đó còn được ăn kem tha hồ, mấy tháng hè lại dành dụm được món tiền. Ba chúng nó đi vắng...

Đụng tới chuyện ba ghẻ, Octavia còn nổi bạo hơn:

- Thì chính vì chuyện đó. Ba nó nói đi là đi, chẳng cần biết cục cứt gì.

Tuy đang tức giận nhưng Octavia đành im thin thít, vì thấy hai thằng em trợn mắt nhìn, không ngờ bà chị nói nhảm thế. Cô hạ giọng bảo:

- Nhưng như vậy là không công bằng với Vincent.

Bà mẹ xoắn một tràng tiếng Ý:

- Cô tưởng cô là ai, mà lên lớp dạy đời hả? muốn đi làm cô giáo mà miệng mồm bần thiêu như chó vậy à? Nếu muốn có một mái nhà để ra lệnh, thì lấy chồng đi, đẻ con đi, lúc đó tha hồ mà gào thét, dạy dỗ. Tha hồ ra lệnh ai làm gì, làm thế nào, làm ở đâu, bây giờ thì câm đi là vừa.

Bà quay qua Gino:

- Còn mày, mày mắt mặt từ sáng tới tối. Có thể bị xe cán, có thể bị bắt cóc là một lẽ. Nhưng trước mắt, ba mày không có nhà, mỗi người phải phụ một tay. Ngày mai mày lại biến như hôm nay, tao sẽ cho mày ăn cái này...

Bà vào bếp cầm ra cái chày cán bột bằng gỗ, cây Tackeril. Giọng bà bỗng khản đi vì tức:

- Đây, tao sẽ đập mày mềm thây bằng cái này. Chúa ôi, mày có là quỷ cũng không thoát được tay tao đâu. Bây giờ ăn cho xong đi, rồi rửa bát, lau nhà. Tối nay khôn hồn đừng để tao nhìn thấy mày chuồn xuống đường.

Giông bão quá rồi. Hai người phụ nữ đã xuống dưới nhà. Gino thoải mái ăn, nó tự hứa từ ngày mai phải phụ mẹ việc nhà.

Vincent không ăn, ngồi nhìn cái đĩa lom lom. Gino vui vẻ nói:

- Em biết là anh phải làm căng lắm. Em thấy anh vác cái giỏ thật bự. Đem đi đâu vậy?

- Không, họ có cửa hàng ở đại lộ Số Chín. Không vất vả lắm đâu, tao chỉ phải vác mấy bao bột từ hầm lên thôi.

Gino nhìn anh, thằng Vincent nói lung tung, hình như anh nó có vấn đề.

Rồi như khoẻ ra, Vincent ăn ngồm ngoàm, chính nó cũng không biết rằng những gì nó cảm thấy trong ngày hôm nay, chính là nỗi sợ hãi của một thằng bé bị quẫn vào một môi trường xa lạ hẳn với sự đầm ấm của gia đình. Đó là kinh nghiệm đầu đời, bị những người xa lạ ra lệnh làm những việc nặng nhọc mà nó chưa từng làm như làm những việc lật vật giúp mẹ, đánh bóng đôi giày cho em...

Nó hy vọng trở lại trường vào mùa thua, lại được tự do, sẽ quên chuyện mẹ và chị bắt nó ra khỏi nhà để đi làm. Bây giờ, nó chẳng còn nghĩ gì tới chuyện đá bóng vào buổi sáng, lang thang với bạn bè, ngồi trong bóng mát, vừa lơ mơ ngủ vừa liếm kem mát lạnh. Nó buồn kinh khủng, hình như chỉ có trẻ con mới đau khổ, thất vọng vì những điều bình thường như vậy.

Gino lau bàn rồi rửa bát. Vincent phụ nó lau khô đĩa bát. Nó kể cho anh nó nghe cuộc phiêu lưu trong ngày của nó, nhưng không nhắc gì đến cái bè nhỏ thả trôi trong rãnh, vì cái trò đó trẻ con quá, mà nó đã

mười tuổi rồi.

Còn một cái chảo dính dầu, Gino giấu trong lò, rồi hai anh em nó ra phòng khách nhìn xuống đường. Mỗi đứa ngồi trên một thành cửa sổ. Gino hỏi:

- Sao hôm nay bà già và chị Octavia sung vậy?
- Hai người nổi cơn điên vì chuyện ba trốn đi.

Hai đứa đều cười, vì chỉ trẻ con mới đi trốn thôi chứ.

Cuối cùng, chúng thấy ánh đèn đỏ của người hướng dẫn tàu, phía sau, như bóng ma trôi, chấm đèn trắng chập chờn toa đầu máy. Dưới đường, mọi người như những cái bóng, thấp thoáng dưới ánh đèn đường vàng vọt, ánh sáng xanh đỏ hắt ra từ hàng kem, ánh sáng trắng từ hàng thực phẩm và bánh kẹo.

Hai đứa lơ mơ ngủ. Gió mát từ sông vuốt ve mặt chúng. Thoang thoang hơi nước, hương cỏ cây từ nơi xa xôi đưa về thành phố.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 4**

Cuối tháng tám, trừ trẻ con không ai chịu nổi cái nóng mùa hè. Cả ngày nồng nặc mùi nhựa đường, xăng dầu, hơi nóng từ vỉa hè lát đá, lại thêm mùi phân ngựa kéo rau quả bán rong, thải xuống đường. Phía tây thành phố, khu nhà gia đình Angeluzzi-Corbos, lúc nào cũng lửng lơ những đám khói tàu, bụi than bay mù mịt. Nhưng hôm nay là chủ nhật, những toa tàu vàng, đen, nâu nằm im lìm dưới nắng vàng, giữa đồng ngổn ngang sắt thép, gạch đá như một khu rừng. Những đường tàu sắt lấp loáng như bầy rắn trườn mình.

Đại lộ Số Mười chạy thẳng ra bờ sông, chẳng có một mái hiên nào, chói chang nắng suốt ngày. Lúc này ngoài đường vắng ngắt. Trong buổi trưa chủ nhật nắng thế này, những bữa ăn trưa, chè chén trong gia đình kéo dài tới bốn giờ chiều. Nhiều người đi thăm bà con khá giả đã dọn nhà đến Long Island hay Jersey. Có người tranh thủ ngày nghỉ để đi đám ma, đám cưới, rửa tội... hoặc đem quà bánh thăm thân nhân đau ốm đang nằm trong bệnh viện Bellevue.

Những gia đình ăn chơi theo kiểu Mỹ một tí, thì đưa con cái ra đảo Coney, nhưng mỗi năm chỉ được một lần. Vì dù có xách theo đồ ăn từ nhà, nhưng đường xa, tiền "rắc đường rải chợ" cũng tốn kém lắm. Cánh đàn ông chẳng thích đi đâu, ngày nào cũng quần quật phơi nắng kiếm tiền, được ngày nghỉ tội gì tốn kém đi xa xôi, tới tận bờ biển mà phơi thầy cho khổ. Chủ nhật nằm nhà là sướng nhất, vợ con không bắt các ông phải động móng tay. Đánh bài, nhậu nhẹt, nghe các bà tán nhảm còn khoái hơn nhiều.

Sướng nhất là có một ngày chủ nhật rảnh rỗi. Trẻ con đi xem phim, ba mẹ ăn bữa trưa no ểnh bụng, đánh một giấc ngủ rồi thoải mái yêu nhau trong căn nhà vắng vẻ. Sức lực trở lại dồi dào, gia đình thêm thắm thiết. Đúng là một ngày của Chúa ban cho.

Đường phố quanh đại lộ Số Mười sạch sẽ, thơm mát, vắng vẻ. Dân ở mấy khu này còn quá nghèo, chưa sắm nổi ô tô, lòng đường, hè phố lát đá chưa bị hư hại. Mặt đường trải nhựa phẳng phiu, hàng rào sắt, bậc đá nâu trước nhà long lanh trong ánh nắng. Tất cả như chói chang khoe mình trong một ngày không có khói phun ra từ những ống khói của các nhà máy.

Và bà Lucia Santa chọn ngày hôm nay để bắt tận tay, day tận mặt kẻ thù một cách bất ngờ, đó là mẹ Le Cinglata.

Hôm nay, bà không bận bịu gì. Octavia đưa thằng Sal và con bé Lena đi chơi. Vincenzo và Gino đi xem phim.

Con trai lớn của bà là thằng Lorenzo, kẻ đứng mũi chịu sào, chăm lo cho cái gia đình mồ côi cha, đã tỏ ra bất hiếu với bà. Nó đi biệt hai đêm rồi. Chủ nhật cũng chẳng thèm về ăn cơm. Mỗi sáng chỉ đảo qua nhà bảo phải làm tới khuya, nên ngủ nhờ chuồng ngựa trong Sở Đường Sắt. Nhưng tử áo của nó mất tiêu bộ đồ vét xịn nhất, hai áo sơ mi trắng và cái va li nhỏ. Vậy là bà đủ biết rồi. Thằng khốn kiếp, bà phải cho nó một trận mới xong.

Con bà chưa tới mười tám tuổi, chưa vợ, chưa có một mái nhà riêng, vậy mà dám bỏ nhà đi ngủ hoang. Nhục cho gia đình chưa? Nó bêu riếu bà với xóm giềng như vậy đó. Nó định làm loạn à? Làm loạn thì bà cho biết tay!

Trong bộ đồ đen, mũ có mạng, ví da cầm tay, đúng là một người đàn bà nghiêm túc, vừa đi tới nhà Le Cinglata, bà càng tức, thầm tính toán những điều sẽ nói vào mặt mẹ ta. Hừ, hai mươi năm trước, con ấi non làm bộ làm tịch, rầm rứt khóc lóc vì sắp phải ngủ với thằng chồng chưa hề biết mặt – bà mỉm cười chua chát – ai ngờ nó là con dâm phụ từ trong xương tuỷ. Vậy mà vợ chồng nó cứ vác mặt lên với thiên hạ. Vợ chồng người ta ăn ở với nhau, đầy đủ phép đời, phép

đạo, ấy mới là điều quan trọng, dù giàu hay nghèo, cũng vẫn hiên ngang nhìn thẳng người khác. Kể nào làm nhục mình, thì nện ngay. Nhưng đó là nói chuyện khi còn ở quê nhà cơ. Đây là đất Mỹ, mẹ ta nay đã là bà Le Cinglata.

Nhưng còn thằng con bà? Chẳng Mỹ thì đừng, mới mười bảy tuổi hơn, hồn láo không vâng theo lời mẹ là ăn tát. Ôi! Phải chi ba ruột nó còn sống, đời nào nó dám bỏ nhà đi như vậy.

Lucia Santa đứng nghỉ trong cái hàng lang tăm tối, hôi mốc của nhà Le Cinglata để lấy sức leo cầu thang và lâm chiến với mẹ kia. Trong một thoáng bà cảm thấy thương cảm cho thân phận mình: đám con thì xa cách từ lối sống đến ngôn ngữ, ông chồng thì gần bướng, dở hơi...

Nhưng những ý nghĩ đó càng làm bà thêm quyết tâm không để một thằng con nào trở thành du đãng hay trơ trẽn không biết nhục khi bám váy một mẹ đàn bà. Bà khiếp đảm nghĩ tới hình ảnh cái ghế điện, hình ảnh con trai bà đầm đĩa máu, bị đâm bởi một lão chồng Sicily lên cơn ghen.

Cánh cửa nhà Le Cinglata vừa mở. Lucia Santa sửng người nhìn lão chồng mẹ ta, sơ mi trắng, quần đen, bộ râu xám rậm rì thẳng thớm. Ở tù ra mà trông hắc chẳng xanh xao chút nào.

Bà đâm ra nghi ngại, lão chồng có mặt ở nhà, làm sao con trai bà dám ở đây? hay chỉ toàn tin đồn nhảm? Nhưng vừa thấy mặt mẹ vợ căng căng nhìn bà, bà hết cả hồ nghi.

Mẹ cũng mặc đồ đen, nhưng ốm hơn, trẻ hơn bà. Tuy nhiên cũng đáng tuổi mẹ thằng Lorenzo. Từng ấy tuổi mà dám dụ dỗ một đứa trẻ con à?

Lão Le Cinglata xởi lời:

- A, chị Lucia. Mời vào, uống tí rượu nhé.

Lão dẫn bà tới cái bàn nhôm trắng, rồi rót rượu nói:

- Rượu này không để bán đâu nhé.

Ý lão muốn bảo đó là thứ rượu chỉ để đãi khách quý như bà thôi.

- Năm ngoái nho tốt quá, mùi rượu cứ y như ở quê mình ấy.

Mẹ vợ đặt lên bàn đĩa bánh cay rồi ngồi khoanh tay. Mẹ không uống rượu. Lão chồng tự rót cho mình rồi nâng ly mời, rất nhiệt tình, thân thiết. Lucia Santa nhấp rượu rồi nhẹ nhàng nói:

- Tôi đi qua, tưởng cháu Lorenzo đang giúp bà nhà bán hàng...

Lão chồng cười nói:

-Ồ không, không. Chúng tôi nghỉ chiều chủ nhật. Tối mới bán lại. Dân mình dù sao cũng không đến nỗi hám tiền như dân Do Thái đâu.

- Mong ông hiểu cho lòng dạ của một người mẹ, mà tha lỗi cho tôi, khi phải nói ra điều này. Thằng Lorenzo nhà tôi còn quá nhỏ, đối với công việc này của ông bà, nó còn dại lắm. Có tối nó đã đánh một người bằng tuổi ba nó đấy. Mà lại là một lão người Sicily, lão có thể giết thẳng bé ấy chứ. Bà nhà biết rõ chuyện này mà.

- À, vâng, tôi biết. Thằng bé giỏi thật đấy. Chị khéo nuôi dạy cháu đúng là một thanh niên Ý. Chẳng nề hà giúp đỡ người già. Tôi còn biết là tiền cháu kiếm được ở đây, đều đưa hết cho mẹ. Bởi vậy, tôi chỉ dám tin cần, giao cửa nhà cho Lorenzo thôi. Mặt thằng bé mới thật thà làm sao chứ.

Rồi lão tiếp tục lải nhải ca tụng thằng Lorenzo. Lucia không nhận được nữa, bật nói:

- Nhưng nó đâu phải ông thánh từ trời xuống, phải không ạ? Nó là con tôi, phải nghe lời tôi. Giờ thì quần áo của nó cũng biến khỏi nhà. Vì vậy, tôi nghĩ chắc ông biết, có khi nó ngủ đêm ở đây?

- Con chị lớn khôn rồi, nó kiếm được miếng ăn cho nó và các em nó. Chúng ta đâu phải đang ở Ý. Chị khát khe với nó quá đó. Á à, con mụ này lắm rồi, tử tế còn đỡ, giờ giọng thô bỉ ra với Lucia Santa là không xong. Bà vẫn ngọt ngào:

- Chị này, chị không biết những phiền toái trẻ con gây ra đâu. Làm sao chị biết được, vì chị may mắn chẳng có đứa con nào. Làm sao chị biết những lo âu, nhọc nhằn vì con, như vác thánh giá vậy. Nhưng để tôi nói chị nghe. Chẳng Mỹ Mẽo, Châu Phi, Ảng lê gì ráo, ở đâu cũng chẳng là cái gia đình gì. Con cái tôi phải ngủ dưới mái nhà tôi, cho đến khi lấy vợ, lấy chồng. Con tôi không phải thứ đồ say xỉn hay đánh lộn với dân bét nhè để vào nhà đá hay lên ghế điện mà ngồi.

Mụ ta cũng không phải tay vừa, ông ổng cái mồm:

- Sao? Chị bảo sao? Chị bảo chúng tôi là những người không đáng để con chị giao du hả? nhưng chị là gì? Chị xuất thân nơi nào trên đất Ý vậy? Cả xứ nhà tôi, suốt cái làng nhà chị có cái họ quý tộc nào là Angeluzzi hay Corbo không? Chồng tôi là bạn thân nhất, là đồng nghiệp của chồng chị, của ba ruột thằng Lorenzo. Chồng tôi cũng như ông già của nó. Ông ấy không đáng để con chị kết thân, ý chị là vậy, phải không?

Lucia rửa thềm con mụ lưu manh. Bà bị kẹt. Bà muốn đốp lại, là chỉ cấm con bà giao du với mụ, chứ không phải người chồng. Nhưng bà không dám. Thằng chồng hiểu ra mà lên cơn ghen sẽ xử "đẹp" cả con vợ lẫn thằng tình nhân. Bà đành phải nói:

- Không, ý tôi là nó vẫn đến thăm anh chị. Nhưng làm việc thì

không. Không được ở lại quá khuya, loanh quanh bên mấy thằng cha say xỉn chửi nhau suốt. Nghĩa là không được ngủ lại ở đây.

Mụ vợ cười cười:

- Chồng tôi biết con trai chị ngủ đây mà. Anh ấy đâu thèm nghe những chuyện ngồi lê đôi mách. Làm sao anh ấy có thể tin vợ mình làm mất phẩm giá với một thằng ranh con. Chồng tôi rất cảm ơn việc thằng bé bảo vệ hàng quán khi anh ấy vắng nhà. Ông ấy trả cho nó hai mươi đô la đấy. Nào, chị nói thử xem, là mẹ ruột, chị tin nó xấu xa vậy à?

Lão chồng mụ trừng trừng nhìn cổ họng bà. Lucia vội nói:

- Không, không. Nhưng thiên hạ nói lung tung sợ anh ấy hiểu lầm. Nhờ trời, anh ấy biết phải, biết trái.

Nhưng trong đầu bà nghĩ, "Đồ già đầu còn ngu". Nhưng vì lo sợ cho con, bà đành ngậm bồ hòn làm ngọt.

Ngay lúc đó, chẳng hề gõ cửa, thằng âm binh lù lù tiến vào, cứ tự nhiên như nhà nó vậy. Lorenzo khựng lại. Nhìn cố sự này, mẹ nó đã đoán ra tất cả.

Nó cười ngỏn ngoẻn với mẹ, với con dâu phụ, cho tới thằng chồng bị nó cấm sừng. Mọi người cười lại. Nhưng bà mẹ bắt gặp cái cười giả tạo của người chồng, nụ cười của người không dễ gì bị dối gạt. Trong khi người vợ đầu mày cuối mắt, cứ như dán lấy thằng bé.

Lucia Satna cay đắng nhìn thằng con đẹp trai, tóc đen mượt như nhung, thân hình như tượng đồng, mũi to cao đầy nam tính, da láng bóng, không một cái mụn trứng cá dậy thì. Thằng xỏ lá nhìn mẹ âu yếm đến không ngờ, nó đặt va li xuống, hỏi bà mẹ.

- Mẹ làm gì ở đây vậy? Về nhà không gặp mẹ con buồn quá.

Thằng đều núp đầu đó, chờ bà ra khỏi nhà, nó lên vào nhà, lấy thêm mấy bộ quần áo. Không ngờ con trai bà lại lá mặt lá trái đến vậy. Bà mát mẻ hỏi:

- Con dọn về nhà mới đấy à? Ông bà Le Cinglata nuôi con, phải không? Mẹ nấu ăn, con không vừa miệng, hay chị em con làm con buồn?

Nó cười hô hố:

- Mẹ ơi, mẹ đừng đùa nữa mà. Con đã bảo con đến đây giúp ông bà chủ một thời gian thôi. Con muốn kiếm thêm chút tiền cho mẹ. Chú Le Cinglata phải ra hầu toà rồi còn về quê thu mua nho nữa. Đừng lo mẹ à, bao nhiêu tiền kiếm được con đưa mẹ hết.

- Grazia!

Bà nói cảm ơn bằng tiếng mẹ đẻ. Mọi người đều cười, vì thằng ranh rất khôn, gọi lão chồng mọc sừng bằng "chú".

Lão chồng lên tiếng:

- Chị Lucia ạ, tôi coi Lorenzo như con ruột của tôi vậy. Ôi, thật bất hạnh, chúng tôi chẳng có đứa con nào. Khi tôi xa nhà, chẳng có ai lo. Cái công việc này coi vậy chớ vất vả, nguy hiểm lắm, đàn bà lo sao nổi. Phải có một người đàn ông khoẻ mạnh cánh đáng. Lorenzo đã có việc ổn định trong đường sắt. Sau đó nó về đây, làm tới sáng. Ban ngày tha hồ ngủ, khỏi sợ mấy đứa em nó quấy rầy. Tại sao nó không thể nghỉ ngơi ở đây chớ? Tôi tin tưởng tuyệt đối thằng bé, để ý làm gì mấy chuyện nhảm nhí ngời lê. Một con người bù đầu kiếm tiền như tôi, chẳng hơi đâu quan tâm tới chuyện hàng xóm. Vậy là quá rõ. Đúng là lũ bỉ ổi. Một thằng chồng, mà lại là dân Ý, chỉ vì tiền, sẵn lòng để con vợ cầm sừng. Một con vợ biết chồng quý tiền hơn quý vợ và danh dự của mẹ ta, sẵn lòng để vợ làm con điếm. Thật kinh tởm.

Để con trai bà sống với những con người này, nó sẽ ra sao? Bà bình tĩnh bảo con:

- Thu xếp tất cả đồ đạc của con. Mẹ không ra khỏi đây, nếu con không về nhà.

- Thôi mà, mẹ. Con đi làm kiếm tiền năm năm rồi. Đâu phải trẻ con.

- Mẹ là mẹ của con. Con cãi mẹ trước mặt người lạ sao?

Mụ Le Cinglata khinh miệt bảo nó:

- Đi, về với mẹ đi. Mẹ gọi, trẻ con phải bám váy mà theo.

Mặt Larry đỏ bừng. Người mẹ nhìn thấy sự giận dữ đầy chất đàn ông trong mắt nó. Trông nó giống hệt thằng cha quá cố của nó. Larry bảo:

- Tôi chẳng về đâu hết.

Bà tiến lại, vả vào mặt nó. Larry xô bà ra, làm mẹ nó loạng choạng đụng phải cái bàn.

Vợ chồng Le Cinglata giật mình, hốt hoảng. Chuyện to rồi. Cả hai vợ chồng đứng chặn giữa hai mẹ con.

Lucia hít vào một hơi dài.

- À, à! Thằng con đánh mẹ! Đồ súc sinh! Trâu sanh chó đẻ! Nhờ trời ba mày chết rồi. Tạ ơn Chúa, ông ấy không phải thấy thằng con ông ấy đánh mẹ ruột nó vì bệnh người ngoài.

Mặt Larry còn hằn vết năm ngón tay, nhưng nó không còn tức giận mẹ. Nó nhăn nhó bảo:

- Kìa mẹ, con chỉ xô mẹ ra thôi mà.

Nó cảm thấy có tội, lương tâm cắn rứt, khi nhìn những giọt nước mắt tủi hổ của bà.

Lucia Santa quay lại vợ chồng Le Cinglata:

- Các người vừa lòng rồi chứ? Thôi được. Nhưng tôi nói cho bà biết. Nó có thể ở lại đây. Riêng đêm nay thì nó phải về nhà. Nếu không, tôi sẽ đi báo cảnh sát. Nó còn dưới tuổi thành niên mà. Tôi sẽ tống nó vào trường cải tạo và các người thì ngồi tù. Phải, chị nói đúng, chúng ta đâu phải đang sống trên đất Ý.

Bà bảo thằng con:

- Còn mày, đứng lại đây với những người thân của mày. Tao không muốn thấy mày vác mặt cùng tao ra phố. Nhưng con yêu quý ạ, đêm nay con phải ngủ ở nhà, bằng không đừng bao giờ vác mặt về nữa.

Nói xong bà đi thẳng ra cửa. Trên đường về, Lucia chua chát nghĩ, thì ra chúng tạo dựng tài sản như vậy đây. Tiền là trên hết. Đồ cặn bã, lũ súc sinh! Kiếm tiền bĩ ổi vậy mà cứ vác mặt lên với thiên hạ. Đêm đó, sau khi lũ trẻ đi ngủ, Octavia và mẹ ngồi uống cà phê trong bếp. Vẫn chưa thấy bóng dáng thằng Larry đâu. Cô hơi ớn vì mẹ quyết định đưa thằng Larry vào trường cải tạo. Vậy là ngày mai cô lại mất buổi làm, để đi cùng bà đến đồn cảnh sát làm đơn ký tờ cam kết. Cô chẳng bao giờ thấy mẹ cứng rắn, tàn nhẫn như vậy. Cô không ngờ bà coi rẻ đồng tiền thằng em cô kiếm thêm tại nhà Le Cinglata như vậy.

Bỗng cả hai mẹ con đều giật mình vì tiếng gõ cửa. Octavia vừa mở cánh cửa, một người đàn ông bảnh bao, cao lớn, ăn mặc như diễn viên điện ảnh, mỉm cười chào cô. Hắn hỏi bằng tiếng Ý rất hoàn hảo.

- Thưa, đây có phải là nhà bà Corbo không ạ? Tôi là luật sư của nhà Le Cinglata, họ yêu cầu tôi đến gặp gia đình cô.

Dù là bạn hay thù cũng phải tỏ ra lịch sự, Octavia rót cà phê mời khách.

- Thưa bà Corbo, bà quá giận nên mất khôn về cậu con trai. Còn chuyện rượu lậu có đáng gì đâu. Ai chẳng uống rượu lậu. Ngay cả tổng thống cũng lai rai chút đỉnh đó thôi.

- Ông luật sư, tôi chẳng cần biết ông nói cái gì, nói ra sao. Tôi chỉ biết con tôi dưới tuổi thành niên, nó phải ngủ dưới mái nhà này với mẹ, chị em nó, cho tới khi nó lấy vợ. Nếu không thì vào trường cải tạo. Khi đủ mười tám tuổi, nó muốn làm gì, mặc xác. Còn bây giờ, tôi chẳng còn cách nào khác. Tôi không muốn bất kỳ đứa con nào của tôi làm ma cô, đi đực, giết người, tù tội...

Gã luật sư tròn xoe mắt nhìn bà rồi hồ hởi nói:

- Tốt. Vậy là chúng ta đã cùng thông suốt vấn đề. Nhưng thưa bà Corbo, chuyện này đâu cần thiết phải đưa nhau ra đồn bót. Tôi xin hứa là ngày mai chắc chắn con bà sẽ về nhà. Những rắc rối như vậy

sẽ không bao giờ xảy ra nữa. Như vậy là ổn cả chứ ạ?

- Nó phải về ngay đêm nay.

- Thôi mà, bà làm tôi thất vọng đó. Một bà mẹ khôn ngoan như bà, chắc phải hiểu, đến Chúa Jesus cũng chẳng bắt cậu ấy về đêm nay được. Tự ái tuổi trẻ mà. Cậu ấy cho mình là người lớn rồi. Thôi, cứ để chàng ta say men chiến thắng tí ti.

Bà mẹ hả lòng hả dạ và thấy chàng luật sư nói cũng phải, nên đồng ý.

Gã luật sư vừa đi khỏi, bà ta thì thâm đầy nghiêm trọng:

- Cô thấy không? Tôi vừa cứu thằng em cô thoát nạn đấy.

Octavia ngẩn ra, chẳng hiểu gì. Bà mẹ khoái trá, cười ha hả:

- Ngốc thế? Luật sư gì ngữ đó. Tội Bàn Tay Đen đó. Mặt nó đầy tử khí, mày không thấy à?

Octavia rũ ra cười:

- Trời ạ, mẹ điên thật rồi.

Rồi cô nhìn mẹ đầy yêu thương, kính trọng. Thì ra mẹ cô, người nông dân chân chất, tưởng mình vừa đụng độ với một tên sát nhân nguy hiểm, vậy mà bà vẫn tỏ ra tỉnh táo, không chút sợ sệt. Cô hỏi:

- Ngày mai con đi làm được chứ?

- Phải, phải đi làm chứ con. Đừng để mất một ngày lương. Kiểu nhà mình bao giờ giàu nổi mà phung phí.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Chương 5

Bé con bé Lena, Lucia Santa đứng bên cửa sổ phòng khách nhìn xuống cảnh nhộn nhịp ngựa xe. Ngay phía dưới cửa sổ, một thằng bé bán rong, cất tiếng rao lanh lảnh "Khoai tây, chuối, hành, cần thật rẻ này". Trên xe của nó từng ô vuông ngồn ngộn màu nâu, đỏ, xanh, vàng của rau, trái. Nhìn vẻ sống động của thằng bé, Lucia có cảm giác như đang ngắm một tấm vải bố trải sà đầy màu sắc.

Bên kia bãi tàu, bà thấy một đám đông người lớn và trẻ con xúm xít. Cũng may là thằng Lorenzo sau ca làm đêm, đang ngủ li bì, nếu không bà lại có dịp lo sợ mấy vụ đâm chém nhau đổ máu. Nhưng bà cũng chăm chú nhìn.

Một thằng nhóc đang đứng trên mũi tàu, nhìn xuống đám đông. Rồi nó lẳng xăng chạy tới chạy lui. Nắng sớm soi sáng rực cái sọc xanh trên ngực áo trắng của nó, Đứng thẳng Gino rồi. Nhưng thằng ranh đang làm trò gì kia? May là toa tàu không có đầu máy.

Lucia Santa cảm thấy mình tựa tựa như thượng đế vén mây nhìn xuống con cái dưới trần, bà đứng trên cao này quan sát con cái, trong khi chúng không hề biết.

Bộ đồng phục da đen bóng lộn của cảnh sát sân ga đang thoăn thoắt leo lên nóc toa tàu. Bà mẹ hiểu ra ngay chuyện gì đang xảy ra, vội chạy vào, hét toáng lên:

- Lorenzo, dậy mau.

Bà lay gọi nó thất thanh cả tiếng. Larry nhẩy bắn ra khỏi giường. Lông ngực, lông chân cả đống, đầu tóc thì rối bù, mặt nhớp nháp mồ hôi, nhưng nó không e ngại gì, vì có ai ngoài mẹ ra đâu. Hai mẹ con chạy ra cửa sổ, vừa kịp thấy cảnh Gino nhẩy xuống, vì gã cảnh sát đã leo lên được nóc toa. Gino bị một tay cảnh sát khác chộp ngay khi tới đất.

Larry bức mình la lớn:

- Chúa ôi, biết bao lần con bảo mẹ đừng để nó đi ăn cắp nước đá nữa.

Larry chạy vội vào mặc quần áo, chạy xuống cầu thang.

Vừa thấy nó ra khỏi nhà, bà mẹ thò đầu ra cửa sổ hét:

- Mau mau lên, chúng nó đang giết em mày kia kìa!

Bà vừa thấy gã cảnh sát bóp tai thằng Gino. Đám đông lũ lượt di chuyển về khu nhà trên đại lộ Số Mười. Thằng Larry băng qua đường, giật tay Gino khỏi gã cảnh sát. Lúc đó Lucia Santa tha thứ hết tội lỗi của thằng con trai lớn đã gây ra trong mấy tuần qua. Nó vẫn xứng đáng là một thằng anh. Nó vẫn hiểu tình anh em thiêng liêng hơn cả vợ con, nhà thờ, tổ quốc, đàn bà và tiền bạc.

Larry hăng hái băng qua đường như đi bắt tội phạm sát nhân. Mấy

tuần vừa qua nó bị xô đẩy từ mọi phía. Vừa tức giận, vừa tủi nhục, vừa mặc cảm tội lỗi. Chính nó cũng phát gớm cho bản mặt của mình, nào là đẩy cho mẹ ngã, làm bà xấu hổ trước mặt người ngoài. Mà có được gì đâu, chúng coi mình như cái thằng sai vật, làm trò hề cho chúng rồi chúng tổng mình ra khỏi cửa. Nó cảm thấy mình như một thằng đều, không thể nào tin nổi mình đối xử với mẹ như vậy, cứ mong đó chỉ là một tai nạn, bà trượt ngã, nó đưa tay đỡ, chẳng may quá tay nên mới xảy ra sự cố. Nhưng nghĩ vậy cũng đủ làm nó đỏ mặt vì ngượng. Lúc này, không hề nghĩ rằng hành động của nó là để chuộc lỗi mà chỉ như một phản xạ tự nhiên, tuy nó cảm thấy mắt mẹ đang theo dõi. Larry giật lấy thằng Gino khỏi tay gã cảnh sát.

Gino khóc ti tỉ, không vì sợ, mà vì tưởng chạy thoát, ai ngờ bị tay cớm khác chộp được. Nó đã dũng cảm nhảy từ trên cao xuống đường rầy toàn sỏi đá lởm chởm như vậy, trầy cả chân tay, mà lại bị tay cớm khác phục kích.

Anh chàng cảnh sát tên Charlie, bị tội nhỏ gọi là Charlot, là chỗ quen biết của Larry. Nhiều đêm, nó vẫn cùng Charlie tán chuyện mấy con bé trong khu phố, nó còn chọc quê anh ta vì đôi chân vòng kiềng rồi cười hô hố với nhau. Nhưng tay cớm kia lạ hoắc. Larry định làm lành, ăn nói nhẹ nhàng mềm mỏng cho êm chuyện. Nhưng vừa mới mở miệng giọng nó lại có vẻ gay gắt:

- Hai anh làm gì thằng em tôi vậy?

Gã cảnh sát to lớn hỏi Charlie:

- Thằng đếch nào vậy?

Rồi gã tiến lên chộp lại thằng Gino. Larry đẩy em ra phía sau, bảo:

- Về nhà ngay!

Nhưng thằng Gino cứ đứng ì ra đó.

Charlie bảo đồng nghiệp:

- Đây là tay hơn đạo tàu ca đêm. Này Larry, thằng em cậu ăn cắp nước đá của nhà ga suốt mùa hè. Có lần nó ném đá và chửi mình nữa chớ. Trẻ con như vậy, dù là em của bồ, cũng phải đánh cho nát đít ra. Bồ cũng làm cho đường sắt, quên à? Bệnh em như vậy là không đúng, đồng ý không?

Một tay công nhân trong đám đông nói với Larry bằng tiếng Ý:

- Chúng nó vả mặt thằng bé chán chết đó.

Larry bước thụt lùi cho tới khi chạm hè đường phố. Anh em nó đã ra

khỏi bãi ga. Larry bảo:

- tụi tôi ra khỏi đất đường sắt rồi, các anh đâu có trách nhiệm gì nữa.

không muốn bị mất việc, nó nói phải trái với Charlie:

- Bạn làm mình ngạc nhiên đấy, Charlie. Bạn trở thành người của công ty từ bao giờ vậy? Có đứa trẻ nào trong khu này không ăn cắp nước đá chứ? Kể cả thằng em của bạn. Bạn cứ làm như mình ngốc lắm đấy. Bạn đánh em mình, vì nó ném đá bạn, vậy là hoà rồi, còn bắt nó làm gì.

Nó nhìn quanh đám đông và thằng Gino. Mắt Gino đã ráo hoảnh, nhưng mặt hầm hầm như chỉ muốn nhào vào trả thù, trông rất tếu.

Larry âu yếm bảo em:

- Em mà bước chân vào khu nhà ga nữa, anh đập chết. Thôi về đi.

Larry thấy nó cư xử rất điệu, chẳng làm ai mất mặt, nó cũng không hề năn nỉ, xuống nước. Nhưng gã cảnh sát cao to làm hỏng chuyện hết:

- Charlie, cậu bắt tớ tới tận đây để làm trò gì vậy?

Charlie nhún vai, gã kia cúi tiết chộp thằng Gino, tát mạnh:

- Tao thấy mày lảng vảng ở đây, tao đập chết mẹ.

Cú đấm của Larry mạnh tới nỗi cái mũ cảnh sát của hắn bay vào vào đám đông. Mọi người chờ đợi tay cảnh sát miệng bê vết máu đứng dậy.

Để trợ cái đầu soi soi, trông hắn bớt vẻ oai vệ hẳn. Hắn đứng gờm nhìn Larry, rồi cởi dây súng đưa cho Charlie cùng với áo khoác đen.

Hắn bảo Larry:

- Được, mày là thằng nhà quê đầu bò đầu bướu nhất khu này.

Muốn chơi thì chơi.

Charlie lên tiếng:

- Ở đây không được, ra sau mấy toa kia.

Mọi người đều dồn ra bãi đá. Đây chỉ là màn thanh toán vì danh dự, không phải trò gài bẫy nhau. Cả hai tay cảnh sát đều là dân khu Tây này, chơi kiểu lấy quyền ép nhau là mất mặt với dân khu phố hết.

Larry cởi áo thun, nhét vào quần. Thằng quái còn ít tuổi mà lông rậm

ri, ngực nở, vai u còn hơn tay cảnh sát. Nó chỉ ngại nhất một điều: mẹ nó xuống ngăn cản âm ỉ lên. Nếu bà làm vậy, nó sẽ bỏ nhà đi ngay. Nhưng khi ngược lên, nó vẫn thấy bà đứng bên cửa sổ.

Lần đầu tiên trong đời, Larry cảm thấy khoái đập lộn, khoái làm cho người khác phải đau để chứng tỏ nó là chúa tể ở vùng này.

Thêm những đám đông chạy ào ào vào bãi, thêm những cái đầu ló ra ngoài cửa sổ, trên những khu nhà cho thuê. Guido, con trai nhà Panettiere, chạy đến bên nó bảo:

- Yên chí, có tớ tiếp tay.

Thằng Vincent sợ sệt, lấp ló sau Guido. Larry và tay cảnh sát đưa tay lên như võ sĩ thượng đài. Lúc này Larry cảm thấy cái nhìn đầy sức mạnh từ cửa sổ, sự căng thẳng của hai thằng em nhỏ và những đôi mắt đang hau háu mở to của đám đông. Trông nó tràn trề sinh lực. Nó quyết không để bị hạ. Larry nhào vào đối thủ. Cả hai tới tấp tung những cú đấm vào nhau. Nhưng cả hai chỉ bị đánh vào vai và cánh tay. Bỗng gã cảnh sát loi trúng mặt Larry, một vết máu chảy dài trên má nó.

Guido hét lên:

- Tháo nhẩn ra! Đồ đều, chơi cho đàng hoàng chứ.

Gã cảnh sát đỏ cả mặt, tháo nhẩn đưa cho Charlie. Mọi người xầm xì chế nhạo. Gã nổi khùng liền lăn xả vào Larry.

Larry hơi sợ vì máu tuôn ròng trên má. Nhưng nó cảm thấy hưng hực một nỗi căm ghét. Nó thoi một cú như trời giáng ngay bẹn địch thủ.

Tay cảnh sát đầu hói té nhào. Thằng Guido hét toáng lên:

- Cho nó đo ván luôn!

Mọi người im lặng khi tay cảnh sát lồm cồm đứng dậy. Có tiếng bà mẹ Larry gào lên bằng tiếng Ý "Lorenzo, stoppa! (Thôi đi! Thôi đi!)"

Vài người ngoái lại, nhìn lên cửa sổ. Larry bực bội ngoác tay như bảo mẹ nó đừng nói nữa.

Rồi cả hai lại nhào vào nhau, tay đấm chân đá cho tới khi tay cảnh sát ngồi phệt xuống, thở hồng hộc. Tay cảnh sát vừa đứng lên, Larry tung một cú đấm ngay mặt.

Tay cảnh sát điên tiết, nắm cổ Larry, ráng đá nó. Larry vùng ra. Cả hai đã đuối sức, chẳng anh nào còn đủ sức để dứt điểm. Charlie ôm

gã cảnh sát đầu sói. Guido ôm chặt Larry. Cuộc chiến coi như chấm dứt.

Charlie nói như ra lệnh:

- Ô kê, cả hai đều ngang tài ngang sức. Đủ rồi, bắt tay nhau đi. Guido vừa nháy mắt với Larry vừa bảo:

- Đúng vậy.

Mọi người bắt tay và vỗ vai Larry. Ai cũng hiểu ngầm là nó đã thắng. Hai đối thủ bắt tay cười ha hả, vỗ vai nhau bôm bốp rất thân thiện.

Tay cảnh sát bảo Larry:

- Màỵ khá lắm.

larry choàng vai Guido bảo:

- Về được rồi chứ, chú em?

Larry đi trước. Guido và Vincent lẻo đẻo theo sau.

Tới nhà, bà mẹ vừa đưa tay đánh, Gino né được ngay. Thấy vết thương trên má Larry, bà vội lấy khăn ướt thấm cho nó, hét toáng lên với thằng Gino:

- Thằng mất dạy, vì màỵ mà anh màỵ bị người đánh đây.

Larry lại hí hờn cười nói:

- Con thắng mà mẹ. Hỏi Guido xem.

- Đúng vậy đó bác ạ. Larry là võ sĩ chuyên nghiệp. Anh ấy hạ tay cảnh sát ngon lành. Mặt bị xước chỉ vì chiếc nhẫn thôi.

Thằng Gino sôi nổi hẳn lên:

- Mẹ, anh Larry cho thằng chó chết đo ván bốn lần.

- Đúng.

Lúc này Larry cảm thấy thương yêu cả nhà vô cùng, nó bảo:

- Không kẻ nào được đụng vào bất cứ ai trong gia đình mình.

Nếu không sợ mất việc, con đập chết thằng cha ấy rồi.

Bà mẹ pha cà phê cho tất cả rồi bảo Larry:

- Con đi ngủ lại đi, tối nay còn phải đi làm.

Guido và Vincent trở lại lò bánh. Larry cởi quần áo, lên giường. Nó nằm dài, thích thú nghe thằng Gino hồ hởi tường thuật trận đánh với mẹ. Larry mệt mỏi nhưng thoải mái, nó không còn là một thằng đều nữa. Tối nay, khi cỡi ngựa dẫn trước đoàn tàu thậm thọt theo sau, dân trong khu phố lại vui vẻ chào hỏi, chuyện trò với nó. Nó đã bảo vệ thằng em và danh dự gia đình. Không còn ai coi thường, đối xử tệ với người nhà nó nữa. Larry đi vào giấc ngủ.

Trong bếp, tiếng bà mẹ hầm hầm giận dữ bảo Gino:

- Màỵ còn lớn vồn vào ga thì tao giết chết.

Tuy vui sướng vì thằng con lớn tỏ ra lưu tâm đến gia đình, nhưng Lucia không khỏi bức bối vì hình như đối với bọn đàn ông, con trai,

chuyện đánh nhau là một điều rất quan trọng. Bà không muốn nghe thêm một tí gì về chuyện đó nữa. Như nhiều người đàn bà khác, Lucia Santa tuy không nói ra nhưng âm thầm không ưa cái tính anh hùng rơm của cánh đàn ông. Tóm lại, để chứng tỏ tình yêu, có anh đàn ông nào dám liều mạng như đàn bà chưa? Có phải bụng mang dạ chửa, thân hình sò sề, khốn khổ như đàn bà, họ sẽ hết còn hãnh diện vì cái mũi bị đánh bầm tím, hay mấy vết dao đâm chém. Thằng Gino vẫn cứ lải nhải chuyện đánh nhau. Nóng máu, bà nắm cổ nó tống ra cửa:

- Đi, ra đường mà nói. Tới giờ ăn không biết đường bò về thì biết tay tao.

Suốt cho tới cuối hè, trong cái nóng ngọt ngào và bụi mù thành phố, Lucia và con gái lớn ngày nào cũng cãi nhau.

Nhưng cuối cùng Octavia đã thắng. Trước hết là cô đổi việc làm trở thành cô giáo dạy may cho hợp tác xã Melody, một tổ chức tiếp thị máy may. Octavia dạy miễn phí cho khách hàng mua máy. Cô lĩnh lương ba đô la một tuần, ít hơn nơi làm cũ nhưng có hy vọng sẽ tăng. Vả lại cô còn có thể may quần áo cho mẹ và em ngay trong sở làm. Chính vì điều này, cô mới thuyết phục được mẹ đồng ý.

Sau đó là chuyện thằng Vincent. Mấy tháng hè đi làm, thằng bé ốm trông thấy rõ. Mẹ và chị đều lo lắng. Một hôm, trước khi nó đi làm cho lò bánh, Octavia đưa ba thằng em đi khám răng miễn phí. Cô thấy bản thông báo của quỹ Môi trường do báo Herald Tribune tổ chức cho trẻ em đi dự trại hè hay nghỉ tại miền quê. Cô đã đăng ký cho Vincent.

Bây giờ, cô mới đem vấn đề đó ra bàn với mẹ. Bà phản đối ngay, tuy Octavia bảo Vincent chỉ mất hai tuần lương, mà lại sắp tới ngày khai trường, phải cho nó nghỉ ngơi, đây là dịp nó được sống ở miền quê thoáng mát, không tốn tiền. Bà mẹ bảo không phải vì chuyện tiền bạc. Bà phản đối là vì sao một đứa trẻ ở thành phố lại phải về quê. Bà là nông dân, còn lạ gì nhà quê, quý giá gì. Làm sao tin nổi chuyện vợ chồng nhà quê lại cho một thằng bé lạ hoắc lạ huơ về nhà mình tự nhiên ăn ở. Ở hai tuần lễ chắc làm mưa mặt ra, đời nào được ăn chơi không? Octavia cắt nghĩa cho bà biết nhà báo tài trợ họ một món tiền nho nhỏ.

Bà tuân ngay một câu đầy hiểu biết:

- Vậy a. Chắc khối tiền cứ chẳng nhỏ nhít gì đâu.

Sau cùng, bà đồng ý với điều kiện thằng Gino phải sang lò bánh, làm thế chân anh nó hai tuần. Phần Vincent, nếu không thích, cứ gửi thư về, chị Octavia sẽ đi đón. Thật tình thằng Vincent không muốn đi, nó

phát sợ vì phải đến ở với người xa lạ. Nhưng thấy chị Octavia nổi giận gần phát khóc, nó đành phải đi.

Và rồi, Gino làm cả nhà mang tiếng vì công việc trong lò bánh. Đi giao bánh, phải mất mấy tiếng đồng hồ. Chuyển bột thì nó kéo lê lên thang, làm rách bao, bột rơi vãi khắp nhà. Nó ăn bánh mì và kem vô tội vạ. Vậy mà chẳng ai than trách tiếng nào. Ông chủ lò chỉ bảo chú mày chẳng thay thế được anh trong mùa hè tới. Gino nghe chuyện chỉ biết cười hì hì. Octavia tức muốn phát khùng lên. Thật bất công, nếu là Vincent phạm lỗi như vậy, mẹ nó đánh thẳng bé chẳng nương tay rồi.

Thế rồi, trước ngày khai giảng một tuần, Vincent trở về nhà, thay đổi lạ lùng. Tay xách va li da mới tinh, quần nỉ trắng nõn, sơ mi cũng trắng. Lại còn áo vét cùng màu xanh với cà vạt vàng hoàng. Mặt anh chàng no ra, rậm rãng hồng hào. Cao hơn đến cả phân. Trông Vincent chừng chạc như người lớn khi bước xuống taxi của nhân viên xã hội đưa về tận cửa.

Tối đó tất cả ở nhà, đóng cửa sớm. Gino và Sal há hốc miệng nghe Vincent kể chuyện, bé Lena dường như cũng im thin thít để nghe. Miền quê không có nhà gạch, đường đá. Đường quê toàn bằng đất. Chỗ nào cũng um tùm bóng cây xanh. Táo trĩu nặng trên cành, còn dâu thì bước đi đâu cũng gập. Muốn ăn gì chỉ việc hái mà ăn. Những ngôi nhà xinh xinh bằng gỗ sơn trắng phau. Ban đêm trời lạnh, ngủ phải đắp mền. Nhà nào cũng có ô tô vì không có đường tàu điện. Bà mẹ từng sống ở quê, chẳng lạ lắm gì, chỉ thẳng Gino thần thờ tiếc rẻ, vì không được đi.

Thằng Vincent còn khoe ra bộ pi ja ma. Nó là người đầu tiên trong nhà có một bộ đồ ngủ như vậy. Nó ước bộ đồ hai màu đen vàng lên người. Bà mẹ tò mò hỏi:

- Đi ngủ mày mặc cái này à?

Mùa đông người trong nhà chỉ chơi đồ lót dày, thêm cái áo len đan là xịn ngất trời rồi, pi ja ma chỉ có tụi Tàu mới mặc.

Bà vẫn còn thắc mắc:

- Nhưng tại sao người ta cho con mặc quần áo vậy? Chắc nhà nước cho họ khỏi tiền ấy nhỉ?

- Không đâu, tại họ mến con. Còn mời con hè sang năm lại đến, đưa cả Gino đi cùng. Con kể hết chuyện nhà mình cho họ nghe. Họ sẽ viết thư và gửi quà Giáng sinh cho con. Con cũng sẽ phải gửi thư cho họ.

- Chắc họ không có con cái chứ gì?

- Vâng.

Nhìn em vui vẻ, Octavia xúc động bảo:

- Em không phải trở sang lò bánh nữa, Vincent ạ. Một tuần nữa đi học lại rồi.

Vincent sượng mề. Nhưng hai chị em đều liếc nhìn mẹ. Bà mỉm cười đồng ý. Bà có vẻ dăm chiêu. Vậy là trên đời này vẫn còn người tốt, những con người làm cho cả những đứa trẻ sung sướng, hạnh phúc. Họ là loại người như vậy sao? Đời sống được bảo đảm đến đâu mà dám phung phí tiền bạc và tình thương cho một đứa trẻ chưa hề gặp. Và có thể chẳng bao giờ gặp lại? Bà lơ mờ cảm thấy như ngoài thế giới của bà, còn một thế giới khác nữa. Họ đến từ thế giới đầy nhân ái, rực rỡ như những vì sao. Ôi, còn ở Ý, tụi nhà giàu, đám chủ đất, chúng ăn tươi nuốt sống trẻ con nhà nghèo. Tối nay bà thấy yên lòng, các con bà hạnh phúc và chứa chan hy vọng vào cuộc đời. Nhưng mùa hè chấm dứt lại chẳng vui vẻ gì cho Octavia. Lão chủ của cô, mập tốt, vui vẻ, luôn tỏ ra là một con người rất tử tế, một chiều gọi cô bảo:

- Này cô Angeluzzi, tôi đã quan sát công việc của cô. Cô là một cô giáo giỏi đấy. Các bà mua máy may của chúng ta, được cô hướng dẫn, ai cũng hài lòng vì cô. Và...hài lòng với cả máy may họ đã mua. Nhưng...cái đó mới là phiền đấy.

Octavia ngớ ngàng.

- Thật tình tôi không hiểu ý ông.

- Cô còn trẻ, lại rất thông minh. Tốt, rất tốt. Cô giải quyết công việc thật hiệu quả. Tôi đã thấy một mụ khách hàng hết sức ngu dốt, nhưng cô vẫn kiên trì chỉ dẫn tận kẽ cho tới khi mụ ta nắm được kỹ thuật sử dụng máy. Từ trước đến giờ, chúng tôi chưa bao giờ có được một nhân viên khá như cô.

Lão thân mật vỗ cánh tay cô. Octavia lùi lại. Lão mỉm cười. Cái chất lo xa của dân Ý bảo cô cảnh giác: đàn ông đụng chạm tới mình là hư hết mọi việc.

Nhưng những lời tán dương của lão cũng làm cô mừng thầm. Cuối cùng, giấc mơ làm cô giáo đã thành hiện thực. Quả thật, cô đã luôn cố gắng trong công việc.

Lão chủ nhẹ nhàng tiếp:

- Nhưng Octavia ạ, việc chính của công ty không phải là dạy may, cũng không phải mục đích quảng cáo của chúng ta chiêu dụ khách hàng đến đây, để bán những loại hàng thứ phẩm kia. Chúng ta cần bán hàng xịn, hàng cao cấp. Tôi sẽ tăng lương cho cô thêm hai đô la, công việc thật sự của cô vẫn là dạy may, nhưng không phải ở trong cửa hàng, mà là...giao tế ở ngoài...Ồ, không, cô đừng hiểu

lầm, không phải với tôi. Cô ra ngoài đến những bà bạn hàng cô từng hướng dẫn đó. Kết bạn với họ, uống tách cà phê. Họ toàn là dân Ý, cô lại biết nói tiếng Ý, công việc sẽ rất hiệu quả. Cô sẽ làm sao để họ mua những máy may đời mới hơn, tốt hơn. Cô hiểu rồi chứ? thân mật, kết bạn sẽ làm họ tin cần, đi chơi khuya cũng được. Đi làm trễ buổi sáng cũng được. Bán được hàng, cô còn được hưởng lương phụ trợ ngoài giờ nữa đấy.

Octavia ra về, lòng thơ thới hân hoan. Công việc tốt, đầy tương lai. Ngay chiều hôm đó, cô đến thăm mấy bạn hàng. Họ bảo:

- Cái máy này tốt lắm, vậy mà ông sếp cô cứ khuyên chúng tôi mua cái khác đắt tiền hơn. Để làm gì chứ? chúng tôi chỉ cần may ít quần áo cho chồng con. Hà tiện đồng nào đỡ đồng ấy thôi mà... Vậy là Octavia quá hiểu sếp yêu cầu cô phải làm gì. Kể từ khi bước vào nghề bán hàng, cô phải quyết định bằng lương tâm, không thể đem thân xác, tình cảm, gia đình bán rẻ để dụ dỗ khách hàng. Cô đã học được một điều, muốn tiến thân vào đời cũng đồng nghĩa với sự lường gạt, chiếm đoạt tài sản của đồng loại. Hãy tưởng tượng người mẹ chân chất của cô bị phỉnh phờ bằng kiểu này làm sao cô chịu nổi. Nếu cần phải nâng giá, cô còn có thể đành làm để giữ việc. Nhưng cười nói thân mật, lấy lòng để gạt người khác, có khác chi bán mình để kiếm tiền. Đôi khi Octavia cũng cố gắng thử, cô quá thật tình, nên không đạt được kết quả như ý chủ.

Hai tuần sau đó, cô bị đuổi. Lão sếp đứng ngay cửa. Lão nhìn cô, và lắc đầu, lắc đầu thương hại:

- Cô lương thiện quá, Octavia ạ.

Cô ném cho lão cái nhìn khinh thị, lão đâu đủ tư cách để hiểu cô. Vậy là Octavia hết cả mộng với mơ. Dường như những thầy cô giáo mà Octavia hằng yêu kính đã chơi khăm cô với những lời ca tụng, thúc giục cô vươn lên một cuộc sống tốt đẹp hơn. Các vị ấy đã bán cho cô cái ý tưởng quá đắt đỏ đối với thế giới của cô.

Octavia đành trở về với cái nghề bán quần áo. Kiếm được việc làm ổn định rồi, cô mới kể hết cho mẹ nghe. Giữ chặt thằng Sal giữa hai đầu gối, vừa chải đầu cho nó, vừa lắng nghe, Lucia buông một câu:

- Ngủ như cô thì chẳng bao giờ giàu nổi.

Octavia hét toáng lên:

- Bịp người nghèo thì làm sao con nữ chứ. Mẹ có nữ làm vậy, chỉ để cho tụi khốn kiếp ấy đầy túi bạc không?

- Tao già rồi, chẳng có tài làm chuyện ấy. Tao cũng chẳng ưa mấy đứa ngọt mật chết ruồi, dù có vì tiền. Nhưng mày còn trẻ phải học hỏi chứ, khó khăn gì chuyện đó nào. Ồi dào, người nhà này nào

là đọc sách, nào là đi xem phim, cứ làm như con nhà giàu không bằng. Hãnh diện lắm nhưng cứ nghèo xơ nghèo xác. Tao chẳng cần cái thứ mơ mộng, không có thật. Tao nghèo, các con tao nghèo, vậy thôi.

Thằng Sal bảo:

- Cho con hai hào uống nước.

Bà mẹ gắt:

- Mày không nghe mẹ nói gì à? Nhà mình nghèo. Đi đi.

Thằng nhỏ nghiêm trang nhìn bà. Sao lũ con bà đưa nào mặt mày cũng đăm đăm nghiêm túc đến vậy? Thằng Sal lý luận rất chắc chắn:

- Mẹ không cho con hai hào, mẹ có giàu không?

Octavia bò ra mà cười. Bà mẹ đành móc túi. Sal chộp tiền rồi chạy vọt ra khỏi nhà.

Bà nhún vai, cười cười với con gái. Tuy nhiên, trong thâm tâm bà tự nhủ, nếu không cho các con hai hào uống nước, không bao giờ cho tiền chúng đi xem phim, một tuần chỉ ăn thịt một lần thôi, trời tối mịt mới cho mở đèn, nếu bắt chúng đi làm suốt năm, thay vì đợi đến khi xong trung học, nếu bắt chúng đơm khuy nút ban đêm, thay vì đọc sách, nghe đài...thì giàu thật chứ gì. Sao.

Hàng ngàn ngôi nhà được mua ở Long Island bằng đồng tiền tiện tặn như vậy đó. Nhưng gia đình bà không làm được. Lỗi là do bà, thấy con cái khổ, bà không chịu nổi. Chúng khổ một, bà khổ mười.

Bà cũng chẳng quá ảo tưởng đối với đồng loại. Chẳng ai cố tâm xấu xa, đều giả. Chung qui chỉ tại đồng tiền. Tiền là Thượng Đế, tự do, hạnh phúc, an toàn. Bỏ tiền ra? Bộ khùng à, chẳng khác nào giữa rừng đầy thú dữ mà bị tước súng.

Tiền bạc là lá chắn cho con cái, đẩy nó ra khỏi vùng tăm tối. Ai không khóc vì túng thiếu? Ai chưa từng khóc vì tiền? Tiền bạc réo lên, người ta ào ào xô đến, kể cả bác sĩ, thầy tu và cả những đứa con bất hiếu.

Tiền bạc là quê hương mới. Chẳng vậy mà, nửa đêm thức giấc, nhắm tính tiền dành dụm trong ngân hàng, Lucia Santa vừa mừng vừa lo đến lạnh cả người, cứ như tù nhân đếm từng ngày chờ ra khỏi vòng lao lý vậy.

Tiền bạc đem lại bạn bè, người thân. Một đấng Jesus mới chẳng bao giờ hiện ra để khiển trách kẻ có tiền.

Không cần giàu, nhưng phải có tiền, có tiền làm chỗ dựa. Có tiền để mạnh dạn đối mặt với đời.

Octavia biết mẹ đang ngồi lẩm cẩm nghĩ về tiền bạc. Nào tiền bác sĩ,

quần áo, dầu bếp lò, tập vở, tiền sắm bộ cánh đi lễ nhà thờ. Rồi còn tiền dành dụm để mua nhà bên Long Island, còn mon thẳng Sal lên trung học nữa chứ.

Tuy nhiên, Octavia cho rằng bà cũng là người tiêu pha hơi quá tay. Dầu ăn hảo hạng thì mới mua, phô mai nhập khẩu loại đắt tiền. Ít nhất cả nhà được ăn thịt ba lần một tuần, Nhiều khi trẻ con hơi sổ mũi, nhức đầu đã vội mời bác sĩ, trong khi những nhà khác thuốc men qua loa thôi. Mùa Phục sinh, con cái đều có quần áo mới.

Vậy mà hàng tuần bà vẫn đưa cho Octavia năm, mười đô la đi gởi tiết kiệm. Ngoài hai mẹ con, không ai biết bà đã để dành được một ngàn rưỡi đô la. Octavia tự hỏi, dấu hiệu phép lạ nào làm bà vững niềm tin vào sự đổi đời của gia đình, kiên quyết sẽ mua bằng được ngôi nhà ở Long Island.

Mùa thu tới rồi. Trẻ con đi học. Trời lạnh như cắt da cắt thịt, việc nhà bẽ bộn, chẳng còn ai ra hè đường ngồi tào lao. Nào giặt ủi quần áo, đánh bóng giày, đơm khuy nút để kiếm thêm chút tiền, dọn mấy cái lò từ dưới hầm lên. Thành phố như thay da đổi thịt, mặt trời vàng nhạt, hè đường, cống rãnh xám xám màu chì. Những ngôi nhà như cao hơn, mảnh hơn, tách biệt nhau hơn. Không còn hơi nóng hổi bốc lên từ đá xanh và nhựa trải đường. Khói toả ra từ đầu máy xe lửa cũng dịu hơn. Và trong một buổi sáng như vậy, Frank Corbo trở về nhà với gia đình.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Chương 6

Mấy đứa con trai lớn đã đi học, đi làm hết. Zia Louchee và Lucia Santa ngồi uống cà phê. Chợt cả hai cùng nghe tiếng chân người lên thang và tiếng mở cửa. Frank Corbo thò nơ cửa rồi ngấp ngừng bước vào phòng như một đứa trẻ chờ đợi sự hân hoan chào đón. Trông hần khoẻ ra, mặt đầy đặn, da rám nắng, mắt dịu dàng hơn trước. Lucia lạnh lùng bảo:

- À, về rồi đấy à?

Bà già Zia Louchee biết cư xử với người mới đi xa về hơn:

- Ái chà Frank, trông bảnh quá. Thấy dượng mạnh khoẻ như

vây là mừng quá sức rồi.

Rồi mục lằng xằng dọn cho hắn một tách cà phê. Frank ngồi xuống , đối diện vợ.

Hai người lặng lẽ nhìn nhau. Biết nói gì bây giờ. Tự nhiên hắn bỏ nhà đi, rồi lù lù dẫn xác về. Chẳng năn nỉ xin lỗi gì cả, cũng chẳng cần nghĩa phải trái gì. Lucia đành chấp nhận thôi, cũng như chấp nhận bệnh tật, chết chóc muốn đến là đến, muốn đi thì đi. Thôi thì cứ bỏ qua cho hắn, cho yên chuyện.

Lucia đứng dậy, chiên cho chồng mấy cái trứng. Khi Lucia cúi xuống đặt đĩa trứng lên bàn, hắn vội vàng hôn lên má Lucia. Đó là một hành động làm hoà giữa hai người. Đúng ra là cử chỉ chuộc lỗi của Frank Corbo.

Ba người ngồi quanh bàn, nhâm nhi cà phê. Zia Louchee hỏi:

- Công việc đồng ruộng ra sao, dượng? Ấy đấy, đàn ông cứ làm cật lực mà lại khoẻ ra. Ở quê mình, người ta quần quật mười sáu tiếng mỗi ngày, có ai đau ốm gì đâu. Có vẻ dượng hợp với đất đai đó.

Hắn gật đầu, trả lời rất lễ độ:

- Tốt lắm, bác ạ.

Thằng Sal và bé Lena đang chơi ngoài hành lang chạy vào. Thấy cha, thằng Sal khựng lại như xe thắng gấp. Sal nắm chặt tay em, rụt rè, lom khom ngó. Mục Zia Louchee bảo:

- Ba bây về, dòm gì? Vô hôn ba đi.

Frank nhìn mấy đứa con, hồi tưởng lại những âu lo đầy nguy hiểm. Khi chúng lại gần, hắn cũng cúi xuống âu yếm trán con. Lucia nhìn ánh mắt đau xót của chồng, lòng ngổn ngang áy náy, ngán ngẩm.

Hắn móc túi lấy ra hai gói kẹo đưa cho hai con. Hai đứa ngồi sụp xuống sàn loay hoay mở quà và dụi vào chân bố như hai con mèo.

Hắn ngồi thù lù uống cà phê, dường như chẳng quan tâm, chẳng thiết gì đến con cái nữa.

Khi Zia Louchee ra về, cánh cửa khép lại. Hắn lôi từ trong túi ra một cuộn tiền, giữ lại hai tờ, còn bao nhiêu đưa hết cho vợ. Có đến một trăm đô la.

Lucia Santa ngượng ngùng bảo:

- Có lẽ anh đi vậy mà lại hay. Trông anh khỏe hẳn ra. Anh cảm thấy sao hả Frank?

- Khá hơn trước. Hồi đó anh bị bệnh. Anh không muốn vợ chồng cứ lớn tiếng ồm tỏi với nhau, đánh nhau, cho nên anh đi mà không cho em biết. Lúc đó trong nhà, ngoài đường ồn ào đến nỗi anh không chịu nổi. Anh nhức cả đầu. Ở miền quê yên tĩnh lắm. Anh làm việc cả ngày, đêm ngủ thẳng một giấc, chẳng mộng mị gì. Quá tốt, còn mong gì hơn nữa, phải không?

Hai người lại im lặng. Sau cùng, Frank nói như tạ lỗi:

- Số tiền chẳng đáng bao nhiêu, tất cả công lao anh làm chỉ có thế. Anh không xài một cắc. Ăn uống, áo quần, cả đến va li, đều do chủ cho hết. Dù ít dù nhiều thì còn hơn ở nhà chỉ có mỗi việc lau cầu thang...

- Vậy cũng là bộn rồi.

Lucia buột miệng nói thêm:

- Gino thay anh lau cầu thang rồi.

Bà tưởng Frank sẽ nổi giận, nhưng Frank chỉ gật gù, nhỏ nhẹ:

- Đấy, con phải gánh tội thay cha mà.

Hắn nói như một con chiên ngoan đạo. Và như để chứng minh, hắn lấy từ túi áo ra quyển Thánh kinh:

- Chân lý nằm trong cuốn sách này. Bằng chữ Ý đấy, nhưng anh không biết đọc. Để thằng Gino đi học về, nhờ nó đọc giùm những chỗ đánh dấu ấy.

Lucia nhìn chồng chăm chú:

- Coi bộ mình mệt rồi đó. Để em bảo các con xuống đường chơi, anh vô giường ngủ một tí đi.

Hắn cởi quần áo, lên giường. Lucia đi lấy cái khăn ướt, lau mặt cho chồng. Hắn chẳng tỏ vẻ ham muốn đòi hỏi gì. Hắn nhắm mắt, như muốn xua đi hình ảnh của cái thế giới hắn vừa trở lại. Lucia cảm thấy có điều bất ổn dễ sợ dưới vẻ bề ngoài mạnh khỏe của chồng. Bà

cảm thương người đàn ông này vô hạn, người đã là chồng bà suốt bấy nhiêu năm. Dường như từng giây, từng phút, từng ngày, bà đã điều khiển vận mệnh hắn, như hắn là một tù nhân. Không truy nã, không kết tội, nhưng không bao giờ bà để hắn đào thoát. Lucia Santa ngồi bên chồng, nhìn hắn ngủ, bà khắp khởi mừng. Hắn sẽ yên giấc cho tới khi lũ trẻ về. Rồi từ con Octaviadn thẳng Larry, Vincent, Gino thấy cha yếu đuối thế này, chắc phải thương xót, tội nghiệp hắn.

Khi cả nhà đang ăn tối, hắn mới thức dậy, mò ra. Octavia lạnh lùng chào. Còn Larry chào hỏi ân cần, rất chân tình:

- A, trông ba khỏe ghê. Vắng ba, cả nhà đều nhớ.

Thằng Gino và Vincent cứ trợn mắt tò mò nhìn. Frank hỏi:

- Gino, ba đi vắng, ở nhà có nghe lời mẹ không?

Gino gật đầu. Ba nó ngồi xuống. Rồi như đoán đo, Frank rút ra hai đô la, chẳng nói gì, đưa cho Vincent và Gino mỗi đứa một tờ.

Octavia tức sôi gan. Tử tế gì mà không thêm hỏi thằng Vincent một tiếng. Cô biết thằng em rất nhạy cảm, cho tiền kiểu đó chỉ làm nó thêm tủi thân. Càng đáng giận hơn vì cô biết, cha ghê cho tiền em cô chỉ vì bắt buộc.

Chợt Frank tuyên bố một câu làm cả nhà giật mình:

- Tối nay tôi có khách đó.

Chưa bao giờ Frank đưa bạn bè về nhà. Dường như hắn cảm thấy đây không thực sự là nhà của mình, chưa bao giờ hắn là chủ cái gia đình này. Ngay cả mấy tay thường đánh bài với hắn, cũng chưa bao giờ được mời về nhà uống ly rượu.

Tối nay, Larry phải đi làm. Octavia một mực ở nhà để xem mặt mấy người khách, và để bảo vệ mẹ, lỡ mấy tay bạn hắn liên kết với hắn, chống lại mẹ con cô.

Nhà cửa, chén đĩa được rửa ráy, dọn dẹp tươm tất. Cà phê đặt sẵn trên lò. Bánh mua về bày trên bàn đón khách. Đó là vợ chồng ông Colucci và đưa con trai chín tuổi, thằng Job.

Vợ chồng nhà Colucci còn trẻ tuổi, chỉ khoảng ba mươi. Anh chồng diêm dăm, nói tiếng Mỹ chỉ hơi lơ lớ giọng Ý, mặc đồ vét, cà vạt chỉnh tề. Chị vợ hơi nặng nề hơn chồng, nhưng không béo, vẻ đa

dâm. Nói tiếng Mỹ rất chuẩn, nhưng lại có vẻ Ý hơn chồng.

Cả nhà ngạc nhiên vì tình cảm nồng hậu của vợ chồng Colucci đối với Frank Corbo. Họ bắt tay hân hân rồi ân cần hỏi han từng người trong gia đình:

- Đây là thím nhà phải không ạ? Còn đây là các cháu?

Lucia Santa tự nhủ, họ đối xử như Frank là ông chủ giàu sụ của họ vậy. Bà cũng ngạc nhiên vì cung cách của chồng đối với khách. Lần đầu tiên từ ngày chung đũa với nhau, Lucia mới thấy Frank ăn nói lịch thiệp, nhún nhường đến vậy, cung cách bồi rổi mong làm vui lòng khách. Dường như đây là lần đầu, hân muốn người khác nghĩ tốt về hân.

Mọi người ngồi quanh bàn lớn trong nhà bếp. Octavia, cô gái thân mật, duyên dáng theo kiểu Mỹ, luôn nở nụ cười, nói năng nhỏ nhẹ, ngọt ngào. Nhất định ông Colucci là dân văn phòng, không phải người lao động. Bà Colucci nói một thứ tiếng Ý văn vẻ. Đây không phải là dân Ý nhà quê, con cháu những nông dân vùng núi. Chính họ là con cháu tầng lớp công chức nhiều đời tại Ý.

Ông Colucci là một trong những gia đình hiếm hoi di cư sang Mỹ vì lý do tín ngưỡng, chứ không vì nghèo khổ. Họ là những người theo đạo Tin Lành, tới Mỹ để thành lập môn phái mới, giáo hội Baptist.

Đúng là ý Chúa xui khiến họ gặp gỡ Frank Corbo. Họ đưa con tới nghỉ dưỡng tại nông trại của một người trong họ, nên mới gặp Frank đang làm việc tại đó. Lucia Santa mở to mắt chờ nghe chuyện về đồng áng. Nhưng ông Colucci lại quay qua đề tài về sự sắp đặt của Chúa. Vợ chồng ông ta ở gần đây thôi, chỉ cách vài khu nhà, ngày nào chẳng đi làm qua đây. Điều hay ho nhất là ông ta bảo đảm sẽ xin việc làm cho chồng bà.

Cũng không phải vì chuyện xin việc cho Frank mà ông và vợ tới thăm gia đình Lucia. Không. Ông muốn dạy cho chồng bà biết đọc, biết viết. Dùng ngay Thánh kinh làm sách học. Chẳng những học đọc và

viết, còn học để biết đấng Jesus. Ông muốn biết chắc bà Corbo không phản đối việc chồng mỗi tuần ba buổi tối tới nhà thờ để học. Ông rất tôn trọng người vợ, người mẹ Ý trong những vấn đề như vậy. Cho dù bà có phản đối vấn đề tín ngưỡng cũng không sao.

Lucia Santa hiểu ngay là chồng bà sẽ theo đạo Tin Lành. Đối với bà, chuyện đó không có gì quan trọng. Chồng bà là người lớn, theo đạo nào là quyền của ông ta. Điều quan trọng là được đi làm trong hãng kẹo. Chiều chiều đem sô cô la miễn phí về. Vậy thôi, nếu Frank muốn theo Do Thái giáo cũng mặc.

Bây giờ, mọi người thoải mái trò chuyện, nói về mình, hỏi thăm quê hương bản xứ của nhau, khi nào và vì sao lại xa quê, đến tận đất nước này.

Vợ chồng Colucci không hút thuốc, không uống rượu. Tôn giáo là lẽ sống của họ, họ tin vào Thiên Chúa. Họ kể những chuyện kỳ diệu của phép lạ. Trong những buổi họp mặt tại nhà thờ, họ đã chứng kiến những người có đức tin xếp lớp trên sàn, nói bằng những ngôn ngữ lạ, kể chuyện nghiện rượu hoàn toàn từ bỏ rượu, những người chồng vũ phu đánh đập vợ con trở thành dịu dàng như các thánh. Lucia Santa mở mắt lắng nghe, vẻ kinh ngạc đầy lễ độ. Ông Colucci tiếp tục thuyết:

- Những kẻ tội lỗi cũng có thể trở thành thánh thần. Chính tôi đã từng là kẻ mang trọng tội, vì tôn trọng các vị, tốt hơn là không nên kể ra.

Vợ ông ta nhẹ cúi đầu, khi ngừng lên thoáng một nụ cười chua chát. Tuy không nói rõ ra, nhưng thái độ của ông ta dường như là người đã phạm một tội gì kinh khủng lắm, đã đau khổ, chịu đựng và đã được cứu rồi.

Colucci tiếp tục nói một cách minh bạch. Cho dù Frank chưa cảm thấy tin nơi

Chúa, vợ chồng ông vẫn là người bạn sẵn lòng giúp đỡ. Rồi một ngày sẽ có đức tin.

Lucia Santa chờ đợi họ đưa ra cái giá phải trả để đổi lấy dịp may

này nhưng ngoài chuyện "thương yêu" và "Thiên Chúa", họ chẳng đã động gì tới chuyện khác. Bà đứng dậy pha cà phê và tiếp bánh. Frank ngồi im nhưng có vẻ hài lòng.

Colucci cảm thấy mọi chuyện đều thuận buồm xuôi gió, nên đi sâu vào đề tài tôn giáo, mọi người phải thương yêu nhau, đừng ham của cải thế gian. Chẳng còn bao lâu nữa sẽ tới ngày tận thế. Chúa xóa sạch trần gian, chỉ những người thực sự có đức tin, được Chúa chọn, mới được cứu vớt. Người vợ ông ta gật gù đầy xác tín, trong khi đôi mắt sáng rực đảo quanh gian phòng.

Ba thằng nhóc Gino, Vincent và Job chuồn ra hành lang, lẫn sang phòng khác. Trong khi đó ông Colucci vẫn tiếp tục truyền đạo. Lucia im lặng ngồi nghe cho phải phép. Bụng dạ bà nghĩ vẫn vơ đủ thứ, mấy người này sắp cho chồng bà việc làm. Vậy là tốt rồi. Hẳn theo đạo Tin Lành cũng được. Mấy đứa con bà trừ Sal và Lena, đều đã rửa tội, chịu phép Thêm sức tại nhà thờ Thiên Chúa giáo. Nhưng tất cả những chuyện này bà làm cũng giống như mua sắm quần áo mới cho chúng dịp lễ Phục sinh, chỉ là thói quen theo cổ tục. Bản thân bà từ lâu cũng ít nghĩ tới Chúa, trừ khi khổ quá kêu lên "Chúa ôi, Chúa à!" vậy thôi. Ái chà, chừng nào chết, chịu phép xúc dầu theo luật đạo cũng được. Còn bây giờ, ngay đến hai lễ lớn Giáng sinh và Phục sinh, bà cũng không đến nhà thờ.

Nhưng Octavia thì lại tỏ ra xúc động. Cô còn ít tuổi, tin tưởng vào những điều tốt lành, ước vọng làm điều thiện. Cô cũng ước sao được xinh đẹp như bà Colucci và mừng thầm là thằng Larry không có nhà. Bằng không, nó lại có dịp biểu diễn vẻ duyên dáng, gọi cảm với bà khách này.

Ông cha ghẻ thì thành kính lắng nghe từng lời như chờ đợi một câu nói diệu kỳ làm chìa khóa mở đường cho hắn.

Phòng bên kia, thằng Gino lấy từ hốc tường ra bộ bài rồi hỏi Job:

- Mà đánh bài không?

Vincent đã ngồi xuống sàn, móc túi ra đồng tiền lẻ, Gino ngồi đối diện nó.

Thằng Job mặt mày nghiêm trang, đẹp như mẹ nó, nhìn lom lom hai anh em nhà Corbo, bảo:

- Bài bạc là tội lỗi đấy.
- Chúa ôi, mày có chơi không?
- Chớ kêu tên Chúa trời vô cớ.
- Cục cứt.

Vincent bật nói. Chưa bao giờ nó nói vậy. Kẹt là thằng nhỏ này là cái gì mà lên mặt sửa lưng em nó chứ.

Gino vênh vênh mặt, bảo Job:

- Nhỏ, ở khu này mày nói giọng đó, tội nó lột quần, treo lên cột điện, cho mày phơi đít ra mà chạy về mét mẹ.

Về hốt hoảng trên khuôn mặt Job làm hai anh em nó khoái chí rồi sôi nổi đánh bài.

Thình lình thằng Job lại nói:

- Tốt thôi, rồi chúng mày sa hoả ngục sớm.

Gino và Vincent tỉnh bơ. Job lại lải nhải:

- Ba tao bảo sắp sửa tận thế rồi.

Thấy hai thằng ngừng chơi để nghe, Job khoái lắm, hù thêm:

- Chính vì những người như chúng mày đó. Chúng mày làm Chúa giận, vì làm chuyện xấu, chửi thề, đánh bài. Tội mày tốt như tao, như bố mẹ tao chắc Chúa không làm thế đâu.

Gino nhăn mặt. Nó đã rửa tội, chịu phép Thêm sức. Năm ngoái, mấy bà sơ dạy giáo lý có nói như thế đâu. Nó hỏi:

- Bao giờ tận thế?
- Sắp rồi.
- Tao hỏi mày, bao giờ?
- Lúc đó lửa từ trời rơi xuống, rồi đại hồng thủy. Rồi mọi thứ nổ tung. Mặt đất há ra toang hoác, nuốt chửng loài người vào hoả ngục, nước biển dâng tràn khắp mọi nơi. Mọi người bị lửa hoả ngục thiêu đốt, chỉ những người có đức tin, làm điều tốt mới được Chúa thương.

- Ờ, nhưng bao giờ?

Tật Gino đã hỏi là hỏi cho đến khi có câu trả lời. Job bảo:

- Hai mươi năm nữa.

Hai mươi năm nữa còn lâu. Gino đặt tiền, Vincent chia bài. Vincent thua. Nó bực mình nói xỏ thằng Job:

- Nếu tao có cái tên là Job, chắc thế giới không sụp đổ sớm vậy đâu.

Job nổi cáu:

- Job là ông thánh lớn nhất trong kinh Thánh đó. Chúng mày

biết không? Thánh Job hết lòng tin Chúa. Nhưng Chúa vẫn thử thách ông. Chúa giết chết hết con cái ông, làm cho vợ ông bỏ ông. Làm cho ông bị mù, mụn nhọt khắp người. Chúa lấy đi hết nhà cửa, tiền bạc của ông. Vậy mà chúng mày biết sao không? Chúa sai quỷ đến gặp ông mà hỏi "Còn thương yêu Thiên Chúa không?" Ông trả lời "Chúa ban cho, thì Chúa lấy đi. Tôi vẫn thương yêu Chúa tôi".

Vincent có vẻ bị cuốn hút vào câu chuyện. Nhưng Gino bực tức hỏi:

- Ông ấy nói thật, hay là sợ bị giết chết?
- Ông nói thật mà. Vì ông có đức tin như thế, Chúa ban cho ông nhiều ơn phước lắm. Ba tao bảo thánh Job là người lập ra dòng Baptist đấy. Những ai theo dòng Baptist sẽ được cứu rỗi, kẻ nào không tin sẽ bị chôn đày cả triệu năm. Tụi mày đừng chửi thề, đừng đánh bài nữa.

Gino thấy Job chỉ là thằng ba trợn, nó tiếp tục màn biểu diễn xào bài, chẻ bài, xóc bộ bài nhoay nhoáy. Job nhìn như bị thôi miên. Gino hỏi:

- Mày muốn thử không?

Job lúng túng làm bộ bài rơi vãi khắp sàn, nó nhặt lên làm lại, mặt căng thẳng, nghiêm túc. Thành linh mẹ nó xuất hiện.

Gino và Vincent ngẩn ra nhìn, vì thấy bà ta đẹp quá. Bà lạnh lùng nhìn con từ đầu đến chân. Thằng Job lắp bắp:

- Mẹ, con không chơi đâu, chỉ ngồi xem thôi. Gino chỉ cách cho con chẻ bài thôi mà.

Gino cũng bảo:

- Nó không nói dối đâu, bà Colucci ạ. Chúng cháu rủ, nhưng nó không chơi. Thiệt đó.

Colucci cười cười:

- Cô biết con không bao giờ nói dối với cô, Gino ạ. Nhưng sờ vào bài rồi sẽ đánh bài. Ba nó sẽ giận lắm đấy.

- Vậy cô đừng nói với chú ấy.

- Cô sẽ không nói. Nhưng chắc chắn Job sẽ nói.

Gino ngạc nhiên nhìn Job. Bà Colucci ngọt ngào tiếp:

- Ông Colucci là chủ gia đình, như Chúa cai quản thế giới vậy.

Con không giầu Chúa điều gì, phải không Job?

Gino cau mày suy nghĩ. Còn thằng Vincent thì rất bực em nó. Tại sao Gino ngu vậy, nó không thấy mấy người này làm ra vẻ đàng hoàng, ngọt ngào, nó nhìn anh em nó đánh bài với vẻ kinh tởm xấu xa nhất trên đời. Nó bảo em:

- Thôi đi, Gino.

Thằng Gino vẫn còn thắc mắc, hỏi Job:

- Cậu sẽ nói với ba cậu à? Cậu không đùa đấy chứ? Vì mẹ cậu

cũng không nói mà. Phải không cô Colucci?

Bà ta im lặng, vẻ ghê tởm thoáng qua khuôn mặt. Thăng Job ứa nước mắt làm Gino đờ người. Gino nói:

- Mình sẽ nói với ba cậu chính mình dúm bộ bài vào tay cậu. Em làm vậy thật, đúng không, anh Vin? Nín đi, mình sẽ nói với ba cậu mà.

Bà khách nói thẳng:

- Ba nó chỉ tin những gì nó nói. Thôi chào bạn đi con.

Job không nói gì. Hai mẹ con trở lại gian bếp.

Hai anh em mất hứng chơi bài. Mỗi đứa ngồi trên một thành cửa sổ. Trong sân ga tối thui, chỉ có ánh đèn của một đầu xe lửa đang vận hành, tiếng bánh sắt nghiền rin rít trên đường ray. Dưới ánh trăng mờ nhạt, dòng sông Hudson đen sẫm. Con phố dưới cửa sổ im lìm, lạnh lẽo. Chỉ còn nơi góc phố ánh lửa bập bùng và đám thiếu niên ngồi vây quanh.

Rồi hai đứa thấy ba nó ra khỏi nhà, tiễn chân vợ chồng nhà Colucci tới tận bến xe điện, nơi đường Số Chín. Chúng nhìn cho tới khi ông đi trở lại. Qua chỗ tụi nhỏ vây quanh đồng lửa, ông đứng lại nhìn mãi. Cuối cùng đi xuôi về đại lộ Số Mười, trở về nhà.

Hai đứa bỏ cửa sổ, ngã giường, thu xếp chỗ ngủ. Vincent mặc vào bộ pijama. Gino ngắm nghía anh bảo:

- Thăng Job ngoan thật đấy. Nhưng may cho nó là không ở khu phố mình.

Ông Colucci không phải loại người chỉ nói mà không làm. Ngay tuần lễ sau, Frank Corbo đã vào làm trong xưởng bánh kẹo Runkel. Vậy là chiều nào mấy đứa con cũng hớn hờ đón cha về. Quần áo Frank thơm lừng mùi sô cô la. Hắn móc từ trong túi ra một tảng sô cô la to đùng, nguyên chất, thơm ngon hơn cả kẹo sô cô la bán ngoài cửa hàng. Bao giờ hắn cũng đưa cho thăng Gino chia phần. Gino lấy dao chẻ làm hai, đưa cho Vincent một nửa. Rồi hai anh em mới chia phần mình cho hai nhóc Sal và Lena. Gino luôn tưởng tượng ba nó làm việc trên một núi sô cô la, dùng rìu bở ra từng miếng nhỏ.

Ba chúng làm lễ rửa tội, nhập đạo mới vào mùa Phục sinh. Tối nào ông cũng đến học đọc tại nhà Colucci, rồi đến nhà thờ. Thỉnh thoảng, Gino được ba nhờ đọc Thánh kinh. Nó chống đối bằng cách đọc uể oải, ê a. Nhất là những đoạn ba nó rất thích, toàn những chuyện tức giận và trả thù của Chúa. Giọng đọc chán ngấy của nó chỉ làm ba nó bực mình. Một hôm, Frank Corbo cười cười hỏi con:

- Con không tin Chúa sao? Không sợ chết bị đày hoả ngục à?

- Con rửa tội, rước lễ rồi mà.

Ba nó nhìn nó, nhún vai. Nhưng không bao giờ bắt nó đọc nữa. Suốt hai tháng, gia đình thật êm ấm, không hề cãi nhau. Nhưng rồi Lucia thấy chồng lặng lẽ, chăm làm, cư xử đàng hoàng, thì lại muốn Frank hoàn hảo hơn nữa. Bà bắt đầu ca cẩm, nào là hấn đi biên biệt suốt ngày, con cái thì chẳng bao giờ thấy mặt cha. Nào là chẳng thềm đưa vợ đi thăm họ hàng, người thân. Dường như gã chồng chỉ đợi vậy, dường như hấn đã chán ngấy đóng vai "người tốt", hấn thôi cho vợ một quả. Vậy là lại nổ ra những tiếng gào thét, khóc than. Octavia xách ra con dao làm bếp để bênh vực mẹ. Mọi việc lại như xưa. Gã chồng lại bỏ nhà đi biên biệt, tối mới mò về. Hấn thay đổi dần, ít đi nhà thờ. Nhiều đêm đi làm về, leo thẳng lên giường, chẳng thềm ăn uống gì, cứ nằm thẳng cẳng, trờ trờ ngó trần nhà, không ngủ, không chuyện trò. Lucia bưng đồ ăn vào, có khi hấn ăn, có khi gạt phắt ra, làm đồ ăn rơi vung vãi. Vậy nhưng hấn nhất định không cho thay khăn trải giường. Ngủ ít, nửa đêm thức dậy, vật vã, rên xiết. Hấn nhức đầu khủng khiếp. Lucia phải lấy cồn thoa hai thái dương cho hấn. Tuy vậy, sáng hôm sau hấn lại tỉnh táo đi làm. Hấn không bỏ một buổi. Mùa đông năm đó, đêm nào cũng như ác mộng, tiếng la hét của hấn làm con bé Lena choàng thức dậy. Ba thằng con trai ôm chặt lấy nhau, nhất là thằng Sal sợ run lên. Octavia tức điên lên vì sự nhẫn nhin của mẹ. Thằng Larry đi làm cả đêm, sáng mới mò về, đâu có được "thưởng thức" những cảnh này. Càng ngày hấn càng tệ, khi không nửa đêm thức dậy ầm ầm chửi vợ, lúc đầu còn thông thả, rồi gấp gáp, nhấn nhịp như đọc kinh Thánh. Mọi người đang ngủ giật thót mình vì giọng hấn rít vang khắp nhà "con đĩ...Con chó cái. Đồ con hoang thối tha, dơ bẩn...Yêu tinh! Quỷ sứ chui từ hoả ngục chui lên..." rồi hấn văng ra một tràng tục tĩu, cho đến khi chấm dứt bằng tiếng gào "Jesus! Cứu con!" Cả nhà ngồi trên giường, lo sợ không biết hấn còn giở trò gì. Bà mẹ cố dỗ dành, an ủi, năn nỉ hấn để mọi người được ngủ. Bà lại lấy cồn xoa bóp hai thái dương cho hấn, mùi cồn nồng nặc khắp nhà. Mẹ và con gái lớn lại hục hặc nhau vì chuyện gọi hấn vào bệnh viện. Mẹ thì cương quyết không đồng ý. Con gái thì vừa mệt mỏi vì mất ngủ, vừa lo sợ nên cãi tay đôi với mẹ, vậy là bị bà cho mấy cái bạt tai. Một đêm, khi nghe cha ghé rên rĩ "Giê su ma! Giê su ma!", bên trong cánh cửa buồng ngủ, Octavia nhại lại. Lập tức cha ghé xỏ ra một tràng tiếng Ý, Octavia cũng gào lại bằng tiếng Ý. Giọng cô chát chúa lặp lại những câu chửi rửa tục tằn bằng thổ ngữ vang vang khắp cả

nhà, khủng khiếp hơn giọng người cha ghê. Sal và Lena khóc ầm lên. Vincent và Gino ngồi trên giường chờ đợi vì ngại ngủ và sợ hãi. Lucia đập cửa rầm rầm cửa phòng con gái xin cô im đi. Octavia tiếp tục rửa xả theo hần. Cuối cùng hần đành chịu thua, im tiếng trước. Sáng hôm sau hần không đi làm. Lucia để chồng nằm nghỉ trong khi bà sửa soạn cho trẻ con đi học, sau đó đem điếu tâm cho chồng. Hần nằm ngay đơ như khúc cây, mắt trống rỗng ngược lên trần. Khi vợ lay gọi hần nói thều thào:

- Tôi sắp chết. Đừng để người ta chôn tôi trần truồng nhé. Nhớ đặt đôi giày đẹp dưới chân tôi. Chúa gọi tôi về. Tôi sắp chết rồi. Bà sợ hãi thấy người hần lạnh ngắt. Hần lại kêu lên "Giê su ma! Giê su ma! Xin thương xót con!"

Bà nắm tay chồng bảo:

- Frank, anh bị bệnh rồi. Để em gọi bác sĩ nhé.

- Bác sĩ đến, tôi quăng nó ra cửa đó.

Hần tức giận hăm dọa lại làm bà yên tâm. Vì mắt hần đã sáng động lại, người hần ấm lên.

Bà nghe có tiếng chân lên cầu thang. Larry làm ca đêm trở về nhà.

- Lorenzo, vào nhìn ba mày này. Ông ấy bệnh vậy mà không cho gọi bác sĩ. Mày thử nói xem sao.

Larry xúc động khi thấy hình hài cha ghê mặt không còn thần sắc, môi mím chặt, trông như một người điên. Nó nhẹ nhàng nói:

- Ba à, có chết thì cũng phải gọi bác sĩ, nếu không người ta bảo mẹ đầu độc ba đó, phải có giấy phép mới chôn được chứ, phải không nào?

Nhưng hần nhìn con của vợ dè bĩu, như nó là thằng dở hơi:

- Chẳng bác sĩ bác siếc gì hết. Để tao nghỉ.

Hai mẹ con vào bếp. Lucia bảo:

- Lorenzo, đến xưởng bánh mời ông Colucci. Ông ấy khuyên mới được. Đêm qua, ba mày lại dở chứng đấy. Nếu cứ mãi như vậy..Thôi, đi mời ông ấy ngay đi.

Larry đang mệt muốn chết, chỉ mong được chui vào giường. Nhưng thấy người cứng rắn như mẹ mà bệu bạo sắp khóc, nó vừa thương hại vừa yêu mẹ vô cùng. Nó vỗ lên tay bà, nói:

- Con đi ngay đây mẹ.

Mặc dù làm việc văn phòng, nhưng Colucci không thể nghỉ trong giờ làm việc. Năm giờ chiều ông ta mới đến cùng với ba người đàn ông nữa.

Cả bốn người, quần áo toàn mùi xô cô la, đứng thành hàng bên giường Frank Corbo như những tông đồ.

Colucci nói thật dịu dàng:

- Sao như vậy? Anh chưa thể bỏ lại vợ con được. Ai sẽ nuôi họ đây? Chúa chưa gọi anh về lúc này đâu, còn nhiều việc tốt lành dành cho anh, anh phải hoàn tất đã. Frank, hãy nghe lời những người bạn hằng thương yêu anh mà ngồi dậy đi. Vì chưa đến giờ lâm tử.

Ba người kia đồng loạt rì rầm "A men!" như cầu kinh. Colucci tiếp:

- Chúng tôi sẽ mời bác sĩ trị chứng nhức đầu cho anh.

Frank chống tay ngồi dậy, giọng tức giận tỉnh táo:

- Chính anh bảo tôi không bao giờ cần đến thầy thuốc, chúng chẳng làm được gì, vì Chúa quyết định, con người phải tuân theo.

Anh nói láo, anh là Judas bán Chúa!

Hắn chỉ thẳng ngón tay, suýt đâm vào mắt Colucci.

Colucci sượng sùng cứng cả người. Colucci cầm tay Frank nói:

- Người anh em, hãy nghe tôi. Tôi tin Chúa. Nhưng tôi không nở nhìn vợ con người anh em bơ vơ khốn khổ, nên đức tin của tôi bị lay chuyển. Tôi không thể đặt niềm tin vào sự tự huỷ hoại của anh. Anh bạn ơi, anh đau khổ chứ không phải đức tin. Anh bảo anh sắp chết vì Chúa gọi về là anh phạm tội báng bổ đó. Phải sống. Chịu khổ đau thêm một thời gian ngắn nữa thôi. Ngày tận thế Chúa sẽ nhủ lòng thương. Dậy đi, tới nhà tôi, mình cùng ăn tối rồi đến nhà thờ cầu nguyện.

Colucci khóc nức nở.

Frank đồng ý, ra dấu cho mọi người ra ngoài để hắn mặc quần áo.

Bốn người đàn ông vào bếp. Lucia đặt mấy tách cà phê lên bàn.

Colucci đau khổ vô cùng. Kẻ đang nằm trong giường kia là một bức hoạt kê của Chúa, một kẻ có đức tin thật sự, niềm tin dẫn dắt đến cái kết quả là nằm chờ chết.

Colucci bảo Lucia:

- Bà Corbo, tối nay chín giờ chồng bà sẽ về. Bà cho mời bác sĩ trước đi. Đừng sợ, tôi sẽ có mặt bên ông nhà. Bà hãy tin tôi, chúng tôi là bạn ông ấy, sẽ cầu nguyện cho ông ấy bình phục và linh hồn được cứu rỗi.

Với mấy câu cuối này, Colucci đặt tay lên vai bà. Lucia tức lộn ruột. Thằng cha này nghĩ nó là ai? Nó được bao nhiêu tuổi đời rồi? Vợ chồng khá giả vậy mà chỉ lo cho một thằng con, nó hiểu sao được nỗi khốn khổ của bà mà bày đặt an ủi, khuyên răn? Chính nó là lù đồng đạo ba rọi làm đảo lộn tâm trí chồng bà, là nguyên nhân chồng bà phát bệnh. Bà ghê tởm thằng Colucci này, cảm thấy hắn ta chẳng tha

thiết gì với đồng loại. Nhớ lại cảnh hấn ta khóc lóc bên giường chồng bà, bà khinh thường hấn và những con người như hấn. Chúng cứ làm như đã tìm gặp những gì cao cả, vượt trên cuộc đời. Sao chúng kiêu ngạo đến vậy hả?

Lucia phải quay mặt đi để Colucci khỏi thấy sự tức giận của bà, cũng như bà không phải nhìn về đau khổ, xót thương của hấn.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Chương 7

Tay bác sĩ là con của chủ nhân nhiều căn nhà cho thuê trên đại lộ Số Mười. Lão đã phải rời bỏ quê hương, làm việc thiếu điều ói máu, ăn uống tàn tiện, chất mót từng xu từ đám đồng hương thuê nhà để lo cho thằng con học thành bác sĩ. Bác sĩ Silvio Barbato còn trẻ, rất nể trọng ông già và coi lời thề Hippocratic chẳng là gì. Gã rất thông minh trong việc lấy cảm tình đám dân tơi từ miền nam nước Ý, sống như lũ chuột ở phía tây thành phố. Gã thấy sống khổ sở thật trái tự nhiên và chẳng có gì phải nhủ lòng thương xót.

Ngày còn bé, trước khi cha gã trở nên giàu có, gia đình gã cũng sống trong khu đại lộ Số Mười này. Gã biết rõ bà Lucia Santa, biết nhà gã ăn uống cực khổ hơn nhà bà nhiều. Vì vậy gã không tỏ ra ngênh ngang, kiểu ta đây là quan đốc tờ. Dù vậy, mỗi lần bước vào căn nhà như vậy, gã lại cảm ơn ông già đã khôn ngoan đưa gã thoát khỏi cảnh tăm tối nghèo khổ. Nơi đây, mặc thời tiết tốt hay xấu, không khí đầy ắp vi trùng, lúc nào chẳng có người đau ốm. Ai sống mà không phải kiếm tiền và khi ngã bệnh, đồng tiền lại chui tọt vào túi của bác sĩ.

Gã uống tí cà phê, uống để thân chủ vui lòng. Không uống là quấy, là khinh người, là khách sáo quá, lần sau họ mời bác sĩ khác. Gã ngẫm nghĩ, chắc trong tủ lạnh đựng đồ ăn, bát đĩa lúc nhúc đầy dấm. Nhà này có đứa con gái. Tên nó là gì nhỉ? Lớn thế kia chắc đã đi làm hoặc sắp lấy chồng. Bận bè, hàng xóm đầy nhà, lao nhao phát biểu linh tinh về tình trạng của bệnh nhân. Mấy mục già to mồm nhiều ý

kiến nhất.

Cuối cùng gã cũng gặp được bệnh nhân. Trời, đâu có lộ bệnh tật gì đâu. Bắt mạch, đo huyết áp. Bác sĩ nhớ lại đồng nghiệp thường gặp căn bệnh giống như vậy: sự căng thẳng quá sức chịu đựng. Một bệnh hầu như không gặp ở phụ nữ, chỉ đám đàn ông bị suy sụp khi có được chút thành đạt ở miếng đất mới. Tiền bạc thiếu thốn, đói khổ, tự nhiên cuộc sống sung túc muốn bay bổng, dễ gục như chơi. Nhiều người đàn ông Ý đã hoá điên, lẫn lộn như vậy. Dường như rời xa quê hương họ mất hết sinh lực, như cây không có rễ, không còn thiết sống nữa. Trị căn bệnh này, cần an dưỡng.

Frank Corbo cũng vậy, chỉ cần cho vào bệnh viện một thời gian, tránh mọi áp lực xã hội là tỉnh táo ngay. Ngặt một nỗi người đàn ông này còn phải làm việc để nuôi con cái. Và hầu hết đám đàn ông Ý này đều mê cờ bạc. Bác sĩ Barbato giờ mền để khám tiếp. Giật nảy mình khi thấy đôi chân dị dạng:

- Làm sao kỳ cục vậy cà?

Giọng gã lịch sự, cương quyết bắt buộc người bệnh phải trả lời.

Frank nhồm người, kéo mền đắp lên chân:

- Không sao, chân tôi không gây đau đớn gì hết.
- Ông có bị nhức đầu không?
- Có.
- Nhức trong bao lâu?
- Liên tục.

Gã bác sĩ kê một toa thuốc mạnh. Gã cảm thấy hơi bị quê. Vì bà chủ nhà cứ loay hoay đi tìm tiền không nhớ cất ở đâu. Đó là lý do gã thích có những bệnh nhân khá giả, áo quần, đồ đạc thơm tất hơn. Bỗng hần nhận thấy nhà này có cái radio. Xài sang như vậy nhất định phải có tiền lo cho người bệnh chớ. Nghĩ vậy bác sĩ bớt áy náy lương tâm.

Tuần sau đó, Frank Corbo đi làm trở lại. Sức khỏe của hần khá hơn. Thịnh thoảng hần mới lên rên rỉ, chửi thề vào nửa đêm nhưng rồi ngủ êm trở lại.

Vậy rồi vài tuần sau, một buổi trưa bất ngờ hấn trở về nhà, đứng ngoài bức cửa bảo vợ:

- Ông cai bảo anh về. Ông ấy bảo anh bệnh quá, không làm việc được.

Hấn bật khóc. Lucia phát sợ.

Bà đưa hấn vào bếp, rót cho hấn tách cà phê. Từ ngày lấy nhau, chưa bao giờ hấn nói nhiều như hôm nay. Hấn run rẩy hỏi:

- Tôi bệnh nặng đến vậy sao? Ông cai bảo tôi lãng trí bỏ ngang công việc suốt, chẳng nhớ gì cách điều khiển máy móc, phải nghỉ một thời gian, bao giờ khoẻ mạnh thì trở lại. Tôi có đau yếu đến vậy đâu. Tôi đang khoẻ lại mà, phải không?

- Anh nghỉ ngơi đi, đừng lo nghĩ đến việc làm nữa. Chiều nay bỗng Lena đi hóng gió cho khoẻ người.

Nhìn chồng cúi gục đầu, bà chẳng hiểu hấn mạnh hay yếu, đành chờ đợi xem sao.

Biết chồng thích luôn luôn có chút tiền trong túi để mua điều thuốc, cái kẹo, khi Frank bỗng Lena đi chơi, bà dúm cho hấn mấy đồng làm hấn vui.

Hấn bỗng con về đúng bữa ăn tối. Cả nhà quây quần quanh bàn. Octavia, Larry, Vincent, Gino và Sal đều biết hấn mới bị mất việc nên cố làm hấn thoải mái. Frank tỏ ra bình tĩnh, rất tự cách, luôn tay giúp vợ. Cả nhà yên tâm ăn uống vui vẻ. Hình như cú sốc mất việc đã xua đuổi hết những ý nghĩ đen tối trong đầu hấn. Larry la lên có mấy con gián đá bóng trên tường. Hai nhỏ Sal và Gino vừa ngược lên nhìn, nó nhanh tay chôm ngay mấy miếng khoai trên đĩa của chúng. Nhưng trò này không bị được Vincent, nó khều mẹ. Bà xúc thêm đồ ăn cho nó.

Khi mọi người rời bàn ăn, Lucia hỏi chồng có đi nhà thờ không, Frank thản nhiên nói không cần tới ông Colucci nữa làm Lucia kinh ngạc. Chẳng lẽ chồng bà, con người chưa hề biết đến những mưu

mô xảo trá, lại chỉ lợi dụng vợ chồng Colucci để kiếm việc làm? Sự đổi thay đó làm bà lo ngại quá xá.

Tới giờ đi ngủ, Lucia cứ ngồi ì trong bếp may vá tới nửa đêm. Lúc nào bà cũng quần áo chỉnh tề, phòng khi chồng lên cơn, tấn công, bà còn kịp chạy. Sau nửa đêm, nếu không có gì xảy ra, mọi sự đã an toàn, bà mới vào giường ngủ.

Frank Corbo dịu dàng bảo vợ:

- Đi ngủ cho khỏe, tôi thức chút nữa rồi vô sau.

Bà biết "chút nữa" của hần có nghĩa là sau nửa đêm. Lúc này mới mười một giờ. Mọi người đã ngủ. Larry cũng đã đi làm. Bà ngồi may, Frank phì phèo điệu xì gà. Rồi hần rót cho bà và cả hần ly rượu. Điều này cấm kỵ trong tôn giáo của Colucci.

Quá nửa đêm hai vợ chồng lên giường. Bé Lena nằm giữa. Rồi trong đêm tối như mực, bà giật mình thức giấc vì tiếng chồng lải nhải:

- Con búp bê này làm gì ở giữa vợ chồng mình vậy? Bỏ đi, tôi quăng ra ngoài cửa sổ bây giờ.

- Frank, chuyện gì vậy?

- Sao cô lại đặt con búp bê ở đây?

- Frank, Frank, con gái nhỏ của ấy đấy mà. Tỉnh lại, Frank.

Im lặng, Lucia không dám ngủ tiếp. Thình lình cái giường run lên bần bật.

Đèn phòng trong, phòng ngoài bật lên sáng trưng. Hần đứng giữa nhà, mặt tím bầm giận dữ. Giọng hần la vang như sấm:

- Đi ra khỏi cái nhà này ngay, lũ con hoang, lũ con của con đĩ.

Đồ chó cái! Đi hết! Tao giết ráo chúng mày bây giờ!

Bà mẹ ôm đứa con gái nhỏ phóng ra khỏi giường. Bà chạy sang phòng ngoài, kêu mấy đứa con trai:

- Mau mặc quần áo, sang nhà bà Zia Louchee ngay!

Đang hò hét, chửi rủa, thấy thằng Vincent, Frank lại hạ giọng:

- Không, Vincenzo ở lại, Vincenzo là thiên thần mà.

Bà mẹ đẩy Vincent cùng hai em nó ra hành lang. Hai người đối mặt.

Mắt hần đầy hận thù, lạnh lẽo bảo vợ:

- Mày ôm con búp bê này, đi luôn đi!

Bà nhìn cánh cửa buồng duy nhất trong nhà, hần bảo:

- Đừng để tao phải đập cửa buồng con gái mày. Bảo con đừng đường đó đi ngay ra đường.

Cửa phòng mở tung, Ocatvia áo quần chỉnh tề, tay lăm lăm cây kéo. Bà vội vàng nói:

- Đi với mẹ, con.

Cô không sợ. Cô sẵn sàng bảo vệ mẹ và các em. Nhưng thấy ánh mắt tàn bạo của người cha ghê, lần đầu tiên cô sợ hãi. Cô ôm bé Lena, tay vẫn cầm kéo, chạy sang căn bếp. Ba thằng em trai, choàng áo khoác ngoài bộ đồ lót, run rẩy ôm nhau. Cô dẫn các em xuống nhà, chạy ra đường.

Lucia Santa mặc áo váy ra ngoài áo ngủ, run run bảo chồng.

- Cả ngày hôm nay anh khỏe lắm, có chuyện gì vậy?

Đôi mắt xanh lơ đờ, mặt hần ngây dại, lải nhải "Đi hết đi!". Hần đẩy bà ra cửa. Giữa lúc đó Larry và ông hàng bánh nhào vào. Hần chộp cổ Larry đè vào sát tường, hét lên:

- Bộ mày tưởng hôm nay cho tao một đôla là có quyền can thiệp vào chuyện của tao hả?

- Con về giúp ba mà. Ba bình tĩnh lại đi, đừng la hét nữa. Cảnh sát sắp đến đây.

Chợt tiếng còi hú vang lên. Hần chạy ra cửa sổ dòm xuống.

Hần thấy dưới đường ba đứa con trai đang co ro quanh Octavia trong khi cô chỉ trở lên cửa sổ, lúc mấy tay cảnh sát ra khỏi xe. Hai cảnh sát chạy vào nhà. Hần bỗng tỏ ra rất biết điều, lặng lẽ vào bếp bảo mọi người:

- Đây, cảnh sát có dùi cui. Không chống lại được đâu. Trời cũng thua dùi cui đó.

Hai cảnh sát người Ái Nhĩ Lan cao lớn tiến vào. Larry kéo họ ra một góc thì thào rồi lại ngồi cạnh người cha ghê, rơm rớm nước mắt nói:

- Ba ơi, nghe con nói nè. Ba bệnh, thấy không? Có xe tải thương đến chở ba đi bệnh viện. Ba thương mẹ, thương các em, đi chữa bệnh nhé.

Hần hung hăng xô mạnh Larry. Hai viên cảnh sát áp tới. Lucia ngăn lại:

- Đừng, khoan đã, cứ từ từ.

Bà nói nhỏ nhẹ với chồng như không để cho ông hàng bánh và cảnh sát nghe. Lúc này, Octavia và mấy đứa nhỏ cũng đã trở lên nhà.

- Mình à, đi bệnh viện để người ta chữa trị cho mau khỏe. Đừng để các con nhìn cảnh ba bị cảnh sát đánh, trối đem đi. Tội nghiệp các con lắm. Nghe em đi. Em sẽ đến thăm mình hàng ngày. Chỉ một vài tuần mình khỏe, lại trở về nhà.

Hần đứng dậy, cúi đầu ủ rũ. Nhưng hần chợt ngừng lên tươi tỉnh:

- Tất cả uống tí cà phê nhĩ. Để tôi đi pha.

Lúc đó hai nhân viên bệnh viện trong áo blouse trắng đã vào phòng, cùng hai cảnh sát tiến lại gần hắn. Lucia đứng giữa lối đi. Larry đứng bên cạnh mẹ. Bà bảo:

- Xin các ông chiều nhà tôi một chút. Làm cho ông ấy vui, ông ấy sẽ ngoan ngoãn theo các ông. Dùng sức mạnh là ông ấy lại lên cơn điên đó.

Trong lúc chờ cà phê, Frank tỉnh bơ đứng cạo râu trước vòi nước. Hai nhân viên bệnh viện căng thẳng cảnh giác. Hai cảnh sát lăm lăm cây dùi cui. Cạo râu xong hắn nhanh nhẹn bày tách ra bàn, rót cà phê mời khách. Cùng mọi người uống, hắn tỉnh táo bảo vợ tìm cho hắn cái sơ mi sạch. Hắn ngó quanh mọi người với ánh mắt đầy nhạo báng.

- Đồ quỷ sứ. Ta biết hai tên cảnh sát này quá mà. Khuya nào tụi bây chằng vào hiệu bánh uống rượu. Còn anh, Panettiere, anh nấu rượu lậu trong nhà là phạm luật đó. Trời, đừng tưởng ta không biết gì. Biết hết. Đêm đêm khi mọi người ngủ, ta đi lung tung. Ta thấy hết tội lỗi của mọi người. Quái vật, yêu ma, sát nhân, con cái của lũ nhà thổ. Tao biết tận tim gan chúng mày. Chúng mày tưởng hù được tao sao?

Hắn thét, lưởi liú lại, xô mạnh cái bàn, ly tách đổ loảng xoảng.

Hình như Frank kiễng ngón chân lên, trông hắn cao hắn, đầy vẻ đe dọa. Lucia và Larry vùng chạy. Hai cảnh sát và hai nhân viên bệnh viện tiến sát hắn. Thành linh qua mặt bàn rộng, hắn nhìn thấy Gino, mặt nó trắng nhợt, mắt thất thần vì sợ. Đứng quay lưng lại những kẻ thù, hắn nháy mắt với thằng con trai. Hắn thấy mặt thằng bé hồng lên, ngạc nhiên đến quên cả sợ.

Hắn bỗng đưa hai tay về bốn người đang vây quanh như cầu xin họ dừng lại, để nghe hắn sắp nói một điều quan trọng. Nhưng hắn không nói gì, lảng lạng móc túi lấy chìa khoá nhà và cái bóp đưa cho vợ. Larry và mẹ nắm hai bên cánh tay người cha ghềnh xuống nhà. Hai nhân viên blouse trắng và hai cảnh sát đi sau.

Đường phố vắng lặng. Gió thổi từng đợt quanh xe cứu thương và xe

cảnh sát đậu trước nhà. Trong bóng đêm, Frank Corbo nhìn vợ thì thầm năn nỉ:

- Minh ơi, cho tôi vào nhà đi! Đừng để người ta bắt tôi đi! Người ta giết tôi mất!

Bên kia đường, có tiếng còi xe lửa vang lên. Người vợ buồn rầu cúi đầu rồi buông cánh tay chồng, lùi lại. Thành linh, hai nhân viên bệnh viện, nửa xô đẩy, nửa nhắc bằng hấn lên xe. Một cảnh sát nhảy tới tiếp tay. Không một tiếng động. Người chồng không hề kêu la. Người vợ nắm chặt tay Larry đứng thần thờ, bất động.

Khi chiếc xe tải thương lăn bánh, Lucia Santa khóc nức nở. Trong khi đó Larry khai báo sự tình và tên tuổi của gia đình với hai người cảnh sát.

Trời sắp sáng. Nhưng sương mù che mờ những vì sao trên nền trời. Chủ nhật sau, gia đình mới được phép thăm nuôi. Bà mẹ hỏi con gái:

- Con nghĩ đưa ông ấy về nhà có sao không?

Octavia ngạc nhiên thấy mẹ quá lạc quan. Cô không dám nói thật lòng. Còn Larry chứng tỏ là người đàn ông trong gia đình, với giọng kẻ cả bảo:

- Ô hay, chỉ vì ba thỉnh thoảng thức giấc vào ban đêm, mà tính bỏ luôn ông ấy trong nhà thương à? Ba sẽ khoẻ lại mà, đừng lo.

Octavia nói ngay:

- Mà nói thì dễ lắm. Ban đêm mà có ở nhà bao giờ đâu. Mẹ và tụi nhỏ có bị cắt cổ, mà về cũng muộn rồi. Mà hơi khôn đấy.

- Chị thì lúc nào cũng chuyện bé xé ra to. Ông già nếm mùi nhà thương rồi, mọi chuyện sẽ ổn hết...Chị ơi, vấn đề quan trọng là từ hồi tới giờ chị có thương ba đâu, có thích ba ở trong nhà này đâu.

- Tại sao tao phải ưa với ghét? Thử hỏi ông ấy đã làm gì được cho thằng Vincent? Kể cả mấy đứa con của ông ấy nữa? Ông đánh mẹ bao nhiêu lần rồi? không bao giờ tao quên, mẹ bụng mang dạ chửa cũng bị ăn đòn.

Lucia Santa rầu rĩ nghe hai con cãi nhau. Toàn chuyện trẻ con. Làm sao chúng hiểu hết chuyện đời.

Cũng như đa số phụ nữ quê mùa, dốt nát, Lucia cảm thấy mình có quyền quyết định cái sống và chết của những người gần gũi nhất. Tình yêu và lòng thương hại có cái giá của nó, cũng là gánh nặng trong đời. Người đàn ông là cha của ba đứa con bà, người đã cứu vớt bà khỏi cảnh bơ vơ, nghèo khổ, đem đến cho bà niềm vui hạnh phúc gối chăn, hương vị cuộc sống đời người. Giờ đây, hấn thật sự

không còn giá trị gì. Ông ta làm náo loạn cửa nhà. Nếu để tình trạng này kéo dài, Octavia chỉ còn cách nắm đại thằng ba trợn nào đó làm chồng để thoát khỏi cảnh thấy mặt ông cha ghê. Nếu ông ta có trách nhiệm bon chen với đời, bà cũng có bổn phận với con cái, từ đứa lớn đến đứa nhỏ. Con cái là núm ruột mà. Ngoài tình yêu, còn danh dự và bổn phận nữa chứ. Frank Corbo chưa hề trốn tránh trách nhiệm. Nhưng ông ta không đủ khả năng làm tròn bổn phận. Ba đứa con, ba giọt máu của ông còn đó. Sau này bà sẽ đối diện với chúng. Bà còn thêm mối lo, về già phải sống nhờ con.

Thằng Gino đang đùa giỡn, la hét với Sal và Lena, thỉnh thoảng bảo mẹ:

- Đêm hôm ấy, ba nháy mắt với con.

Nó nói tiếng Anh, bà không hiểu từ "nháy" là gì. Octavia phải cắt nghĩa. Bà phấn khởi quá xá:

- Đó, thấy chưa? Ông ấy giả vờ đó. Biết hết, đầu óc chỉ mệt mỗi thôi.

Larry bảo:

- Mẹ biết vì sao không? Tại ba thấy thằng Gino sợ quá. Ba còn đủ tỉnh táo nháy mắt cho nó vui mà. Con đã bảo không có gì nghiêm trọng đâu. Cứ để ba về đi.

Bà hỏi con gái, tuy đã quyết định trong đầu nhưng muốn cho vui nhà vui cửa:

- Sao con?

- Cứ thử xem vậy.

Cả nhà xúm vào giúp mẹ đóng gói mì ống, trái cây, bánh mì.. Thứ gì cũng có một chút. Phòng xa lỡ hôm nay người ta chưa cho Frank xuất viện. Vừa làm vừa cười đùa vui vẻ. Lucia còn bảo:

- Đêm ấy, nghe ông ấy bảo thằng Vincent là thiên thần, tao biết ba tụi bây điên lên rồi.

Khi bà sửa soạn đi, Gino hỏi:

- Hôm nay ba về thật hả mẹ?

Bà không hiểu vì sao mặt nó thoáng lo âu, bảo:

- Chẳng hôm nay thì ngày mai, đừng lo, con ạ.

Vincent hét toáng lên:

- Hoan hô! Hoan hô!

Octavia bảo:

- Để con tắm rửa, thay quần áo cho chúng nó để đón ba.

Trước khi cùng đi với mẹ, Larry dặn dò:

- Nếu được đưa ba về hôm nay, các em không được quấy, để ba nghỉ. Ba sai làm gì, phải làm ngay, nghe không?

Nghe thằng con lớn nói, bà khoái chí quá chừng. Như vậy là mọi

chuyện đều tốt đẹp, cái đêm khủng khiếp đó không có gì là nghiêm trọng. Mọi người chỉ vì căng thẳng nên quá sợ, chớ thật ra cũng chẳng cần phải gọi cảnh sát, xe tải thương làm gì. Mà biết đâu có lẽ như vậy cũng hay, bây giờ cả nhà mới quần quít nhau hơn.

Trong bộ áo đen, tay ôm bọc đồ ăn, Lucia Santa đi bộ tới trạm xe điện. Larry đi sát bên mẹ như một thằng con ngoan ngoãn, hiếu thảo. Tới nơi, hai mẹ con đứng đợi trước bàn hướng dẫn đông nghẹt người. Sau thời gian dài chờ đợi, họ được thông báo là phải đi gặp bác sĩ trước. Hai mẹ con phải dắt nhau đi tìm văn phòng bác sĩ.

Người ta đồn đãi cái bệnh viện to lớn này có toàn nhân viên, bác sĩ, y tá tài giỏi nhất thế giới, chế độ săn sóc người nghèo chu đáo, tận tình. Nhưng với Lucia Santa, trong buổi chiều chủ nhật này, dường như bệnh viện Bellevue là địa ngục của người nghèo khổ, một nơi để họ phải chịu nhục nhã, đau đớn lần cuối cùng trên đời trước khi đi vào cõi chết. Hiện hiện đầy rẫy những con người cặn bã, đáng cay, tuyệt vọng. Bệnh nhân lao ử rũ ngồi đầy ban công, nhìn ra thành phố bê tông đá sắt, hít vào buồng phổi mục rữa cái không khí đầy khói than thành phố nhả ra. Người già lão nham bơ vơ, thừa thớt vài người thân đem đến chút đồ ăn và mấy câu an ủi. Có khu dành cho những con người phẫn nộ với đời. Những con người cả gan đã nốc cả đồng thuốc độc hay huỷ hoại thân mình để được chết. Mà có chết được đâu. Giờ đây thể xác đón đau, lại cố bám vào cái sống. Dĩ nhiên bệnh viện cho khoa thần kinh, dành cho những con người điên loạn chạy khỏi thế giới này để trốn vào cõi tối tăm êm ả hơn.

Thật tâm mà nói đây là một nhà thương thí. Nơi đây chẳng phải mắc nợ, cũng chẳng đòi hỏi gì từ bà hay những con người như bà. Cái hành lang lợp ngói tối tăm, la liệt trẻ con chờ khám bệnh, phát thuốc. Còn góc đằng kia là những đứa trẻ què quặt, tàn tật vì tai nạn ô tô hoặc vì cha mẹ say rượu đánh nhau.

Những người đàn ông bệnh nặng nằm trên giường, ánh mắt rõ ràng lo sợ cho cái viễn cảnh đói khổ của vợ con.

Đây là cái bệnh viện mà người ta phải tự đem đến từ miếng ăn, xà bông, khăn lau mặt...Giống như một công ty bách hóa trong một con tàu, nơi mọi người gắn bó với nhau nhưng không hề có chút âu yếm, dịu dàng, xót thương, yêu quý. Đây là nơi làm cho một con vật có thể thích nghi với gánh nặng trên lưng. Chẳng ai quan tâm tới nỗi đau tinh thần, làm gì có chuyện trao tặng một cành hoa.

Bệnh viện đứng sừng sững phía đông thành phố với hình dáng như một cái tháp thời trung cổ và cánh cửa sắt nặng nề như một nhà tù. Những bệnh nhân sùng đạo, khi bước qua cánh cửa này như treo

mình lên thập ác, còn những kẻ bệnh thập tử nhất sinh thì coi như tự trao mình cho Thần Chết.

Khi hai mẹ con bước vào văn phòng, Lucia ngạc nhiên thấy con người nắm vận mạng chồng bà là một bác sĩ trẻ măng. Hai mẹ con bà ngồi xuống. Ông bác sĩ nói ngay:

- Bà không thể thăm chồng bữa nay, tốt nhất là nên ký một số giấy tờ.

Bà mẹ thì thăm với con trai bằng tiếng Ý.

- Nói cho ông ta biết chuyện cái nháy mắt đi.

Bác sĩ cũng nói bằng tiếng Ý.

- Không, thưa bà, chính bà cho tôi biết thì hơn.

Bà trở mắt nhìn. Ai ngờ cha này trông y như Mỹ, mà lại cũng là dân Ý mình. Có điều bác sĩ nói bằng thứ tiếng Ý của dân nhà giàu và cư xử rất lịch sự. Bà cắt nghĩa, trong cái đêm khủng khiếp đó, khi chồng bà điên loạn nhất, ông ấy nháy mắt với thằng con ruột. Ông ấy làm vậy để thằng bé yên tâm, ông không điên thật đâu. Rõ ràng là ông ấy chỉ muốn nghỉ ngơi vì quá mệt mỏi hay để chọc tức gia đình vì thất vọng trong cuộc sống đó thôi. Nhà nghèo, ông ấy phát bệnh vì phải gắng làm nuôi vợ con. Chắc hẳn đó là lý do làm đàn ông phát khùng lên. Suốt mùa đông, ông ấy đi làm chẳng nói niếc gì, làm sao mà không buồn óc. Lại nữa, khi đào đường hầm tại đại lộ Số Tám, ông ấy bị chôn sống mất mấy phút, đầu bị chấn thương.

Bà kể lể đủ thứ để chứng minh bệnh tật của chồng chẳng qua chỉ là do tác động bên ngoài, bệnh thể xác thôi, chứ không phải là thần kinh đâu. Bà lại dẫn chứng tiếp cái nháy mắt tỉnh táo của chồng với thằng con.

Bác sĩ nghiêm túc lắng nghe, gật gù đồng ý. Cái nháy mắt vào lúc đó cũng lạ thật đó. Trời lạnh, chấn thương đầu cũng có thể là nguyên nhân bệnh. Ông Bác sĩ lẩm bẩm như khích lệ bà. Bà sức mảy mà nhận ra thái độ lịch sự của bác sĩ chỉ là lòng thương hại mà thôi. Ông nói cho bà bằng tiếng Ý.

- Thưa bà, chồng bà bệnh rất nặng. Bệnh viện này không đủ khả năng, mà về nhà lại không nên. Ông nhà phải được đưa đến nơi khác. Có thể một hoặc hai năm chữa trị. Điều đó chưa thể nói chắc được. Bộ não con người còn là điều bí ẩn.

- Tôi chỉ mong gặp mặt chồng tôi. Tôi không ký kết gì hết.

Bác sĩ nhìn. Larry lắc đầu nói:

- Thôi mẹ ạ, con đưa mẹ về. Có thể ngày mai mình sẽ được vào thăm ba.

Lucia vẫn thần thờ im lặng. Bác sĩ nhỏ nhẹ nói:

- Nếu ông nhà bị cảm hay sốt rét thì không khi nào bà để ông ấy đi làm, ép ông ấy ra ngoài trời lạnh. Nếu chẳng may ông nhà gãy chân, bà cũng sẽ chẳng để ông ấy bước đi. Lúc này, với ông ấy, ra khỏi nhà thương trở lại đời sống hàng ngày là quá sức chịu đựng. Ông ấy sẽ bị đau đớn lắm. Căn bệnh dù mới chỉ là dấu hiệu nhưng không thể để ông ấy đi đến cái chết được. Bà hãy chứng tỏ tình thương yêu với chồng, bằng cách ký những giấy tờ này. Ông ta chạm tay vào bao thư màu vàng đặt trên bàn. Lucia ngừng đầu trừng trừng nhìn bác sĩ, nói bằng tiếng Ý cộc cằn:

- Tôi không ký gì hết.

Mặt bác sĩ đỏ bừng, ông nghiêm nghị nói:

- Tôi thấy bà có gói quà cho ông nhà. Bà có muốn tự đưa lấy cho ông ấy không? Không được ở lại lâu, bà chỉ có thể nói đôi câu. Đến lượt bà đỏ mặt, vì lòng tốt của người thầy thuốc. Ông ta bốc điện thoại giơ lên nói rồi quay lại bảo bà đi theo. Khi Larry đứng dậy, ông bảo:

- Anh nên đợi ở đây.

Bà đi theo cái áo blouse trắng trong cái hàng lang thăm thẳm tối tăm như trong nhà tù. Lên thang. Xuống thang. Rồi tới một cửa mở vào căn buồng rộng lát gạch men, rải rác những bồn tắm, có cái được che màn. Bà theo bác sĩ tới một cánh cửa tận góc nhà. Thành linh bác sĩ dừng lại trước một bồn tắm che màn kín mít rồi một tay ông ta nắm chặt cánh tay bà như sợ bà bị té, tay kia ông kéo xoẹt tấm màn. Một con người trần truồng, hai cánh tay bị trói sát bên sườn, ngồi thu lu trong bồn nước.

Bà bật kêu lên:

- Trời ơi! Frank ơi !

Cái sọ trơ xương quay lại, gương mặt dài thượt ra, nhăn nhó, nhe răng như con thú hoang đang khiếp đảm vì mắc bẫy. Đôi mắt xanh vô hồn như bằng sứ, không nhìn bà, mà nhìn vợ vắn tận đâu đâu. Đó là cái nhìn tuyệt vọng, điên cuồng của ma quỷ. Ông bác sĩ buông vội tấm màn che xuống, vì tiếng kêu ai oán thống khổ của Lucia làm đám y công ào ào chạy tới. Gói đồ ăn rớt xuống sàn, vung vãi.

Trở lại văn phòng, dù Larry cố gắng an ủi mẹ, bà vẫn không thể nào ngưng khóc. Khóc cho bà lại thêm một lần nữa goá bụa, lại đêm ngủ, ra vô trơ trọi một mình. Khóc cho ba đứa con thơ dại của hấn bị mất

cha. Khóc cho thân bà một lần nữa lại chịu thua số mệnh. Khóc vì chưa bao giờ bà phải chịu đựng cái cảnh khủng khiếp đến vậy: người đàn ông bà yêu, sinh con cho anh ta, giờ phút này đành nhìn anh ta sống chẳng ra sống, chết không ra chết.

Bà ký tất cả các giấy tờ rồi cảm ơn lòng tốt của bác sĩ. Hai mẹ con ra về bằng taxi. Larry phập phồng lo cho mẹ. May mắn là cho tới khi xe về tới nhà, bà vẫn hoàn toàn tỉnh táo như thường. Larry không phải dìu mẹ lên thang. Cả hai mẹ con đều không nhìn thấy Gino, Vincent và Sal thấp thỏm đứng chờ mẹ đón cha về nơi góc đường.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 8**

Một thứ bảy đẹp trời đầu xuân, Octavia quyết định tổng vệ sinh toàn bộ ngôi nhà. Gino và Vincent lau nhà và cầu thang, dọn dẹp khu vườn sau. Hai nhỏ Sal và Lena mỗi đứa một nùi giẻ lau bụi bàn ghế. Hai đứa bôi dầu chanh lem nhem lên đồ đạc. Octavia phải chùi lại bằng giẻ khô.

Tất cả đồ vật, bát đĩa được lôi ra khỏi kệ tủ, bày la liệt trên bàn. Giấy lót tủ được thay bằng những tờ nhật trình mới.

Cỡ một tiếng đồng hồ sau, Gino và Vincent đã trở lại với chổi, khăn lau và một xô nước xà bông. Thằng Gino tuyên bố:

- Tụi em làm xong rồi. Em đi đánh banh đây.

Octavia dọn tủ, bực mình vì tính lếu láo của Gino mấy tháng nay. Nếu không trốn được, buộc phải làm, nó làm rất tốt. Nhưng rồi nó lại trở chứng như lúc này, mặt mày cau có, bướng bỉnh. Cô nhăn mặt nhìn hai thằng em, rồi gọi:

- Mẹ, xem này. Chúng nó lau bốn tầng nhà, bấy nhiêu cái cầu thang mà chỉ có mỗi một xô nước.

Từ trong bếp bà mẹ nói ra:

- Ôi trời, trông sạch sẽ một chút là được rồi.

- Một xô nước làm sao mà sạch được.

Cô nghe tiếng mẹ cười, cô cũng cười theo. Đúng là một sáng đẹp trời, căn nhà tràn ngập nắng vàng. Mọi người đều vui vẻ.

Nhìn hai thằng em đứng nhẩn nhó như hai thằng hề, Octavia bảo:

- Thôi được, Vincent giúp chị dọn tủ, Gino lau chùi cửa sổ. Rồi hai đứa mang hết mấy món đồng nát đem xuống sân.

Gino bật nói:

- Em không làm.
- Đừng giở giọng láu cá.
- Em đi chơi đây.

Vincent và Sal giật mình vì sự táo tợn của Gino. Mấy anh em nhà này không đứa nào dám chống lại chị Octavia. Đứa nào ngang bướng là bị nắm tóc, bộp tai liền. Larry còn có lần bị Octavia nện chai sữa lên đầu.

Octavia lom khom chui vào vách tủ, quay lại bảo Gino:

- Đừng để tao phải đứng dậy đó. Tao nổi sùng là khổ đó.
- Sùng kệ chị. Không lau chùi khi khô gì hết. Em đi đánh banh.

Octavia nhẩy tới, một tay nắm tóc, một tay vả tới tấp lên mặt nó. Nó vùng vẫy nhưng Octavia khoẻ hơn. Cô đấm nó nhưng không nổi đấm mạnh, gào lên:

- Thằng quỷ con, mày mà không chịu lau cửa sổ tao giết ngay!
- Gino không nói năng gì. Nó vùng khỏi tay chị. Nó nhìn cô. Không sợ, không oán ghét, mà với vẻ bàng hoàng đau đớn. Octavia không bao giờ chịu nổi cái nhìn như vậy của nó. Vì cô vẫn đánh cả thằng Vincent, cô coi đứa nào cũng như em ruột. Đâu phải vì không ưa cha ghẻ mà cô không thương yêu nó.

Bà mẹ từ trong bếp ra bảo:

- Thôi đủ rồi đó, Octavia. Gino lau hai cửa sổ rồi đi chơi.

Mặt Gino gầy guộc tràn đầy bướng bỉnh.

- Con nói không lau gì hết mà.

Bà mẹ cố hoà giải chị em nó, nhỏ nhẹ bảo:

- Còn nhỏ, không được nói bậy như vậy.
- Chị Octavia lúc nào chẳng chửi bậy, mẹ có nói gì đâu. Người ngoài cứ tưởng chị ấy tiểu thư lắm đấy.

Bà mẹ mỉm cười. Octavia ráng nín cười, phải quay mặt đi. Đúng quá còn gì. Đám bạn trai có nằm mơ cũng không ngờ cô chửi tục đến vậy. Thậm chí trước mặt cô, chúng cũng không hề dám nói nhảm. Đôi khi cô nói khùng, chửi búa xua, đến nỗi một con bạn phải bảo "Con gái gì mà nói năng dữ tợn, toàn là chữ bự không thôi. Chắc không thằng con trai nào dám rờ tới mày".

Bà mẹ lại nhượng bộ:

- Thôi được rồi, giúp mẹ tới trưa thôi. Ăn xong, muốn đi chơi đâu thì đi.

Bà ngại con gái nổi cơn, lại mất vui cả nhà.

Nhưng Gino vẫn ương ngạnh nói:

- Con không đói. Con đi đây. Cần gì phải ăn.

Cầm cây gậy đánh banh, vừa bước đi, Gino ăn ngay một cái tát của bà mẹ. Bà gào lên:

- Đồ súc vật. Đồ đầu bò. Giống hết thằng cha mày! Không đi đâu hết. Ở nhà cả ngày hôm nay!

Nó đứng chưa tới cầm bà, hai mắt đen nháy của nó nhìn bà đầy căm giận. Nó quăng mạnh cây gậy đánh banh nhưng cố tránh không để trúng ai. Cây gậy bay vèo qua mặt bàn, đồ sành sứ vỡ loảng xoảng, mảnh vụn rơi đầy sàn.

Tất cả sửng sờ. Gino giựt mình nhìn mẹ rồi quay mình, chạy vọt đi.

Nó ra tới đường, bà mẹ mới tỉnh lại mà réo:

- Thằng súc vật. Đi luôn đi mày. Đừng vác xác về đây nữa!

Gino cảm thấy dễ chịu hơn trong tiết xuân mát mẻ. Thây kệ tất cả, chị nó, mẹ nó. Nó ghét tuốt. Chợt nó giật mình. Vì có người chạm lên vai nó. Gino nhảy dựng lên. Nhưng nó nhận ra đó là Vincent.

- Chị Octavia bảo tao kéo mày về.

Gino xô anh nó ra bảo:

- Muốn chơi nhau không?

- Về đi, tao phụ lau cửa sổ cho. Lau xong tao đi đánh banh với mày.

Gino chạy về đường Số Chín. Nó biết Vincent chạy nhanh hơn nó, nhưng nó không nghe tiếng chân nào đuổi theo.

Nó đã được tự do. Thật ra, Gino đâu có giận hờn gì. Nó chỉ không muốn làm những gì người khác bắt nó phải làm, kể cả anh Larry.

Gino biết chắc chắn mọi người sẽ bảo Larry đi tìm nó. Nó phải chạy thật lẹ ra khỏi khu vực này.

Có một chiếc xe ngựa đang đi lên phố. Gino nhảy phóc lên phía sau. Qua vài đoạn đường, lão đánh xe râu ghi đồng phát hiện ra, cầm cây roi quất vun vút về phía nó. Gino vội nhảy xuống, lượm cục đá, ném lên xe nhưng không trúng. Lão đánh xe ngừng lại, tuôn ra một tràng dài chửi thề. Gino chạy biến qua đường khác. Nó nhảy bám vào đuôi một chiếc taxi rề rề kiếm mồi. Gã taxi nhìn thấy và cho xe phóng thật nhanh cho tới công viên Trung tâm mới ngừng lại. Gã ngoáy tay vào mũi, cười cười với Gino.

Lần đầu tiên Gino đến công viên. Nó thấy một cái máng ngựa gần máy nước, nó khom người uống một ngụm. Trong túi nó không có một xu. Rồi nó đi sâu vào công viên. Nó chẳng quan tâm đến những tảng đá trắng lớn, vuông vắn, dùng để xây nhà cho cái đám dân giàu có. Giấc mơ trẻ thơ của nó chẳng dính dáng gì đến tiền bạc. Nó chỉ

đam mê làm dũng sĩ ngoài chiến trận, làm người hùng trên sân banh...

Gino tìm một chỗ có thể ngồi dựa lưng vào thân cây. Khung cảnh như một khu rừng, không có một ngôi nhà bê tông cốt sắt. Chỉ ẩn hiện qua cành lá, chỗ nào cũng thấy mặt tiền nhà, bảng quảng cáo vút cao dựng tới trời. Tiếng kèn xe, tiếng vó ngựa lộp cộp trên đường vọng lại và khói dầu xăng lẫn trong hương cỏ. Một thiếu điều đứt hơi, nó nằm dài trên bờ xi măng một cửa một cái hồ, nhắm mắt để khỏi thấy những toà nhà cao ngất. Rồi nó lơ mơ ngủ. Nó biết có những người đi qua, nhìn nó. Một quả bóng rơi cạnh nó. Có hai thằng chạy tới lượm bóng. Nó thấy lơ mơ không mở nổi mắt. Dường như thời tiết đổi thay quanh nó. Có lúc nắng nóng làm nó phải lăn vào đám cỏ dưới bóng cây. Rồi một cơn mưa nhẹ nhẹ làm nó bị ướt. Tiếp đó mặt trời lại chói chang như mùa hè. Nó mệt mỏi, không dậy nổi. Nó nằm gục đầu lên cánh tay, mắt mũi vùi trong cỏ tươi, đánh một giấc đã đời. Tưởng như ngủ đã lâu lắm, nhưng khi tỉnh dậy trời mới chạng vạng tối.

Mặt trời đã tắt. Những chớp nhà trong thành phố rực rỡ ánh đèn.

Công viên chỉ còn thấp thoáng màu xanh lẫn trong bóng tối.

Nó lẹ làng ra khỏi công viên, phải về nhà trước khi trời tối hẳn. Chưa bao giờ nó ra khỏi nhà lâu như vậy. Nó nhớ khu phố, nhớ nhà, mẹ và anh chị em. Nó lại nhảy bám đuôi một chiếc taxi rề rề kiếm khách.

May mắn là xe này xuôi về khu nhà nó. Nhưng tới góc phố, xe chạy quá nhanh. Nó buộc phải nhảy. Vừa tới đất, nó quay đầu chạy. Ngay lúc đó nó nghe tiếng rít chói tai. Cảm giác người nó như bay bổng lên. Nó rớt ngay hè đường, không thấy đau nhưng hoảng hồn vì ngã lộn một vòng.

Một người cao lớn bước ra khỏi chiếc xe hơi màu xanh bụi chẳng, nửa trên hè, nửa dưới đường, chạy lại phía nó. Thấy ông ta hốt hoảng, Gino nói ngay:

- Cháu không sao đâu ông.

Ông ta sợ nó bị gãy xương, sờ bóp khắp người nhưng chỉ có một vết rách nhỏ nơi ống quần, rỉ rỉ máu.

- Cháu có đau ở chỗ nào không?

- Đầu gối cháu hơi đau.

Ông ta thấy đầu gối nó bị bầm, sưng lên. Ông bồng Gino đặt vào xe.

Ông nói với những người xúm quanh:

- Tôi đưa cháu bé này đến bệnh viện.

Tới trước bệnh viện Pháp, ông ta ngừng xe mời thuốc rồi nghiêm mặt hỏi Gino:

- Nào, bây giờ phải nói thật cho chú biết, cháu cảm thấy ra sao rồi?

- Cháu không sao.

- Đưa đầu gối chú xem.

Gino vén ống quần. Máu đã ngừng chảy, khô thành lớp vảy ngoài vết thương.

Nó hãnh diện khoe:

- Chưa bao giờ cháu bị chảy máu khi bị thương. Nó khô ngay và đóng vảy liền à. Đến nhà thương là phải đợi lâu lắm. Cháu phải về nhà thôi, nếu không mẹ cháu chửi chết. Cháu không sao, thật mà.

Chú đâu có lỗi gì.

Nó ra khỏi xe, khập khiễng đi. Ông ta vội gọi:

- Khoan đã.

Ông ta ló đầu cửa xe, đưa cho nó tờ năm đô la:

- Cháu không lấy tiền đâu, lỗi tại cháu mà.

- Cầm lấy, làm phách hoài. Đừng để mẹ cháu phải tốn tiền mua quần mới cho cháu chớ. Cháu ngoan lắm, nhóc ạ.

Trên đường về, Gino cảm thấy vô cùng vui sướng. Thằng Sal đang chơi ngoài phố. Mẹ nó đang ngồi trên ghế đẩu tào lao với bà Zia Louchee và mấy bà hàng xóm. Octavia đứng bên quầy kem trò chuyện với con trai nhà Panettiere. Nó đi qua, hai chị em đều làm bộ như không thấy nhau. Nó đứng trước mẹ. Bà bảo nó, không có chút giận dữ nào:

- Giỏi quá há, cứ tưởng mày đi luôn rồi. Phần ăn của mày trong bếp đó.

Rồi bà quay lại tiếp tục câu chuyện với bạn bè. Lúc này, Gino lại thấy buồn, mẹ nó chẳng thèm dòm tới cái chân bị thương của nó.

Nó khập khiễng lên thang. Bây giờ, nó mới thật sự yên tâm, mọi chuyện đã qua khỏi. Nhưng lúc này nó mới thấy đầu gối đau quá, cổ nó đặng chát, chân run lên.

Vincent đang đọc sách trong bếp, thấy Gino, nó đặt đồ ăn lên bàn cho em. R ra tủ lạnh lấy cho Gino chai sữa. Gino tu ừng ực một hơi rồi mới ngồi xuống ăn. Vincent hỏi:

- Mày đi đâu biệt tích cả ngày vậy? Mẹ và chị Octavia lo quá.

Anh Larry đi tìm mày tùm lum.

- Phải, lo lắng quá đi.

Gino nói mĩa như vậy nhưng vẫn cảm thấy khoan khoái. Ăn xong, nó gác chân lên bếp, kéo ống quần, để lộ ra vết thương máu tụ lại, sưng phồng lên.

Vincent hốt hoảng:

- Bôi ngay lot vào, mày đánh nhau đấy à? Mặt, tay mày cũng dính máu kia!

- Không, em bị xe đụng.

Nói vậy thôi mà nó nghe nghẹn ở cổ, muốn khóc. Nó đi lại chậu rửa ráy rồi ra phòng, ngã giường xuống. Cởi quần áo xong, nó cảm thấy lạnh, nằm dài trên giường trằm mền kín người. Nó nắm đồng năm đô la trong tay. Lúc này nó như mới nhìn rõ chiếc xe hơi khi đụng nó bay người lên. Nó run rẩy nói với Vincent:

- Em bị xe hơi đụng bay cả người lên. Đây này. Ông ta cho em năm đô la, còn bắt em đi nhà thương. Nhưng em không đau. Chỉ bị đụng nhẹ thôi. Lỗi tại em nhảy bậy mà. Thấy chưa, năm đô la nhé. Hai đứa nhìn đồng tiền lom lom. Ngày chịu phép Thêm sức, Vincent cũng được bà Zia Louchee cho năm đô nhưng đâu có được xài.

- Đây, mày đưa cho mẹ đi.

- Nói chơi hoài. Mẹ biết em đụng xe, bà đập chết luôn. Vincent, mình để tiền mua chai bóng bia bán kiếm lời. Anh vẫn mong vậy mà. Biết đâu mình làm ăn khá lên, giàu rồi sao.

Vincent khoái quá, nó vẫn mơ ước chuyện này.

- Mày nói phải nhớ lời ghen? Đưa tiền tao giữ cho chắc. Mẹ biết có tiền, cũng bắt mày bỏ quỹ tiết kiệm đấy.

- Thôi đi ông, tiền tôi, tôi giữ.

Vincent buồn buồn, vì Gino vẫn thường để nó giữ tiền. Nó bảo:

- Tao giữ thì hơn, mày sẽ đánh mất đấy.

- Tôi bị đụng xe, chứ ông à. Ông còn bệnh bà Octavia, có chịu đi theo tôi đâu. Cho ông hợp tác là may rồi.

Gino nằm xuống. Vincent chăm chú nhìn thẳng em, có bao giờ nó cư xử với mình như vậy đâu.

- Thôi được, thì mày giữ.

- Nhưng em phải làm sếp đó. Tiền của em mà.

Điều này làm Vincent còn buồn hơn. Mình là anh, ý kiến bán bia cũng là của mình mà. Nó bảo:

- Được, mày làm sếp, mày cần bông băng đầu gối không?

- Khỏi, không đau mà. Bàn chuyện làm bia đi. Nhớ đừng cho ai biết em bị đụng xe, cứ bảo em đánh nhau.

- Ờ, để tao lấy giấy viết tính toán thử xem.

Vincent vào bếp lau rửa chén. Vì mẹ đã ra lệnh cho thằng Gino ăn xong thì phải dọn ngay. Xong xuôi, Vincent lấy giấy viết trở ra phòng. Trong bóng tối mờ mờ, nó thấy tay thằng Gino xoắn trên chân, đồng năm đô la nhàu nát nằm trên sàn nhà. Gino đã ngủ say.

Nhưng nghe có tiếng là lạ, nó cúi nhìn. Gino đang khóc, nước mắt đầm đìa trên mặt. Vincent lay em khỏi cơn ác mộng. Nhịp thở của Gino đều đều trở lại. Nó đã hết nức nở. Chờ một lúc, Vincent mới lượm tiền, giấu vào một nơi bí mật trên tường.

Vincent trở ra ngồi trên thành cửa sổ. Đêm nay yên tĩnh quá. Mới đầu xuân, mấy người trong khu phố cũng không thức khuya. Đến khu sân ga xe lửa cũng thật êm đềm, không đầu máy nào hoạt động, không tiếng rền vang, rin rít trên đường sắt. Nó ngoái nhìn lại. Gino vẫn say ngủ. Vincent thầm tính toán mua chai ở đâu để làm bia. Nó biết thằng Gino sẽ để cho nó làm sếp mà.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 9**

Tháng tám. Không gian mờ mịt sương khói, thành phố chỉ còn là những cái vệt đen ngòm như những cái bóng. Cây cầu bắc qua đại lộ Số Mười dường như biến mất phần chân, không còn thấy rõ con đường trải đá với hai đường sắt song song phía dưới. Một con ngựa nâu lực lưỡng kéo chiếc xe chở đầy thùng nho tươi đi qua nơi gầm cầu.

Chiếc xe ngựa chở nho ngừng lại ở giữa đường Số Ba Mười và Số Ba Mười Một. Tay đánh xe và người phụ việc chất hai mươi thùng nho trước một căn nhà rồi ngửa mặt lên tiếng ồm ồm:

- Ca-ta-ri-a! Có nho rồi. Xuống lấy đi.

Cửa sổ tầng bốn mở bật ra. Đàn ông, đàn bà, trẻ con thò đầu ra ngoài cửa sổ. Rồi như bay xuống cầu thang, thoáng sau cả nhà đã xúm quanh xe nho. Anh chồng đi quanh mấy thùng nho, hỏi:

- Mùa này nho khá không mấy ông?

Tay bán hàng xoè tay nhận tiền, chẳng thềm trả lời. Cị vợ cắt cử hai đứa con đứng canh, mấy đứa còn lại phụ mẹ khiêng vác mấy thùng

nho xuống hầm. Trong khi đó anh chồng ngắt một chùm nho ăn ngon lành. Khi vợ và mấy đứa con xuất hiện trở lại, cả nhà vui vẻ đứng ăn nho. Rồi lần lượt trước cửa những nhà khác quang cảnh cũng diễn ra y vậy. Trẻ con miệng nhai lụp bụp. Mấy ông cha hãnh diện đứng dựa thùng nho chất cao ngắt ngưỡng. Còn những anh hàng xóm không đủ tiền mua, thả bộ một vòng chúc tụng một mùa làm rượu may mắn.

Gino phát ghen với những đứa trẻ con nhà khá giả. Tiền bạc có được mấy đồng mà cất nổi rượu, có xe nho là đứng xớ rớ để nhìn. Nó đứng ngay bên cạnh ba thằng Joey. Ngặt nổi thằng Joey quá mức bần tiện. Nó chẳng hề dúi cho Gino được một trái nho. Ba nó còn tệ hơn, không dám mở thùng nho mẫu mời bà con mỗi người ăn thử một trái. Cũng chẳng trách gì cha con nhà Joey. Ai chẳng biết nhà nó giàu có mà chuyên ăn mắm húp dòi.

Lúc này ông chủ lò bánh Panettiere mập tròn, đầu đội nón vải trắng của dân làm bánh, bước ra nhận ba thùng nho chất trước cửa nhà. Ông mở ba thùng móc xỏm mỗi thùng một ít nho chia cho đám trẻ con đang xúm xít vây quanh. Gino nhảy vội tới. Lão Panettiere ồm ồm nói:

- Nào, mấy tướng, giúp một tay bưng nho xuống hầm rồi lên lãnh thưởng bằng bánh pizza nhé.

Đám trẻ ùa vào, chỉ chớp nhoáng ba thùng nho đã biến xuống hầm. Gino đứng tiếc ngẩn tiếc ngơ. Chẳng còn thùng nho dành cho nó. Lão Panettiere nói móc họ:

- A, Gino, cháu làm sao vậy? Phải lẹ tay lên. Nên nhớ có làm mới có ăn. Tay làm hàm nhai mà.

Vừa mới quay đi, thoáng thấy ánh mắt giận dữ của Gino, lão bảo:

- Nhưng đâu phải lỗi ở cháu hả? Tại chúng nó lẹ tay hơn. Nếu còn thùng nữa, cháu sẵn sàng khiêng mà, phải không?

Gino gật đầu. Lão ngoắc nó vào cửa hàng. Khi mấy đứa kia từ dưới hầm lên nhận phần thưởng thì thằng Gino đã ra khỏi cửa tiệm, ngồm ngoàm nhai bánh ngon lành.

Trong bóng chiều chập choạng, lũ trẻ mồm dính đầy cà chua và nho, vừa chạy vừa la hét vang cả phố. Chúng chạy lên chạy xuống, nhảy nhót loạn xạ trên cầu trong vùng khói mịt mù của xe lửa chạy qua phía dưới. Những dãy nhà cao sừng sững đen ngòm trong buổi

chiều đông. Đám trẻ nghịch ngợm chất những thùng không thành đồng đốt lửa. Đại lộ Số Mười rực sáng một màu cam. Từ những cửa sổ, các bà mẹ gọi vang xuống lòng khu phố, ngân nga kéo dài như tiếng mục đồng gọi nhau trên sườn núi.

Lucia Santa đứng bên cửa sổ nhìn xuống, đám trẻ con vừa ăn nho, vừa chạy qua cầu. Đám khác thì vây quanh những đồng lửa, chập chờn trong bóng đêm gió rét. Năm nay trời lạnh sớm. Mùa hè, mùa đẹp nhất của dân thành phố đã qua rồi.

Bây giờ là mùa khai trường. Lucia lại phải lo nào sơ mi trắng, quần tây cho lũ trẻ. Nón, găng tay, mua rồi lại mất. Áo choàng cũng phải mua, còn bếp lò lúc nào cũng sùng sục nước sôi. Rồi tiền bác sĩ trong mùa cảm lạnh. Trong thâm tâm Lucia nghĩ chỉ có cách cho thằng Sal đi ăn cấp than, mới có tiền gởi tiết kiệm. Ngặt là thằng Sal nhát gan quá. Nó cũng không khoái cái mừng này. Thằng Gino thì lớn quá rồi, ăn cấp là bị xử ngay. Lucia nghĩ tới nghĩ lui mà không có lối ra. Bà nghiền ngẫm cách thể hiện kiểu khôn vặt của dân nghèo. Chợt bà thấy một thằng nhỏ chạy từ trong hẻm ra, nhảy vọt qua đồng lửa. Đúng là thằng Gino. Nó định đốt quần áo hay sao cà? Rồi một đứa coi còn nhỏ hơn nó cũng bắt chước nhảy, té bò lăn sát đồng lửa, làm bắn tung lên những đóm than sáng rực. Thấy Gino sửa soạn nhảy tiếp, bà Lucia gào lên "Giê su ma! Lạy Chúa tôi!" rồi bà âm thầm xuống bếp, rút cây lăn cán bột, chạy xuống cầu thang. Octavia đang đọc sách, ngẩng nhìn, chẳng hiểu chuyện gì đang xảy ra. Thằng Gino tung mình nhảy cú thứ ba thì thấy mẹ. Chưa kịp chạy, nó bị mẹ quát một roi ngay sườn. Để làm mẹ vui lòng, nó la lên như bị đau đớn lắm rồi chạy mau vào nhà. Lucia thấy thằng Sal cũng nhảy qua lửa, khi nó chạy qua mặt bà, quần nó bốc mùi khét lẹt.

Khi Lucia trèo lên mấy lần cầu thang, hai anh em Gino đã kịp lột nón, chui vào gầm giường để trốn.

Bà bảo con gái:

- Cô bỏ sách xuống đi. Lo giúp tôi mấy thằng quỷ sứ này một chút.

Octavia thở dài. Chỉ có tối chủ nhật cô mới được nghỉ ngơi, nhưng tối chủ nhật nào cũng có vấn đề.

Cô lấy quần áo khô treo trên bồn tắm xuống rồi đổ nước nóng vào bồn. Trở ra buồng ngoài, Octavia réo vào gầm giường:

- Bò ra, hai ông trời con!

Vừa ló đầu ra, Sal đã hỏi:

- Mẹ còn giận không?

- Không. Nhưng nếu không ngoan, đánh nhau trong bồn tắm là

mẹ giết cả hai đứa đó.

Vincent đi coi chiếu bóng về, phụ mẹ dọn bàn ăn. Khi Gino và Sal tắm xong thì thấy mọi thứ đã sẵn sàng: quần áo lót tay dài mùa đông, cặp sách cũ mềm nhưng còn xài được và nhất là, trên bàn bánh sáng ươm, thịt viên cùng những ly kem sô đa. Lucia rất ghét dùng sữa trong bữa ăn có món sốt cà chua.

Sau bữa ăn, như lệ thường, Octavia thuyết cho ba cậu em trai một bài:

- Nào, chị thấy cả ba em chẳng đứa nào ngu dốt. Chị muốn điểm học tập các em phải tốt trong học kỳ này, cả điểm hạnh kiểm cũng vậy. Vincent, năm ngoái em học khá lắm. Nhưng muốn vào trung học ở New York, em phải cng hơn nữa.

Dĩ nhiên học ở bậc trung học rất tốn kém. Nhưng Octavia đã có kế hoạch và đã có món tiền riêng để lo cho em. Cô sẽ lo cho gia đình, cô đã bỏ mộng đi học để trở thành cô giáo.

- Còn Gino, nếu hạnh kiểm em tệ như năm ngoái, chị sẽ tống em vào nhà thương và đập cho em nát đít ra. Ráng học và ngoan ngoãn, nếu không, phải vào trường cải tạo, nhục cho gia đình lắm. Cô nói quá vậy thôi, sự thật hạnh kiểm của nó không đến nỗi đi cải tạo, điểm học tập cũng không đến nỗi quá kém. Nhưng lũ em đều chăm chú nghe, kể cả bé Lena cũng ráng leo khỏi nôi, ngồi nghe. Octavia bồng em vào lòng, tiếp:

- Sal nữa, năm ngoái cũng được, nhưng vẫn phải ráng hơn. Chị sẽ giúp bài tập ở nhà, đừng lo. Chị cũng giỏi gần bằng cô giáo em ở trường đấy. Còn chuyện này nữa. Khi chị đi làm về, không muốn thấy các em lang thang ngoài phố. Lúc đó tối rồi, không có lý do gì để các em ở ngoài đường. Đúng sáu giờ chiều, đứa nào không có mặt ở nhà là ăn đòn, đừng có trách. Và nhớ không đánh bài, việc nhà chưa xong, không được giỡn. Chị sẽ kiểm tra. Ba đứa thay phiên nhau rửa chén cho mẹ. Phải để cho mẹ nghỉ ngơi nữa chứ. Nếu bị ở lại lớp, chị sẽ giết chết không thương tiếc.

Nghe mấy câu cuối cùng của con gái hừng chí phát biểu, Lucia phát bực:

- Thôi, đủ rồi cô ời. Giết, giết, cứ làm như chúng nó sắp ra trận không bằng. Nhưng mấy ông tướng nghe đây. Mẹ không bỏ tiền cho ba đứa đi học chỉ để biết đọc biết viết. Ở bên quê mình ấy à, con nhà giàu mới được đi học. Bằng tuổi chúng mày, mẹ phải đi chăn dê, hót phân, trồng rau. Rồi còn đủ việc, nào cắt cổ gà, rửa chén, lau nhà. Chuyện học hành có nằm mơ cũng chẳng thấy nổi. Ba tụi mày nếu được ăn học như vậy thì đã được làm công việc khá hơn, chắc

chẳng đến nỗi ốm đau bệnh hoạn. Vậy khôn hồn thì lo mà học, nếu không thì đã có cây lẩn bột kia kìa.

Mấy thằng nhỏ Sal thò lỗ, e dè hỏi:

- Lỡ con học không được, lỡ con dốt, đâu phải lỗi của con?

Octavia nhẹ nhàng bảo em:

- Yên tâm, nhà mình không có ai dốt đến trượt vở chuối đâu. Em cứ ráng hết sức mình đi. Chị sẽ giúp. Chị thông minh nhất trong đám bạn cùng tốt nghiệp trung học đấy.

Vincent và Gino hồ hồ cười vì giọng ngậm ngùi tiếc rẻ của chị.

Octavia bảo:

- Thật mà, phải không mẹ?

Ước vọng không đạt thành của cô dường như khuyến khích các em nhiều hơn lời hăm dọa đòi giết nếu như ở lại lớp. Bà mẹ nhìn con gái, nhớ lại nỗi khát khao thêm được học hành của cô, làm bà bớt ác cảm với lối suy nghĩ kiểu Mỹ: coi vấn đề học quá quan trọng. Vì bà vốn không tin vào những mục đích. Cứ an phận là yên thân. Nhưng lúc này bà lại tôn trọng ý nghĩ của con gái, nghiêm trang bảo:

- Đúng đó, chị chúng mày nếu không vì ba thì đã thành cô giáo rồi. Chị chúng mày học bảnh lắm.

Thấy thằng Gino chăm chăm nhìn, bà nói với nó:

- Phải chi ba con biết lo cho gia đình, chị Octavia vẫn được đi học, chứ đâu phải bỏ ngang đi làm. Ông ấy có nghĩ đến ai đâu. Mày cũng vậy, lúc nãy nhảy chồm chồm qua đồng lửa làm cháy cả quần áo, đã hư thân, còn làm em bắt chước. Bộ muốn mẹ tốn thêm tiền mua quần mới hay sao. Đồ súc sinh, có biết xót ai đâu.

Octavia vội bảo:

- Thôi, thôi mẹ ơi. Đang nói cho chúng nó biết học hành quan trọng ra sao. Nghe đây, nếu các em học giỏi, sẽ không phải làm việc cực nhọc ngoài bến cảng, hay làm trong đường sắt như anh Larry, biết chưa?

Khi lũ trẻ lên giường, bà mẹ bắt tay vào việc may vá, ủi quần áo còn ẩm để ngày mai chúng kịp tới trường. Thấy chồng quần áo mà phát ớn. Octavia đặt cuốn sách xuống. Đêm yên tĩnh. Thỉnh thoảng có tiếng cọt két của cái nệm lò xo trong phòng lũ trẻ. Hai mẹ con yên tâm, thoải mái. Chuyện nhà như vậy là êm ả. Cô con gái bộc trực nhưng là một phụ tá đắc lực, có uy với các em. Bà mẹ không quá bảo thủ, tôn trọng sự giúp đỡ sáng suốt, chân thật của con gái trong sự giáo dục mấy đứa nhỏ. Không ai nói ra nhưng hồi này người cha vắng mặt làm mọi người nhẹ lòng, hết căng thẳng, lo lắng. Hai mẹ con hầu như còn cảm thấy hạnh phúc hơn.

Bà mẹ đứng dậy đặt bình cà phê lên bếp. Octavia đã chúi đầu vào sách là chẳng nhớ gì hết. Bà tự hỏi, có gì trong mấy cuốn sách mà làm con gái bà mê mẩn đến vậy? Đó là một trong những chuyện không bao giờ bà hiểu nổi. Nếu còn trẻ trung chắc chắn bà phải tìm cho ra lẽ, để không hối tiếc. Nhưng bây giờ bận trăm công ngàn việc nên bà chẳng hề cảm thấy buồn lòng vì những thú vui chưa từng nếm trải.

Bà đi lại cuối phòng, lấy bình sữa trong thùng đá. Lấy thêm mấy cái bánh nhân thịt, bồi dưỡng cho Octavia. Độ này con bé coi bộ ốm quá. Lucia nghe tiếng bước chân lên thang. Giờ này chỉ có mấy bà ở tầng dưới lên chơi. Lucia mở cánh cửa hứng gió cho thoáng bớt vì hơi nóng của bàn ủi rồi bà lại ngồi ăn bánh uống cà phê cùng con gái.

Giữa lúc ấy, mẹ Zia Louchee vừa lèm nhèm chửi rửa bằng tiếng Ý vừa bước vào phòng.

Lucia đứng dậy bày bánh và cà phê cho bàn bạn già, tuy bà biết Zia Louchee không bao giờ ăn trước mặt người khác, chỉ cu ky mình một. Octavia vui vẻ, lễ phép hỏi:

- Bác khỏe không ạ?

Zia Louchee nóng nảy ngoắc tay, cứ như bảo tao đang muốn chết đây.

Lucia ca cẩm:

- Đây, bác xem, làm cả ngày không hết việc. Cái trường này bắt trẻ con ăn mặc như tổng thống không bằng. Giặt ủi suốt ngày hết cả hơi.

Bà bạn già tăng hăng, xua tay như xua đi mấy người cứ thích cảnh an nhàn. Mẹ chậm rãi cởi áo khoác ngoài rồi đến cái áo len cài nút tới đầu gối.

Nhìn đôi mắt sắc như dao của bà lão, Octavia đành bỏ sách xuống. Cô đứng dậy ủi đồng quần áo giúp mẹ. Lucia với tay gấp quyển sách lại để Octavia không còn vừa làm vừa đọc. Thấy điệu bộ Zia Louchee, Octavia cảnh giác, hình như bà đang nhắm vào cô. Quả thật bà lão mĩa mai lên tiếng:

- Này, tiểu thư, suốt ngày hôm nay cậu em đẹp trai của cô có về nhà không?

- Chưa ạ.

Octavia ráng dịu dàng. Gặp ai khác hỏi kiểu này cô đã tát vào miệng. Nhất là những mẹ không chồng, mập tròn như cái thùng phi luôn dùng giọng xỏ lá hỏi những đứa con gái chưa biết mùi đàn ông như cô.

- Còn chị, Lucia Santa? Chị cũng chẳng quan tâm gì tới thằng con trai mười bảy tuổi, đang sống trên cái xứ buông thả này à?
Bà mẹ nhăn mặt hỏi lại:
- Nhưng có chuyện gì mà bà úp úp mở mở vậy? Thứ bảy nó có ngủ nhà bao giờ. Có chuyện gì à?
- Có chứ. Chuyện hay lắm. Lại đúng lối Mẻo nữa, mẹ là người biết sau cùng. Yên tâm đi chị ơi, quý tử đẹp trai nhà chị vẫn bình yên vô sự. Chẳng những vậy, thằng sở Khanh còn vớ được đứa con gái trông cũng bánh mắt. Mừng chị có con dâu...kiểu Mỹ.
Lucia cứ chờ người trở mặt ra nghe. Bà bạn già tưởng chọc giận hai mẹ con cho vui, nhưng chính bà lại không nhịn được cười, cười rung cả thân hình còm cõi trong bộ áo đen.
- Thôi, xin lỗi phải nói dài dòng cho vui đó mà. Nhưng này..thằng nhỏ nhà chị giỏi thiệt đó. Giỏi quá đi thôi...
Thấy mặt Lucia rắn như đá, môi mím chặt như sắp bật ra tiếng chửi, Zia Louchee phải trở giọng làm mặt nghiêm nói tiếp:
- Đã bảo xin lỗi rồi mà. Nhưng tóm lại thì chị mong gì hơn ở cái thằng dĩ chúa này? Mong nó đi thả dê bảy bọ có ngày người ta đập chết à? Này, con mẹ Le Cinglata lấy chồng hai mươi năm nay cứ được ra, có chữa để gì đâu. Lão chồng hai đời vợ rồi, cũng chẳng được mống nào. Vậy mà bây giờ được Chúa ban cho ân phúc đó. Nhưng lão chồng thấy Chúa xa quá nên ôm hận mang ơn kẻ nào gần gũi hơn. Lão đang mài dao để trả ơn đó. Còn con mụ lẳng lơ kia thì đang mơ bắt gón lấy con trai chị. Để ra, được nuôi dạy tại Ý, mà sao có thứ đàn bà trơ trẽn đến vậy? chỉ tại cái đất Mỹ khốn nạn này mà ra cả đấy, trời ạ.
Lucia nghiêng tai sát vào bà bạn già lắng nghe:
- Con trai chị ngây thơ nên bị mắc bẫy rồi. Con mẹ kia chỉ ỏn ẻn với lão chồng một câu là con chị xong đời. Nhưng nếu thằng nhỏ cứ để con dĩ già kia hy vọng thì sao? Thì mụ ấy sẽ đầu độc lão chồng già ngay. Vậy là "hai ta" cùng dắt nhau lên ghế điện ngồi. Nhưng chị lạ gì thằng con chị, đời nào nó dứt khoát nói "không" để mua thù chuốc oán với ai. Thằng nhỏ lẳng lơ dắt một con bé người Ý trẻ măng, ngoan ngoãn ra toà thị chính làm hôn thú. Con bé này nhìn ngấm "anh Larry" cười ngựa trên đại lộ Số Mười, từ lúc tóc còn thất bím. Chẳng ai biết chúng nó gặp gỡ nhau bao giờ, thậm chí chưa ai thấy tụi nó trò chuyện với nhau. Ba mẹ con bé ở phố Ba Mười Một, gia đình Marconozzi ấy mà. Thằng con chị ghê gớm chưa. Đàng hoàng lắm, nó phải làm cha cố mới đúng.
Bà mẹ lạng lẽ hỏi:

- Con bé có tai tiếng gì không?
- Thứ đàn ông, con trai như thằng Larry chỉ chịu lấy những đứa nết na thôi.

Octavia tức điên lên, cảm thấy nhục nhã vì cái kiểu lấy nhau của con nhà nghèo và vì thói lang chạ như nhớp của thằng em. Cô ngạc nhiên nhìn mẹ. Bà không hề có chút bối rối, lại còn mỉm cười. Làm sao cô hiểu được nỗi lo sợ của người đàn bà, luôn chờ đợi những tin còn hãi hùng, kinh khiếp hơn, nào bệnh tật bầy bạ, đâm chém tù tội, tử hình vì những trò lằng nhằng trai gái của nó. Hoặc nó rước về một con điếm, thậm chí một con bé Ái Nhĩ Lan thì sao? Thiếu gì thằng con nhà nghèo hời hả, vội vàng quơ lấy một con làm vợ, có gì mà nhục, chỉ cha mẹ đưa con gái mới ề chề.

Octavia nói lớn:

- Mai kia nghe thiên hạ chửi bằng thích. Thằng khốn kiếp thói tha!

Lucia Santa khoái chí cười ha hả. Thằng con láu cá đã phá tan mưu mẹo của mẹ Le Cinglata. Bà hỏi Zia Louchee:

- Cậu quý tử nhà tôi bây giờ đang ở đâu, bác biết không?
- Khoan, để tôi nói hết đã nào. Lão đực già bây giờ lại tin chính mình là cha đứa con trong bụng vợ. Con mẹ kia thiếu gì mưu ma chước quỷ. Đám nhà ấy thế là yên. Vấn đề là mẹ con bé kia kìa, mẹ của con dâu chị ấy. Họ nghèo nhưng cũng có sĩ diện chứ. Họ cũng khổ tâm, xấu hổ vì con gái chứ.
- Tôi sẽ đến gặp, để thừa chuyện với ông bà ấy. Mình cũng nghèo, cũng có sĩ diện, dễ thông cảm cho nhau thôi mà. Nhưng bây giờ hai đứa chúng nó ở đâu?

Bà già vừa đứng dậy vừa rên rỉ vì xương cốt đau nhức, khập khiễng đi ra phía cầu thang, réo xuống:

- Lorenzo, Louisa lên đây!

Trong lúc ngồi chờ, Lucia nhận ra sự mất mát khoản thu nhập của thằng con trai phụ giúp gia đình là rất đáng kể. Nhưng bà tin chắc, cho đến khi có con, nó vẫn sẽ cung cấp cho chị em nó phần nào. Bà lại nhớ là tầng dưới có căn hộ sắp dọn đi, vợ chồng nó có thể chuyển đến ở. Như vậy bà sẽ coi sóc con dâu, giúp đỡ vợ chồng nó trong những ngày đầu khó khăn. Và khi chúng nó có con, bà được ở gần cháu nội. Bà bồn chồn chờ xem mặt con dâu.

Octavia cũng đang nghĩ đến chuyện tiền. Thằng mất dạy nè lúc gia đình đang khó khăn, túng quần này mà tách ra lấy vợ. Rồi đây mọi khó khăn, cô ôm đủ luôn. Mà có thể Larry lấy vợ lúc này chính vì bà mẹ kiểm soát nó chặt chẽ quá, nắm gần hết tiền lương của nó, chẳng

để cho nó một chút tự do nào. Bây giờ , gia đình lại gặp đủ thứ khó khăn rắc rối, thằng Larry thấy tương lai u ám quá, nó tìm cách tách ra.

Octavia hậm hực ngồi chờ thằng phản bội mặt dày mày dạn và sẽ để cho con quỷ cái biết địa vị làm chị của nó trong gia đình.

Larry lên trước, con vợ nó như núp kín sau lưng chồng. Nụ cười tự tin, duyên dáng thường ngày của Larry hôm nay thấy nó méo xệch.

Lucia đón nó với nụ cười tha thứ nhưng thoáng chút khinh khi.

Larry nhanh nhẩu giới thiệu:

- Thừa mẹ, thừa chị, đây là vợ con.

Nó kéo con vợ ốm như cò ma đứng sau lưng ra giới thiệu và bảo con bé:

- Lou, chào mẹ và chị Octavia đi.

Bà mẹ ôm đứa con dâu, ấn nó ngồi xuống. Bà nhìn lướt qua khuôn mặt non choẹt, xinh xắn, xanh xao với hai mắt đen to ngơ ngác của con bé. Octavia thấy thương hại quá. Nó chỉ là đứa trẻ con, làm sao quản nổi thằng Larry trời đánh bầy búa không chết. Con bé thật sự không biết cuộc đời nó ra sao. Nhìn thằng em cao lớn đẹp trai, tóc đen láng, cô biết thằng em cô ôm ấp nhiều mộng mơ. Giờ thì coi như tiêu đời rồi. Tự nhiên cột cuộc đời vào con vợ, bết mạt rồi còn gì.

Octavia thấy tội nghiệp cho Larry quá. Cô nhớ lại hình ảnh nó cưỡi con ngựa đen, những đốm sáng loé ra trên con đường đá. Nhớ lỗi nói như chỉ có nó là tương lai sáng lạn. Cô cũng biết, Larry là đứa em ngoan, người con có hiếu đã bỏ học để kiếm tiền giúp mẹ, nó đã không lo gì cho bản thân. Lúc này, vốn liếng vào đời cũng chẳng có gì. Rồi đây, bầy con nó ra đời, năm tháng trôi qua và tuổi già sẽ đến. Nhưng vì nó vẫn là Larry, nó vẫn sẽ còn mơ mộng. Nhớ hồi còn nhỏ chị em thương yêu nhau hết biết. Cho nên Octavia thấy thương hại con vợ còn con nít của nó quá. Octavia ôm hôn đứa em dâu mới.

Con bé sợ cứng cả người.

Tất cả ngồi quanh bàn dự bữa tiệc cưới bằng cà phê và mấy cái bánh quy. Cả nhà xúm nhau bàn chỗ ở cho vợ chồng son. Vợ chồng Larry ở tạm tại nhà, cho tới khi căn hộ dưới tầng hai trả lại. Mọi chuyện đều tốt đẹp. Larry hứng chí, nói cười xôm tụ. Nhưng thỉnh thoảng nó bật khóc nức nở, nghẹn ngào bảo:

- Con phải về thưa với má.

Bà mẹ cương quyết đứng dậy:

- Cả nhà mình cùng đi. Bây giờ là người nhà rồi, phải đến làm quen với nhau chứ. Sui gia mà.

Larry dọ ý:

- Không cần cả nhà đâu, mẹ đi với Lou được rồi. Tối nay con phải đi làm. Mai con đến.

Con bé hốt hoảng nhìn chồng. Octavia la lên:

- Ngộ à, sao mày xấu vậy Larry? Đêm tân hôn là lý do chính đáng cho mày xin nghỉ mà. Mày đưa mẹ và Louisa đi. Cố mà bảo vệ con vợ mày.

Thấy con vợ nó tròn xoe mắt sợ hãi như người phạm tội, Larry cười lớn:

- Thôi mà, bà chị, có gì đâu mà dùng dùng lên vậy. Em có muốn anh đi cùng không, Lou?

Con bé gật đầu. Nó đặt tay lên vai vợ như để bảo vệ vợ:

- Vậy thì anh đi.

Con bé lí nhí cảm ơn chồng. Octavia phì cười. Cô ngạc nhiên thấy mẹ lừ mắt. Ngạc nhiên hơn khi bà không ép Larry làm điều phải làm. Nhưng khi nghe mẹ nói với Larry rất ư là lịch sự "Mẹ thấy con đi thì hơn Larry ạ", cô nhận ra ngay, mẹ cô đã chấp nhận vai trò mới, bà không còn nghĩ mình là nhà "quản lý" của thằng con trai này nữa. Bà như trút bỏ mọi gánh nặng, không chút giận hờn, nhưng cũng không thiếu lòng thương yêu. Bà chỉ trút bỏ bớt gánh nặng này để đủ sức lo cho những mối lo nặng nề khác.

Khi mọi người đi khỏi, Octavia chán nản tới nỗi không ngó ngang đến quyển sách nữa, miệt mài ủi đồ.

Đời sống đối với trẻ con có quá nhiều ngạc nhiên đến nỗi chúng chẳng thấy gì là ngạc nhiên nữa, cho dù khi sáng hôm sau Gino phát hiện một mái tóc đen dài trên giường Larry, nó cũng chẳng thắc mắc gì. Trong bộ áo lót mùa đông, nó đứng ngấm hai người. Cả hai mặt nhợt nhạt, nằm ngủ như hai xác chết trong căn phòng lạnh ngắt. Cả hai mái tóc đều đen, xoắn ra, cuốn lấy nhau, trông như một đồng lúa đen phủ trên mặt hai người. Chợt Larry cựa mình, sức sống trở lại. Hàng mi rậm chuyển động, đôi mắt đen mở rộng, sáng ngời. Larry quay đầu, hai món tóc đen tách rời nhau. Thấy Gino đang nhìn vợ chồng nó lom lom, Larry toét miệng cười.

Thằng Vincent đã "quất" ngon lành phần kem đóng váng trên chai sữa. Đó là phần thưởng cho đứa nào dậy sớm. Gino loay hoay định mở chai sữa khác nó bị mẹ đập cho một cái bằng thân con dao đầu đinh.

Khi Gino đi qua buồng ngủ để thay quần áo, Larry đã ngồi dựa thành giường hút thuốc thuốc, còn cô gái nằm ngủ quay mặt vào tường, xương vai nhô lên như cái cánh gà. Larry với tay đắp mền cho vợ. Gino thấy ngực anh nó đầy lông, thấy ghê quá.

Không bao giờ Gino quên những chuyện xảy ra trong năm đó, kể từ khi anh nó lấy vợ.

Một bữa đi học về, nó thấy thằng Joey Bianco ngồi dưới mái hiên xưởng bánh Runkel, sách vở ném lung tung trên hè đường. Nó kinh ngạc thấy thằng Joey đang khóc, mặt mày sầu thảm vô cùng. Gino lại gần hỏi:

- Chuyện gì vậy Joey? Mẹ mày làm sao hả?

Joey vừa lắc đầu vừa khóc. Gino bảo:

- Đánh bài không? Tao có mười sáu xu này.

Joey gào lên:

- Tao không có xu nào hết. Tao mất hết tiền rồi. Ba tao bảo gửi tiền ngân hàng. Bây giờ ngân hàng làm mất hết tiền của tao rồi. Vậy mà ba tao còn cười được. Ai cũng bảo tao để dành tiền để lớn lên làm vốn, bây giờ chúng ăn cắp hết của tao, còn bị cười chê.

Nó vừa khóc hu hu vừa chửi thề tán loạn.

Gino run cả người. Hơn ai hết, nó biết đối với thằng bạn nó thì tiền liền với ruột. Biết bao lần Gino mua kem, phải cho Joey liếm một miếng cho đỡ thèm. Vì Joey để dành hai hào mua kem để gửi ngân hàng. Biết bao chủ nhật thằng Joey nằm chèo queo ở nhà, cũng chỉ vì tiền gửi tiết kiệm. Thấy chiếc xe bán hàng với dòi nóng, những trái cam tươi, thằng Joey ráng nhìn thèm, lặng nhìn chiếc xe đi qua. Nó ăn bằng mắt vẫn được mà. Còn Gino tuy phải bỏ tiền ra cho bạn ăn, nó vẫn quý thằng Joey. Dù trong năm chỉ có một lần lễ Phục sinh, đưa nào cũng bỏ vài hào mua mấy quả trứng nhuộm màu, Joey vẫn khư khư ôm túi bạc. Gino hãnh diện vì có thằng bạn giàu nhất trường, giàu nhất đại lộ Số Mười. Nó e dè hỏi:

- Này Joel, cậu mất bao nhiêu?

- Hai trăm mười đô la.

Hai đứa nhìn sửng nhau. Không bao giờ Gino mơ có số tiền lớn như vậy. Lần đầu tiên thằng Joey nhận ra thảm kịch của nó khủng khiếp quá cỡ. Nó rên lên "Ôi Chúa ơi!".

Gino bảo bạn:

- Thôi, lượm sách vở, về nhà đi Joey.

Joey đứng bật dậy, điên cuồng đá tung mấy quyển sách:

- Kệ mẹ sách! Kệ mẹ trường! Tao không cần ai hết. Tao không về nhà.

Nó chạy ngược lên đại lộ Số Chín, chìm khuất vào buổi chiều đông xám xịt.

Gino lượm đồng sách vở rách nát, dính đầy đất cát, phân ngựa chùi vào quần rồi đi về phía nhà thằng Joey.

Gia đình Bianco sống trên tầng ba, nhà số 356. Gino gõ cửa. Nghe tiếng đàn bà khóc. Nó định chạy xuống lại cầu thang nhưng cửa đã mở tung. Bà mẹ mập lùn của Joey trong bộ áo đen ngòm, ra dấu bảo Gino vào.

Gino ngạc nhiên thấy ba của Joey đã về, đang ngồi nơi bàn trong nhà bếp. Lưng ông hơi cong, hàng râu rậm rì, bước chân ra phỏ là xù xù trên đầu cái nón vải màu cháo lòng. Chẳng hiểu sao hôm nay ngồi trong nhà, ông ta vẫn thưởng cái nó trên đầu. Trước mặt ông ta là một bình và một ly rượu vng đồ đang uống dở.

Gino bảo:

- Cháu đem sách vở của Joey về trước . Joey bận phụ giúp thầy giáo nên sẽ về sau.

Nó đặt sách vở lên bàn. Người đàn ông bé nhỏ nhìn nó, lè nhè thân mật:

- Giỏi lắm. Cháu là con của Lucia Santa hả? Là bạn thằng Joey mà. Cháu thích làm gì thì làm, chẳng chịu nghe lời ai hết, phải không? Giỏi, giỏi lắm. Cám ơn cháu, cháu không có ba. Uống với bác một ly nhé.

- Cám ơn bác, cháu không biết uống.

Nó hơi buồn vì thái độ dửng dưng của ông Bianco đối với sự mất mát tiền bạc của thằng Joey. Bà mẹ thằng Joey cứ rầu rĩ nhìn chồng.

Ông ta lại bảo:

- Uống, uống đi chứ.

Bà đặt lên bàn một ly nhỏ, ông chồng rót đầy, cao giọng:

- Uống mừng nước Mỹ. Mừng lũ chủ ngân hàng Mỹ, chúc chúng nó có ngày ăn cả lòng, gan của mẹ chúng nó.

Bà vợ năn nỉ:

- Thôi, im đi ông ơi.

Trước đây, Gino từng thấy ông ta, những chiều đi làm về, ông như người hồi sinh trong hân hoan, chiến thắng.

Con người bé nhỏ lưng hơi còng lê bước chậm chạp qua những đường ray chói nắng về đại lộ Số Mười. Một mồi, uể oải, bụi đất khô cứng trên da, sùm sụp cái nón che nắng bằng vải nhàu nát, bần thiêu, lũng lảng bên hông là hộp đồ ăn trưa trống rỗng. Ông ta mệt nhọc leo từng bậc thang tối lên tận căn hộ lầu ba.

Sau khi cởi áo, bà vợ lau lưng cho ông bằng xà bông và nước nóng, sau đó mặc cái áo sạch bong màu xanh, một cái ly được bày ra, ông đặt lên bàn bình rượu.

Trước hết, ông đảo mắt nhìn tất cả, kể cả Gino, như sắp trách móc điều gì, nhưng rồi nhè nhẹ lắc đầu, cứ như chán quá chẳng buồn nói

nữa. Rồi ông nhấp chút rượu. Từ từ, thận trọng, lưng ông thẳng lên, dường như như sức lực đang được rót vào cơ thể. Bà vợ đặt lên bàn một đĩa đầy mì ống, đậu đỗ sốt tỏi khói thơm ngào ngạt. Ông chồng cầm cái muỗng lớn như lưới vá đào đất, với tay nghề của một dân lao động, chỉ một thoáng cái núi mì, đậu đỗ biến mất vào cái miệng phủ đầy ria mép. Rồi sau ba đĩa đầy như vậy, ông mới bẻ một miếng bánh mì. Một tay cầm muỗng, một tay bánh mì, ông nạp năng lượng tối đa. Cứ sau một miếng, trông ông mạnh mẽ lên thấy rõ. Ông như cao lớn hơn, cao hơn tất cả những người cùng bàn. Da hồng hào, răng trắng bóng. Dưới hàng râu rậm, nước sốt làm đôi môi ông đỏ thắm hẳn lên. Tiếng nhai bánh mì giòn tan như tiếng pháo, cái muỗng sắt to loang loáng như những đường gươm. Khi ông dốc cạn ly rượu, "tiêu diệt" sạch sẽ đồ ăn trên bàn, trong phòng còn thoang thoang mùi nho, mùi bột, mùi rễ đậu tươi trong lòng đất.

Sau cùng, ông lấy dao cắt một khúc phô mai từ một ổ to như cái bánh xe rồi đưa cao khúc phô mai lên để mọi người mê mẩn vì mùi thơm của nó, tay kia ông cầm miếng bánh mì còn lại trên bàn. Ông mỉm cười, trầm tĩnh, mạnh mẽ hồi bằng cái giọng đặc sệt của miền quê nam Ý.

- Ai sướng hơn ta nào?

Bà vợ "ừ, ừ", ra điều chỉ có ông là không thể thấy mình sung sướng thôi. Gino và thằng Joey ngồi ngó ngẩn tò te, chẳng hiểu gì.

Chúng chỉ thấy món ăn ngon, rượu mạnh như làm hồi sinh da thịt, xương cốt ông Zi Pasquale. Ông rên lên khoan khoái, bao mệt mỏi đau nhức tiêu tan hết. Trong giây phút này, dứt khoát không có kẻ nào trên đời này sướng hơn ông.

Thằng Gino phải tìm lời an ủi:

- Không sao đâu bác Zi Pasquale ạ, Joey sẽ để dành lại được. Cháu sẽ giúp bạn ấy bán than, hè tới, chúng cháu bán nước đá. Chẳng bao lâu lại gom được tiền

- Ha ha! Tiền của thằng Joey có là gì, cháu ơi! Bác mất bao nhiêu, cháu biết không? con bác biết không? Hai mươi năm sống trong tăm tối, quần quật trong cái nóng, cái rét khủng khiếp trên đất Mỹ này. Chịu đựng bao nhiêu nhục nhã, nào lũ chủ chửi mắng, nào phải thay tên đổi họ, một dòng họ có từ ngàn năm ở Salerno bên quê mình. Vậy mà phải từ bỏ tuốt, để ngày giờ này thằng con bác ra đường mà khóc...

Ông ta lại uống thêm một ly đầy:

- Năm ngàn đô la, trời ạ. Mồ hôi, xương máu đổ ra đằng đằng suốt hai mươi năm. Tổ cha nó, chúng nó cướp trắng, không gươm,

không sủng, giữa thanh thiên bạch nhật như vậy. Sao mà vô lý vậy hả trời?

Bà vợ rầu rĩ:

- Đừng uống nữa ông ơi. Mai còn phải đi làm. Hôm nay ông nghỉ rồi. Thời buổi khủng hoảng kinh tế này, thiên hạ thất nghiệp đầy ra đấy. Ăn thêm tí gì rồi đi ngủ cho khoẻ

- Bà đừng lo. Mai tôi đi làm chứ. Sợ gì. Khi bà sinh nở, ốm đau tôi vẫn đi làm, phải không? hôm con gái nhỏ mình chết, tôi vẫn đi làm, phải không? Sợ khổ gì. Nhưng tội nghiệp bà, tối mù tối mịt mới dám bật đèn, chỉ ăn rau, không dám ăn thịt. Mùa đông lạnh thấu xương, chỉ đắp lên mình cả đồng áo, không dám đốt lò than. Tất cả chỉ để tằn tiện mấy hào. Bây giờ mất trắng tay, bà không đau lòng sao? A, lòng dạ bằng sắt đá à? Thấy không Gino, mấy con đàn bà khiếp thật.

Zi Pasquale dốc ngược ly uống rồi lăn đùng xuống sàn. Bà vợ thấy ông chồng ngủ khò, hết còn nghe gì được nữa, mới bắt đầu ca cẩm khóc lóc. Gino phải giúp bà một tay đưa ông ta vào giường ngủ. Nó đứng nhìn bà vừa than thân trách phận vừa đắp mền cho chồng. Rồi bà bắt nó vào bếp ngồi để bà hỏi thăm về thằng Joey, để kể lể về ông chồng. Ông là niềm hy vọng là cứu tinh của gia đình. Ông không dễ bị đánh gục đâu. Tiền mất. Khủng khiếp thật đó, nhưng dứt khoát không đến nỗi chết. Còn người còn của mà.

Mỹ ôi là Mỹ! Mi nhân danh điều gì mà tạo ra những hạnh phúc, ước mơ độc địa vậy? Ấy vậy mà người ta vẫn cứ mơ, mơ được hạnh phúc, sung sướng mà không phải trả giá khát khe. Vì ở đây, dù sao vẫn còn hy vọng, chứ ở Ý thì chẳng có gì. Có thể bắt tay làm lại từ đầu. Chồng bà mới bốn mươi tám tuổi, còn đủ sức làm hai mươi năm nữa. Cơ thể mỗi con người là một mỏ vàng, là đồ ăn, nhà ở, tiệc cưới, tiệc tang. Cái thân hình nhỏ bé, lưng còng, co ro trong bộ đồ lót mùa đông của người đàn ông râu rậm là kho tàng của bà, trông mới khôi hài làm sao. Là con người thực tế, bà vợ lo lắng cho ông chồng hơn là lo cho số tiền đã mất.

Gino phải ngồi nghe bà kể lể mãi mới được về.

Nó về trễ. Cả nhà đã ngồi quanh bàn ăn. Thật dễ chịu được trở về căn bếp ấm áp, thơm lừng mùi tỏi và dầu ô liu đang sôi sùng sục trong chảo sốt cà chua.

Một đĩa mì vun xới. Hôm nay thứ năm, không có thịt băm viên, chỉ có tảng thịt bò rẻ tiền nhưng hàm mềm tươi.

Đang ăn thì vợ chồng Larry từ tầng dưới lò mò lên, cùng ngồi vào bàn.

Cả nhà đều vui mừng khi có mặt Larry, nhất là mấy đứa con trai. Vì lúc nào nó cũng làm hề được, từ chuyện ngoài ga, tới chuyện nói dõc trong khu phố. Mỗi khi Larry có mặt, bà mẹ và cô chị vui cười náo nhiệt, quên cả chuyện la rầy ba thằng nhỏ.

Gino bỗng thấy chị dâu nó béo ra nó cái đầu hình như nhỏ lại. Larry bỗng nói:

- Á này, nhà Panettiere mất mười ngàn đô tiền chứng khoán, lại thêm một số tiền gửi ngân hàng nữa, chỉ còn lại cái cửa hàng. Khu phố mình nhiều người bị mất tiền lắm. Mẹ phải cảm ơn Chúa nhà mình nghèo, nếu không, lần này cũng mất hết.

Mẹ và Octavia nhìn nhau cười cười. Số tiền gửi quỹ tiết kiệm bưu điện chỉ có hai mẹ con biết. Bà bảo Louisa:

- Ăn thêm đi. Con cần phải bồi dưỡng đấy.

Bà lấy một miếng thịt lớn trên đĩa Larry bỏ sang cho con dâu:

- Súc sinh, mày khỏe như trâu rồi. ăn mì thôi, nhường thịt cho vợ.

Con bé sượng ra mặt. Vốn ít nói, nó lí nhí:

- Con cảm ơn mẹ.

Thằng Vincent và Gino đưa mắt nhìn nhau. Chúng biết bà quá rõ. Bà có ưa gì cô gái mặt cứ như đưa đám ma này.

Larry cười, nháy mắt với mấy thằng em. Larry xúc một muống đầy nước sốt, rồi kêu lên kinh ngạc:

- Eo ơi, bày gián trên tường kìa!

Đó là cái trò cổ lỗ sĩ nhằm đánh lừa lũ em để "chôm chìa" mấy miếng khoai chiên của chúng. Vincent và Gino tỉnh bơ, Louisa ngó sang phía tường. Lập tức Larry xĩa ngay miếng thịt bò trên đĩa vợ. Tụi nhóc hô hố cười. Biết bị gạt, cô nàng dâu khóc nức nở làm cả nhà chưng hửng. Larry phải bảo:

- Ô, anh giỡn mà. Nhà mình vẫn giỡn nhau như vậy. Nín đi.

Octavia mắng em:

- Để cho nó yên đi, Larry.

Bà mẹ bảo cô con dâu:

- cái thằng súc sinh của con giỡn như chó vậy đấy. Lần sau thì mẹ cho ngay đĩa sốt nóng lên mặt nó.

Louisa đứng bật dậy, chạy xuống tầng hai.

- Lorenzo, theo vợ mày đi. Nhớ đem cho nó chút đồ ăn.

Nghe mẹ nói, Larry vừa ăn vừa bảo:

- Kệ nó, nó không ăn thây kệ nó.

Mọi người im lặng. Chợt Gino lên tiếng:

- Thằng Joey bị mất hai trăm mười ba đô la tiền gửi ngân hàng.

Ba nó mất những năm ngàn.

Nó thấy mặt mẹ thoáng vẻ đắc thắng, cũng giống như lúc nghe tin nhà Panettiere bị mất tiền. Nhưng khi nghe Gino kể chuyện ba thằng Joey say xỉn vì mất cửa, mặt bà rầu rĩ, bảo:

- Đấy, khôn ngoan cũng chẳng qua số mạng.

Rồi bà và con gái nhìn nhau, mẫn nguyện. Thật hú vía khi đem tiền đi gọi, hai mẹ con cũng đã đến ngân hàng. Nhưng khi nhìn những hàng cột nghênh ngang, dãy hành lang mênh mông bằng đá cẩm thạch, họ đâm ra xấu hổ vì số tiền nhỏ mọn, chẳng dám bước chân vào.

Hỏi hận vì sự hả hê đắc ý, bà mẹ buồn rầu bảo:

- Rõ khổ ông ấy. Ông ấy yêu tiền đến nỗi lấy vợ chỉ vì bà ta là người hà tiện chớ có yêu thương gì đâu. Vậy mà vợ chồng hạnh phúc hết sức. Khổ! Trách trời không khỏi nắng.

Không ai quan tâm tới những lời ca cẩm của bà mẹ. Chúng biết quá rõ tính bà, mở miệng là toàn lời bi quan. Tuy nhiên bà mới là người thật sự tin tưởng vào một tương lai tốt đẹp. Buổi sáng khoan khoái thức dậy, ăn uống rất ngon miệng. Niềm hy vọng của bà là đồ đầy năng lượng cho các con bằng lương thực và tình yêu thương của mẹ. Các con bà cũng cảm thấy chẳng điều gì có thể làm bà khiếp sợ. Ăn uống xong, Larry nằm ườn ra hút thuốc. Octavia và mẹ ôn lại những trò quỷ quái của nó khi còn nhỏ. Thằng Vincent bỏ một miếng thịt lên đĩa mì của Louisa rồi lấy một đĩa khác đẩy lên. Bà mẹ thấy vậy, khen:

- Ngoan lắm. Đem xuống cho chị đi.

Vincent cầm đĩa đồ ăn và chai sô đa xuống lầu hai. Một lát sau trở lên tay không. Larry hỏi:

- Cô ấy ổn chứ?

Vincent gật đầu. Larry tỉnh bơ quay lại chuyện trò bốp chát, tưởng như không có gì xảy ra.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 10

Tháng ba. Chiều chủ nhật. Octavia đứng trong bếp, ngó xuống phía sau những căn nhà cho mướn này là một khoảng sân rộng, chia

thành nhiều mảnh bằng những hàng rào.

Octavia ngẩng nhìn khoảng đất lổm chổm gạch đá. Ai đó nhớ "quê xưa" dùng một cái thùng, với chút đất, trồng cái cây khẳng khiu, lựa thưa mấy cái lá vàng vọt. Trong ánh sáng bàng bạc buổi chiều đông, một chậu bông trống rỗng màu đỏ nổi bật trên nền xi măng. Trên khoảng không, chẳng chịt dây phơi quần áo được giăng từ cửa sổ tới những cọc cây cuối sân.

Octavia cảm thấy mệt mỏi khủng khiếp. Có lẽ tại trời lạnh, mùa đông kéo dài, không chút nắng và cũng có thể vì những giờ làm việc dài đằng đẵng. Kinh tế khủng hoảng, giờ làm tăng, lương lại bớt. Đêm đêm mấy mẹ con còn phải nhận việc đánh khuy áo lễ vào vỉ cạc tông để kiếm thêm tiền. Ngặt nổi mấy thằng em cô chê tiền công bèo quá, "một xu một vỉ" nên ít khi chịu làm. Cô đành cười trừ với chúng.

Cô cảm thấy toàn thân nóng hổi, đầu, ngực nhức buốt. Tâm trí lo lắng. Mất khoản tiền chu cấp của Larry làm sao lo nổi cho mấy đứa nhỏ đây? Mấy tuần nay, cô phải đi rút tiền tiết kiệm. Vậy là ước mơ dành dụm để làm chủ một mái nhà tiêu tan hết.

Nhìn xuống quang cảnh tiêu điều, chỉ có con mèo đang đứng đỉnh bước trên ngọn hàng rào, Octavia nghĩ tới Gino và Sal. Hai thằng nhỏ đang lớn lên để rồi lại trở thành những con người lao động ngu dốt, thô lỗ, tục tằn, sống chui rúc trong khu ổ chuột, nuôi bầy con nheo nhóc trong cảnh nghèo hèn. Một mối lo tràn ngập trong lòng cô, kéo theo cơn buồn nôn, choáng váng. Cô như thể cảnh các em khúm núm, luôn cúi xin xỏ sự bố thí như cha mẹ chúng phải xin miếng ăn để sống còn.

Cô quá bần thần khi nghĩ tới tương lai không sáng sủa của thằng Vincent. Nó sẽ phải đi làm sớm để giúp chị và các em. Nhất định là không còn cách nào khác hơn. Còn thằng mất dạy Larry nhè đúng lúc gia đình cần sự giúp đỡ của nó thì nó lại tách ra. Vậy mà nó vẫn trơ tráo lết xác từ lầu hai lên ăn. Đàn ông mà bần tiện vậy đó.

Thoáng hiện trong cô hình ảnh một thằng đàn ông trần truồng, lông lá xồm xoàm như con khỉ đột, cái giống to đùng cứ cương lên. Đúng là chân dung đàn ông. Mặt cô nóng đỏ, mệt đến không còn đứng nổi, trở vào ngồi trên cái ghế trong bếp, Octavia cảm thấy tức ngực đến ngộp thở và thật sự khiếp đảm khi nhận ra mình bị bệnh thật rồi.

Chính Gino là người đầu tiên về nhà bắt gặp chị nó đang gục đầu sợ hãi, khóc lóc, phun trên khăn trải bàn những đốm máu. Octavia thì thào:

- Sang bà Zia Louchee gọi mẹ cho chị.

Gino sợ hãi chạy như bay xuống cầu thang.

Hai mẹ con về tới. Octavia đã ngồi ngay ngắn trên ghế. Cô định lau chùi dọn dẹp để mẹ cô khỏi thấy vết máu nhưng sợ mọi người tưởng cô làm bộ bệnh trong lúc gia đình đang khó khăn.

Bà mẹ chạy vội vào, nhìn con gái đang mệt mỏi thần thờ và những đốm máu trên khăn bàn. Bà bật khóc:

- Lạy Chúa tôi!

Thằng Gino cũng lảm nhảm:

- Lạy Chúa lòng lành!

Màn biểu diễn tình cảm làm Octavia nổi sùng. Nhưng chỉ một thoáng bà mẹ bình tĩnh lại ngay. Bà dắt con gái vào buồng, đặt lên giường.

Bà quay lại quát thằng Gino:

- Chạy đi mời bác sĩ Barbato ngay.

Cảm thấy mình rất quan trọng, thằng Gino chạy thoăn thoắt xuống bốn tầng lầu.

Chờ cho Octavia nằm yên trên giường, Lucia mới đi lấy chai dầu nóng, xoa lên trán, lên mặt con gái. Nhìn vẻ căng thẳng rầu rĩ của mẹ, Octavia ráng nói đùa:

- Đừng lo mẹ ơ, con không sao đâu. Con chưa đến nỗi không chồng mà chữa. Con vẫn là đứa con gái Ý ngoan ngoãn đó.

Nhưng những lúc như vậy, Lucia Santa chẳng thể nào cười nổi. Đời đã dạy cho bà nhiều bài học số phận bị chơi khăm.

Ngồi bên con, đợi bác sĩ đến, bà cố động não đoán thử đây là căn bệnh gì, tai họa gì sắp xảy ra đây? Sao mà tai họa dồn dập vậy, bệnh chồng nặng tới mức phải chuyển đi xa, con trai mới chút tuổi đầu đã lấy vợ, bây giờ con gái lại ốm đau. Bà cố bình tĩnh. Rõ ràng đây chẳng còn là bất hạnh của một cá nhân, mà cả gia đình đang bị lâm

nguy. Cả nhà đang tuột dốc thê thảm.

Bác sĩ Barbato cùng Gino vào phòng. Lúc nào hấn cũng mày râu, quần áo bảnh bao. Hôm nay đã sửa soạn để đi xem hát, vé mua rồi, nên bác sĩ định từ chối, và bảo Gino đến bệnh viện miễn phí Bellevue. Nhưng thấy vẻ đau khổ của Gino, bác sĩ Barbato không nỡ từ chối.

Khi thấy cô gái và nghe khai bệnh, hấn biết đã mất thời gian vô ích. Con bé này cần vào bệnh viện thôi. Nhưng hấn cũng ngồi xuống bên giường. Rõ ràng vượt e ngại khi ông bác sĩ khám cho bệnh nhân còn quá trẻ lại thêm bà mẹ cứ ngồi trợn mắt nhìn từng cử chỉ của anh thầy thuốc. Hấn ghê tởm nghĩ "Cái đám người Ý này cứ tưởng lúc nào đàn ông cũng sẵn sàng đè một cô gái ra ngay trên giường bệnh chắt". Hấn ráng bình tĩnh bảo:

- Nào, thưa bà, bây giờ tôi phải khám cho cô ấy. Bà bảo thằng nhỏ ra ngoài đi.

Bà quay lại thấy Gino, tát cho nó một cái nện thân:

- Đi. Tao cho phép đi chơi một lát đó.

Tưởng được khen vì sốt sắng với chị, chẳng ngờ bị tát tai, Gino hậm hực bỏ vào nhà bếp.

Bác sĩ Barbato đặt ống nghe lên ngực bệnh nhân, mắt đắm đắm vào khoảng không đúng về thầy thuốc. Hấn thật sự ngạc nhiên. Con bé ốm quá, nhưng mỡ to, hông nở. Ồm yếu như vậy mà mặt mày vẫn đầy đặn, chẳng chút tiều tụy. Đôi mắt nâu to, sưng nước của cô nhìn hấn đầy lo lắng. Anh thầy thuốc, lòng không chút vẩn đục, ghi nhớ vào tâm khảm cái thân thể chín mùi cho tình yêu. Trông cô chẳng khác gì bức tranh khoả thân hấn đã từng chiêm ngưỡng khi được sang Ý ở kỳ tốt nghiệp. Cô thuộc típ cổ điển, kiểu đàn bà vượng phu ích tử. dù bệnh tật hay không, cô bé này cần nên lấy chồng cho sớm. Hấn đứng lên, đắp tấm khăn trải giường lên người lại cho cô rồi bảo:

- Bệnh cô mau khỏi thôi.

Hấn ngó người khi nghe Octavia nói, lúc hấn ngoắc bà mẹ ra một góc:

- Bác sĩ cần nói gì xin nói trước mặt tôi. Dù gì thì mẹ tôi cũng cho tôi biết. Mẹ tôi không biết xoay trở ra sao đâu.

Hấn cũng đã từng nghe nói, đối với loại người quê mùa này chẳng phải giữ tế nhị nghề nghiệp nên nói luôn:

- Cô bị sưng màn phổi. Không nặng lắm, nhưng vẫn phải đi bệnh viện để an dưỡng và chụp hình phổi. Cô ho ra máu không phải chuyện chơi đâu. Phổi có vấn đề.

Hắn thoáng nghĩ đến vở hát sắp xem tối nay. Nhân vật chính trong cơn hấp hối vì bệnh lao phổi khóc than dưới ánh đèn rực rỡ, vì mất người yêu, mất cả lạc thú trên đời. Liên tưởng đến điều này, bác sĩ thành thật bảo:

- Bà đừng lo. Dù có bị phổi thật nhưng chưa đến nỗi nào đâu. Tình trạng xấu nhất thì cô ấy cũng chỉ phải nằm bệnh viện vài tháng thôi. Ngày mai đưa cô ấy vào Bellevue. Tôi cho cô ấy ít thuốc uống đỡ đêm nay.

Hắn lấy một lọ thuốc mẫu, do các hãng bào chế gửi tặng quảng cáo, đưa cho bà mẹ, rồi dặn thêm:

- Nhớ phải cho vào viện sáng mai. Căn hộ này lạnh quá, trẻ con lại ồn ào, mà cô ấy cần tĩnh dưỡng. Bà nhớ làm theo lời tôi và đừng lo lắng quá.

Bác sĩ ra khỏi nhà, vừa tự bằng lòng vừa bất mãn. Thay vì hai đô quèn, hắn có thể moi được mười lăm đô nếu kéo dài chữa trị cho cô đến tuần sau, bắt cô đến phòng mạch của hắn để chụp X quang và bày ra đủ thứ linh kinh khác nữa. Hắn thấy nhà nghèo quá, nhưng cũng phải chém đẹp. Công lao học hành tốn kém mà ăn công bèo quá khác nào phụ bao công lao dưỡng dục của ông già sao. Cũng may cô gái không phải con nhà Panettiere. Nếu cô là con lão chủ lò bánh, hắn sẽ vót thẳng tay đến sập tủ sắt. Mà lại rất đàng hoàng, chẳng phải biện minh hay gian lận gì hết. Gia đình người bệnh còn ơn nghĩa hắn nữa chứ. Hắn mong mỗi một ngày kia sẽ mở phòng mạch ở một vùng dân cư giàu có. Hắn sẽ làm giàu với một lương tâm thanh thản.

Bác sĩ Barbato thuộc loại người không thể chịu nổi từ cái mùi đến cảnh nghèo khổ. Đôi khi yếu lòng, hắn bất ngờ làm những hành động nhân từ để rồi mấy ngày sau vẫn còn đau khổ. Vì bác sĩ Barbato luôn nằm lòng rằng lòng tốt chỉ có hại, chẳng hay ho gì.

Trong nhà bếp, Sal và Vincent đi xem phim về, lạng lẽ ăn bánh mì khô chấm dầu dấm. Gino ngồi nơi góc bàn làm bài tập ở nhà.

Bà mẹ buồn rầu nhìn mấy đứa con rồi bảo Gino:

- Đây, mẹ cho mày một hào, mở bóp mẹ mà lấy, rồi chạy xuống gọi anh Lorenzo lên đây ngay.

Gino đứng phắt dậy, nhanh nhẹn làm theo lời mẹ. Lucia thấy thương nó, vì trong lúc bối rối chiều nay, bà đã đánh oan nó.

Sáng hôm sau Lucia Santa quyết định làm một việc mất lòng tất cả

chòm xóm, những người đang xót xa cho hoàn cảnh bất hạnh của bà. Đến cả bác sĩ Barbato ăn nói rất đàng hoàng từ khi bước chân vào trường thuốc cũng phải văng tục bằng tiếng Ý. Mụ già Zia Louchee cũng luôn miệng rửa Lucia. Lucia Santa chơi nổi mà ngu? Thật ra chỉ vì bà quá thương con. Bà bắt Larry lái xe đưa bà và chị nó chạy thẳng một mạch đến bệnh viện Pháp trên đường Số Ba Mươi, thay vì đến nhà thương thí Bellevue. Bệnh viện Pháp tất nhiên tốn kém nhiều hơn, được cái là vui vẻ, sạch sẽ, y tá lịch sự, bác sĩ ân cần, y công tận tụy. ở đây khỏi phải chờ đợi nhiều giờ trong những hành lang tăm tối. Con gái bà được đối xử đúng như một con người, một thành phần xã hội có khả năng chi trả.

Mà thật ra chính Lucia Santa mới là người ngạc nhiên vì quyết định của mình nhất. Đây chính là bước điên rồ kỳ quặc để vét sạch hết tiền dành dụm suốt bấy nhiêu năm. Đây không phải là hành động của người chắt chiu cơm áo cho gia đình, mà là hành động kiêu căng đầy ngạo mạn, trong lúc gia đình đang túng thiếu.

Nó có những lý do làm bà mẹ suốt đêm không hề chớp mắt. Bà như nhìn thấy đứa con gái xinh đẹp bị giam hãm trong cái nhà thương thí đó. Lạc lõng trong những hành lang buồn thảm, bị người ta mắng chửi tệ hại hơn con vật. Rồi còn điều dị đoan: chồng bà vào đó không biết bao giờ có ngày trở lại. Đó là nhà xác, đâu phải nhà thương. Con gái bà sẽ chết mất. Người ta sẽ mổ xẻ con bà thành từng miếng nhỏ, đem ngâm vào những bình thí nghiệm.

Vậy là Lucia Santa bỏ ngoài tai lời khuyên của họ hàng, bạn bè chòm xóm. Bà âm thầm lặng lẽ khóc. Rồi quyết định đưa con gái đi sớm, không để ai nhìn thấy khuôn mặt buồn. Bà khóc vì trên đời này chẳng có ai đầy đủ nghị lực để mà trông cậy. Mà bà thì không muốn cầu xin lòng trắc ẩn. Buổi sáng ra khỏi giường, bà đã bình tĩnh lại, mạnh mẽ và rất tự tin.

Sau khi tụi nhỏ tới trường, Larry và mẹ trùm kín mền cho Octavia, dù cô đã được mặc áo ấm. Hai mẹ con đưa cô xuống xe. Chui vào xe rồi bà mới kêu Larry:

- Mà chạy thẳng tới bệnh viện Pháp nhé.

Octavia vừa định phản đối, bà quát ngay:

- Im đi! Con cái không được cãi!

Thủ tục nhập viện mau chưa từng thấy. Octavia được đưa vào một buồng dễ thương, yên tĩnh, sạch sẽ cùng một cô gái nữa. Bệnh viện mà trên tường còn treo cả tranh ảnh nữa. Tuy luôn cảm thấy ganh với chị, Larry cũng bảo mẹ: mỗi tuần sẽ phụ với bà năm đô la, cho tới khi Octavia đi làm trở lại. Bà mẹ đặt tay lên người nó một lúc rồi nói:

- Con ngoan lắm.

Nghe giọng bà, Larry biết nó không được bà tin cậy. Nó không được bà yêu quý sẵn sóc như Octavia. Nếu nó ở địa vị Octavia, nó sẽ không bao giờ để quy ngã vì bệnh tật.

Như vị tướng bị vây trong cơn nguy khốn, Lucia Santa nát óc suy nghĩ đắn đo công việc gia đình. Phải sắp đặt kế hoạch chiến thuật, chiến lược, tính toán thu nhập, đo lường tình cảm đồng minh...

Vì Octavia sẽ vắng nhà khoảng sáu tháng, có thể sẽ nghỉ làm một năm, vậy là mất đứt một năm tiền lương. Lorenzo mỗi tuần đưa năm đô la, thỉnh thoảng đưa thêm vài ba đô nữa. Thằng Vincenzo làm bên lò bánh được năm đô mỗi tuần, cộng với khoản bánh mì không phải trả tiền. Thằng Gino là thằng vô tích sự, Sal và Lena còn nhỏ quá.

Bây giờ vợ Larry lại có bầu, có lẽ chẳng nên trông cậy gì vào khoản tiền của thằng Larry nữa.

Không, phải tính cách khác thôi. Ba năm nữa Vincenzo mới hết trung học. Có cần thiết phải cho nó tốt nghiệp không? Còn Gino, thằng đầu bò, đầu bướu này, lâu nay được nuông chiều, phải cho vào khuôn phép, bắt nó phụ giúp gia đình.

Chưa bao giờ bà thấy vai trò của Octavia trong gia đình quan trọng đến vậy. Ngoài vấn đề tiền bạc, chính cô là người dạy dỗ các em học hành, đưa chúng đến phòng răng miễn phí. Dù eo hẹp ra sao, cô vẫn lo đủ cơm áo cho cả nhà, vẫn dư giả ít nhiều gởi tiết kiệm. Chính Octavia đã truyền thêm nghị lực cho bà. Octavia là chỗ dựa của bà, hỗ trợ bà trong những thời khắc suy sụp nhất.

Bây giờ bà phải tranh đấu một mình. Nhưng không như người đàn bà goá trẻ này xưa, tuyệt vọng và lo âu khủng khiếp. Bây giờ, bà đã già, dạn dày kinh nghiệm. Bà như một cựu chiến binh, cứng rắn đối với những tai ương, không còn yếu mềm vì những ước mơ vớ vẩn thời son trẻ. Bà phải đấu tranh quyết liệt để sống còn.

Lucia Santa quyết định xin tiền cứu trợ để nhẹ gánh lo cơm áo gia đình. Dầu Lucia Santa biết rằng sẽ có nhiều trở ngại.

Trở ngại không phải vì vấn đề lương tâm hay chút ít quà cáp cho quan chức. Sinh ra và lớn lên ở trên xứ sở mà nhà nước và nhân dân như kẻ thù với nhau, bà quá biết cách cư xử sao cho đẹp.

Nhưng ngặt là nó còn những lý do khác nữa.

Cái thứ nhận tiền từ thiện có khác gì muối xát vào vết thương. Đau xót lắm. Nhà nước bố thí như mấy anh nhà giàu phải chi cho tụi tổng tiền. Kẻ nhận đồng tiền bố thí là đối tượng bị nguyên rửa, nhục mạ đủ điều. Đến độ cánh nhà báo cũng nhập cuộc. Đưa ra những trường

hợp đám người lì lợm xin của bố thí chứ không chịu làm lụng nuôi con. Đúng phóc là có những kẻ dùng đủ mánh khoé để moi tiền cứu trợ. Có những kẻ cả gan đâm kim vào bụng, nuốt miếng chai tạo đau ốm, thương tật để nhận bố thí. Nhưng nói chung về tình người, nhận tiền từ thiện, người nghèo cảm thấy chua xót, mất tự trọng, thật sự khổ tâm.

Larry thu xếp để điều tra viên tới nhà. Larry tránh mặt trong buổi đó. Nó tách ra khỏi việc này. Nó cảm thấy sĩ diện thằng con trai bị thương tổn. Bà mẹ thì vội vàng giấu mấy thùng dầu đất tiền, nhập từ bên Ý. Xin cứu trợ mà chơi sang vậy à?

Xế chiều, anh chàng điều tra viên mới đến. Đó là một thanh niên vẻ mặt nghiêm túc, trông rất khôi hài vì hai mắt tròn xoe, cặp chân mày rậm đánh thành nửa vòng tròn, mí mắt dưới thâm quầng thành nửa vòng nữa, trông anh ta như một con cú vọ. Tuy nhiên anh ta cũng lịch sự, gõ cửa đang hoàng trước khi vào, xin lỗi gia chủ rồi mới mở tủ, kê, đánh một vòng khắp nhà, cứ như người sắp đến thuê nhà, chớ chẳng giống thanh tra chút nào. Hắn gọi Lucia Santa bằng bà. Hắn tự giới thiệu cái tên có hơi hướm con nhà quyền quý: La Fortezza.

Hắn lắng nghe bà chủ nhà kể khổ. Hắn ghi ghi chép chép. Hắn gật gù lẩm bẩm theo, ra vẻ rất thông cảm xót xa cho sự bất hạnh của bà. Hắn nói thứ tiếng Ý của dân có học nhưng cũng dễ nghe, dễ hiểu. Đến phần trả lời những câu hỏi trong hồ sơ. Bà bảo chẳng có đồng nào gửi ngân hàng, con cái chẳng có tiền, chẳng tài sản gì, tiền đâu mà mua bảo hiểm. Nữ trang thì chỉ độc nhất cái nhẫn cưới đây. Anh điều tra viên bảo nhẫn cưới không được tính đến.

Lập hồ sơ xong, La Fortezza nghiêng mình về trước, tay bám mép bàn, hai mắt tròn xoe nhìn bà lom lom:

- Thưa bà Corbo, tôi rất áy náy phải báo để bà biết việc này. Ba người con lớn của bà đều có tiền ký thác vì tai nạn của người cha. Nói trắng ra thì số tiền đó phải tiêu tan rồi mới được hưởng trợ cấp. Luật là luật. Nếu tôi không báo cáo số tiền này, tôi sẽ bị vướng, mất việc như chơi.

Hắn lờ mắt nhìn bà. Lucia giật mình kinh ngạc. Thì ra cái thằng trông có vẻ hiền lành này, người Ý nữa chứ, đã hành động như một tên gián điệp, dò la hàng xóm để lấy tin rồi. Phát tức vì bị sập bẫy, Lucia chưa chát bảo:

- Được, vậy để tôi quăng số tiền đó qua cửa sổ vậy.

Hắn cười cười chờ đợi. Lucia Santa còn đủ tỉnh táo, hỏi:

- Cậu có cách nào giúp được không nhỉ?

Cái nhìn của hắn hơi bối rối, như con cú đang nuốt trôi con chuột vậy vùng.

- À thưa bà, một cây làm chẳng nên non đâu....

Rồi vẫn hơi bối rối, hắn giải thích là sẽ gặp phải nhiều khó khăn khi dính vô những vụ lem nhem như thế này. Nhưng hắn sẽ liệu để bà có thể lĩnh hai tuần mười sáu đô la. Vụ này có thể làm hắn mất việc. Nên đổi lại, mỗi khi hắn đem ngân phiếu tới, bà cho hắn ba đô la. Vì đáng lý ra bà không được hưởng khoản trợ cấp này, nhưng hắn xé luật để giúp bà, vân vân và vân vân. Hai bên thoả thuận. Thay vì mời ly cà phê cũng chứng tỏ lòng hiếu khách, Lucia đem cả bánh ra mời để tỏ lòng biết ơn. Nhắm nháp cà phê anh điều tra viên mới có dịp ôn nghèo kể khổ. Bố mẹ hắn cũng là những người nghèo khổ như bà, đã phải hy sinh biết bao hắn mới qua khỏi trường luật. Ra trường rồi không tìm được việc làm, phải chấp nhận công việc thấp kém này của thành phố. Làm sao để đền đáp công ơn của cha mẹ đây? Phải làm liều như vậy để bù thêm vào đồng lương chết đói. Mà lại hai bên cùng có lợi. Chỉ vậy là khi chia tay, anh điều tra và bà chủ nhà đã trở nên thân thiết.

Hai tuần một lần, La Fortezza đem ngân phiếu tới. Mỗi lần như vậy, thằng Gino liền tung sang cửa hàng thực phẩm để trả nợ và lấy tiền mặt về. Khởi phải nói là lần nào nó cũng mua vài lạng dăm bông Mỹ đồ hồng được bao quanh bằng lớp mỡ trắng nõn, béo ngậy và mấy khoanh bánh mì Mỹ. Lại cả phô mai cũng Mỹ luôn. Vì cậu điều tra viên yếu bụng, không ăn được đồ ăn Ý.

Gino tròn mắt ngắm cảnh tượng xảy ra sau đó. Mấy miếng thịt hồng và bánh mì vàng tươi, cùng bình cà phê lớn đặt trình trọng trên khay. Anh chàng La Fortezza uốn người trên ghế, gác hai chân sừng tấy lên một ghế khác, huyền thuyên chuyện pháp đình và những nỗi khổ của hắn. Bà chủ nhà lắc đầu lấy làm thương hại.

Chẳng là con người khốn khổ này đã phải leo biết bao thang gác, để cãi nhau với đám người Ý cùng đình. Những kẻ này không những giấu giếm chuyện con cái có công ăn việc làm, lại chửi hắn là đồ Do Thái, nên mới không giúp đỡ đồng hương. Chẳng người Ý nào lại về phe của nhà nước để chống lại đồng bào.

Rồi hắn thở than:

- Ôi! Chẳng lẽ ba mẹ cháu tàn tiện từng xu, ngày nào cũng ăn toàn bột với đậu, để ngày giờ này cháu làm mưa mặt mà chẳng đủ ăn sao?

Bà chủ nhà vừa nghe vừa chặc lưỡi thương hại.

Đôi mắt cú buồn rười rượi. Hắn không được khoẻ. Bốn năm đại học

vất vả, bây giờ nắng mưa gì cũng phải ra đường suốt.

- Bà ạ, cháu chẳng giỏi giang thông minh lắm đâu. Gia đình cháu là dòng dõi nông dân thất học cả nghìn đời rồi, bây giờ cháu không phải lao động chân tay, ba mẹ cháu cũng đủ mừng rồi. Tém hết thịt và phô mai, hấn đứng dậy ra về. Lucia Santa đưa cho hấn ba đô. Bà phải cầm tay hấn giúi tiền vào, cứ như nếu bà không cố ép thì chắc chắn hấn sẽ khước từ. Nhưng hấn cũng đẩy đưa qua lại, rồi thở dài, ra điều "hoàn cảnh" lắm hấn mới đành nhận. Hai người quý mến nhau thật sự. Hấn quý bà vì tính lịch thiệp, bà còn quan tâm tới nỗi niềm của hấn. Lúc nào hấn đến cũng được uống cà phê, ăn bánh. Phần Lucia, bà thật tình tội nghiệp anh chàng luôn ủ dột này. Bà thầm cảm ơn Chúa, lũ con bà đứa nào cũng vui vẻ sống. Do đó, bà không thắc mắc gì khi mỗi tuần cho chàng trai này ba đô la và ly cà phê.

Mấy tuần sau La Fortezza xoay sở cho bà được mười lăm đô la tiền phụ cấp thuê nhà. Bà lẳng lặng dúm vào tay hấn năm đô, thay vì ba như những lần trước.

Thêm vào đó mỗi lần hấn ra về, Lucia lại tiễn chân bằng một túi đầy nửa ký thịt, một chai rượu nhà làm, uống cho dễ tiêu. Lúc này Larry đã có được một cái xe cà tàng, nhưng khi không đi làm, lại hí hoáy sửa chữa, nên bà sai nó đánh xe đưa La Fortezza về tận phố Arthur.

Larry, La Fortezza và Gino cùng ngồi trên cái xe thổ tả nhẩy chồm chồm len lỏi giữa đám ngựa, xe, tàu điện. Gino thấy anh nó luôn tỏ ra lịch sự, nhưng thỉnh thoảng vẫn đùa cợt xỏ xiên gã luật sư trẻ tuổi. La Fortezza không ngờ hấn bị đem làm trò đùa, cứ liên tục lảm nhảm kể khổ, nào là đồng lương quá bèo, nào là bố mẹ quá già không còn sức lao động nữa, hấn phải lo cấp dưỡng, đến nỗi phải cầm cố căn nhà mua trả góp. Nói đến nhu cầu tiền bạc, giọng hấn run rẩy, khiếp đảm thật sự làm Gino phải thắc mắc. Vì La Fortezza giàu có đảng hoàng. Hấn có tới hai căn nhà riêng, mùa hè nào gia đình hấn cũng đi nghỉ mát. Có ai trong khu này, làm việc cật lực suốt bốn mươi năm, mơ được đời sống như hấn chưa?

Khi hắn bước xuống xe, ôm khư khư gói quà, Larry nháy mắt với em, thằng nhóc Gino cũng nháy lại, ra điều hiểu biết.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 11

Vừa leo lên bốn lần cầu thang, bác sĩ Barbato vừa thề có Chúa, lần này nhà Lucia Santa phải trả công hắn xứng đáng. Đại gì không lấy. Lần trước, mình giúp chúng, chúng lại đem tiền đi dâng kẻ khác. Tội gì hắn mất tiền, để bệnh viện Pháp được hưởng.

Lũ nhà quê ngu dốt này tưởng chúng là ai chứ? Đòi hỏi điều kiện, thuốc men cao cấp cỡ bệnh viện Pháp? Khốn khổ tới cái bỏ đi đại cũng không có, ăn tiền cứu trợ, mà con gái lại vào nằm dưỡng đường xịn.

Bé Sal mở cửa, mặt mày rất nghiêm trọng. Vừa bước vào, bác sĩ thấy ngay khung cảnh bữa bữa trong nhà bếp. Trên cái bàn đầy chén đĩa, khăn bàn nhem nhuốc, mẩu bánh mì, trứng chiên, khoai tây chiên, hai thằng nhóc Gino và Vincent thản nhiên ngồi đánh bài. Hắn tức giận tự nhủ "Rõ ra hai thằng kẻ cướp!". Nhưng hắn dịu xuống khi Vincent đứng dậy hướng dẫn bác sĩ vào chỗ mẹ nằm, e dè nói:

- Mẹ em bị bệnh.

Lucia Santa nằm trong buồng ngủ, tối tăm, không cửa sổ. Con bé Aileen đứng cạnh giường, để mẹ lau chùi hai tay với thau nước kê bên. Cảnh này làm anh chàng bác sĩ nhớ lại những tranh tôn giáo đã từng thấy khi sang Ý. Mỗi liên tưởng này không có chút xúc động tình cảm nào, mà chính vì sự hoà hợp tuyệt vời hình ảnh dịu dàng của người mẹ đang săn sóc con với ánh sáng mờ mờ tỏ tỏ của bóng đèn điện vàng vọt hắt bóng quang cảnh êm đềm hạnh phúc của hai mẹ con lên bức tường sẫm màu.

Hắn cố phân tích sự giống nhau của khung cảnh này với những tranh thánh. Rồi hắn nhận ra, đã đọc đâu đó, đơn giản vì người nông dân lớn lên trong sự giáo dục hướng đưa con hoàn toàn tin cậy mẹ.

Chính những con người này đã được các danh họa dùng làm mẫu trong các bức tranh của họ.

Bác sĩ Barbato bảo:

- A, bà Corbo, mùa đông này bà gặp nhiều chuyện không may nhỉ.

Đó là một lời thông cảm, nhưng cũng là nhắc khéo chuyện cư xử không khéo của Octavia.

Lucia tức đến đỏ mặt. Bà định nhắc những lần hắt ăn bánh, uống cà phê của bà. Nhưng người nghèo vốn coi trọng thầy thuốc, nên Lucia chỉ ôn tồn nói:

- Bác sĩ ơi, sao mà cái chân, cái lưng tôi đau đến đi không nổi, chả làm được việc gì.

- Bà bảo cháu bé vào bếp đi.

Nghe bác sĩ nói, con bé vội xáp gần, choàng tay ôm đầu mẹ. Mẹ nó nói nhẹ nhàng:

- Lena vào bếp, giúp các anh rửa bát đĩa nhé.

Nhìn bác sĩ mỉm cười, bà hiểu ngay, quát ra:

- Hai thằng ranh Vincenzo, Gino. Chúng mày bày bữa trong bếp để bác sĩ nhìn thấy phải không? Tao đánh què hết bây giờ. Lena ra xem, các anh không dọn dẹp, vào đây méc mẹ nhé.
con bé được làm điệp viên, hớn hở chạy ngay vào bếp.

Bác sĩ Barbato đặt ống nghe, qua lớp áo ngủ, trên ngực bệnh nhân. Khi hắt định bảo bà vén áo ngủ lên, con bé đã chạy vào đứng sát bên, hai mắt đen tròn xoe, ồm ồm méc mẹ:

- Mẹ ơi, anh Vincent, anh Gino rửa đĩa, anh Sal lau bàn.

Bác sĩ có vẻ bực mình. Lucia vội bảo con:

- Giỏi. Bây giờ ra phụ các anh. Cầm vào đây, nếu mẹ không gọi nhé.

Con bé lon ton chạy trở ra. Nhìn tay Lucia khi vuốt đầu con, thấy cổ tay bà bị sưng, bác sĩ biết mình đã đoán đúng căn bệnh. Hắt bảo bà nằm sấp, rồi vén cả áo ngủ lên. Nhìn mấy chỗ sưng như nơi xương cùng, hắt cười lớn:

- Bà bị thấp khớp. Cứ tắm nắng, nghỉ ngơi, đi Florida chừng một tháng ảm áp là khỏe ngay.

Rồi hắt thận trọng ấn khắp cơ thể, xem bà còn đau chỗ nào nữa không. Hắt nhận thấy người đàn bà nông dân trên bốn mươi này đôi móng vẫn nở nang rắn chắc. Giống như con gái của bà, đó là cặp móng gọi cảm của những bức tranh khoả thân trưng bày tại Florence. Nhưng nó không hề gọi chút ham muốn trong ông bác sĩ. Hắt cho rằng tụi nghèo này không được sạch sẽ. Hắt kéo áo ngủ

của bà xuống.

Bệnh nhân xoay mình nằm ngửa trở lại. Bác sĩ nghiêm trang bảo:

- Sao? Bà bảo đau tới nỗi không đi, không làm được gì hết à? Đau đến nỗi nghiêm trọng vậy?

Bà nhìn hẩn một lúc rồi bảo:

- Bác sĩ giúp tôi ngồi dậy một tí.

Bà rón rén buông chân khỏi giường, bác sĩ dìu bà đứng dậy. Nhưng vừa ngồi thẳng lưng, bà đau đớn kêu lên, ngã tẩm thân nặng nề vào tay ông bác sĩ. Hẩn nhẹ nhàng đặt bà nằm xuống trở lại. Rõ ràng bà bị đau thật. Hẩn bảo:

- Vậy bà phải nằm nghỉ thật. Rồi cơn đau sẽ qua đi. Không hoàn toàn hết ngay được đâu. Tôi sẽ chữa cho bà lại có thể đi vào bếp được mà.

Lucia mỉm cười nói cảm ơn.

Ra khỏi nhà bệnh nhân, bác sĩ đi trên đường hít chút không khí mát mẻ trong lành. Với chút hài hước, hẩn ngẫm nghĩ đến hoàn cảnh gia đình này. Lão chồng sau thì nằm nhà thương điên, chồng trước chết vì tai nạn, cô con gái lớn xinh đẹp thế thì bị lao, thằng con trai phải "bỏ của chạy lấy người", lấy vợ con bé nhà nghèo. Bà mẹ còn gánh nặng mấy đứa con còn bé, tự nhiên bị què. Mụ nằm xù xù, với cặp mông mây mây, lại còn tỏ ra khó chịu khi bác sĩ nói rõ căn bệnh.

Nhìn dãy nhà cho thuê với những ô cửa sổ nhỏ xíu sáng ánh đèn trong màu trời xám xịt mùa đông, hẩn khó chịu lắm bầm "Họ làm được gì để vượt qua cảnh này". Hẩn cảm thấy tức giận, gió lạnh từ sông ủa về, như quất vào mặt, như thách thức vì những cảnh này bày ra trước mắt hẩn. Hẩn bực bội tới nóng ran cả người, phải nói khăn choàng cổ bằng len do mẹ hẩn đan cho. Hẩn tự nhủ, được lắm, để xem ta có thể làm gì để thay đổi tình trạng này được không.

Với nhiệt tình đó, bác sĩ Barbato thực hành một phương pháp chữa trị cho Lucia Santa. Hai ngày một lần hẩn đến tiêm, xoa bóp cho bà nóng toàn thân, chuyện trò những chuyện từ xưa từ xưa trong vòng hai mươi phút. Bệnh nhân khoẻ ra thấy rõ, nhưng vẫn chưa ra khỏi giường được. Bác sĩ Barbato phải đem Octavia ra để nói khích. Nếu bà cứ rề rề trên giường bệnh như vậy khi Octavia ở bệnh viện về thì khổ tâm biết bao. Rồi hẩn tiêm thuốc bổ, thuốc khoẻ cho bệnh nhân. Buổi tối trước hôm Octavia về nhà, bác sĩ tới, đã thấy Lucia Santa

đang ngồi ủi một đồng quần áo trong nhà bếp, mấy đứa trẻ ngồi quanh giúp mẹ phun nước và xếp gọn áo quần. Hấn vui mừng bảo:

- A, tốt lắm. Khi con người ta làm việc là dấu hiệu sức khỏe tốt. Đúng không bà Corbo?

Khi bác sĩ sửa soạn kim tiêm, bà hỏi nhỏ:

- Tôi phải trả ơn bác sĩ ra sao đây?
- Mời tôi đến dự đám cưới con gái bà là đủ rồi.

Câu nói của bác sĩ có nghĩa đời sống lại tràn niềm vui, sau những đau khổ chịu đựng, tương lai sáng sửa lại đến, mọi sự sẽ tốt lành, con gái bà sẽ bình phục, những đứa nhỏ sẽ lớn khôn cùng năm tháng.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 12**

Octavia xa nhà đã sáu tháng. Suốt thời gian đó, Lucia Santa chẳng thể nào đi thăm con gái được. Đường thì xa, việc nhà làm không hở tay và bà không tin tưởng thằng Larry và cái xe cà tàng của nó, lại thêm chuyện bỏ mấy đứa bé ở nhà bà không yên tâm.

Hôm Octavia về, Larry và Vincent ra ga đón. Cả nhà ở nhà chờ. Lũ nhóc diện bộ áo ngày chủ nhật, bà mẹ mặc váy áo đen tươm tất nhất. Mụ Zia Louchee tất bật nấu nướng, ngoáy nồi sốt cà chua.

Thằng Gino được phân công đứng gác bên cửa sổ. Cuối cùng nhưng chạy như bay vào bếp hét toáng lên:

- Mẹ ơi, về tới rồi kìa!

Bà mẹ lau vội nước mắt, Zia Louchee đổ gấp đồ nấu vào nồi nước đang sôi. Mấy đứa trẻ mở cửa, chạy ra đầu cầu thang nghe ngóng những bước chân đang rầm rập bước lên.

Lúc Octavia xuất hiện, gần như chẳng ai nhận ra cô. Mọi người chờ đợi một con nó vừa qua cơn thập tử nhất sinh, xanh xao, yếu đuối. Nhưng trước mặt cả nhà là một Octavia hoàn toàn Mỹ: da dẻ chẳng

chút tái nhợt như trước, mà tươi tắn hồng hào, tóc buông thả theo kiểu Mỹ. Cô mặc váy, áo khoác ngoài, thắt lưng đàn ông. Nhưng điều khác lạ nhất của cô là giọng nói, cách nói và lời chào hỏi mọi người.

Cô chúm chím cười, hàm răng trắng bóng. Cô ôm Sal và Aileen nhỏ nhẹ kêu lên:

- Ôi, cưng, cưng ời, chị nhớ cưng quá.

Rồi cô hôn mẹ, nói rất điệu dàng:

- Ôi về nhà con mừng quá!

Larry và Vincent khệ nệ xách hai va li đồ vào, tỏ ra hơi lúng túng.

Octavia hôn thoáng lên má Gino:

- Trời ời, cưng đẹp trai quá.

Thằng Gino thụt lùi lại. Mọi người cứ trố mắt nhìn. Con bé này làm sao thế này?

Chỉ có hai nhóc Sal và Aileen là khoái ra mặt. Hai đứa cứ bám lấy chị ngấm ngấm không chán. Chúng cứ run lên vì được chị ôm ấp, lập đi lập lại "Ôi, các em mau lớn quá".

Bà mẹ bắt con gái ngồi nghỉ, chẳng quan tâm gì đến sự thay đổi của cô. Zia Louchee đã dọn món ăn ra bàn, bảo:

- Tạ ơn Chúa cháu về mạnh khỏe. Mẹ cháu cần có cháu lắm đấy.

Rồi mẹ lại le te vào bếp, chẳng cần đợi Octavia trả lời.

Bữa ăn chẳng thoải mái chút nào. Cả nhà kiểu cách nói chuyện như những người xa lạ. Vincent và Gino không cãi nhau. Sal và Aileen cứ như hai thiên thần nhỏ, không chí choé tranh nhau miếng to miếng nhỏ.

Louisa bồng con từ tầng dưới lên, rón rén hôn sau tai Octavia như sợ lây bệnh, rồi ngồi bên cạnh chồng, tránh xa Octavia. Octavia âu yếm đùa với cháu, nhưng không đụng vào đứa bé. Ăn xong, Larry vội vàng xin lỗi cả nhà để đi làm ca từ bốn giờ chiều tới nửa đêm.

Khi Octavia vừa định dọn dẹp, lũ nhóc hốt hoảng đứng cả dậy. Lười như thằng Gino cũng vội quơ bát đĩa đem vào bồn rửa. Bà mẹ quát tháo:

- Octavia, con định làm gì vậy? Muốn bệnh lại hả?

Cô ngồi xuống. Nơi chân cô có hai nhóc Sal và Aileen dựa đầu chị, nhìn cô đầy nể phục.

Một mình bà mẹ nhận thấy vẻ buồn đàn ông sau nụ cười và tiếng nói vui vẻ của con gái. Trở về nhà, ngồi nhìn giường ghế, bàn tủ ngắn ngang, áo quần, giày dép lũ em vung vãi khắp nhà, Octavia ngao ngán và tuyệt vọng. Suốt từ lúc cô bước chân vào nhà, nhìn mẹ tái

diễn những cảnh không hề thay đổi: rửa bát, giặt ủi, chằm lò trong bếp, nhóm lò sưởi ngoài phòng, cho con cái đi ngủ... Nếu còn ở dưỡng đường lúc này cô đang làm gì nhỉ? Cô và người bạn gái sẽ đi dạo trong vườn, thăm thì bàn chuyện tình yêu, rồi cùng đi ăn và cùng đánh bài trong phòng giải trí. Cô nhớ nơi ấy quá. Đó là nơi duy nhất cô biết thế nào là sẵn sóc cho sức khỏe và niềm vui của chính mình, chẳng chút lo lắng, vướng víu vì bổn phận. Cô cảm thấy vụng về, xa lạ khi trở lại gia đình. Chìm ngập trong niềm suy tưởng như vậy, nên Octavia chưa nhận thấy mẹ cô đi lại cứng ngắc, khó khăn.

Khi Gino và thằng Vincent ngả giường xuống dọn chỗ ngủ, nó thì thầm:

- Này, suốt từ lúc về, không nghe chị ấy chửi bậy nhỉ?
 - Chắc trong ấy người ta cấm nói bậy, nên chị ấy quên mất rồi.
 - Em mong vậy. Con gái mà nói tục quá, lại là chị mình mới quê.
- Chỉ còn lại hai mẹ con trong bếp. Mấy ly cà phê trống trơn trên bàn. Một đồng quần áo chưa ủi ở góc bếp. Tiếng nước sôi phì phì trong ấm, trên bếp dầu. Từ phòng bên, tiếng thở êm đềm của lũ trẻ. Trong ánh sáng vàng vọt của ánh đèn điện, hai mẹ con ngồi đối diện nhau, bà mẹ khẽ khàng kể lại những khó khăn của sáu tháng qua. Thằng Gino và cả Vincent, cũng như hai đứa bé Sal và Aileen khó dạy quá. Vợ chồng thằng Larry giúp đỡ mẹ và các em chẳng được bao nhiêu. Còn bà thì đau ốm mà không dám viết thư vì sợ con gái thêm lo nghĩ. Nghe bà kể, cứ sau mỗi sự việc, Octavia lại hỏi:

- Sao mẹ không báo cho con biết?
- Mẹ chỉ muốn con khỏe, không bận tâm gì hết.
- Mẹ đừng lo, tuần tới con đi làm lại rồi. Con sẽ lo việc học hành của mấy đứa và bắt chúng phụ việc nhà.

Cô cảm thấy đầy nghị lực, tự tin và tự hào vì mẹ cô cần đến cô biết bao. Trong giây phút này tất cả cảm giác xa lạ tan biến hết. Cô đã về nhà. Và khi mẹ cô bắt đầu lôi đồng đồ ra ủi, Octavia lấy quyển sách ra đọc, thức cùng bà cho có bạn.

Một tuần sau, Octavia mới chạm mặt anh chàng điều tra viên. Hôm ấy, về tới nhà lúc bốn giờ chiều, cô ngạc nhiên thấy một thằng cha ngồi gác chân lên ghế, nhấm nháp cà phê, ăn bánh sừng ếch. Chàng La Fortezza trở mặt ra nhìn cô gái đẹp rồi quên cả vẻ mặt mỗi cổ hữu, đứng vội dậy, nghiêng mình chào như một tay quý tộc. Bà Lucia Santa giới thiệu:

- Đây là Octavia, con gái lớn của tôi đấy.

Anh chàng quên bém phong cách Ý, hoạt bát, thân mật y như dân Mỹ:

- Nghe nói rất nhiều về cô đấy, Octavia ạ. Bà nhà và tôi tâm sự suốt. Hai bác cháu thân tình lắm.

Octavia lạnh lùng gật đầu, chứng tỏ một thái độ không ưa thẳng cha này.

Bà mẹ vội vàng bảo:

- Ngồi uống cà phê, tiếp chuyện cậu ấy đi con. Cậu La Fortezza này, con bé nhà tôi thông minh lắm đấy, đọc sách cả ngày.

- Uống cà phê nhé, Octavia? Tôi rất thích được chuyện trò cùng cô.

Octavia cố giữ để khỏi bật ra tiếng chửi tục. Cái lối thân mật, sẵn sàng làm ra vẻ thân tình của hắn làm cô phải khạc một bãi nước bọt, nhưng khạc vào khăn tay thôi, rất thích hợp cho một con bệnh lao vừa bình phục. Thấy hai người nhìn cô thông cảm, Octavia đành ngồi chịu trận, nghe mẹ cô tán tụng "cậu thanh tra cứu trợ".

Nào là cậu ấy đọc nhiều chuyện lắm, trong truyện tả những con bé nhà nghèo, được những chàng trai giai cấp cao hơn ban phát cho một nụ cười thôi, đã sẵn sàng nằm ngửa tênh hênh ra. Mà chẳng phải vì tiền đâu nhé, vì địa vị cao quý đấy. Cậu La Fortezza chẳng có nụ cười hấp dẫn, vẻ tươi tắn kiểu Mỹ hay hàng triệu đô la (lúc nào mà nói đến sự giàu có, bà toàn gọi bằng cái giá triệu đô), nhưng điều đó có nghĩa gì đâu, đối với những cô gái khôn ngoan, hiểu biết.

Vậy là "cậu" La Fortezza sống động, lém lỉnh hẳn lên, đôi mắt cú cò làm duyên làm dáng. Nhưng Octavia lại càng lạnh như nước đá.

Gino và Vincent vừa về, nhìn mặt chị, chúng lảng vảng quanh phòng, chờ chị Octavia ra đòn.

La Fortezza quay đề tài sang văn chương.

- A, Zola viết về dân nghèo khá lắm nhé. Một nghệ sĩ lớn người Pháp đấy, cô biết không?

- Tôi biết.

Octavia trả lời. Anh ta vẫn tiếp tục thao thao:

- Tôi mong sao ông ấy sống vào thời buổi này, để viết về cái cảnh người nghèo sống bằng mấy hào cứu trợ. Thật đúng là trò hề. Thưa bà, con gái bà nên đọc những quyển sách của ông ấy. Học hỏi được nhiều thứ lắm, làm người ta hiểu rõ chính mình và những người xung quanh....

Cô cảm thấy ngứa ngáy, chỉ muốn nhổ một bãi nước bọt ngay đôi mắt cú của hắn, nhưng chỉ lặng lẽ gật đầu.

Bà mẹ và gã khách đều hả hê ra mặt. Bỗng hắn làm nghiêm nói:

- Cô rất thông minh. Cô có vui lòng đi xem kịch với tôi không?

Tôi mời cô trước mặt bà để tỏ lòng kính trọng. Bà có thể cho cô biết,

tôi là một người thủ cựu. Thừa bà, đúng thế không ạ?

Lucia Santa tùm tùm gật đầu. Bà đang ôm mộng con gái bà lấy được cậu luật sư, có công việc đảng hoàng trong thành phố. Bà mẹ nào, dù mẹ trong tiểu thuyết, chẳng mong chuyện mình gặp được chỗ cao sang. Bà nhỏ nhẹ bảo con gái:

- Cậu ấy đúng là con trai Ý đảng hoàng đấy.

Được thế hẳn hót thêm:

- Hai bác cháu tâm sự nhiều lắm, nên rất hiểu nhau. Tôi đoán chắc, bà không từ chối một buổi hẹn hò thân thiết của chúng mình đâu. Văn phòng tỉnh có thể lấy vé giảm giá cho tôi. Cô nên xem cho biết kịch khác với phim thế nào.

Octavia còn lạ gì kịch. Cô đã đi nhiều lần với mấy con bạn. Các hiệu may cũng mua được vé giảm giá, cần gì tới văn phòng tỉnh. Những quyển sách hẳn nói, cô đều đã đọc và cô coi thường những nhân vật chính, những đứa con gái ngốc nghếch, nhẹ dạ, hiến thân cho đám đàn ông dùng sự giàu sang làm mồi dụ dỗ. Chắc thằng lỏi quê mùa ngu ngốc này tưởng mình bằng đại học của nó dễ dàng làm cô hiến thân cho nó. Mắt cô sáng quắc, run giọng quát:

- Mẹ kiếp, xéo cha anh đi!

Nơi góc phòng, Gino bảo Vincent:

- Chà chà, bà ấy bắt đầu nổi đấy.

Bà mẹ như đang ngồi trên thùng thuốc súng đã châm ngòi, ngó quanh không biết chạy đi đâu. La Fortezza, máu dồn lên mặt, hai mắt đỏ ngầu. Hẳn thật sự khiếp đảm, vì biết rằng không gì đáng sợ hơn khi một cô gái Ý nổi cơn lòi đình. Giọng nữ cao vút của Octavia lạnh lạnh:

- Anh lấy tám đô la một tháng của mẹ tôi, một người đàn bà khốn khổ phải nuôi một bầy con nhỏ dại và một đứa con gái bệnh hoạn. Trong cơn túng quẫn của nhà tôi, anh hút máu gia đình tôi, mà còn mở miệng rủ rê tôi đi chơi hả? Thằng hèn, thứ chó đẻ. Các em tôi nhịn ăn kẹo, không dám đến rạp xem phim mới đủ tiền để cho mẹ tôi gửi cho anh. Vậy mà tôi lại đi chơi với anh ư? Cho anh biết, tôi đã tốt nghiệp trung học. Tôi chẳng lạ gì kịch cợt. Tôi đã đọc Zola. Vậy thì xéo đi mà tìm những con bé ngu ngơ mà loè chúng nó. Với tôi, anh chẳng là cục cứt gì đâu.

- Octavia, trời ơi, mày có im đi không?

Bà mẹ vừa hốt hoảng năn nỉ con, vừa phân trần với cậu điều tra viên:

- Em nó đang bị ốm.

Anh chàng điều tra viên sợ quá, bỏ cả túi quà, chạy như ma đuổi xuống nhà.

Hai tuần sau, một điều tra viên người Mỹ, đã lớn tuổi đến nhà. Ông ta cắt giảm tiền cứu trợ, nhưng cho biết số tiền trong ngân khố của ba đứa lớn, không được tính như tài sản chung của gia đình. Chỉ toà mới có quyền cho phép rút ra khi chúng có chuyện thật sự khẩn thiết. Và tiền của đầu này, không được sử dụng cho hai đứa kia, bà mẹ cũng không được quyền sử dụng.

Nhưng cảnh xảy ra với anh chàng La Fortezza thì không bao giờ Gino và Vincent quên được. Hai đứa lắc đầu phát khiếp vì miệng lưỡi bà chị. Cả hai đều bảo nhau, nhớ đừng bao giờ lấy con bé nào giống như chị chúng nó. Tuy nhiên, màn kịch đó ít ra cũng chấm dứt không khí kiêu cách, e dè của một người đi xa mới về, đang đau ốm, đối với những thành viên trong gia đình. Đây lại là cô Octavia hung dữ như xưa. Cô đã khoẻ lại. Bà mẹ cũng không còn giận con gái vì thái độ đối với La Fortezza. Có điều bà chẳng hiểu vì sao nó lại nổi tam bành lên với người ta như vậy. Vì dù cách này hay cách khác, ai chẳng phải kiếm ăn.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 13**

Hôm nhận được lá thư từ bệnh viện tâm thần Ravenswood gửi tới, Octavia chờ các em đi ngủ hết, mới đọc cho mẹ nghe. Lá thư ngắn gọn cho biết cha của chúng sẽ được gia đình đón về, sau khi người mẹ ký vào tờ cam kết. Nội dung cũng nói rõ bệnh nhân cần được săn sóc và giám sát. Cùng với lá thư, còn đính kèm bản điều tra để gia đình lập tờ khai: tuổi của mấy đứa trẻ, thu nhập của toàn thể gia đình và của mỗi cá nhân. Bệnh viện cũng cho hay, mặc dù bệnh nhân đã có khả năng trở lại gia đình, nhưng ông ta chưa hoàn toàn khoẻ hẳn. Lucia Santa bối rối nhấp chút cà phê, nói:

- Nhưng ông ấy chưa khoẻ hẳn mà, chắc họ thử đấy thôi.
- Ông ấy khoẻ rồi. Chỉ không làm gì được, cần săn sóc như người ốm vậy thôi. Có thể nghỉ ngơi một thời gian ngắn lại có thể đi làm lại. Mẹ có muốn đón ông ấy về không?

Cô hơi đỏ mặt nhìn xuống, vì vừa thoáng có những ý nghĩ không đẹp về mẹ. Bà ngó mặt con gái đỏ lên, hỏi mĩa:

- Tại sao không chớ? Ông ấy là ba của ba đứa con tôi. Ông ấy nuôi cái nhà này cả chục năm. Con ngựa, con bò phục vụ vất vả, khi già yếu, bệnh tật cũng phải đối xử tử tế, hướng hồ con người. Tại sao tôi không muốn chồng tôi về?

- Con có gây rắc rối gì đâu?

- Nhà này đủ rắc rối rồi. Làm sao biết ông ấy sẽ làm những gì có thể gây nguy hại đến mấy đứa bé? Làm sao sống lại cái cảnh như mấy năm trước? Cả nhà lại phải chịu đựng, liều mạng mà cho ông ấy một cơ hội nữa vậy. Ôi, không, chắc không được đâu, quá sức chịu đựng rồi.

Octavia không nói gì. Hai mẹ con im lặng hàng giờ. Cô cầm cây bút và tờ giấy sẵn sàng viết thư trả lời.

Người mẹ ngồi nhớ lại những chuyện tương tự như thế này, biết bao người từ bệnh viện tâm thần trở về nhà, chỉ ít lâu sau lại lên cơn điên, giết cả người và gây ra trăm ngàn tội lỗi. Nếu chồng bà trở về, người đau khổ và chịu đựng nhiều nhất là Octavia. Nó đến bỏ nhà ra đi, tìm bất cứ thằng nào làm chồng để rời bỏ gia đình.

Không thể liều lĩnh được. Bà quá biết quyết định của bà sẽ dẫn tới điều gì. Trong trí bà hiển hiện hình ảnh con thú bị nhốt trong cũi sắt suốt đời. Bà phải đành chôn đi hình ảnh của người chồng, người cha của các con, người từng chia ngọt xẻ bùi. Phải chôn vùi con người ấy bằng cả nghĩa đen và nghĩa bóng. Bà chậm rãi lắc đầu, bảo con gái:

- Không, mẹ không ký đâu. Cứ để ông ấy ở đó.

Octavia hơi bàng hoàng. Kỷ niệm về cái chết của người cha ruột làm cô sống lại cái cảm giác mất mát của đứa con gái nhỏ ngày ấy. Có phép lạ nào làm ông sống lại, như bây giờ có thể đưa ông ba ghé trở lại với đời thường không? Cô chợt nghĩ, cô sẽ không dám nhìn mặt Gino, Sal và con bé Aileen nếu cô không đưa ba chúng nó về nhà.

Octavia nói với mẹ:

- Con nghĩ, nên nói cho mấy em biết chuyện này. Dù sao, ông cũng là ba chúng nó. Có lẽ mình nên đưa ông ấy về nhà, mẹ ạ.

Người mẹ nhìn con dò xét, làm Octavia bối rối. Bà bảo:

- Chúng nó trẻ con, biết gì. Để cho chúng nó yên. Mai kia các em cô còn là khổ chán. Vì vậy, nhà mình không đủ khả năng đưa ba chúng về đâu.

- Mẹ ạ, hay hãy thử một lần xem. Các em nhớ ba lắm.

- Không, bây giờ cô tỏ ra rộng lượng, tốt bụng thì dễ lắm.

Nhưng thử nghĩ xem, khi mọi chuyện rối tung lên, cô mới ân hận, đau khổ vì lòng tốt của mình. Cái cảnh ấy tôi đã trải qua rồi. Mọi người tỏ ra dịu dàng, tốt bụng vì họ không biết cái giá sẽ phải trả. Dựa vào lòng nhân ái của con người chẳng bền đâu. Ngày ba cô mất, tôi đã khóc biết bao vì lòng tốt của xóm giềng. Nhưng có ai tốt mãi, chịu đựng mãi được. Nhà mình lại nghèo rớt mồng tơi, ai giúp đỡ mãi được. Ngay bà dì của cô đấy, giàu có vậy mà có nhờ vả gì được đâu. Lòng tốt cũng có giới hạn thôi, không kéo dài mãi được. Rồi có ngày cô chán ngấy ông ba ghê. Vậy là lại chửi nhau, đánh nhau, nguyên rửa nhau. Cô sẽ cuốn gói khỏi nhà bằng cách lấy đại một thằng nào đó... Lúc ấy chỉ còn tôi gánh chịu hết.

Ngừng một lát, bà mới lặng lẽ nói:

- Bệnh của ông ấy suốt đời không khỏi đâu.

Với những câu nói đó, bà đã phán quyết đời chồng mãi mãi.

Hai mẹ con rửa mấy tách cà phê. Bà loanh quanh lau bàn, chùi sàn nhà. Octavia vào phòng riêng, suy nghĩ sáng mai phải nói với mấy đứa nhỏ ra sao đây. Cô nhận thấy, khi nói với những đứa con ruột của ông ta, cô trút được mặc cảm có lỗi trong vụ này.

Nằm trên giường, Octavia nhớ lại lòng dạ sắt đá và quyết định lạnh lùng, tàn nhẫn của mẹ. Rồi cô chợt nhớ lá thư còn bỏ trên bàn. Trở dậy, cô đi vào bếp. Đèn còn sáng, mẹ cô đang ngồi bên cái bàn ngổn ngang chai lọ, bao gói từ đường tới bột. Lá thư và phong bì với những chữ in địa chỉ cơ quan nhà nước đặt trước mặt mẹ cô. Bà nhìn chăm chú như người biết đọc, như đang nghiên cứu từng câu, từng chữ. Ngẩng lên nhìn con gái, bà nói:

- Mẹ giữ thư này. Ngày mai con hãy trả lời.

Gino mắt còn mở thao láo, nằm cạnh thằng Sal đã ngủ say. Nó nghe hết những gì mẹ và chị nói với nhau. Không buồn giận vì quyết định của mẹ, nó chỉ thấy bụng nhộn nhạo, buồn nôn. Một lát sau đèn bếp tắt, nó nghe tiếng chân mẹ đi qua chỗ nó nằm để vào buồng, rồi nó cũng lơ mơ ngủ.

Lucia Santa chưa ngủ. Bà quờ quạng trong bóng tối, tìm thân hình bé nhỏ, da mịn màng, vai gầy guộc của con bé Aileen đang nằm co quắp sát tường. Vuốt ve con, bà như lấy lại nghị lực. Sinh vật nhỏ nhoi vô tội này là của bà. Bà là người bảo vệ, che chở, nắm vận mạng tất cả các con. Bà là nguồn vui, nỗi buồn, là điều lành dữ, là công ăn việc làm của chúng. Chính vì vậy, bà đành phải có một quyết định tàn nhẫn với chồng.

Nhưng không phải chỉ có vậy. Bà còn nhớ như in trước mắt những lần hấn đánh đập bà, chửi rửa mấy đứa con riêng của vợ, la hét mê

sảng làm mấy đứa con của hắn phát khiếp lúc nửa đêm. Bà còn nhớ hắn thất thường trong công việc, mê muội trong tín ngưỡng... Nhưng chỉ với một tiếng than thầm đầy tuyệt vọng là bỏ qua hết những lỗi lầm của hắn "Frank ơi! Sao anh không giữ gìn, để đến nỗi ốm đau khổ sở thế!". Làm sao bà quên được những giọt nước mắt đau đớn khi hắn định xé những đồng tiền đồ bao mồ hôi công sức để kiếm được. Làm sao quên được lòng tốt của hắn khi bà goá bụa, nghèo khổ. Bà thờ dài, sự thật đó không thể nào chối bỏ. Nhưng bà quá nghèo, không biết mảnh khoé, không biết cách nào để biểu lộ nỗi xót thương với người đàn ông bà hằng yêu thương. Không, không thể xót thương. Xót thương chồng, bây con sẽ khổ. Bà lại vuốt ve sinh vật nhỏ nhoi nằm sát bên mình. Rồi bà khoanh tay trừng trừng nhìn bóng tối, chờ giấc ngủ. Bản án của Frank Corbo đã được bà phán quyết: không bao giờ còn được thấy bây con khôn lớn, không bao giờ còn chia sẻ tình nghĩa vợ chồng, không bao giờ được biết tới bây cháu sau này. Bằng tiếng quê hương, bà lầm bầm "Lạy Chúa, xin soi xét cho con!" Hình như chính bản thân bà chẳng bao giờ còn hy vọng được xót thương, điều bà đã từ chối ban cho người khác.

Hôm sau, sau bữa ăn tối, Octavia dẫn Gino và Sal vào phòng khách nói chuyện với chúng. Hai đứa hơi hoảng, vì chị Octavia nói nhỏ nhẹ, dịu dàng y như một cô giáo. Nhưng Gino biết ngay chị nó đang nói chuyện mà đêm qua nó đã nghe trộm được.

Lúc Octavia giảng giải vì sao ba chúng nó không về nhà được, thằng Gino mơ màng nhớ lại những lần được ba dẫn đi cắt tóc, hai cha con nhìn nhau ra sao. Mặc dù hai cha con cùng quay mặt về một hướng, nhưng sau lưng cũng có tấm gương, hai cha con nhìn nhau trong gương chẳng chút ngại ngùng. Nhìn vào mắt nhau, hai cha con nhận ra người này là một phần của người kia.

Đứng giữa hai cha con, ông thợ ria mép bạc, vừa lách tách cái kéo, vừa tán gẫu với ba nó bằng tiếng Ý.

Gino mê man vì tiếng kéo, vì những lọn tóc nhẹ nhàng rơi xuống vai, nền nhà gạch men trắng bóng và những chai dầu gội xanh ngọc trên quầy, tất cả đều phản chiếu trên những tấm gương lớn vây quanh. Ba nó mỉm cười trong gương và cố làm cho nó cũng cười. Nhưng mặt nó vẫn lì lì nghiêm trọng. Đó là lần duy nhất Gino thấy ba cười lên như vậy.

Nghe Octavia cắt nghĩa xong, hai anh em mới xuống đường chạy nhảy. Ba bệnh, như vậy có nghĩa rồi có ngày ông sẽ về, ở tuổi tui nó, thời gian đâu có nghĩa gì. Octavia quan sát hai em, xem chúng có tỏ dấu hiệu buồn rầu không. Cô dịu dàng hỏi:

- Hai em có muốn ba về ngay bây giờ không?

Thằng Sal nói như sắp khóc:

- Em không muốn đâu. Em sợ lắm.

Cả Octavia và Gino đều ngạc nhiên, thằng Sal là đứa yêu ba nhất mà.

Còn Gino lúng túng, vì cảm thấy có trách nhiệm với ba, biết bao lần lười biếng việc nhà, nó đã bị mẹ chửi:

- Mà y giống y như thằng cha mà!

Octavia cho chúng đi chơi. Cô ra cửa sổ nhìn xuống cảnh hai thằng em cô hí hửng chạy ra khỏi nhà. Cô cảm thấy buồn quá, chẳng rõ vì đâu. Dường như người ba ghẻ của cô đau nỗi đau chung của con người và định mệnh đó cũng đang chờ đợi cô.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Chương 14

Larry bắt đầu mở mắt nhìn rõ và thăm thía cuộc đời hơn, từ khi có đứa con thứ hai và công việc tại Sở Đường Sắt rút xuống chỉ còn ba ngày một tuần. Nó cũng không còn mơ mộng hão huyền về bản thân.

Một sáng chủ nhật trên đường đi thăm người bạn, hai vợ chồng đang đứng chờ xe điện nơi góc phố, Louisa nắm tay đứa lớn, Larry bồng đứa bé trên tay. Nó chợt thấy thằng Gino đứng bên kia đường. Trên khuôn mặt đen đúa, bướng bỉnh của em nó, là một ánh nhìn ngỡ ngàng, đầy buồn rầu, thương hại. Nó ngoắc tay gọi em và khi thằng bé bước qua đường, Larry nhớ ngày nào Gino còn nhỏ xíu, nghiêng nghiêng đầu nhìn anh Larry hiên ngang trên lưng ngựa. Nó mỉm cười bảo em:

- Gino thấy chưa, lấy vợ là te tua vậy nè.

Larry đâu biết rằng lời nói đùa của nó đeo đuổi Gino suốt đời. Louisa, mặt nhăn nhó bảo hai anh em:

- Sao, không thích cảnh vợ con à?

- Nói đùa chút mà.

Larry ha hả cười trả lời vợ. Nhưng Gino nghiêm trang nhìn chị dâu và vẫn đứng với anh chị cho đến khi tàu điện tới. Larry tự nhủ, thằng bé đã lớn rồi, bằng tuổi nó mình đã phải đi làm, nó hỏi em;

- Gino, lên trung học rồi, học hành thế nào?
- Cũng được.

Larry cùng vợ con lên tàu điện. Gino vẫn đứng nhìn theo khi tàu chuyển bánh.

Lướt trên con đường sắt, xa dần thẳng em trong buổi sáng chủ nhật trời trong, lạnh lẽo, Larry cảm thấy một nỗi mất mát, như cuộc đời nó chẳng còn gì. Và chính buổi sáng đó, cuộc gặp gỡ đó, khoảnh khắc suy tư đó đã lái đời nó sang một ngã mới, bỏ lại công việc bên đường sắt với tám năm thâm niên, tưởng sẽ gắn bó suốt đời.

Một buổi sáng tuần sau đó, Larry đến cửa hàng Panettiere mua bánh ăn điểm tâm. Công việc bên đường sắt vẫn chậm rì, đêm qua nó lại nghỉ. Thằng Guido, con ông chủ lò bánh, ria mép lún phún, mừng rỡ khi thấy Larry. Nó đã nghỉ học, ở nhà phụ ba trong lò bánh. Nó hỏi Larry đúng giọng dân làm ăn:

- Larry, cậu muốn bắt một việc ngon lành không?
- Muốn chứ.

Larry cười cười trả lời ngẫu nhiên, tuy nó vẫn chưa có ý định thôi việc bên đường sắt.

Guido kéo nó vào buồng trong. Ba nó đang ngồi trước ly rượu, chuyện trò với một người đàn ông. Người này chắc chắn là dân Ý, nhưng trang phục đúng kiểu Mỹ rất chỉnh tề, tóc cắt ngắn, cà vạt nhỏ, màu sắc hài hoà trang nhã.

Guido lên tiếng:

- Larry, đây là bác Zi Pasquale.

Guido chỉ tay về Larry.

- Đây là Larry, bạn cháu. Larry mà cháu đã nói với bác đó.

Larry sượng đỏ cả mặt vì biết được bạn bè nhắc tới. Nó không biết ông này là bác thằng Guido thật, hay chỉ là cách gọi một người bạn thân của gia đình. Nó toét miệng cười, bắt tay ông ta thật chặt. Ông chủ lò bánh bảo:

- Ngồi xuống đi cháu.

Ông rót cho nó một ly rượu, Larry cười lớn:

- Cháu không biết uống rượu. Cho cháu tách cà phê được rồi. Nó thấy ông Di Lucca Zi Pasquale lim dim nhìn nó như một ông bố người Ý đang dò xét, đánh giá chàng trai đến xin cưới con gái ông ta. Guido rót thêm rượu cho khách và rót cà phê cho Larry, nói:

- Ba, bác Zi Pasquale bảo là bác đang tìm một nhân viên mới, phải không bác? Cháu tìm cho bác đúng người rồi đó. Bác có nhớ những gì cháu đã kể về bạn cháu không?

Hai ông già nhìn nó tủm tỉm cười. Ba nó đưa hai tay lên như bảo không biết, còn ông kia nhún vai, chẳng có vẻ Ý chút nào. Nhưng ông ta lại hỏi ông chủ hàng bánh bằng tiếng Ý:

- Cậu bé này khá không?

Ba thằng Guido như miễn cưỡng trả lời:

- Tàm tạm.

Mấy người ngó nhau cười. Hai ông vừa nhâm nhi vừa mồi điếu xì gà. Tất cả đều thấy Larry đã gây được ấn tượng với di Lucca.

Larry đã từng quen với chuyện này. Nó biết nó có nụ cười và phong cách làm đàn ông, đàn bà đều yêu quý nó. Và nó cũng biết nó càng tỏ ra khiêm tốn lại càng được yêu thích.

Ông Lucca hỏi:

- Cháu có thích làm việc với ta không?

Đây mới là lúc Larry cần vận dụng đức tính của nó, bản năng mách bảo phải "diễn" cách nào đối với những con người đặc biệt như vậy. Đây là một câu hỏi riêng tư. Anh có tôn trọng tôi không? Có đáng là sếp, là người cha thứ hai, người cha đỡ đầu cho anh không? Nếu bây giờ vội vàng hỏi vợ vẫn: làm gì, bao nhiêu tiền, ở đâu, khi nào, ra sao, có gì bảo đảm không, là hỏng bét. Mọi chuyện coi như chấm dứt.

Vì vậy mặc dù chưa có ý định bỏ việc bên đường sắt với tám năm công vụ, nhưng bản chất tế nhị, không muốn làm mất lòng ai, Larry nói rất nhiệt tình, chân thật:

- Được làm với bác là sung sướng quá rồi.

Pasquale di Lucca vỗ hai tay bồm bộp. Mắt ông ta sáng ngời đầy thích thú lẫn ngạc nhiên

- Nay, lạ Chúa tôi, ở cái đất Mỹ này mà vẫn còn những người Ý nuôi dạy con cái được như chú em đây sao?

Guido khoái trá cười hô hô. Ông chủ lò bánh mặt tươi rói. Larry thì vẫn giữ nụ cười tủm tỉm đầy nhũn nhặn.

Pasquale rút ra một bó tiền, đưa cho Larry ba tờ hai chục:

- Đây là lương tuần đầu của cháu. Ngày mai, cháu đến văn phòng bác và bắt đầu nhận việc. ăn mặc chỉnh tề, cà vạt trắng

hoàng, nhưng đừng loè loẹt nhé. Gọn gàng, tươm tất như Mỹ, như bác đây này. Địa chỉ văn phòng bác đây.

Ông ta đưa cho Larry tấm danh thiếp, rồi ngả mình phì phà điệu xì gà. Larry ngạc nhiên đến nỗi chỉ biết lắp bắp cảm ơn. Số tiền này lớn gấp đôi lương bên đường sắt, kể cả những khi làm đủ giờ.

Thằng Guido hãnh diện nói:

- Đó, bác thấy cháu có nói sai đâu.

Ông bác gật gù đồng ý.

Người uống rượu, kẻ uống cà phê. Lúc này, Larry mới hỏi han về công việc. Di Lucca giảng giải Larry sẽ là nhân viên thu tiền cho nghiệp đoàn làm bánh. Khu vực trách nhiệm của nó rất êm ả, trật tự. Nếu làm việc tốt, nó sẽ được cất nhắc lên một công việc béo bở hơn. Ông ta cũng cho biết, không chỉ người làm công, mà cả chủ lò bánh cũng phải đóng nguyệt liêm cho nghiệp đoàn, thậm chí ở mức cao hơn. Larry cũng phải có sổ kế toán hàng hoàng như một nhân viên bảo hiểm vậy, phải tỏ ra khôn khéo, đừng tiếc thời gian làm quen, gây tình thân thiện với mọi người, không bao giờ nhậu nhẹt trong giờ làm việc, không được lãng nhăng với mấy con bé của các lò bánh. Công việc căng đấy, như vậy mới xứng với đồng lương chứ.

Di Lucca uống cạn ly rượu, đứng dậy bắt tay Larry nói:

- Gặp cháu mười giờ sáng mai nhé.

Ông chia tay chủ nhà, vò má thằng Guido, ông nói rất triu mến:

- Cố giúp ba cháu nhé. Ba cháu dễ dãi quá, như Mỹ vậy. Nhưng nếu cháu có gì lộn xộn, bác Zi Pasquale này sẽ tới ngay, cho cháu biết thế nào là lẽ độ.

- Bác yên tâm, khỏi phải lo cho cháu.

Guido vừa cười nói vừa ôm cánh tay ông, tiễn ông ra cửa. Ông ta cũng cười lớn bảo:

- Lấy vợ đi chứ, tìm con bé người Ý ngoan ngoãn để nó đỡ đàn việc nhà.

Khi trở vào, Guido nháy nhót chung quanh Larry:

- Cậu thành công rồi. Ngon lành rồi. Chỉ độ hai năm là cậu có thể mua được nhà bên Long Island thôi. Bác Zi Pasquale của con đâu có tệ, phải không ba?

Ông Panettiere khề khà uống hết ly rượu rồi thở dài bảo:

- Lorenzo, bây giờ là lúc cháu học hỏi về cuộc đời, để trở thành một người đàn ông thực sự rồi đấy.

Vậy là Larry bắt đầu một đời sống thoải mái hơn. Nó ngủ đầy giấc, ăn trưa ở nhà rồi đánh một vòng qua mấy lò bánh trong khu trách nhiệm của nó. Đám chủ lò Ý dễ chịu nhất, luôn mời nó bánh và cà

phê, mấy cha Ba Lan cau có quạu quọ nhưng rồi cũng khoái tính nết nó. Tuy nhiên, nó không la cà nhậu rượu nặng với mấy cha này. Vậy mà mấy cha Ba Lan vẫn khoái, vì mỗi khi có mặt Larry, các em gái Ba Lan vào uống cà phê mê tít, ngồi đồng cho tới khi anh Larry tiếp tục nhiệm vụ sang cửa hàng bánh khác. Thỉnh thoảng, nó còn mượn đỡ buồng sau, hú hí một tí. Nó biết tay chủ lò cũng kiểm soát tí ti với các con bé, nên rất vui lòng.

Các tay chủ lò gốc Ý đóng tiền cho nghiệp đoàn chẳng hề thắc mắc, vụ này họ đã quá quen từ khi còn ở quê nhà. Nhờ cha cố đọc bức thư cũng phải biếu vài chục trứng gà. Nhờ anh thư ký xã hướng dẫn làm lá đơn cũng mất chai rượu. Còn cánh Ba Lan chi tiền vì cảm tình riêng với nó. Larry chỉ gặp rắc rối với đám chủ gốc Đức.

Nó cảm thấy mấy tay chủ Đức làm khó, chỉ vì chúng không muốn đóng tiền cho một thằng người Ý. Ít khi chúng mời Larry ly cà phê, miếng bánh, hay chuyện trò thân mật với nó. Chúng chi tiền như ném trả cho một tay bán bánh hay sửa dao vậy. Chuyện mời nhau ly cà phê không đáng kể, vì suốt ngày nó phải uống quá nhiều rồi. Nhưng thái độ của mấy tay chủ này làm nó có cảm tưởng như là một gangster đi tổng tiền.

Nhưng có vẻ chính vì duy nhất một lão chủ Đức mà nó có cảm tưởng như vậy. Thằng cha này làm ăn phát đạt nhất, vì từ bánh mì, bánh sinh nhật, các loại kẹo của cửa hàng lão tuyệt ngon. Vậy mà Larry không thu được của lão một đồng. Nó báo cáo với ông Di Lucca, ông lại chỉ nhún vai:

- Cố gắng vài tháng xem sao, rồi cho bác biết.

Nó rất ngại đến cửa hàng lão Hooperman. Thằng cha người Đức béo lùn này coi Larry chẳng ra gì, lão bỡn cợt nó như một thằng nhãi ranh. Lần nào đến cũng vậy, trước khi ra khỏi cửa hàng, bao giờ Larry cũng phải mua ít kẹo bánh, chẳng những do kẹo bánh nhà lão làm ngon nhất thành phố, mà vì nó muốn nấn ná chuyện trò, gây mối cảm tình với nó.

Cho tới lúc này công việc rất tốt đẹp. Vì Larry đã hiểu mọi chuyện, nó biết phần hành xử cô nó sẽ phải làm gì để thu bằng được tiền của lão lùn, nhưng nó cố né tránh vai trò đó. Nó bỏ tiền túi đóng tiền cho công đoàn thay lão ta, để tránh rắc rối và giữ chỗ làm. Như thế cũng tạm ổn. Nhưng rồi thêm hai thằng cha Đức khác, ăn theo lão lùn, chúng cười đều bảo muốn thu tiền, đợi tuần tới nhé. Larry đã nghĩ chắc phải trở về việc cũ bên đường sắt mất.

Rồi một hôm nó đi qua cửa hàng lão Hooperman, rẽ góc phố, nó thấy ngay một đồn cảnh sát. Thảo nào thằng khốn kiếp can đảm vậy. Có

cóm cận kề bảo kê rồi mà. Larry cố tính toán để giải quyết vấn đề. Nếu không thu được tiền của lão lùn thì chỉ còn nước trở lại đồng lương chết đói bên đường sắt.

Chỉ còn một cách, nó sẽ đợi khi nào thấy Hooperman một mình sẽ hù lão, đích thân ông Zi Pasquale di Lucca sắp tới để lão biết Larry là người của ai. Nếu lão không sợ, không đóng tiền, Larry đành bỏ việc. Trở thành một tay gangster ư? Bà chị Octavia của nó sẽ cười rú lên, còn mẹ nó sẽ nện nó thẳng cánh bằng cây Tackeril bằng gỗ. Chán thật, tất cả chỉ tại lão lùn đầu bò mà ra.

Đảo tới đảo lui cả giờ, thấy cửa hàng lão vắng hoe, Larry bước vào. Con bé bán hàng đứng sau quầy gạt đầu chào. Larry đi thẳng vào buồng trong, nơi từng dãy bàn bày những khay bánh kẹo. Lão lùn cùng với hai thằng cha từng chơi trò xỏ lá với Larry hôm trước, đang bù khú nói cười hô hô. Trước mặt chúng là một bình bia và ba cái ly to đùng.

Vừa thấy mặt Larry, cả ba rú lên cười lớn hơn. Nó cảm thấy tủi nhục, cay đắng. Vì nó biết ba gã kia đang nghĩ gì về nó: nó chỉ là thằng nhỏ đang tập tễnh làm người lớn, chỉ vì có vợ và hai con.

Lão lùn cố nín cười, bảo:

- Chà chà, anh thu ngân đây rồi! Hôm nay định thu bao nhiêu? Mười, hai mươi hay năm mươi đô la? Đây sẵn sàng rồi này.

Lão móc túi ra một nắm tiền lẻ nhàu nát. Larry cố bình tĩnh nói:

- Ông không phải đóng tiền cho tôi nữa. Tôi chỉ đến báo để ông biết là ông đã bị ra khỏi nghiệp đoàn này thôi.

Hai gã kia nín bắt, nhưng lão lùn không hề bối rối, lão hét lên:

- Tao chưa từng vào cái nghiệp đoàn của chúng mày. Tao ỉa vào cái nghiệp đoàn ấy. Tao không đóng tiền, không cho mày uống cà phê chùa, tao đéch cần cái nghiệp đoàn nhà mày, hiểu chưa?

- Tôi đã đóng nguyệt liêm thay cho ông. Một người làm bánh ngon như ông, tôi không muốn ông bị rắc rối.

Lão chỉ ngón tay vào mặt Larry, âm ỉc nói:

- Đồ du đặng, đồ ăn hại, lười biếng. Mày hù tao không xong, lại giờ trò ân nghĩa hả? Sao mày chỉ muốn ăn cướp tiền bạc, miếng ăn của tao. Tao đầu tắt mặt tối mười mấy tiếng một ngày để phải cúng tiền cho chúng mày à? Đi! Ra khỏi cửa hàng của tao ngay!

Larry sững sờ vì vẻ thách thức của lão, bước vội ra khỏi buồng.

Nhưng nó cố trấn tĩnh và để lộ ra không hề khiếp sợ, dừng lại quầy hỏi mua một ổ bánh bột bắp, một cái bánh phô mai. Con bé bán hàng cầm hộp đường rắc lên mấy cái bánh.

Lão Hooperman từ phía trong hét toáng lên:

- Không bán cho thằng điểm này!

Lão lạch bạch chạy ra, đứng sau quầy, giật hộp đường trên tay con bé, gào vào mặt Larry:

- Đi! Đi khỏi đây ngay!

Vừa ngạc nhiên vừa tức, Larry trừng mắt nhìn lão. Lão vươn tay qua quầy, đánh nhẹ lên cánh tay Larry làm đường đổ tung lên mặt nó. Với một phản ứng tự nhiên, nó vung tay trái gạt tay lão chủ hiệu, tay phải nện ngay mặt lão một cú đấm. Cái mặt núng nính, ngấn ngủi của lão ta bật ra sau, bật ngược lại ngay nắm đấm của nó. Lão sụm xuống. Mặt nát bét. Mũi dập. Máu trộn đường bết bết trên quầy. Môi lão sưng vù, hàm răng bên trái hõm vào. Lão hốt hoảng nhìn vũng máu, loạng choạng chạy ra khỏi quầy, đứng chặn giữa cửa không cho Larry thoát. Lão khản giọng kêu lên:

- Cảnh sát! Cảnh sát!

Con bé bán hàng chạy vọt ra đường bằng ngã sau. Hai lão khách cũng vội vã chạy theo. Hooperman đứng dang hai tay chặn cửa ra vào, mặt đầy thương tích, trừng trừng nhìn Larry như người mất trí. Nó vung chạy ra cửa sau, mặc lão níu kéo, nó chỉ gạt nhẹ lão ra, không dám đánh nữa. Nó điên tiết vì nhận ra nó sẽ vào tù, nhục cho gia đình quá. Nó vung chân đập tằm kính tủ bánh. Kính vỡ loảng xoảng, bánh kẹo vung vãi đầy nhà. Lão chủ gào lên đau khổ, xô nó ngã xuống sàn. Hai người đang vật nhau, lẫn lộn trên đồng bánh kẹo và kính vụn thì cảnh sát xuất hiện.

Hai viên cảnh sát cao lớn đưa Larry vào buồng sau đồn. Một người hỏi:

- Nào, chuyện ra sao, nói đi?

- Tôi đang mua bánh, ông ấy ném hộp đường vào mặt tôi. Hỏi cô bán hàng thì biết.

- Rồi cậu đập ông ấy gục à?

- Không.

Một nhân viên cảnh sát thò đầu vào báo:

- Này, ông a bảo thằng này thu tiền cho di Lucca đấy.

Viên cảnh sát đang thẩm vấn Larry đứng dậy, ra ngoài. Chừng năm phút sau, hắn trở lại. Hắn không hỏi han Larry mà châm thuốc hút. Larry bồn chồn lo lắng, chỉ sợ tên nó bị đưa lên báo, tù tội, mẹ nó sẽ xấu hổ nhục nhã và nó đã làm hỏng hết việc của ông di Lucca.

Viên cảnh sát nhìn đồng hồ, đi ra ngoài, chừng hai phút trở lại, hất hất ngón tay cái ra phía cửa, bảo:

- OK, êm rồi. Chuồn đi!

Larry không hiểu nó nghe có đúng không. Viên cảnh sát phải nhắc

lại:

- Sếp mày đang đợi ngoài kia kìa

Một viên cảnh sát mở cửa cho nó. Vừa ra tới ngoài, nó thấy ông di Lucca đang đứng dưới bậc thềm đồn cảnh sát.

Ông bắt tay cảm ơn viên cảnh sát rồi nắm cánh tay Larry đi về chiếc ô tô đang chờ sẵn. Khi hai người ngồi phía sau xe, Larry mới nhận ra tài xế là tên bạn học với nó hồi còn bé nhưng lâu rồi hai đứa chưa hề gặp lại.

Nó càng thêm ngạc nhiên khi ông Lucca nắm tay nó, nói bằng tiếng Ý:

- Hoan hô. Cháu cừ lắm. Bác đã thấy mặt thằng khốn đó nát như tương. Ồ, Lorenzo, cháu cừ thật đấy. Khi nghe nói cháu kiếm có mua bánh, để lão không bán, cháu mới đập, bác phục sát đất. Ước gì mày là con ruột bác.

Trên đường về, qua cửa xe, Larry nhìn khu đường sắt, cảm tưởng như nó đang thay da đổi thịt từng giây, để trở thành một con người khác. Nó sẽ không bao giờ trở lại làm bên đường sắt, không bao giờ lo sợ như khi còn phải sống nhờ nhà ga kia nữa. Tất cả uy quyền luật pháp sụp đổ trước mắt nó bằng cái bắt tay giữa ông di Lucca với viên sĩ quan cảnh sát, bằng việc nó được tự do trong chớp mắt dễ dàng. Nhưng nhớ lại bộ mặt đầy máu của lão chủ tiệm, hai tay lão dang ra chặn đường và ánh mắt điên loạn của lão nhìn nó, Larry cảm thấy hơi bị choáng. Nó nói thật với ông Lucca:

- Bác ạ, cháu không thể làm được cái việc đập mấy thằng cha đó để thu tiền đâu. Cháu không phải là một tên du đảng.

- Không, không. Chẳng ai thích làm những chuyện như vậy đâu. Bác là du đảng à? Bác không có con, cháu sao? Bác không la ba đỡ đầu cho con cái của bạn bè sao? Cháu có biết sinh ra trên đất Ý là như thế nào không? Phải kiếm miếng ăn như con chó la liếm trên mặt đất mà kiếm mẩu xương cắn thử. Phải biếu xén cha cố từng chụ trứng gà để được cứu vớt phần hồn, phải giúi vào tay tụi chức sắc nhà nước từng chai rượu để xin một chữ ký. Mỗi khi tụi địa chủ về quê nghỉ hè, đám gái làng phải đến lau chùi, dọn dẹp nhà cửa, trang hoàng phòng ốc của chúng bằng hoa tươi. Chúng trả công bằng gì? Chúng ban cho một nụ cười hay một cái hôn lên bàn tay không đeo găng của chúng. Nhưng, tại đất Mỹ này, mọi chuyện như một phép lạ, đủ làm người ta tin vào Chúa. Ở Ý tụi lãnh chúa mạnh hơn bác. Nếu bác chỉ lấy của chúng một quả ô liu, một củ cà rốt, một ổ bánh mì là phải tìm đường chuồn cho sớm, chui rúc tuốt tận châu Phi mới thoát khỏi sự trả thù của chúng. Nhưng ở đây, một đất nước dân

chủ, tội lãnh chúa chẳng có gì. Ở đây, cháu có thể tránh khỏi số phận nghiệt ngã, nhưng cũng có cái giá phải trả. Thằng cha người Đức này là cái gì? Mở lò bánh, kiếm bộn tiền mà lại không muốn chi ra đồng nào à? Thế giới này làm một chốn đầy rẫy hiểm họa, vậy mà lò bánh của nó lù lù ngay góc đường mà không thèm dòm ngó tới ai. Nó ỷ vào luật pháp à? Người nghèo làm sao sống được bằng luật pháp. Vậy mà cháu còn thương hại nó. Quên đi. Cháu thấy cảnh sát đối xử ân cần với cháu ra sao rồi chứ. Vì cháu là bạn của bác. Còn thằng cha chủ tiệm bánh, làm ăn sát nách đồn cảnh sát, không hề mời họ một ly cà phê, biểu được cái bánh. Cảnh sát bên đồn vào hiệu của lão, một ly cà phê cũng bị tính tiền thẳng tay. Lão là loại người gì mà ngu vậy?

Ông nhả mặt kinh tởm, tiếp:

- Lão là loại người cứ tưởng cấm đầu làm ăn là lương thiện, chẳng hề phạm luật thì chẳng có gì rắc rối xảy ra. Đúng là thằng ngu. Rồi ông bảo Larry, giọng thật tình cảm:

- Nghe bác nói nhé. Hãy nghĩ đến bản thân cháu xem. Làm cật lực, lương thiện, không phạm luật, nhưng khi không có việc làm, có kẻ nào cho cháu tiền vì cháu lương thiện chưa? Không phạm luật thì cháu không phải ngồi tù. Đúng vậy. Nhưng vợ con cháu đói. Vợ con cháu đói vì cháu thất nghiệp không lương, mà lại không thể phạm luật, không dám ăn cắp. Phải vậy không?

Ông chờ Larry cười xác nhận. Nhưng nó nhìn ông lom lom, đợi ông nói tiếp. Di Lucca nghiêm nghị bảo:

- Không thể sống mãi như vậy, phải thay đổi mà đi lên. Cháu có đồng ý tiếp tục làm với bác, một trăm đô la một tuần? Và trên một địa bàn tốt hơn?

- Cháu cảm ơn bác nhiều lắm. Cháu đồng ý.

Di Lucca chỉ ngón tay vào mặt nó như ba máng yêu con:

- Không được ứng tiền túi đóng tiền nguyệt đoàn cho ai nữa nhé.

Larry toét miệng cười:

- Dạ, cháu nhớ.

Ra khỏi xe, Larry đi dọc con đường sắt. Nó nhận ra một điều, chỉ đảng hoàng tử tế suông, không kèm theo đồng tiền, chẳng khiến được ai làm theo yêu cầu của mình. Nhưng nó không hiểu tại sao người ta tỏ ra quý trọng một cơ thể có hành động hung bạo vậy, như vẻ hớn hờ của ông Lucca khi thấy bộ mặt tan nát của lão chủ tiệm

bánh? Chính vì chuyện này mà nó sẽ kiếm được tiền, vợ con nó sống như những gia đình có cơ sở làm ăn, nó sẽ giúp được mẹ và chị em nó. Thật lòng nó đâu có đám lão lùn vì tiền, chẳng phải chính nó từng móc tiền túi để đóng cho nghiệp đoàn thay cho lão đó sao?

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 15**

Lucia Santa phải chèo chống để gia đình bà vượt qua sóng gió thời gian: con cái lớn lên, ba mẹ qua đời và biết bao nhiêu sự kiện đổi thay. Suốt năm năm, với một nghị lực và một sức khoẻ phi thường, bà đã vượt qua những kỷ niệm vui buồn ảm đạm nhất.

Trong năm năm đó, màu áo đen ngòm, tùm năm tùm ba tán gấu trước mỗi căn nhà thưa thớt dần, hình ảnh người mở đường với mũ, áo, ủng ghệt chĩnh tề với chiếc đèn đỏ mãi mãi không còn nữa. Chiếc cầu bắc qua đường Số Mười cho khách bộ hành không còn cần thiết, đã được dỡ bỏ.

Trong vài năm, khu Tây không còn tồn tại, đám dân cư (những con người mà cha ông họ từng sống chung trong một ngôi làng xa xôi bên Ý) tứ tán mỗi người một nơi.

Biết bao biến cố, tai hoạ bất ngờ xảy ra và bà đã hiên ngang chống lại: đám tang, đám cưới, nghèo khổ, những trái tính trái nết của con cái trong tuổi dậy thì, tuy nhiên cũng không tránh khỏi ảnh hưởng lối sống Mỹ của chúng trên đất nước này. Bà hầu như không biết đến, triền miên đấu tranh cùng định mệnh khắc nghiệt, sức khoẻ bà đã dần dần mòn mỏi.

Bà là cột trụ trong cái thế giới do chính bà tạo dựng. Con cái lơ mơ thức giấc trong chăn ấm vào buổi sáng tinh sương, đã thấy bóng mẹ loay hoay bên bếp lửa, áo quần đi học đã treo thơm tất bên lò sưởi. Ở trường về lại đã thấy mẹ đang ủi đồ, may vá bên nồi nước lớn sùng sục sôi trên bếp. Trong hơi nước mịt mù, bà thấp thoáng như một vị thần khiêm tốn, di chuyển trong hơi ấm của vải vóc, của mùi thơm tỏi phi, sốt cà, thịt chiên, và từ cái radio cổ lỗ sĩ vang vang giọng hát mượt mà của Carlo Buti, một Bing Crosby của Ý và là thần tượng của đám phụ nữ Ý lai căng, mặt vêu vao, đứng dựa các tủ kính của các cửa hiệu trên đại lộ Số Mười đau khổ lắng nghe. Cửa nhà luôn mở rộng đón bầy con đi học, đi làm về. Sống chết gì

thì đồ ăn nóng sốt cũng sẵn sàng trên bàn cho chúng. Đêm đêm, khi cả nhà yên giấc, bà mẹ mới vào giường. Dường như lũ trẻ chưa từng thấy mẹ ngừng mở to mắt cảnh giác với mọi bất trắc trên đời. Trong cuộc đời, có những năm tháng bà gìn giữ quý trọng như châu báu, ngọc ngà. Trong một mùa đông bà không bao giờ quên được, chỉ vì một hôm Gino đi học về sớm, bắt gặp mẹ ở nhà một mình. Hai mẹ con đã có một buổi chiều tràn đầy hạnh phúc, dù hầu như chẳng nói gì với nhau.

Nó đứng ngắm mẹ cắm cúi ủi quần áo trong buổi chiều chạng vạng, rét căm căm. Rồi nó mở các nắp vung, toàn những món nó không ưa, hết rau đậu trộn dầu giấm, lại khoai tây luộc. Gino nhăn nhó hỏi:

- Không còn gì khác nữa hả mẹ?

Nó trêu bà, vặn núm radio sang kênh Mỹ. Bà giờ tay đoạ, nó nhảy vọt tránh.

Thật ra, nó cũng thích nghe đài Ý, nhất là những ca kịch lãng mạn, như chương trình bà đang nghe. Tuy cứ í oái như cãi nhau, nhưng nó có thể hiểu và theo dõi được. Ca kịch Ý chẳng giống kịch Mỹ chút nào. Kịch Mỹ là phải có đánh đấm, đàn ông giết tình nhân của vợ, có bài bản đàng hoàng, chứ không tình cờ. Đàn bà thì đầu độc chồng, thường thường là phải cho anh chồng chết trong đau đớn gào thét mới hấp dẫn. Bố mẹ thì nghiêm khắc nhưng độ lượng, và chẳng hiểu gì con cái cả.

Gino lấy quyển sách mượn từ thư viện ra đọc. Bà mẹ lại cắm cúi ủi quần áo. Hơi nóng toả ra sưởi ấm căn phòng. Sal và Lena chơi đùa dưới phố. Vincent đi làm. Căn hộ hoàn toàn yên tĩnh. Trời tối dần. Gino không còn đọc được nữa. Nó ngừng lên, bắt gặp mẹ đang lặng lẽ nhìn lại. Tiếng nước sôi reo trên lò. Thoang thoang mùi tỏi, dầu ô liu và bột khoai tây. Bà mẹ với tay bật công tắc đèn.

Gino mỉm cười với mẹ rồi lại cúi trên trang sách. Người mẹ xếp quần áo vào ngăn tủ, rồi ngồi ngắm con đang đọc sách. Còn ít tuổi vậy, mà sao nó luôn lặng lẽ, nghiêm nghị, ít khi thấy nó cười. Đã vậy nó lại bướng bỉnh, thỉnh thoảng nổi khùng như thằng cha nó. Rồi bà vào bếp gọt khoai, bắc lên cái chảo lớn. Muối mỡ đặc tan trong chảo, bà bỏ khoai vào chiên, khoai vàng, bà đập lên trên hai quả trứng. Rồi lẳng lặng dí đĩa khoai chiên dưới mũi Gino. Nó hí hờn reo lên. Bà bảo:

- Ăn nhanh lên, mấy đứa kia về thì chẳng đứa nào chịu ăn nồi rau của tao đâu.

Nó ngón vội vàng rồi phụ mẹ dọn bàn ăn cho mấy chị em sắp về tới. Một mùa đông khác bà cũng không thể quên. Zia Louchee chết trong

mùa đông này. Lucia Santa đã khóc bà bạn già thân thiết hơn cả khóc mẹ ruột. Zia Louchee chết cô quạnh trong một mùa lạnh giá, trong gian phòng trống trơn mà bà đã sống cô độc suốt hai mươi năm. Bà chết như một con ve sầu khô héo, hai cẳng chân khẳng khiu co quắp, gân máu đóng băng, khô cứng, xanh lè. Chỉ duy nhất tiếng xì xì của ấm nước sôi trên bếp đều đều, như cất lời an ủi.

Zia Louchee ơi, bà con thân thuộc của bác đâu cả rồi mà để bác chết cô đơn lạnh lẽo thế này? con cái bác ở đâu, mà không nhỏ giọt nước mắt trước nấm mồ? rồi Lucia lại nhớ bao lần bà ganh tị với đời sống thanh thoi của bà bạn già, chẳng phải bận tâm lo lắng gì cho con cái. Giờ bà mới thấy mình có phúc hơn. Bà đã có con cháu nối dòng nối dõi, chúng sẽ săn sóc bà lúc tuổi già sức yếu. Bà sẽ không phải chết trong lạnh lẽo bơ vơ và vùi trong lòng đất như một con vật không ai biết đến.

Rồi cũng trong mùa đông này, như một phép lạ, sau cái chết của Zia Louchee, bà kết thân với mục "thần nanh mỡ đỏ" zia Teresina.

Teresina là con người vừa đáng gờm vừa đáng nể nhất trong khu phố. Mình xương, cao lớn, váy áo đen ngòm ngòm, để tang người chồng chết từ hai mươi năm trước. Mục là nỗi khiếp đảm của những cửa hàng thực phẩm, hàng thịt, cho đến dân bán trái cây rong. Mục trả tiền thuê nhà chậm, chủ nhà không dám ho he một tiếng. Ký giấy tờ xin tiền cứu trợ, các anh điều tra viên không dám vặn vẹo nửa lời. Kẻ nào đụng chạm tới mục, bộ mặt sát tới xương của mục vươn ra đầy quỷ quyết, cái lưỡi nanh nọc phun ra từng tràng chửi rủa. Nhưng khi cần thiết mục cũng có thể ngọt ngào, mềm dẻo như một con rắn độc. Bốn thằng con có công ăn việc làm hẳn hoi, mục vẫn nghiêm nhiên lãnh tiền cứu tế. Mua hoa quả, trả tiền xong, lần nào mục cũng bốc thêm một quả. Mua thịt, mục vừa gắt gỏng vừa đe nẹt, vợ thêm mấy miếng mỡ hay thịt vụn. Chính mục Zia Teresina dạy cho Lucia mua trứng từ đám trộm trứng của xe tải. Đôi khi còn cả thịt gà tươi roi rói. Áo quần, chuối ngon thì cứ đón tại bốc xếp dưới cảng mà mua. Len, vải, lụa là đã có mấy thằng choai choai quanh xóm, gõ cửa từng nhà, mời chào mồm miệng như tôm như tép đó, toàn hàng không vốn chúng "đánh quả" trên mấy xe đầy ăm ắp. Mua bán với đám tụi này còn đáng hoàng, tử tế hơn lũ Bắc Ý tham lam như bầy kên kên trên đường Số Chín.

Nhưng ai lại chẳng phải sống. Làm sao sống khác người cho được. Cứ vậy năm tháng qua đi. Năm năm đằng đẳng rồi cũng lao nhanh. Một hôm lão chủ lò bánh Panettiere thấy vợ chết cứng, tay vùi trong thùng chứa đầy những đồng tiền bằng bạc, vẻ mặt an nhiên, thư thái

như vừa giáp mặt Chúa Jesus. Sau đó, lão thay đổi lạ lùng. Đang là người ham công tiếc việc, quần quật như ngựa kéo xe, lão bỏ hết công việc cho thằng Guido. Con trai lão ốm tong teo thấy rõ, vì suốt ngày đứng bên lò. Lão đóng cửa hàng sớm, chẳng thèm làm kem, chẳng dòm ngó tới quầy bánh pizza. Đêm, ngày lão cũng đám bạn già bài bạc om sòm đằng sau hiệu cắt tóc. Nướng dần mòn những đồng tiền vợ lão ky cốp trên bàn cờ bạc. Rồi cứ làm như ông lớn, lão đều đặn dạo phố hóng mát, miệng phì phèo điếu xì gà Mỹ to tổ chẳng.

Chính vì hay đi phát phơ như vậy, lão là người đầu tiên phát hiện Octavia cùng anh chồng tương lai rẽ ngã tư đường Số Ba Mươi Một vào đường Số Mười, tiến tới chỗ Lucia Santa đang điềm nhiên ngồi trước cửa nhà. Chỉ thoáng nhìn người thanh niên, lão chủ lò bánh đã cảm thấy tội nghiệp cho gia đình Corbo, lại sắp chịu đựng thêm nhiều bất hạnh.

Anh ta ôm kè kè một đồng sách, tóc đen chải ngược ra sau, kính cận gọng sừng, mặt gầy nhom, trông rõ ra một dân Do Thái. Hơn nữa, một tay Do Thái sức khỏe không được tốt.

Ngay lập tức cả khu phố đều biết Octavia sắp lấy một tên ngoại đạo. Vậy là điều ong tiếng ve nhốn nháo cả lên. Người ta không bàn tán vì gã là Do Thái, mà vì gã không phải là người Ý. Chúa ôi! Con bé vớ được thằng Do Thái này ở đâu vậy nhỉ? Đầu đường, cuối phố, từ khu đông tới khu tây này toàn dân công giáo Ái nhĩ Lan, Ba Lan, Ý, vậy mà đi vớ ngay một thằng ngoại đạo. Nhưng một con bé Ý, lúc nào cũng mặc đồ công sở, che kín mít ngực như bà sơ, trông mong gì hơn nữa.

Tuy nhiên, các ông già bà cả, những chú bác cô dì lại lấy làm mừng. Vì dù có muộn thì con bé cũng đã kiếm được tám chồng mà nương tựa. Hai mươi lăm tuổi rồi, còn bé bỏng gì nữa. Phải lấy chồng cho biết mùi đời như người ta, chẳng hơn làm gái già quàu quạu suốt đời hay sao.

Hàng xóm láng giềng từ ông chủ hiệu bánh đến lão chủ hiệu cắt tóc chuyên đổ ky, nhìn mái tóc chải ngược ra sau của "thằng Do Thái mà phát ghét", cũng đều đồng ý "Tội Do Thái là cái máy làm ra tiền đấy. Con Octavia lại là đứa con gái Ý hiếu thảo, rồi đây mẹ và các em nó tha hồ sung sướng".

Nhưng bà mẹ lại không chung quan điểm đầy lạc quan đó. Phải, cậu ta cũng bảnh bao, thân mình mảnh khảnh nho nhã, tính nết đàng hoàng, dịu dàng như con gái. Bà cũng chẳng có thành kiến gì với dân Do Thái, vì với tính cảnh giác cao, bà nghi ngờ tuốt từ dân Công

giáo, Ái Nhĩ Lan, Thổ Nhĩ Kỳ hay Do Thái cũng như nhau. Khổ nỗi thằng này có tật kè kè quyển sách dưới nách chán chê rồi lại mở quyển sách trên tay. Mà đối với Lucia thì "Tụi mọt sách là lũ dài lưng tốn vải, ăn no lại nằm. Vợ con chỉ có nước chết đói".

Đấy, chính mắt bà thấy con gái bà say mê đọc sách suốt đêm ra sao. Thay vì đắm đầu vào sách, nó chịu khó may quần áo cho hàng xóm, mỗi tháng cũng kiếm được khối tiền. Còn một điều bà không dám nói ra, chẳng phải vì miệt mài đọc sách mà con bà phải vào bệnh viện đó sao. Bây giờ đến lượt mấy đứa con trai, từ Vincent, Gino, cả thằng Sal chúi mũi vào mấy quyển sách vô tích sự mượn ở thư viện về. Ích lợi gì chớ? Chỉ làm đầu óc mụ mẫm với những chuyện đầu đầu, không có thật. Đúng là lũ dở hơi.

Là dân thất học, bà thoát được cái nạn hư hỏng vì sách. Nhưng bà cũng mơ hồ nhận thấy sách vở cũng có một sức mạnh, do đó ít khi bà phản đối các con. Tuy nhiên, bà đã từng chứng kiến nhiều người thấy cuộc đời cam go, khổ sở quá mà trốn tránh trách nhiệm. Vì vậy, nếu đàn ông không nên phung phí tiền bạc vào cờ bạc rượu chè, đàn bà không được phí thời gian, sức lực vào những trò mơ mộng viễn vông, thì tuổi trẻ cũng không được để thời gian dành cho tranh đấu vì tương lai, bị đầu độc bởi những chuyện thần tiên hão huyền, nhảm nhí.

Đáng lý ra Lucia Santa phải cầm cây Tackeril mà xua Norman Bergeron ra khỏi nhà. Vì hấn đúng là một thằng khùng. Cơm dâng tới miệng mà không biết ăn. Tốt nghiệp ra, được vào làm một nhân viên xã hội, nhưng lại không có lòng sắt đá của một tay quản lý quỹ từ thiện. Hấn tốt bụng một cách ngu ngốc nên bị mất việc. Cứ như một gã đồ tể ngất xỉu vì thấy máu. Vì vậy, một ông chủ mới cho hấn làm chân thư ký hạng bét trong cơ sở quần áo may sẵn của ông ta. Hấn đã gặp gỡ Octavia ở nơi này.

Giống như tất cả những kẻ có bản chất yếu đuối, Norman Bergeron giữ kín một khuyết điểm. Hấn là một thi sĩ. Trời ạ! Không phải là một nhà thơ tiếng Anh, hấn làm thơ bằng tiếng Do Thái cổ, mới khiếp chớ. Tệ hơn nữa, hấn biết rõ, thơ bằng cổ ngữ đó chẳng có ma nào thèm để mắt tới.

Nhưng tất cả những chuyện đó về sau mọi người mới biết. Trước mắt, Octavia phải ngạc nhiên, vì tuy ông ọ chê lên chê xuống anh ta, nhưng dường như mẹ cô lại có vẻ mừng rỡ, vì cô đã không vớ phải một thằng chồng Ý.

Trái lại Lucia Santa chỉ mong tất cả con trai bà cưới con gái Ý.

Những đứa con gái được dạy dỗ từ trong nôi phải tuân phục đàn ông

như đối với những ông quan lớn vậy. Cơm bưng nước rót ân cần, tận tụy. Như thằng Lorenzo đó, mở mặt mở mày từ khi lấy con bé người Ý, Louisa là một bằng chứng rõ ràng.

Đời bà đã đau khổ vì chồng chúa vợ tôi, đời nào bà muốn đưa con gái yêu quý lại gặp cảnh suốt đời bị giam hãm nơi xó nhà, chỉ được ra đường khi có đám ma, đám cưới. Món ăn không bốc khói trên bàn là bị mấy thằng vũ phu chửi như chửi chó. Bụng chữa vượt mặt, còn phải đứng cheo leo trên thành cửa sổ mà lau chùi, trong khi thằng chồng phì phèo điếu xì gà De Nobili khét lẹt, chớ hề đụng ngón tay giúp vợ, cũng chẳng quan tâm con vợ chữa có thể ngã lộn cổ xuống đường. Phải tạ ơn Chúa vì Octavia đã không lấy một thằng đàn ông Ý. Chỉ duy nhất một lần, nhiều năm sau đó, bà mẹ mới có một câu phê phán việc chọn chồng của con gái. Hôm đó, lần lượt lôi tên từng đưa con ra kể tội cho bạn bè nghe, bà chẳng kiếm được Octavia lỗi gì, nên chỉ mát mẻ:

- Còn cô con gái khôn ngoan nhất nhà tôi, vợ ngay một thằng Do Thái độc nhất trên đời không biết kiếm tiền.

Nhưng dù sao đám cưới này cũng phải tương xứng với năm năm khảm khà của gia đình. Lucia Santa đòi hỏi phải có một lễ lớn trong nhà thờ. Chuyện ấy đối với Norman Bergeron không có vấn đề gì. Làm đám cưới theo nghi lễ Công giáo và sau này con hấn rửa tội cũng được tuốt. Kể ra thằng mãnh độc sách nhiều, đầu óc cũng phóng khoáng thật. Hấn còn cho Octavia biết bố mẹ hấn coi hấn như đã chết khi hấn quyết định lấy người công giáo, nên ông bà từ con luôn. Nghe vậy, bà mẹ càng mừng, vì được cả con lẫn rể.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 16**

Lucia Santa tổ chức tiệc cưới cho con gái tại nhà thật linh đình. Những bình rượu lớn, đồ chót kéo từ nhà lão chủ lò bánh Panettiere về, xếp thành hàng ngoài hành lang, bánh trái, phô mai la liệt từ trên bàn đến giường. Kẹo cưới màu sắc rực rỡ chất ngheo ngheo trên

những khay bằng bạc. Trong nhà bếp, thùng đựng nước ngọt, cam, dâu chõng chất tới trần nhà.

Không chỉ tất cả dân khu phố, mà cả họ hàng kênh kiệu, giàu có ở tận Long Island, cũng kéo nhau về dự. Ai lại bỏ qua một đám cưới như thế, lần đầu tiên được thấy một chú rể ngoại đạo trong gia đình người Ý.

Đám trẻ nhảy nhót thoải mái dưới ánh đèn màu và trong tiếng nhạc của cái máy hát, mượn của lão chủ hiệu cắt tóc dở hơi. Từ phòng ăn căn bếp tới cuối căn hộ, từng dãy ghế kê sát tường cho cánh già ngồi bù khú. Cô dâu Octavia giao cái túi đựng tiền mừng cho mẹ giữ. Lucia Santa trịnh trọng kéo sợi dây bạc mở túi cất tiền, mỗi khi có người mừng.

Với Lucia Santa, đó là một ngày huy hoàng trong đời bà. Tuy nhiên ngày vui nào cũng có điều phiền phức, không trọn vẹn.

Một con bạn học cũ của Octavia, con nhà giàu, có điện thoại đài hoàng, tạt vào chúc mừng cô dâu với một món quà đắt tiền, tên con bé là Angelina Lambecora. Khổ nỗi cái con lẳng lơ này lại lúng liếng liếc mắt tuốt từ đám choai choai đến mấy lão già. Bộ mặt xinh đẹp của nó tô son đánh phấn như những mụ đàn bà lão luyện. Cặp môi dày, khêu gợi đỏ chót, mọng như nho chín, đưa ra mời mọc. Bộ áo nó mặc chẳng ra đồ vét, không ra váy đầm, làm bộ ngực như muốn nhay ra ngoài níu kéo cái nhìn của mọi người. Cánh đàn ông xúm vào tranh nhau nhảy với nó. Thằng Larry lờ tịt con vợ, làm Louisa phát khóc. Thằng khốn khổ trở hết ngón nghề làm duyên dáng trước mắt con bé lẳng lơ, khoe hàm răng khỏe mạnh trắng bóng, nở nụ cười đầy quyến rũ với Angelina. Cô ta lả lơi nhảy nhót với tất cả, từ lão Panattiere tới thằng Guido con trai lão, từ lão cắt tóc mắt hí tới cụ Angelo bảy mươi lăm tuổi đầu tóc bạc phơ, cả đời chỉ gắn bó vào tủ bánh kẹo. Chẳng còn vị mảy râu nào ham uống rượu, tán gẫu suông nữa, mắt hau hấu, lưỡi thè lè, như hớp từng ánh mắt nóng bỏng của con bé. Cho đến khi Angelina cảm thấy tất cả đôi tượng của nó phát sốt lên rồi, mới thỏ thẻ từ biệt để về cho kịp chuyến tàu Long Island.

Octavia vội vàng hôn tạm biệt, để tổng khủ con bạn quý đi càng sớm càng tốt. Vì đến cả chú rể, đôi mắt nhà thơ cũng đang thần thờ chiêm ngưỡng người đẹp sau cặp kính dày cộm.

Nhưng mọi chuyện rồi cũng ổn. Cuộc đời có bao giờ tránh được mấy vụ lộn xộn của mấy con bé lằng lơ này. Một ngày kia, nó cũng lại con đàn cháu đống, già khụ, mập ú ra, lại ngồi trong bếp mà ca cầm, nhường chỗ cho đám trẻ lớn lên thay thế. Con bé lạnh nhạt từ chối tuốt những ưu ái của mấy anh già, anh trẻ, vào bếp chào từ biệt chủ nhà, nhỏ nhẹ đúng điệu con gái Mỹ.

Lucia Santa nhìn vẻ điệu hạnh, ra điều nó vừa trẻ vừa đẹp, mà lộn ruột, nhưng miệng bà vẫn ngọt ngào cười nói, trong bụng rửa thầm, con bé Lena nhà tao mà được lớn lên trong ngôi nhà ở Long Island, nó còn tiểu thư, còn Mỹ hơn cả mày.

Chuyện không may xảy ra ngay khi Angelina bước ra về. Chợt thấy thằng Gino, mắt nó sáng lên. Thằng ranh mới mười sáu tuổi, nhưng cao lớn, da ngăm ngăm, khỏe mạnh, rất bảnh trai trong bộ vét mẹ mới mua cho trong dịp này, mua từ những tay chôm chìa dưới cảng. Trông nó thoăn thoắt mở những chai nước ngọt, những bình rượu nho, hấp dẫn lạ lùng. Nó có vẻ trầm tĩnh nhưng xa cách. Tuy nhiên, cánh già nể nó ra mặt. Một thằng con trai sốt sắng phục vụ người lớn như vậy, mới đúng truyền thống quê nhà. Chỉ bà mẹ biết khách khứa hoàn toàn không hiểu thằng con trai bà. Nó đâu thèm quan tâm đến ai, nói cười, nghĩ tốt hay xấu về nó, thậm chí họ có lẫn đùng ra chết nó cũng không cần biết. Đêm nay bắt buộc phải ở nhà, nó phục vụ để giết thì giờ, cho đỡ chán.

Bà con, quan khách đâu biết vậy, nên hết lời khen. Nhất là ông chú họ xa, đến từ Tuckahoe, với bộ râu quai nón rậm rì, ốm tong teo vì làm việc quá nhiều. Lão có tới bốn xe tải. Bà vợ vừa béo, vừa đàn, đeo đầy nữ trang giả, đang ngốn ngấu hàng tấn bánh kẹo. Đứa con gái mười bảy tuổi của lão, e thẹn ngồi giữa ba mẹ nhưng mắt không rời anh Gino.

Lúc đầu, lão Piero Santini rất khó chịu vì cái nhìn nóng hổi của con gái. Lão nuôi dạy con rất nghiêm khắc, theo phong tục, tập quán cổ xưa của Ý. Chưa bao giờ cho con hẹn hò, nhảy nhót mà không có ba mẹ đi kèm. Lão nhồi nhét vào đầu con gái "Đừng ngu dại mà hẹn hò nhảy nhót với lũ con trai. Những thằng đều đó, chỉ mong chộp thời

cơ, tặng con một cái bầu rồi quất ngựa truy phong ngay lập tức. Nhục lắm, con ạ. Ba mẹ chỉ có nước tự tử thôi". Nhưng lão còn giữ gìn được bao lâu nữa? Con bé tới tuổi cập kê rồi. Mẹ nó thì ngớ ngẩn, mà lão lại sắp mua thêm hai xe tải nữa. Lão sẽ phải vừa bù đầu đếm tiền, vừa để mắt canh chừng mấy thằng giúp việc.

Piero Santini, con người nhanh nhạy thức thời, từ vận chuyển hàng hoá đổi qua nghề chở rác, khi giá cả hợp lý, lão lãnh luôn chuyên chở rượu lậu, lúc này đang ngó Gino mà tính toán trong đầu: thằng bé này thật trầm tĩnh, chăm chỉ. Nhìn thân hình cường tráng của nó xoay trở thật là nhanh nhẹn. Sức thằng này bốc dỡ một xe tải chỉ bằng nửa thời gian của cả hai thằng làm công lười biếng và thằng tài xế của lão. Sức lực của Gino phải đáng giá bằng vàng.

Khi mẹ vợ mập lù của lão bắt đầu tấn công sang đóng kẹo bánh mới và Gino tiến đến rót rượu thêm cho lão, lão vỗ xuống cái ghế kế bên bảo:

- Ngồi xuống, nói chuyện với chú một chút nào.

Dấu hiệu đầy ưu ái này làm mọi người đều đổ dồn mắt hâu hâu nhìn. Ông chú họ xa lắc, ở tận Tukahoe sao lại chăm bẵp thằng cháu con nhà nghèo đến vậy? Mẹ Teresina Coccalitti nanh nọc huých cùi chỏ vào Lucia Santa, mẹ đã hiểu ngay sự tình.

Ai cũng biết con bé Caterina nhà Santini là bông hoa Ý nở trên cái vùng đất đầy tội lỗi Mỹ này, như bông sen chẳng hôi tanh mùi bùn. Con bé là tài sản quý giá của ba mẹ nó, đảm đang nội trợ, đến sợi mì cũng tự tay làm, để nấu nướng cho ông bố những ngày chủ nhật. Nó chẳng hề phàn nàn, không bao giờ đụng đến đôi giày cao gót.

Lúc này mặt con bé đang đỏ hồng lên, ngực phập phồng, cúi nhìn xuống đùi nhưng không giấu nổi ai đôi mắt đầy lửa nhiệt tình của nó. Chính Lucia Santa cũng ngạc nhiên, quý hóa gì thằng con trai mặt mũi nhọ nhem, chuyên trốn việc nhà, đi học về là lang thang phơ nắng. Bà nhồi mình cố lắng nghe xem Santini nói gì nó tiếng nhạc xập xình từ phòng ngoài vọng vào, làm bà nghe tiếng được tiếng mất.

Giọng Ý trơn tru như bôi dầu của lão Piero rỉ rả bên tai Gino:

- Nào, chàng trai, cháu đang làm gì? Có dự định gì cho tương lai chưa? À, cháu vẫn còn đang đi học nhỉ?

Nhưng thằng Gino cứ trở mắt ra nhìn lão, như nó không hiểu tiếng Ý lắm. Nó chỉ mồm mím cười. À, lão hiểu rồi. Cu cậu được ông chú giàu có ưu ái hỏi han, đâm ra ngượng, không dám trả lời. Để làm cho nó thoải mái và tiến gần mục tiêu hơn, lão vỗ vai Gino bảo:

- Con gái chú sắp chết khát rồi kìa. Lấy cho nó chai nước ngọt đi chớ. Con khát muốn chết luôn, phải không Caterina?
Con bé sợ quá, không dám cả ngược mắt lên, chỉ gật đầu.
Gino chỉ nghe loáng thoáng "nước ngọt" và thấy con bé gật đầu. Nó đứng dậy lấy nước cho Caterina. Nó coi như mọi người không hiện diện, nên chẳng quan tâm tìm hiểu chuyện gì đang xảy ra. Rồi nó quay vội đi, đến nỗi không thấy ông chú lại vỗ ghế bảo nó ngồi xuống. Lão Piero ngược chín người, nhăn mặt, nhún vai với chung quanh, như hỏi "Cái thằng ranh nghèo mạt này giờ trò gì vậy? Không biết lễ phép là gì sao?"

Mọi người đều tội nghiệp ông chú giàu có và con bé đang dí cái mũi đồ lòm vào chai nước ngọt.

Lucia hàm hàm tức giận vì thái độ mất dạy của thằng con. Ai chẳng biết nó hâm hâm giống bố. Đây có phải là một triệu chứng nó cũng sẽ điên điên khùng khùng như ba nó không?

Chấm dứt màn hài kịch này là khi người đẹp Angelina xuất hiện chào tạm biệt và một lần nữa gây sốc bằng màn chinh phục thứ hai. Từ lúc bước chân vào nhà, thằng Gino hầu như không thèm nhìn, không thèm quan tâm tới nó. Và để thách thức những ánh mắt tỏ vẻ khó chịu vì màn trình diễn của nó, Angelina ôm cánh tay Gino, quay lại bà chủ nhà:

- Ôi! Các con bác đẹp trai quá!

Thằng Gino bàng hoàng cả người, con bạn của chị nó thơm phưng phức, thịt da ấm áp, cặp môi mọng đỏ như mời gọi. Nó đồo dẩn đứng thộn mặt ra. Khi Angelina hỏi đến cái áo choàng của nó, các chàng nháo nhào vào vai hiệp sĩ, tranh nhau đi lấy áo và tình nguyện đưa nàng về. Nhưng con bé nhỏ nhẹ nói:

- Thôi, để Gino đưa em ra ga được rồi...cậu ấy còn nhỏ...đỡ rách việc.

Vì tất cả các phòng, giường, bàn đều đã bày la liệt bánh kẹo, nên phải nhờ căn hộ tầng dưới của vợ chồng Larry làm nơi giữ mũ áo cho khách, Angelina khoác tay Gino đi xuống. Lucia định sai Vincenzo đi cùng hai đứa, nhưng bà nghĩ Gino cũng đã lớn rồi, cho nó biết mùi con gái một tí, chẳng mất mát gì.

Bác sĩ Barbato cũng đến chung vui, ăn miếng bánh, uống chút rượu và nhảy với cô dâu. Thấy bà chủ nhà đang được vây quanh, trông cứ như bà hoàng, hần tiến lại chào hỏi và bỏ bao thư mừng vào cái túi lụa. Hần bực mình vì được tiếp đón, chào hỏi chẳng đậm đà tí nào. Đúng như bố hần thường bảo "Đừng bao giờ mong chờ lòng biết ơn của đám nhà quê chân đất".

Tuy vậy sau vài ly rượu, lòng dạ bác sĩ có vẻ độ lượng hơn. Chẳng chút cảm tình, cũng không muốn tìm hiểu thì hấn cũng quá rõ những con người này. Làm sao một người như Lucia Santa đáp đền ân nghĩa vbt những người đã thi ân cho mụ? Quỳ tạ gãy gối cũng không hết ơn. Với mụ, ân oán đều do số phận. Mụ chẳng trách ai khi gặp bất hạnh, cũng chẳng quan tâm nhiều đến những việc làm từ thiện của bác sĩ Barbato.

Hấn từng nhiều lần chữa bệnh cho đám Ý già này, một số họ từng qua thời thơ ấu với bố hấn ở quê nhà, vậy mà họ đối xử với hấn lạnh lùng, xa cách. Dường như chúng coi hấn như một tên cho vay cắt cổ hay một thằng cha làm nghề mai táng. Ồ, hấn quá rõ đằng sau những lời ngọt ngào, kính trọng "Dạ thưa bác sĩ thế này, thưa bác sĩ thế kia", họ đã nghĩ gì về hấn. Họ cho rằng hấn kiếm ăn trên nỗi bất hạnh, đau đớn của họ. Hấn xuất hiện chỉ khi họ khiếp đảm về cái chết và hấn thì đòi tiền mới ra tay cứu giúp. Họ ngộ nghê cho rằng nghề lương y cứu nhân độ thế chẳng thể là chuyện bán mua. Nhưng ai trả tiền cho những năm dài học hết trung học rồi đại học. Trong khi hấn căng thẳng thần kinh vì sách vở suốt đêm ngày thì cái đám thô lỗ ngu đần này vui đầu vào bài bạc. Được, các người cứ việc căm ghét ta, cứ đến nhà thương thí đi, cứ chầu chực suốt ngày như đám trâu bò, rồi chết dấm dúi trong cái nhà thương khốn khổ đó. Còn hấn, hấn sẽ mở phòng mạch ở Long Island, nơi những bệnh nhân giàu có, biết chân giá trị của hấn để họ tranh nhau mà đổ tiền vào két bác sĩ Barbato. Để chứng tỏ hấn không thêm chấp thái độ cư xử của đám dân nghèo, Barbato mỉm cười nói lời từ biệt bằng một thứ tiếng Ý đầy trí thức. Và tất cả đều cảm thấy nhẹ người khi ông bác sĩ ra về. Trong khi tiệc tùng tiếp tục, Angelina và Gino lục tung đồng áo trong phòng Larry để tìm áo choàng của Angelina. Lucia Santa quá lo xa, thật ra con bé không đến nỗi táo tợn như vẻ ngoài của nó. Còn Gino thì lại quá ngây thơ. Trước khi đi, Angelina ghé cặp môi thoa son đỏ chót, ban cho thằng bé một cái hôn dài và chỉ khẽ ép thân thể vào mình nó, đủ để Gino đêm về mơ mộng.

Quả thật đám cưới của Octavia là một đám cưới tốt đẹp nhất trong khu phố, làm vẻ vang cho gia đình Angeluzzi-Corbo, Lucia Santa rất hãnh diện. Thừa thắng xông lên, bà quyết định mời gia đình Piero Santini đến ăn trưa chủ nhật. Như vậy, Gino mới có thể đưa con bé Caterina đi tham quan thành phố, vì gia đình Santini ở tận vùng rừng xa xôi, Tuckahoe.

Một con người như lão Piero Santini, có tới bốn xe hợp đồng chuyên rác cho thành phố, lẽ nào giận hờn chuyện trẻ con nên đã nhận lời

đến ăn nhà Lucia Santa ngay chủ nhật sau đám cưới.

Sáng chủ nhật, Lucia đánh phủ đầu thằng Gino làm vỡ cả một cái thìa gỗ và dặn nó khôn hồn thì hôm nay phải ở nhà, không được đi đánh bóng. Rồi bà tự tay trộn bột làm mì. Dầu trộn rau là thứ dầu ô liu nguyên chất của bà chị từ quê nhà gửi cho.

Gino trong bộ vét màu xám, Caterina áo váy đỏ. Hai đứa ngồi sát bên nhau. Vincenzo lấy lòng thím Santini bằng cách bói bài. Trong khi Sal và Lena dọn bàn, rửa bát, lảng xảng như mấy chú lùn. Sau cùng, theo đúng bài bản mẹ đã cố vấn, Gino hỏi Caterina có muốn đi xem phim không. Con bé khép nép nhìn ông bố chờ lệnh.

Vụ này làm lão Santini cảm thấy khiếp đảm, như những khi mấy cái xe tải của lão vận chuyển rượu lậu mãi chẳng thấy về. Nhưng biết sao bây giờ đây là nước Mỹ mà. Lão cố gắng gạt đầu nhưng vẫn phải dặn đi dặn lại:

- không được về muộn quá đấy nhé. Mai phải làm việc rồi, hiểu chưa?

Nhìn hai đứa ra khỏi nhà, mặt Lucia tươi roi rói. Bà luôn tay tách hạt dẻ cho Sal và Lena, rót rượu cho lão Santini và đặt đĩa kem đầy có ngọn trước mặt vợ lão. Vợ chồng Larry-Louisa cũng lên tham dự châu cà phê bốc khói, thơm lừng mùi rượu hời. Ông khách và bà chủ nhà đều trao đổi những cái nhìn hài lòng ra mặt. Bây giờ mới là họ xa, chẳng bao lâu nữa hai nhà càng thêm gần gũi. Câu chuyện trở nên sôi nổi thân mật hẳn lên. Nhưng chưa đầy một tiếng đồng hồ, đã nghe tiếng giày Caterina lách cách lên thang. Mặt mũi con bé lem nhem nước mắt, nó ngồi phịch xuống ghế, chẳng nói năng gì. Tất cả đều ngớ ngàng, sững sốt. Lão Santini lẩm bẩm rửa. Bà chủ nhà chấp tay kêu trời. Chuyện gì đây? Thằng súc sinh hăm hiếp con bé ngoài đường hay trong rạp? hay nó đưa con bé lên mái nhà? Chúa ôi! Chuyện gì xảy ra đây? Hối mãi con bé mới thì thầm, nhỏ nhẹ là nó thấy kệ thằng Gino ngồi một mình mà chăm chăm xem cái phim chán phèo, nó không thích, chớ chẳng có chuyện gì hết.

Nhưng chẳng ai tin chuyện chỉ có vậy. Tuổi trẻ bây giờ bướng bỉnh, ghê gớm thật. Nhưng vì sao Caterina phải che giấu sự thật chớ?

Cuối cùng thì nhà Santini cũng đành phải chực hửng ra về.

Từ bà mẹ, vợ chồng Larry, đến Sal và Lena, mặt hầm hầm ngồi quanh bàn như những quan toà, chờ tên tội phạm. Sau bốn giờ ngồi trong rạp, bụng còn cào vì đói, thằng Gino nhảy lên cầu thang và nhào vào nhà. Nhưng nó suýt trượt ngã, vì khựng lại khi bắt gặp bảy nhiều đôi mắt đổ dồn vào nó.

Bà mẹ đứng vụt dậy, nhưng lại lưỡng lự. Giận thật, nhưng biết nó có

tội gì không?

- Súc sinh, mày đã làm gì con bé trong rạp thế?

Gino mở to mắt ngạc nhiên:

- Có gì đâu.

Nó hồn nhiên tới nỗi bà tin rằng thằng này điên thật rồi, chẳng biết phải trái là gì nữa.

Cổ bình tĩnh, bà kiên nhẫn hỏi:

- Vậy tại sao nó lại bỏ về?

- Nó bảo đi toa lét. Xách theo cả áo khoác rồi mất tăm luôn. Con đoán nó không ưa con. Mặc xác, con cứ việc xem phim. Mẹ, nếu nó không ưa gì con, mẹ và ba nó bày trò ra làm gì vậy? Cứ như con dở hơi, nó chẳng chuyện trò gì với con cả.

Larry nói đùa với mẹ:

- Mẹ thấy chưa? Gặp tay con thì nhà mình có một cái xe tải rồi.

Vợ nó nhăn mũi kinh tởm. Thằng Vincent bảo Gino:

- Mày ngốc thật. Con bé mê mày tít thò lò.

Mọi người cười nói, câu chuyện trở thành khôi hài. Chỉ mình Lucia Santa cảm thấy tức giận. Rõ ràng thằng Gino này điên như ba nó rồi, không đập cho nó vỡ sọ ra thì không mở mắt nó ra được.

Tự ái của thằng con trai để đâu mà nhơn nhơn thản nhiên bảo một đứa con gái không thích nó. Đối với thằng con ương ngạnh này của bà, Caterina là gì? cục cứt à? Con gái của người giàu có như thế, con người thừa sức bảo đảm tương lai, cơm áo cho nó, con bé lại dễ thương, chân dài, ngực nở như vậy mà nó chê à? Nó là cái gì? Con vua cháu chúa gì cho cam. Có là đồ ngu mới không thấy mắt con bé đăm đăm nhìn nó. Ôi, hết hy vọng gì ở thằng này rồi, nó lại khốn khổ, khốn nạn cả đời như ba nó thôi. Bà vớ cây Tackeril để đánh nó cho hả giận, nhưng thằng con bà, đúng là giống bất lương, dù vô tội cũng tung xa chạy như bay xuống cầu thang.

Vậy là lại thêm một ước mơ tan vỡ, dù nhuộm màu ngốc nghếch, khôi hài, lần đầu tiên bà cảm thấy ghét bỏ đứa con này.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 17

Suốt bảy năm nằm bệnh viện tâm thần Pilgrim State tận Long Island, Frank Corbo để cho gia đình được yên ổn. Rồi hắn lại gây rắc rối bằng quyết định làm một chuyến trốn chạy sau cùng. Vậy là trong một đêm tăm tối, ẩn mình trong chiếc giường cũ, hắn âm thầm vận dụng trí não. Từ từ, khéo léo, hắn quăng mình xuống nền gạch men và giải phóng vĩnh viễn đốm sáng nhỏ nhoi của linh hồn còn sót lại trong thân xác.

Khi điện tín đến, Lucia Santa đang ngồi uống cà phê sáng với mẹ Teresina Coccalitti. Chơi thân với nhau như thế, mà cho đến lúc này Lucia mới biết bà già nanh nọc này biết đọc chữ Anh. Khám phá đó làm Lucia kinh ngạc hơn cả tin chồng chết. Mẹ trang bị để chống chọi với đời khiếp thật.

Và lúc này mẹ đang bình thần nhìn Lucia. Dưới cặp mắt soi mói của mẹ, Lucia không hề tỏ ra giả vờ đau khổ. Được tin con người đã đặt cả cuộc đời tin tưởng vào mình, giờ không còn nữa, mà không chút xót thương, thì kinh khủng thật. Nhưng Lucia đã hoàn toàn chân thật với chính mình: Frank Corbo chết là một sự giải thoát cho hắn và trút được gánh nặng cho bà. Nếu hắn sống sót trở về thì có ngày bà khổ tâm hơn vì phải đưa hắn trở lại giam hãm trong cái cũi nhà thương. Bà sợ hắn, sợ cho bầy con, nên phải ép lòng hy sinh mạng sống của chồng.

Tin tưởng vào lòng khoan dung của Chúa, bà nhẹ lòng vì cái chết của chồng. Trong những lần hiếm hoi đi thăm, nhìn chồng qua song cũi, bà kiệt quệ niềm tin vào cuộc sống, hầu như bà mất hết nghị lực suốt mấy ngày.

Vì vậy, Lucia Santa không cảm thấy đau khổ, mà nhẹ nhõm cả lòng. Kể từ khi người đàn ông, cha của ba đứa bé, suốt bảy nhiều năm nằm trong trại tâm thần, ông ta đã chết dần chết mòn trong lòng bà

rồi. Bà không thể hình dung nổi đó là một con người còn sống.

Lúc này Teresina Coccalitti mới chứng tỏ mục quả là người sắt đá, đúng như khu phố từng đồn thổi. Mục vạch đường chỉ lối cho Lucia, tại sao lại phải tốn công đem xác về tận New York? Vừa tốn kém tiền chôn cất, vừa nhắc nhở cho thiên hạ biết chồng chị chết vì bệnh điên à? Tại sao không đưa tất cả gia đình đến thẳng bệnh viện, ma chay, chôn cất ngay tại đó. Frank Corbo có họ hàng thân thích nào ở xứ sở này đâu mà ngăn cản hay đi phúng điếu. Hà tiện được mấy trăm đô, mà lại tránh được tội ngồi lê đôi mách.

Mục bàn như vậy thì hợp lý quá rồi.

Ngay tối hôm đó Lucia làm bữa cơm linh đình để cả nhà họp mặt. Không ai tỏ ra quá đau khổ vì người mới khuất. Nhưng bà mẹ sững sờ khi thằng Gino tỉnh bơ nghe tin bố chết. Nó nhìn thẳng mắt bà, nhún vai. Thằng Sal và con Aileen khi đó còn quá nhỏ, chắc không nhớ gì. Còn Gino, lúc cha nó đi, nó đã mười một tuổi rồi mà.

Vừa ăn, cả nhà vừa bàn bạc chương trình: Larry gọi điện thoại đường dài, thu xếp đám tang được tổ chức vào buổi trưa và đặt làm một mộ bia để gắn trước mồ trong nghĩa trang bệnh viện. Nó cũng đã mượn của sếp một xe con (chính ông di Lucca năn nỉ nó mượn) để đưa cả nhà đi. Vì đường xa, phải khởi hành đúng bảy giờ sáng mới có thể về tới nhà buổi chiều tối. Như vậy mọi người chỉ phải nghỉ làm một ngày thôi. Vợ chồng Octavia đêm nay ngủ trong phòng cũ của cô, Lena sang ngủ với mẹ. Như vậy là ổn cả.

Gino ăn tối vội vàng rồi thay quần áo. Lúc nó ra khỏi cửa, bà mẹ nói theo:

- Gino, về sớm đây nhé. Bảy giờ sáng mai đi rồi đó.
- Được rồi.

Vừa nói, nó vừa chạy xuống cầu thang.

Larry khó chịu hỏi:

- Nó có biết đêm nay phải ngủ ở nhà không?

Bà mẹ nhún vai:

- Đêm nào nó không đến Hudson Guild. Nó là ông hoàng của cái câu lạc bộ phải gió ấy đấy.

- Vậy thì không được, nó phải biết kính trọng ba nó chứ. Tối tối con đi qua đấy, đều thấy nó đủ đờn với mấy thằng bạn, ve vãn gái. Đáng lẽ tối nay mẹ phải bắt nó ở nhà.

Octavia bật cười hô hố. Cứ mỗi khi Larry lên mặt đạo đức, cô không ngăn được trêu chọc nó:

- Mày bắt nó ở nhà đi. Có nhớ hồi bằng tuổi nó, mày làm những trò khỉ gì không?

Larry cười cười liếc vợ. Nhưng Louisa đang bận săn sóc con. Nó bảo:

- Thôi đủ rồi, bà chị.

Nó toét miệng cười. Cả nhà lại vui vẻ nhắc lại bao chuyện đã xảy ra trong gia đình, trong khi Sal và Lena lau dọn bàn. Bà mẹ đem ra một đĩa lớn hạt dẻ, một bình rượu và mấy chai nước ngọt. Mụ Teresina Coccalitti lò mò vào, cả nhà đổi đề tài về người chồng, người cha mới mất. Octavia mở đầu bằng câu nói quen thuộc "Khi ông ấy gọi thằng Vincent là thiên thần, con biết là ông ấy điên mất rồi..." cứ thế tiếp tục cho tới giờ đi ngủ.

Sáng hôm sau, Lucia Santa phát hiện thằng Gino suốt đêm không về. Mấy tháng hè nóng nực, thằng ranh này vẫn bỏ nhà đi lang thang với bạn bè, làm gì thì có trời biết. Nhưng một ngày như hôm nay, nó bắt cả nhà chờ đợi để đi làm đám ma cho ba nó thì thật là quá đáng. Lucia giận điên lên.

Cả nhà ăn điểm tâm xong, nó vẫn chưa vác mặt về. Bộ đồ vét, cà vạt và cái sơ mi trắng nồn của nó chình ình trên giường. Bà sai Larry và Vincent đi tìm. Hai anh em phóng xe qua Hudson Guild trên đường Số Hai Mươi Bảy, tới cả cửa hàng bánh kẹo trên đường Số Chín, nơi mấy thằng ranh thường tụ tập đánh bài. Lão chủ mắt lèm nhèm bảo Gino có ở đó nhưng mới một tiếng trước, nó cùng đám bạn rủ nhau đi xem phim. Rạp Paramount, Capitol hay Roxy gì đó.

Hai anh em về báo cho mẹ. Bà sưng sờ bảo:
- vậy là nó không đi làm đám ma ba nó rồi!

khi cả nhà đã vào xe, mẹ Teresina từ ngã tư đi lại, chúc mọi người đi đường bằng an. Trong bộ đồ đen ngòm thường lệ, trông mẹ như một con quạ xuất hiện từ đêm tối. Xe còn trống một chỗ, Lucia mời mẹ cùng đi. Không chút ngập ngừng, mẹ lên ngồi sát bên cửa xe. Làm một chuyến du ngoạn miền quê cũng thú, lại có chuyện kể với bạn bè trong khu phố, nào chuyện nhà Lucia Santa làm đám ma chồng ra sao. Nào chuyện thằng con ruột của Frank Corbo không thèm đến nhìn mặt cha hắt lần cuối cùng, làm Lucia không ngừng than khóc vì tức giận thằng con bất hiếu.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 18**

Trong ánh sáng chạng vạng, Lucia Santa ngồi im lìm như cái bóng bên bàn bếp. Bà mong đủ sức xuống đường, ngồi hóng mát.

Chẳng hiểu vì sao, suốt ngày hôm nay tinh thần bà uể oải, chẳng thiết tha gì với cuộc đời. Ngồi trong bóng tối nhà bếp, trốn tránh tất tật, như điếc như mù với tất cả những gì bà từng thương yêu, triu mến, chỉ ước sao chìm vào giấc ngủ êm đềm, không mảy may mộng mị.

Nhưng làm sao ngủ yên, khi còn bao công việc phải lo toan: Sal và Lena đang chơi đùa dưới phố, thằng Gino lang thang khắp nơi như con thú hoang, Vincent ngủ li bì trong phòng của Octavia, phải chờ gọi nó dậy, lo cho nó ăn để đi làm ca tối. Mấy đứa cháu nội chờ bà ru ngủ. Con vợ thằng Larry thì ốm đau quặt quẹo, cay đắng vì chồng, phải pha cho nó ly cà phê nóng, an ủi bảo ban cho nó biết, phận đàn bà ai cũng như ai, đèo bồng chồng con rồi là khổ, là hết mộng với mơ.

Gục đầu trên cái khăn trải bàn mát lạnh, bà chìm vào giấc ngủ, nhưng thể xác đây yên nghỉ, tâm trí thì không. Bà cảm thấy đau khổ còn hơn khi thức. Bà lặng lẽ khóc thầm.

Nước Mỹ ôi nước Mỹ, máu thịt, xương cốt lớn lên trên đất nước này sao trở thành xa lạ vậy? mình nói, con mình không hiểu. Con mình khóc, mình chẳng hiểu vì sao. Như tại sao thằng Vincenzo khờ khạo phải tẩm tức khóc, nước mắt ướt đầm trên đôi má xanh hàm râu quai nón. Bà đã phải ngồi xuống bên giường, hốt hoảng lay gọi nó, như một đứa trẻ con. Nó làm việc, kiếm được miếng ăn, có một gia đình, một mái ấm, một cái giường để nghỉ ngơi, vậy mà nó bảo "Con không có bạn", nghĩa là sao?

Khổ con tôi, con ước mơ gì trong đời? sống như vậy chưa đủ sao? Khốn khổ cho con, ba con chết từ khi con chưa mở mắt chào đời, vậy mà bóng ma ông ấy vẫn mãi mãi làm u ám đời con. Hãy sống chỉ vì chị em con, rồi đây con sẽ lấy vợ, có con, ngày tháng thoi đưa, con già đi, tất cả như một giấc mơ giống như lúc này mẹ đang mơ vậy.

Octavia và Vincent, hai đứa con ngoan nhất của bà, cả hai đều không hạnh phúc. Tại sao lại có thể như vậy được, trong khi hai thằng đều, Lorenzo và Gino, cười cợt giả dối, giấu giếm niềm vui riêng, sống phây phây trong đời. Chúa ở đâu? Công lý ở đâu? Ôi, nhưng rồi chúng chẳng tránh nổi số mệnh đâu, đau khổ chẳng chờ ai bao giờ. Tuy vậy, chúng cũng là con bà, cho nên bà căm ghét những mục ngồi lê kháo nhau rằng thằng Lorenzo nhà bà nhập băng đảng trộm cắp, sát nhân.

Không, bà biết. Lorenzo chẳng bao giờ trở thành một người đàn ông thực sự như những ông cha gốc nông dân trong khu phố này, hay như ông ngoại nó ở quê nhà. Người đàn ông thực sự là người chồng, người cha bảo vệ được vợ con, kiếm được miếng ăn cho cả gia đình, là tạo hoá trong thế giới của riêng mình, là phải chấp nhận cuộc đời và số phận, là nền tảng vững chắc cho gia đình của anh ta. Thằng con này của bà chẳng bao giờ được vậy. Nhưng bà đã hết

bồn phận với nó. Nó thực sự không còn là một phần đời của bà nữa.

Một con quái vật chập chờn ẩn hiện trong giấc mơ của bà. Bà cố thức tỉnh trước khi con quái vật hiện nguyên hình. Trong mơ, bà biết mình đang ngồi trong bếp, nhưng rồi bà lại thấy mình đang xách ghế đầu xuống dưới đường. Và rồi con quái vật hiện nguyên hình.

"Mày giống y ba mày!" vậy là bà lại thấy đôi mắt phản kháng của thằng con yêu quý nhất. Dù nó đã ra khỏi nhà, bà vẫn như thấy đôi mắt nghiêm nghị của Gino. Nhưng nó không bao giờ nuôi lòng thù oán, chỉ hôm sau nó lại cư xử như không có chuyện gì xảy ra.

Đôi mắt như một lời nguyên rửa. Giống y như ba nó. Cũng một màu xanh lấp lánh trong bóng tối, bộ mặt dân Địa Trung Hải, cũng xa cách, ít lời, không quan tâm gì tới người ruột thịt gần gũi. Nó như ba nó, là kẻ thù của bà, bà mơ thấy trả thù những tội lỗi của nó đối với bà, nó đối với bà như người xa lạ, chưa bao giờ biết vâng lời. Nó làm đau lòng bà. Bà phải cho nó biết trường đời ra sao. Nó là ai mà lêu lổng suốt đêm ngoài đường phố, suốt ngày trong công viên trong khi thằng anh Vincenzo làm mưa mặt để kiếm ăn? Mười tám tuổi rồi, không thể rong chơi mãi như trẻ con.

Trong mơ, bà nghe con quái vật cất tiếng cười. Những lỗi lầm nhỏ mọn đó là gì nào? Ngay tại quê nhà của bà, cũng có những thằng con mắt dạy, lười biếng, ích kỷ. Vậy mà bà lại kết án nó vì những tội mà bà chưa bao giờ răn đe, khiển trách nó. Bà kết tội nó ngay cả những điều nó chưa từng trải, như nhìn mặt cha lần cuối, trước khi hình hài ông vùi sâu vào lòng đất. Vậy mà trong mơ, bà gào la nguyên rửa nó sa tận đáy địa ngục đời đời.

Ánh đèn sáng tràn vào tới bếp, bà nghe có tiếng chân đến gần cửa. Lucia cố tỉnh lại, trước khi bật ra những lời nguyên rửa.

Ngẩng đầu lên thấy con gái đứng trước mặt, bà nhẹ cả người.

Octavia cười hỏi:

- Mẹ mê gì mà khiếp vậy? từ lâu hai con đã nghe tiếng mẹ ú ớ rên rầm.

Bà mẹ thờ dài:

- Pha cà phê đi. Tối nay tao chẳng đi đâu hết.

Bao nhiêu đêm hai mẹ con đã từng ngồi bên nhau trong căn bếp này rồi? cùng nhau lắng nghe tiếng thở đều đều của lũ trẻ bên phòng ngủ? Từ những ngày xa xưa ấy, thằng Gino đã là đứa gây bao phiền nhiễu, mỗi lần bị la mắng lại chui trốn dưới gầm bàn. Tất cả mọi thứ quanh đây đều thân quen với Octavia. Cái kệ để ủi quần áo kê nơi góc nhà, cái radio to đùng, hình dạng như một nhà thờ, cái bàn viết nhỏ, với những ngăn kéo linh kinh đủ thứ cốc tách, khăn lụa, khay nút... Octavia đã nhớ nơi này biết bao. Đây là nơi sinh hoạt, chuyện trò, ăn uống của cả gia đình. Trong căn hộ của cô, bàn kiểu mới, ghế mạ kền, chậu rửa chén trắng nõn. Nhưng nơi đây mới chính là một phần đời của cô. Sau mỗi bữa ăn, căn bếp này như một bãi chiến trường với nồi soong, chén đĩa dính đầy dầu mỡ, sốt cà, đủ để có thể chất đầy một cái bồn tắm.

Nhìn mẹ ngồi lặng lẽ, từ vẻ mặt đến thân hình tròn trĩnh của bà đều toát ra vẻ chán chường, làm Octavia phát sợ. Nhưng cô cũng biết, chỉ sáng ngày mai mẹ cô lại tươi roi rói. Cô hỏi:

- Mẹ không được khoẻ hả? con mời bác sĩ nhé?

Đắn đo mãi, bà mẹ mới kéo dài giọng rất kịch:

- Vâng, tôi phát bệnh vì con cái, vì cái kiếp chẳng ra gì của tôi! Octavia cười cười:

- Mẹ có biết là con nhớ cái giọng chua chát, mỉa mai ấy lắm không? Nhớ giọng mẹ chửi con suốt...

- Chẳng bao giờ mẹ chửi con. Con là đứa con ngoan nhất nhà. Phải chi mấy thằng quỷ sứ kia được như con.

- Mẹ làm như các em hư hỏng lắm đấy. Tuần nào Larry cũng đưa tiền cho mẹ. Thằng Vincent lĩnh lương về, đưa nguyên cả phong bì. Gino và hai đứa bé không gây rắc rối gì. Chúa ơi, mẹ còn muốn gì nữa chứ?

Bà mẹ ngồi thẳng lên, bao chán chường, mệt mỏi tan biến hết. Giọng

bà run lên như sẵn sàng cho một trận khẩu chiến, một kiểu đối thoại thú vị nhất đời bà. Bà véo von mĩa mai bằng tiếng mẹ đẻ, chỉ có cái ngôn ngữ dễ thương này, chữ mới sướng miệng:

- Thằng Lorenzo, thằng con trai lớn nhất nhà đấy, thí cho tao mỗi tuần mười đô để nuôi lũ em mồ côi cha, trong khi nó đem cả đồng tiền kiếm được ở nghiệp đoàn mà đổ vào miệng mấy con ấ non. Có ngày con vợ nó giết nó chết. Có ra toà tao cũng không thèm nói nửa lời bênh vực nó đâu.

Octavia hô hố cười:

- Cậu quý tử Lorenzo của mẹ ấy à? Thôi mẹ ơi, mẹ vờ vịt tài thật đấy. Tối nay, nó lên đưa cho mẹ mười đô la, nói nhăng nói cuội mấy câu, mẹ lại tiếp nó như ông hoàng. Giống như mấy con ranh kia lặn vào háng nó vậy.

- Tao tưởng lấy chồng rồi, cái miệng mày đỡ bản hơn chứ.

Octavia đỏ bừng cả mặt. Bà mẹ hả dạ, con gái bà bề ngoài táo tợn như Mỹ, nhưng trong xương tuỷ nó vẫn là một đứa con gái Ý.

Có tiếng chân trong phòng. Rồi Vincent bước vào bếp, mặt còn ngái ngủ. Nó vẫn mặc quần và áo thun. Trông nó đã ra dáng một thanh niên, nhưng người thấp, rắn chắc, không một chút thịt thừa. Mặt sạm đen, cái nhìn mệt mỏi, râu quai nón rậm rì. Với khuôn mặt đầy góc cạnh, môi dày, mũi to, đáng lẽ trông nó rất ngầu, tàn bạo, nhưng đôi mắt đen to rụt rè, nhút nhát, và nó lại hiếm khi cười. Điều Octavia lo nhất là tính nết nó thay đổi. Trước đây, nó là một thằng dễ thương, đàng hoàng, tử tế, hay giúp đỡ mọi người, suy nghĩ thật đơn giản. Nhưng bây giờ, tuy nó vẫn vâng lời mẹ, không nề hà khi giúp đỡ ai, nhưng tiếp sau đó là những lời cay đắng, nhạo báng. Cô mong thà nó chửi thề, nói tục còn hơn. Cô vừa lo cho em, vừa bực mình với nó. Nó là một thằng bất mãn. Cô mỉm cười chua chát nghĩ, còn tất cả nhà mình không thất vọng, bất mãn sao? Cô nghĩ đến chồng đang ở một mình trong căn hộ ở Bronx, đọc, viết và chờ đợi cô.

Vincent càu nhàu bằng cái giọng ồm ồm của đàn ông tuy vẫn còn hơi hướm trẻ con:

- Sao mẹ không đánh thức con? Con đã nói con phải ra ngoài mà. Nếu gọi đi làm thì mẹ gọi ngay rồi đấy.

Octavia gắt:

- Mẹ ngủ gật kia kìa. Trông nom lũ quỷ sứ chúng mày sướng

lắm đấy.

Bà mẹ lên tiếng ngay:

- Sao mày lại mắng em. Nó làm việc cả tuần, thỉnh thoảng mới gặp chị, vậy mà còn mắng mỗ. Ngồi uống cà phê, ăn một chút gì đi đã. Để xem chị con có nói được câu nào ngọt ngào không?
- Mẹ đóng kịch hay thật đấy...

Octavia giận dữ nói, nhưng chợt thấy nét mặt Vincent, cô nín bặt. Lúc nghe mẹ bênh nó, trách chị, Vincent hài lòng ra mặt, nhưng nghe tiếng cười của Octavia, nó chợt nhận ra nó chỉ là trò hề của hai người. Vincent chưa chát nghĩ, mình dễ bị dụ thật. Rồi nó cười hì hì với mẹ và chị.

Ba mẹ con vừa uống cà phê vừa tán gẫu trong không khí gia đình đầm ấm, dù là những chuyện chán phèo, lặp đi lặp lại nhiều lần, nhưng vẫn làm họ cảm thấy gắn bó gần gũi nhau hơn.

Nhìn vẻ mặt buồn rầu của em rạn rở hằn lên, Octavia nhớ lại cái tính vốn hiền lành dễ thương của nó. Nó cười cợt chọc ghẹo công việc làm cai của Octavia ở hiệu may. Nó đem cả những công việc nó làm bên đường sắt ra để khôi hài. Cô nhận thấy, em trai cô đã nhớ cô xiết bao, cuộc hôn nhân của cô đã làm xáo trộn nếp sống gia đình đến thế nào. Để được gì cơ chứ? Cô có hạnh phúc không? Không, ở bên chồng, cô không có cái hạnh phúc như lúc này ở bên mẹ và em. Hạnh phúc khi nhìn đôi mắt cô đơn buồn thảm của em ngời sáng. Đáng lẽ cô đã phải làm nhiều điều cho nó, nhưng chưa làm được gì. Cô là người ngùn ngụt nhiệt tình lại gặp anh chồng quá dịu dàng. May là chưa có con cái gì. Vợ chồng cô cố phấn đấu vượt qua cảnh túng nghèo. Có lẽ rồi đây cô sẽ có hạnh phúc.

Khi Vincent thay quần áo, mẹ và chị nhìn nó âu yếm. Cả hai đều tưởng đến cái cảnh nó bước xuống đường là có bạn bè, con gái vây quanh.

Vincent mặc bộ đồ nỉ xanh, cà vạt lụa hoa văn hai màu xanh đỏ. Nó

thắm tóc ướt nước, rẽ ngôi giữa, chẻ hai mái tóc đen dày.

Octavia trêu em:

- Con bé nào vậy? Sao không đưa về nhà?

Mẹ nó cũng cười cười:

- Mẹ chỉ mong sao mày kiếm được con bé nào người Ý mình, ngoan ngoãn, chứ đừng dính vào mấy con bé Ái Nhĩ Lan lêu lổng là được rồi.

Vincent cười khoái trá, cứ như lúc nào nó cũng có cả đồng con gái mê mệt nó. Nhưng vừa thất cà vạt, vừa nhìn nụ cười giả tạo của nó trong gương, Vincent lại cảm thấy chán nản, buồn rầu.

Nó đã quen với những lời tăng bốc của gia đình "Ông tướng này ngăm ngăm vậy mà gớm lắm đấy, phải coi chừng. Trời mới biết, quanh đây tướng này có mấy bồ".

Nhưng Chúa ôi, quần quật từ bốn giờ chiều đến nửa đêm, suốt từ thứ ba đến hết ngày chủ nhật. Bỏ bịch ở đâu? Thật ra nó không có thằng bạn nào cùng trang lứa. Bốn năm trời loanh quanh với toàn đồng nghiệp trong văn phòng vận tải thuê. Vincent bực dọc bước vội ra khỏi nhà.

- Khuya rồi con còn đi đâu? Làm gì? Hiền lành thế chơi với đứa nào rồi cũng bị bắt nạt thôi.

Người mẹ thở dài ca cẩm. Octavia vớ quyển sách trước mặt, ước gì ngã lưng ngay xuống giường. Nhưng cô cũng biết trong căn hộ yên tĩnh, sạch sẽ ở Bronx, chồng cô sẽ không ngủ cho đến khi cô trở về. Anh ta sẽ hét đọc lại viết trong căn phòng có màn che với ánh sáng êm dịu, thảm trải sàn. Và anh sẽ đón cô bằng nụ hôn dịu dàng, hỏi "Em về thăm nhà vui chứ?"

Bà mẹ lên tiếng:

- Có về thì về đi, khuya rồi. Thấy mày về qua đường hầm ban đêm tao hãi quá. Lãng vãng toàn lũ bất lương.

- Còn sớm mà. Con lo cho mẹ quá. Có lẽ con phải đến ở đây mấy ngày coi chừng lũ trẻ, để mẹ nghỉ ngơi.

- Coi chừng chồng cô ấy, kéo rồi lại khổ như tôi.

- Thì con dọn về ở với mẹ là cùng chứ gì.
- Bà nhìn cô lom lom, không xem đó là câu nói đùa:
- Mà làm mẹ thức dậy giữa lúc đang mơ khiếp quá. Trong mơ, mẹ rửa thằng khốn Gino y như lúc thức vậy.
 - Quên những chuyện ấy đi, mẹ.
 - Không bao giờ mẹ quên được. Ba nó vùi trong lòng đất, mà nó không có được một giọt nước mắt. Ông ấy khổ cực, vất vả, mà nào có được hưởng gì. Vậy mà cô còn không để cho tôi chửi, tôi đánh cho thằng ranh bất hiếu một trận. Nó có bao giờ hiểu thấu nỗi khổ của người khác đâu. Không thấy nó hôm ấy, tôi lại cứ sợ nó hoá rồ như ba nó. Vậy mà nó nhơn nhơn về, chẳng nói năng gì. Tôi thật là phải ngậm đắng nuốt cay. Đúng là quái vật, chó má! Nó làm thiên hạ khinh nó đã đành, mà còn khinh cả ba nó nữa chớ. Vậy mà thân nhiên ăn, uống, ngủ nghê, không biết nhục là gì. Trong mơ, tôi rửa nó, tôi thấy nó nằm chết trong cái quan tài của ông ấy.
- Octavia giận dữ nhắc nhở:
- Thối, thối không chịu nổi. Con ghét ông ấy, con cũng đi đưa đám đấy thôi. Thì có sao nào? Suốt đám tang mẹ có giọt nước mắt nào không? Suốt năm qua mẹ có đến nhà thương thăm ông ấy lần nào không?
- Hai mẹ con lại im lặng uống cà phê. Một lát sau, Octavia bảo:
- Thằng Gino rồi sẽ ổn, không chừng nó còn nên người nữa đấy.
- bà mẹ phì cười khinh bỉ:
- Vâng, phải, trở nên thằng lười biếng, thằng tội phạm giết người. Chỉ một điều không bao giờ nó nên được. Nên người. Người đàn ông làm ăn lương thiện, đem đồng lương về cho gia đình.
 - Thấy chưa? Mẹ giận nó chỉ vì nó không chịu đi làm thêm sau giờ học. Vì nó là đứa duy nhất trong nhà này mẹ không điều khiển nổi.
 - Tao là mẹ nó, không dạy dỗ, điều khiển nó thì còn ai? Hay mà cũng một duộc với nó, không cần ai răn đe dạy bảo hết. Để nó ăn bám đến suốt đời à? Lúc đụng những khó khăn cay đắng trong đời, làm sao xoay trở? Nó hy vọng hão huyền nhiều quá. Ở tuổi nó tao cũng vậy, nên giờ mới khổ. Cứ trông đời tao mà học, không phải học người ngoài.
 - Bây giờ khác rồi mẹ ơi. Mẹ kèm cặp thằng Larry khư khư như thế, mà nó gây cho mẹ bao nhiêu lo nghĩ, bây giờ nó trở thành thằng gangster đi thu tiền cho cái công đoàn dóm rồi.
 - Cô đang nói gì vậy? Bảo nó đập mấy thằng em trong nhà còn không dám, gangster gì cái thằng nhát như thỏ ấy?
 - Nhiều lúc mẹ khôn ngoan vậy, sao mẹ có thể ngu ngơ không thấy

nhỉ?

Bà lặng lẽ nhấm nháp cà phê, rồi thủng thẳng bảo:

- Ôi dào, tôi lo hết bồn phận với nó rồi. Mặc xác. Bây giờ Gino mới là đứa làm tôi đau đầu. Này, nghe chuyện này chưa? Công việc bên hiệu thuốc quá ngon lành, thẳng mảnh làm được đúng hai ngày. Người khác gắn bó với công việc năm mươi năm, con tôi làm được hai ngày, trời ạ.

Octavia phì cười:

- Nó tự nghỉ hay bị đuổi?
- Chuyện vậy mà cô còn cười được à? Người ta quăng nó ra khỏi cửa. Đi học về, nó đi đá bóng chán chê rồi mới vác xác đến chỗ làm. Mà nó thừa biết giờ đó người ta đã đóng cửa hàng rồi.
- Để con nói chuyện với nó. Máy giờ nó về?
- Ai biết. Ông hoàng muốn đi là đi, muốn về là về. Này, nhưng con có biết chúng nó làm gì trong cái câu lạc bộ phải gió ấy không? Mẹ dòm qua cửa sổ, thấy thằng ranh nhà mình ngồi trên cầu thang, nói thôi là nói. Còn hơn cả mấy cụ già ngồi lê.
- Con cũng chẳng biết.

Cô thở dài trả lời, sửa soạn ra về. Bà mẹ lau dọn bàn. Không ôm hôn, tạm biệt gì hết, cứ như cô đi có việc, lát lại về.

Rồi bà ra cửa sổ nhìn theo con gái, cho đến khi cô rẽ về phía đường hầm.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng

Chương 19

Vincent được nghỉ thứ hai hàng tuần. Đó cũng là buổi tối nó tự thưởng cho cái thân xác khổ khổ của nó.

Những lời trêu chọc của mẹ và chị làm nó phát ngượng. Vì nó làm gì có con bồ nào đâu. Nó đi chơi kiểu ăn bánh trả tiền sòng phẳng. Năm đô la. Nó rất xấu hổ vì chuyện này. Vì đây cũng là một dấu hiệu sa sút, thất bại. Nó nhớ lại tuy mẹ nó rầy la anh Larry vì đào hoa, có cả đồng con gái bám theo, nhưng bà vẫn ngấm ngầm hãnh diện. Nếu

biết những chuyện nó sắp làm, chắc mẹ và chị sẽ kinh tởm nó vô cùng.

Vincent làm ca từ bốn giờ chiều đến nửa đêm trong văn phòng chuyên chở hàng hoá của đường sắt từ khi nó rời trung học. Chưa bao giờ nó được dự một buổi tiệc tùng, hôn hay chuyện trò với một đứa con gái nào. Tệ hơn nữa, nó lại là đứa rụt rè, nhút nhát. Ngày nghỉ nó chẳng biết đi đâu, làm gì.

Vì vậy, nó chỉ biết mò đến một nhà thổ, do anh chàng trưởng phòng giới thiệu. Chẳng là anh ta không muốn đàn em la cà tìm gái trong mấy quán ba. Thỉnh thoảng anh ta cũng đi với Vincent.

Mỗi lần đi chơi chung, các chàng thư ký kia đều ăn diện bảnh bao, áo vét, cà vạt trắng hoảnh, chỉ riêng Vincent, trẻ nhất bọn, lúc nào cũng sùm sụp cái mũ dạ đen, nên bị hội thư ký cùng phòng gọi là thằng xã hội đen. Cả hội tụ tập nhau tại quán rượu Diamon Jim, nơi có món nướn từ dồi đến thịt bò, tái mét như mặt anh trưởng phòng. Tất cả thay phiên nhau trả tiền từng tua whisky. Là đà rồi, họ dặt dứ nhau qua đường Số Bốn Mười Hai rục rờ đèn màu cùng những rạp chiếu phim san sát gần nhau. Trên con phố đông đúc, cả bọn sát cánh như sợ lạc, vừa đi vừa ngắm những bảng vẽ quảng cáo những cô đào khoả thân lồ lộ dưới ánh đèn màu đỏ.

Nơi đó là một khách sạn bốn tầng, nhìn bề ngoài rất nghiêm trang, đạo mạo. Bước vào trong, họ tiến thẳng tới cái thang máy, đây là lối dành riêng cho khách mua hoa. Gã giữ thang máy nháy mắt, đưa họ lên lầu thượng, vào một phòng khách rộng, sà trải thảm, la liệt những chiếc ghế da nhỏ. Trong phòng luôn có khách ngồi đọc báo, chờ tới phiên mình. Góc phòng có quầy rượu nhưng thường thì chẳng có ma nào uống, chỉ chăm chăm "xong việc" là chuồn gấp. Vì vậy mục ngồi quầy rất rảnh rỗi việc kiểm tra, phân đào là chính.

Vincent nhớ mặt mục này nhất. Mục thấp lùn, tóc rất đen và dày. Mặc dù khó đoán tuổi thật của mục, nhưng rõ ràng mục quá già để hành

nghe này. Nhưng từ giọng nói đến vẻ mặt mụ tỏ ra là một con người rất bất nhân, tàn nhẫn.

Giọng mụ khản đặc, cứ như bệnh tật của khách làng chơi đã làm mụ rửa thanh quản. Giọng mụ còn khiếp đảm hơn cả những vết theo bệnh tật mụ mang trong người. Dưới cái nhìn của chàng tuổi trẻ Vincent, hình dạng mụ giống một con quỷ. Môi dày, má xệ, cằm bạnh, mũi to đùng, hai mắt đen vô hồn như hai hòn than. Từng cử chỉ, lời nói chứng tỏ mụ chẳng còn tí xúc động trước bất cứ ai, bất cứ thứ gì. Trông mụ không có một chút gọi dục nào. Khi mụ đi lướt qua, mặt vác lên như một con cá mập, Vincent phải lùi lại để tránh đường, như sợ mụ sẽ xé xác nó ra. Một khách ra khỏi phòng ngủ, mụ chỉ tay vào người khách tiếp theo, cất giọng khào khào gọi vào trong "Sẵn sàng chưa cưng?". Nghe giọng mụ Vincent lạnh người, hết hứng.

Nhưng nó còn trẻ, bước vào phòng, máu nó lại sôi lên. Nó chỉ lơ mơ thấy bộ mặt bụi phấn son của ả điếm. Thường là tóc vàng, ả tiến vào vùng sáng vàng vọt của ngọn đèn, môi son đỏ chót, mũi má thoa phấn trắng như thầy ma, quầng mắt tô đen xì làm đôi mắt xanh lè như hai cái hồ.

Màn tiếp theo bao giờ cũng làm Vincent bối rối. ả dắt nó tới bàn thấp ở góc buồng, trên bàn là một thau nước ấm. Nó cởi giày, bít tất, quần dài, để ả rửa ráy "súng đạn" nó kỹ lưỡng như y tá săn sóc bệnh nhân.

Rồi ả lại dắt nó đến giường, nó vẫn mặc sơ mi và thắt cà vạt. Một lần hứng quá, nó định cởi tuốt, ả nói té tát "Trời ạ, không ai ở đây chờ suốt đêm được đâu". Mụ cởi váy, đứng tồ hồ trước mặt nó trong cái ánh sáng lơ mơ của cây đèn ngủ.

Khi ả điếm ném cái váy đi, đôi vú thoa phấn hồng, vòng bụng nhể nhại, cái hông to đùng phoir ra trước mắt Vincent, máu chạy rần rần trong não nó, làm nó nhức đầu suốt buổi tối.

Tất cả xảy ra như trong một màn kịch câm, nó cảm thấy khoảnh khắc

này máu xương, da thịt nó hoàn toàn tự do, thoát khỏi nỗi cô đơn.

Tất cả chỉ có thế. Các đồng nghiệp chờ nó ở phòng ngoài. Sau đó cả hội kéo nhau đi ăn cơm Tàu, đi xem phim, đánh bowling, trước khi tan hàng là một châu cà phê. Khi chàng nào có bồ hay hôn thê, không chấm dứt màn vui vẻ nơi khách sạn này nhưng về sớm hơn một chút.

Với Vincent, vụ này cũng chỉ như chuyện ăn, ngủ, kiếm tiền, một thói quen cần thiết trong đời sống. Nhưng càng ngày, nó càng cảm thấy trở nên xa cách với mọi người chung quanh.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 20**

Còn đâu những kẻ cùng khổ, phần chí nguyên rửa nước Mỹ và những giấc mơ Mỹ. Có ai ngờ chiến tranh Châu Âu, kéo theo nào Anh, Pháp, Đức và cả Mussolini thi nhau phung phí mạng người, lại làm đầy túi tiền cho đám dân Ý nghèo mạt rệp ở phía tây thành phố này đến vậy. Cuộc khủng hoảng kinh tế khủng khiếp đã chấm dứt. Chẳng còn ai phải năn nỉ xin miếng ăn, mấy thanh tra cứu tế bị tổng ra khỏi nhà. Bây giờ, người ta lên kế hoạch mua nhà tận bên khu Long Island sang trọng.

Thật vậy, chiến tranh Châu Âu đã tạo ra khối công ăn việc làm. Tiền để từ những công việc cung cấp quân dụng cho những kẻ bắn giết nhau, đến người nghèo cũng có thể làm giàu bằng sự bất hạnh của thế giới.

Dân chúng miền nam Ý, như Sicily, Naples, hay những cư dân Ý sống trong khu tây New York chẳng quan tâm chuyện Mussolini thắng trận hay không. Hàng bao thế kỷ rồi, chính phủ là kẻ thù truyền kiếp của cha ông, tổ tiên họ. Nhà giàu khinh bỉ họ. Chính quyền điểm đảng La Mã hút máu mủ họ. Sống an toàn trên đất Mỹ này là có phúc lớn rồi.

Nhưng có một người không hài lòng, đó là mẹ Teresina Coccalitti. Thời buổi vàng son, ai cũng có công ăn việc làm, mẹ đâu còn thể rêu rao con cái thất nghiệp để nhận tiền cứu tế. Mẹ đành âm thầm buồn từ đường, mớ tới vài vốc. Mẹ thì thầm với Lucia Santa "Đừng tưởng bở, thế nào cũng có ngày...". Nhưng rồi mẹ câm như hến, không nói tiếp. Lucia chẳng hiểu mẹ định nói gì? Ngày nào? Làm sao? Thật ra thì cũng có một vụ bắt lính, nhưng cả khu phố chỉ có một thằng bị gọi. Chẳng có gì nghiêm trọng.

Lúc này Lucia Santa quá bận rộn, không quan tâm gì đến những câu nói úp mở của mẹ bạn già. Tiền bạc lại đang đổ vào nhà như nước. Ở thứ về, trẻ con phải nháo nhào đi làm thêm. Sal và Lena làm ngoài giờ tại xưởng thuốc mới mở trên đường Số Mười. Vincent làm việc bảy ngày một tuần. Nếu thích, cứ để cho tụi châu Âu chém giết nhau cho sướng. Ngôi làng của cả mẹ bà nhỏ xíu, đất đai vô giá trị, chẳng ma nào thèm dòm ngó, họ hàng nhà bà chẳng có gì phải lo sợ chiến tranh.

Chỉ có thằng ăn hại Gino vẫn chưa đi làm. Tuy nhiên, đây là mùa hè cuối cùng của thằng vô dụng, ăn không ngồi rồi này. Tháng giêng, nó tốt nghiệp trung học, không còn lý do gì để chơi rông nữa. Bà đã cố gắng xin cho nó làm ngoài giờ, nhưng chỗ làm nào, thằng khốn nạn cũng tìm cách cho người ta đuổi việc.

Nhưng ít nhất có một việc thằng lười này có thể làm được. Vincent bỏ quên gói đồ ăn trưa, bà sẽ bắt thằng Gino đem cho anh nó. Gino đã sửa soạn đi đánh bóng, mũ áo đang hoàng như ông lớn. Bà chặn ngay lối ra, đưa cho nó gói đồ ăn:

- Đem cái này cho anh mày.

Bà suýt bật cười vì vẻ mặt nhăn nhó khó chịu của nó. Trông nó mới hãnh diện vì quần áo bánh bao làm sao. Đúng là quân chỉ biết ăn, không thích làm. Dễ thương quá! Vậy mà nó còn dám mở mồm nói:

- Con muộn rồi mẹ.

- Muộn làm gì? Muộn đi đâu? Đi cưới vợ à? Muộn đi gửi tiền lương vào ngân hàng chắc? hay muộn đến gặp bạn bè tử tế xin cho một chỗ làm đang hoàng?

- Mẹ ơi, chắc anh Vincent phải kiếm được cái gì ăn qua bữa chớ.

Thật quá đáng. Bà không còn nhịn được nữa:

- Thằng anh mày hy sinh cả đời vì mày. Chẳng hề biết tới chơi bời, chạy rong trong công viên, đường phố. Nó cô đơn, thui thủi, mày mày chớ hề bao giờ rủ anh đi chơi. Bảo đem cho nó miếng ăn, mày cũng từ chối. Đồ vô ơn! Đi đánh bóng đi, cút xéo đi mà lang thang với lũ bạn mày. Tao tự đem cho anh mày cũng được.

Những lời bà làm nó xấu hổ. Gino cầm gói đồ ăn, nó thấy mắt mẹ sáng lên đặc trắng. Nó không quan tâm. Thật tình nó muốn làm một điều gì đó cho anh.

Nó chạy dọc đường Số Mười, ngược lên đường Số Ba Mười Bảy, rồi xuôi xuống đại lộ Số Mười Một. Nó khoái cảm giác hoàn toàn tự do khi thân thể vù vù lướt đi trong không khí oi nồng của mùa hè. Ngày còn bé nó thường tung mình nhảy thật cao, như có thể bay lên được. Còn bây giờ đã lớn, chỉ đến khi ta gần ngôi nhà anh nó làm việc, nó mới ném gói đồ ăn lên cao rồi tungnn lên chụp.

Trong cái thang máy có lưới, Gino từ từ lên cao trong ngôi nhà hôi như chuột chù. Người thợ máy trong bộ đồ màu xám, với dấu hiệu vàng trên áo, mở cánh cửa sắt nặng nề cho nó. Gino bước vào văn phòng rộng, trải dài khắp tầng lầu.

Những dãy dài bàn làm việc nối tiếp nhau. Những máy chữ nhả ra từng chồng hoá đơn kế toán hàng hoá vận chuyển. Tất cả nhân viên đang ngồi trước bàn máy đều mặc vét, sơ mi trắng, cà vạt nới lỏng, lòng thòng trước ngực. Họ đều già hơn Vincent. Tiếng máy chữ lách tách. Mỗi bàn có một bóng đèn vàng vọt, tất cả căn phòng, phần ngoài luồng sáng của những bóng đèn nhỏ, đều chìm trong bóng tối. Chỉ một quầy dài phía cuối phòng chất đầy hoá đơn là còn sáng sủa. Không một tiếng nói chuyện. Không một chút ánh sáng mặt trời. Dường như những con người này bị chôn trong một cái nhà mồ, phía dưới họ là những đoàn tàu rùng rùng di chuyển.

Gino nhìn quanh, cuối cùng nó mới nhận ra Vincent. Anh nó là người

độc nhất không mặc áo vét, mặc một sơ mi màu để hai, ba ngày mới phải thay một lần. Mái tóc đen của Vincent trông nhem nhuốc dưới ánh đèn vàng. Nó thấy anh nó chậm chạp hơn những người khác, mặt nhăn nhó, căng thẳng.

Chợt Vincent ngược lên, ngó trừng trừng Gino, mặt thản nhiên rồi chậm điều thuốc. Nó ngạc nhiên nhận ra anh nó không thấy nó. Nó đang đứng trong bóng tối, tách biệt với thế giới của những người đang làm việc. Gino tiến vào khoảng sáng bên bàn anh nó. Lúc này, mọi người mới ngẩng đầu lên và Vincent nhìn thấy thằng em.

Mặt Vincent bừng lên, sung sướng. Nụ cười nó dễ thương như ngày hai anh em còn bé. Nó chộp gói đồ ăn, bảo:

- Cám ơn, nhóc.

Người chung quanh ngừng đánh máy. Vincent vui vẻ giới thiệu:

- Gino, em trai mình đó.

Gino chợt bối rối vì giọng anh nó tràn trề hãnh diện. Nó cảm thấy lố bịch trong cái quần xanh, áo len trắng nõn. Người đàn ông ngồi nơi quầy cuối phòng gọi lớn:

- Mau mau lên, đồng hoá đơn này gần hết rồi.

Rồi ông ta đi tới đặt lên bàn Vincent một chồng hóa đơn. Trông ông ta như một con chuột ốm đói.

Vincent bối rối bảo:

- Chút nữa tôi sẽ làm cho hết, không nghỉ giải lao đâu.

Gino quay ra, Vincent đưa em tới thang máy. Hai anh em đứng chờ, tiếng dây cáp rọt rẹt. Vincent bảo:

- Đi đường tắt qua sân ga cho nhanh. Nhưng coi chừng tàu lên xuống đấy. Cám ơn đã đem đồ ăn cho anh. Hôm nay em không đánh bóng à?

- Có chứ.

Gino sốt ruột chờ thang máy, vì thấy anh nó bối rối nhìn về bàn làm việc, trong khi lão mặt chuột đang đảo mắt nhìn. Vincent bảo:

- nếu về kịp, anh sẽ đến xem em chơi bóng.

Rồi Gino bước vào thang máy, trên đường từ từ xuống, mùi hôi mốc, mùi chuột bọ làm nó muốn nôn mửa.

Ra khỏi ngôi nhà, Gino ngửa cao đầu hứng ánh nắng ấm, tươi vàng

của trời tháng chín. Nó khoan khoái như vừa trút xong gánh nặng và chẳng còn nghĩ gì tới Vincent nữa. Nó chạy chậm chậm về bãi đường sắt, ngồn ngáng sắt thép rực sáng dưới mặt trời. Gino cong vòng tay phải như đang ôm quả bóng, sẵn sàng ném qua rào gỗ. Nó nhảy tốt qua những đường ray. Đầu máy tàu đen ngòm tiến tới, Gino nhẹ nhàng tăng tốc, nhảy thon thót sang phải rồi lại sang trái. Người thợ máy nhìn nó hăm dọa, đầu tàu gầm lên vượt qua Gino. Nó đứng lại, thở hổn hển, mồ hôi rịn trong làn áo len trắng. Nó còn cào đói, nhưng chợt khoẻ khoắn, tươi tỉnh lại, nó chạy xuống con dốc về phía công viên Chelsea. Gino thấy các bạn đang tung hứng bóng để chờ nó.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng **Chương 21**

Một buổi sáng tuần sau đó, Lucia Santa thức dậy, cảm thấy có điều bất ổn. Sal và Lena vẫn còn ngủ trên giường. Sáng sớm, nghe tiếng lục đục thay quần áo, bà biết ngay thằng Gino về, vì tính nết nó cầu thả, làm gì cũng gây tiếng động. Nhưng không nghe tiếng Vincent, mà bà nhớ nó được nghỉ tối thứ hai. Trong những tối được nghỉ, có khi nó còn về muộn hơn cả Gino.

Dù biết không ai vào nhà mà không làm bà thức giấc, nhưng bà vẫn vào phòng ngủ Vincent. Cái giường trống trơn, ngăn nắp. Tuy nhiên bà không lo lắng lắm. Cho lũ trẻ đi học xong, bà đứng bên cửa sổ nhìn xuống đường ngóng thằng Vincent. Bà đứng đấy cho đến khi thấy công nhân làm ca sáng ủa ra đường, đi ăn trưa. Đã gần trưa rồi. Lúc này bà mới thực sự sốt ruột. Choàng vội cái áo len, bà chạy xuống Larry.

Larry đang uống cà phê, vẫn mặc đồ lót, đưa ra cái ngực đầy lông. Nó nhăn nhó:

- Nó đâu còn là trẻ con nữa mà mẹ phải lo. Đi đâu chơi quá giờ nên cu cậu ngủ lại, chiều dậy đi làm luôn chứ gì.
- Nhưng lỡ có chuyện gì thì sao?

- Ôi dào! Có chuyện gì, cảnh sát đã biết.

Louisa rút cà phê cho mẹ chồng. Nó cũng cảm thấy lo, vì nó rất quý Vincent:

- Larry, anh chịu khó đi tìm xem chú ấy có sao không.

Larry đặt tay lên vai mẹ:

- Uống cà phê xong, con đi tìm nó. Được không mẹ?

Lucia Santa trở lên phòng ngồi đợi.

Ba giờ chiều, Gino và hai đứa nhỏ đi học về, vẫn chưa thấy bóng dáng Larry. Bà mẹ bắt Gino ngồi đợi tin Vincent cùng bà. Nó chẳng nói năng gì, ôm quả bóng, chuồn ra đường. Sal và Lena ngồi làm bài trong nhà bếp, bà dọn đồ ăn cho hai đứa. Rồi năm giờ chiều Larry vào, báo cho bà biết Vincent không đi làm, chẳng ai biết tin tức gì về nó. Nhìn vẻ lo lắng của Larry, người mẹ chỉ còn biết nắm chặt hai tay kêu trời bằng tiếng mẹ đẻ.

Gino đang ngồi với đám bạn tại câu lạc bộ, thằng Joey tạt vào bảo:

- Cậu về ngay đi, nhà cậu có chuyện rắc rối đấy.

Thân thiết với nhau hồi còn bé, nhưng bây giờ ít khi gặp nhau. Nên Joey nói xong liền quay đi ngay, Gino cũng không giữ lại hỏi thăm thêm nhà nó xảy ra chuyện gì. Nó trù trù rồi đứng dậy, về nhà.

Nó đi tắt qua công viên, khi về tới ngã tư, thấy trước nhà nó là một đám đông, nó đi chậm lại.

Trong đám đông, không có người nhà nó. Gino chạy vội lên cầu thang.

Hàng xóm đứng chặn nhà. Sal và Lena đứng bên cửa sổ, mặt thất thần. Mọi người tách ra, Gino thấy mẹ nó đang ngồi trên ghế. Bác sĩ đưa cao mũi kim tiêm. Larry cố sức giữ chặt mẹ đang co giật, người nẩy lên.

Trông bà khiếp quá, dường như từng thớ thịt rã rời cả ra. Miệng bà méo xệch, uồn ẻo, như muốn nói điều gì. Mắt bà trợn trừng như người mù. Bác sĩ Barbato nắm cánh tay đang run bần bật của bà tiêm vào mũi thuốc. Rồi ông đứng nhìn cho tới khi bà từ từ dịu lại, mắt nhắm nghiền. Ông bảo:

- Đưa bà ấy vào giường. Bà ấy sẽ ngủ chừm một tiếng, khi nào tỉnh thì cho người gọi tôi nhé.

Larry và mấy bà nữa đưa Lucia Santa vào giường. Gino thấy nó đang đứng cạnh mẹ Teresina. Nó thì thầm – đây là lần đầu tiên nó nói chuyện với mẹ:

- Mẹ cháu làm sao thế?

- Mẹ cậu không sao. Anh Vincent cậu mới có sao. Người ta tìm thấy Vincent bị tàu hoả cán chết. Cha mẹ nào mà không đau xót trước

cảnh này. Đi mà an ủi bà ấy.

Gino không bao giờ quên được bộ mặt hắc ám như điều hâu, với ánh mắt đầy căm ghét của mẹ. Nó cũng không bao giờ quên nó đã ở hờ với cái chết của người anh ra sao, trong khi nỗi buồn như vò nát con tim mẹ nó và tất cả mọi người.

Larry ngoắc tay bảo Gino đi theo. Hai anh em xuống nhà, lên xe của Larry. Trời đã tối. Xe qua đường Số Ba Mươi Sáu và đường Số Chín, ngừng lại trước một căn nhà gạch nâu. Lúc đó Larry mới lên tiếng;

- Lên gác ba, bảo thằng Lefty xuống đây gặp tao. Tao muốn nói chuyện với nó.

Nhưng ngay lúc đó, nó nhìn thấy người đang đi xuống hè đường. Larry hạ kính xe xuống, gọi:

- Ê, Lefty. Gino, xuống ghế sau, để nó ngồi đằng trước với tao. Lefty cao lớn, vai rộng, người Ái Nhĩ Lan. Gino nhớ Lefty chơi với anh Larry từ bé và Lefty là người duy nhất có thể đấm gục Larry. Khi hai đàn anh châm thuốc hút, Gino chuồn ra ghế sau, nghe ngóng. Vì nó vẫn chưa tin những lời lảm nhảm của mẹ già nanh nọc bảo anh nó đã chết.

Trong bóng tối, giọng Larry trầm tĩnh:

- Chúa ôi, thật là một ngày đến khổ cho mọi người.

Giọng Lefty thoáng buồn:

- Khổ thật. Tớ mới đi uống tí rượu. Không thể nào nuốt nổi miếng cơm.

- Tại sao cậu lại có thể không biết đó là thằng em tớ chứ?

Không chút kết tội trong giọng Larry nhưng cũng làm Lefty bức.

- Trời, cậu trách tớ đấy à? Từ khi ở đường Số Bốn Mươi Hai, thằng em cậu còn nhỏ xíu. Bây giờ nó thay đổi quá nhiều. Nó lại chẳng có tí giấy tờ gì cả.

- Mình không trách cậu. Nhưng cảnh sát đường sắt bảo, cậu đã báo cáo là thằng em mình nhảy vào xe lửa. Làm sao có thể như vậy được?

Gino lắng nghe. Im lặng một lúc, Lefty lên tiếng:

- Larry, thế có Chúa, chuyện xảy ra đúng như vậy đấy. Nếu biết nó là em cậu, mình chẳng bao giờ viết vào bản báo cáo như vậy. Nhưng chuyện xảy ra đúng vậy đó Larry.

Gino cảm thấy giọng anh nó cứng rắn hơn:

- Thôi nào Lefty. Em mình không bao giờ làm chuyện như vậy. Nó nhát như thỏ, có lẽ nó say hay sơ ý thôi. Cậu có thể thay đổi bản báo cáo mà.

- Larry, không thể được. Cậu biết mình không thể làm như vậy được mà. Tụi cóm sẽ bới tung lên. Rồi mình sẽ bị mất việc.

Giọng Larry chắc nịch:

- Lefty, mình biết bồ chỉ làm lần thôi. Nhưng bồ khu khu giữ báo cáo đó, cậu biết mẹ mình sẽ ra sao chứ? Bà hoá điên mất. Ngày còn bé, cậu vẫn đến nhà mình ăn uống, cậu nỡ làm vậy với mẹ mình sao?

- Mình cũng phải nghĩ đến vợ con chứ. Nếu mình thay đổi báo cáo, bên đường sắt sẽ phải bồi thường. Như vậy có nghĩa là từ bảo hiểm tới đường sắt đâu để mình yên. Không được đâu. Đừng yêu cầu mình làm chuyện ấy.

- Bồ sẽ được nhận nửa số tiền bồi thường và tôi yêu cầu bồ đấy.

Lefty cười tức giận:

- Chỉ vì mày là đàn em của di Lucca, muốn gây áp lực với tôi đấy à? Đó gần như một lời thách thức, một nhắc nhở vụ Lefty đã đâm gục Larry ngày còn bé.

Thình lình một giọng nói cất lên, làm Gino lạnh cả người, không nhận ra nổi. Một giọng đầy tàn nhẫn, hăm dọa - giọng của chính anh Larry của nó:

- Tớ sẽ đóng đinh cậu lên thánh giá!

Nổi hải hùng tràn ngập trong xe. Gino bật tung cửa, ra khỏi xe cho thoáng mát. Nó muốn bỏ đi ngay, nhưng lại sợ anh nó có hành động với Lefty. Rồi nó thấy Larry ra khỏi xe và Larry thò tay đưa cho hắn một cuộn tiền. Khi Lefty đi khỏi, Gino lên ghế trước ngồi. Nó không dám nhìn mặt ông anh. Trên đường về, Larry mệt mỏi nói:

- Đừng tin những chuyện vớ vẩn của thằng ấy, Gino ạ. Tai nạn nào thiên hạ chẳng đặt điều nói láo. Chẳng đứa nào chịu nhận lỗi cả.

Cảnh sát đường sắt bảo anh là Vincent say, nồng nực mùi rượu mà. Lỗi nó thật, nhưng đời nào có chuyện nó nhảy vào đầu tàu.

Ngừng một lát, dường như muốn cắt nghĩa thêm cho những hành động của mình, Larry bảo:

- Chúa ôi, tao chỉ vì mẹ. Tao lo cho bà già quá.

Hai anh em đều không dám nhắc tới tên Vincent.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 22

Nhà có tang là tắt bật đủ việc nước nôi, trà rượu, cám ớn thân bằng, quyền thuộc đến chia buồn cùng tang quyền.

Tiếp đón lơ mơ là bị họ hàng trách móc ngay. Nào chú bác sống tại New Jersey, mấy ông bà anh em họ khó dăm dăm đến từ Long Island, bạn bè cũ từ Tuckahoe... Tất cả đều soi mói bắt lỗi từ lời ăn tiếng nói.

Chỉ có dân mới nhập cư còn làm đám tang tại nhà. Gia đình Lucia tổ chức tại nhà tang lễ, phải cắt cử thân nhân luôn túc trực bên người quá cố, thành thử chung quanh Vincent đông đúc bạn bè, người thân hơn cả khi nó còn sống.

Chiều tối hôm đầu tiên trực tang, cả gia đình tụ tập trong căn bếp lạnh ngắt, vì về muộn chưa ai kịp nhóm lò.

Lucia Santa, mặc toàn màu đen, mí mắt sưng húp, ngồi thẳng người trên ghế. Bà lặng lẽ uống cà phê, như không nhìn thấy ai chung quanh.

Octavia ngồi kế bên, sẵn sàng chờ bà sai bảo. Sự im lìm của mẹ làm cô sợ.

Rồi bà nhìn quanh, như lần đầu tiên nhìn thấy mọi người. Bà bảo:

- Lấy cái gì cho Sal và Lena ăn đi.
- Để con làm.

Gino nói ngay. Trong bộ áo đen, với dải băng tang trên cánh tay phải, nó đứng dựa cửa sổ sau lưng bà. Rất mừng vì có cơ ra khỏi phòng, nó ra hành lang, mở tủ lạnh, lấy đồ ăn cho hai em.

Suốt ngày hôm đó, nó đã ở nhà pha cà phê, rửa bát, đón khách và săn sóc hai em nhỏ. Và cũng suốt ngày hôm đó bà không hề nói với nó một lời. Một lần nó hỏi bà có muốn ăn gì không. Bà lạnh lạnh lạnh lùng nhìn nó, rồi quay mặt đi. Từ đó, nó tránh mặt bà và không nói gì thêm nữa.

Gino lúng túng hỏi:

- Có ai muốn ăn gì không?

Bà ngẩng nhìn thẳng nó, mắt sáng rực. Octavia nói nhỏ:

- Pha cà phê cho mẹ.

Gino mang bình cà phê tới, nó chạm phải người bà. Bà vội tránh xa, nhìn nó, làm nó lạnh cả người, ngẩn ngơ cầm cái bình trên tay. Larry bảo:

- Bắt đầu đi thôi chứ.

Trông nó thật bảnh bao với bộ đồ đen, cà vạt đen và cái sơ mi trắng nõn. Dải băng tang lỏng lẻo trên tay áo. Bà mẹ nghiêng người, ghim chặt lại cho nó. Octavia hỏi:

- Còn bà Zia Coccalitti nữa mà?

- Em trở lại đón bà ấy cùng chú Panettiere và bố mẹ Louisa.

- Tao mong mọi người biết điều một tí, đừng mang trẻ con theo.

Chúng nó chạy nhảy ầm ầm trong đám tang thì khiếp quá.

Tất cả chờ bà mẹ đứng dậy. Gino lại đứng dựa cửa sổ, khuất tầm nhìn của mẹ. Octavia sốt ruột, khoác áo rồi buộc dải tang cho Sal và Lena. Louisa cũng đã mặc áo khoác ngoài. Larry nóng nảy chờ. Bà mẹ vẫn ngồi yên. Octavia bảo:

- Gino, lấy áo khoác cho mẹ.

Gino vào phòng ngủ, mặc áo ngoài rồi trở ra, đứng bên mẹ, hai tay mở rộng áo cho bà. Bà không thèm nhìn nó. Nó nhỏ nhẹ nói "Đi thôi, mẹ". Đó là lần đầu tiên nó tỏ lòng thương yêu với mẹ.

Bà quay lại nhìn nó, một cái nhìn lạnh lùng đến tận nhẵn, làm nó phải lùi lại. Bà nói rất bình tĩnh:

- À, mày cũng đi dự đám ma này đấy à?

Tất cả đều chết sững, không hiểu và cũng không tin nổi những lời cay nghiệt đó. Mặt Gino tái mét. Nó giữ cái áo ngăn giữa hai mẹ con như một tấm khiên. Hai mắt nó đờ đẫn, mê muội.

Bà vẫn trừng trừng nhìn nó:

- Tại sao chúng tôi lại được vinh dự này thế nhỉ? Bố mày chết, mày đâu thèm đến nhìn mặt? Mày biết thằng anh mày thương yêu mày như thế nào, mà khi nó còn sống, có bao giờ mày bớt chút thì giờ đàn đúm với lũ bạn quý, để giúp đỡ anh, an ủi anh? Chưa bao giờ mày thương xót nó, cho nó được cái gì. Bây giờ mày định tỏ ra ân hận à? Rót cà phê, đem áo cho tao, thì mày sẽ không là thằng súc sinh nữa sao?

Bà ngừng một lúc, rồi quát lên:

- Cút xéo! Tao không muốn nhìn thấy mặt mày!

Nó biết trước bà sẽ chửi mắng nó như thế. Nó thẫn thờ nhìn quanh như cầu cứu. Nhưng những khuôn mặt quanh nó như đang hoảng

hốt chứng kiến một nạn nhân đang bị phanh thây xé xác. Nó buông cái áo của mẹ rơi xuống sàn, đi giật lùi tới khi đụng thành cửa sổ.

Nó nhắm mắt, khi giọng bà oang oang tiếp tục:

- Cởi áo ra, tao không cần mày đi. Ở lại nhà, trốn tránh trách nhiệm như một con vật, như mày thường làm.

Octavia vừa tức giận vừa năn nỉ:

- Thôi đi! Mẹ điên đấy à?

Rồi nó nghe tiếng rên rầm tấm tức của Lena, tiếng mẹ nó cười quái đản lẫn trong tiếng sột soạt của quần áo khi mọi người xuống cầu thang. Octavia ghé tai nó thì thầm:

- Đừng để ý những lời mẹ nói, em ạ. Nói vậy nhưng mẹ muốn em đi lắm đấy.

Thấy nó vẫn im lìm, cô lo lắng hỏi:

- Gino, em không sao chứ?

Nó gật đầu.

Căn hộ hoàn toàn yên lặng. Từ từ, nó mới nhìn rõ mọi vật. Trong ánh sáng vàng vọt của đèn điện, bàn ghế, ly tách như trôi nổi bồng bồng...

Nó lau chùi dọn dẹp xong, mặc lại áo, buộc băng tang, nó ra khỏi nhà. Ra tới đường, Gino đi vượt qua những vòng hoa đi sau cùng của đám tang. Những bông hoa đen ngòm trong đêm tối.

Nó thả dốc đường Số Mười, đi qua nơi trước đây còn cây cầu cũ. Nó chợt thấy tấm bảng tên đường "công viên thánh John". Tên là công viên, nhưng chẳng có bóng dáng cái cây nào. Nó nhớ anh Larry thường khoe, phóng ngựa từ công viên Thánh John. Ngày còn bé, nó cứ tưởng đó là nơi đầy cây cối, có hoa xanh bóng mát.

Nó đi về hướng đông để tới nhà tang lễ trên phố Mulberry. Nó dừng lại ở một quầy bán đồ ăn để mua thuốc lá.

Những người đang ngồi ăn toàn là dân lao động, cũng có mấy thầy ký áo quần nhàu nát. Trong khói thuốc mịt mù, trông họ thật cô đơn, dường như chẳng ai có thể gần gũi với ai.

Ngoài đường tối đen, chỉ trừ những đoạn có bóng đèn đường còn có một vòng sáng. Cuối đường, xa xa, nó đã nhìn thấy cây thánh giá nhỏ bằng đèn neon. Tự nhiên hai chân nó run lên, Gino phải ngồi xuống bên hè, hút thuốc. Lần đầu tiên, nó nhận ra là nsp phải nhìn bộ mặt chết chóc của Vincent. Nó nhớ lại ngày còn bé, hai anh em đã bao lần vừa lơ mơ ngủ trên thành cửa sổ, vừa ngửa mặt đếm sao.

Nó úp mặt vào hai bàn tay, ngạc nhiên thấy mình đang khóc. Một lũ nhóc đùa chơi dưới bóng đèn đường, ngừng lại, nhìn Gino, hồ hồ

cười với nhau. Nó đứng dậy, vội vàng tới nhà tang lễ. Nó đi qua tấm màn đen giăng ngang cửa, bước vào một căn buồng nhỏ. Qua một cửa tò vò, nó bước vào một phòng rộng mênh mông như lòng nhà thờ. Trong phòng đầy những người nó từng quen biết, nhưng giờ đây đều có vẻ lạ lùng. Ông chủ lò bánh Panettiere lù lù trong bộ áo đen. Lão chủ tiệm cắt tóc, hàng ngày cặp mắt ganh tị lão liêng, hôm nay trông rất hiền lành. Các bà trong khu phố ngồi chững chạc trên hàng ghế kê sát tường. Đám đồng nghiệp của Vincent ngồi riêng thành một nhóm. Lão Piero Santini từ Tuckahoe đến cùng con gái. Cô ả Caterina đã lấy chồng, cái bụng bầu thấy rõ, mặt trông hớn hở, hồng hào. Louisa buồn rầu ngồi trong góc phòng với hai con, mắt không ngừng canh gác anh chồng.

Larry đang đứng với một nhóm người trong Sở Đường Sắt. Gino ngạc nhiên thấy họ cười nói rất tự nhiên, bàn tán chuyện làm thêm giờ, mua nhà bên khu Long Island. Larry sôi nổi chuyện kinh doanh tại lò bánh. Đám này chắc thường cùng Larry ngồi quán cà phê trong mấy lò bánh.

Thấy Gino, Larry ngoắc nó lại và giới thiệu với bạn bè. Bọn họ bắt tay Gino rất nhiệt tình, thân thiết. Rồi Larry tách nó ra một góc, thì thầm:

- Vào thăm Vincent và nói chuyện với mẹ một tí đi.

Gino bàng hoàng khi nghe câu "thăm Vincent", cứ như thằng anh nó vẫn còn sống. Larry đưa nó vào cuối phòng. Một đám đông che kín một cửa tò vò nữa.

Chợt có hai thằng nhóc trượt trên sàn nhà đen bóng lộn, vượt qua Gino. Tiếng mẹ nó rít lên khe khẽ gọi. Một con bé chừng mười bốn tuổi, đuổi theo kéo hai thằng nhóc trở lại chỗ ngồi.

Gino lách mình qua đám đông bước vào căn buồng nhỏ. Chiếc quan tài của anh nó kê sát tường.

Vincent nằm trên nền sa tanh trắng, gò má, lông mày, sống mũi nhô cao quanh hai hố mắt lạnh lùng khép kín. Gương mặt thật quen thuộc nhưng đây không phải là anh nó. Tất cả đã hết rồi. Không còn chút gì của Vincent: cử chỉ e dè, đôi mắt đau đớn, tính nết hiền hoà. Hết cả rồi. Đây chỉ là bức tượng vô hồn, chẳng có gì dính dáng tới Gino.

Dù biết những người đàn bà trong phòng này không ưa gì nó, họ đang thì thầm với Lucia Santa, Gino đứng trước quan tài thật lâu. Nó chăm chăm nhìn lớp sa tanh trắng, lòng dạ trống trơn. Vì đó không phải là Vincent, chỉ là bằng chứng của cái chết.

Nó vừa định quay ra, Octavia đứng dậy, kéo nó đến gần mẹ. Bà giới thiệu với người đàn bà ngồi cạnh:

- Đây là cháu Gino, sau cháu Vincent, cháu này là lớn đây. Đó là kiểu nói của bà, để mọi người biết nó là con đời chồng sau. Một cụ già, mặt nhăn như quả táo khô, cau có làu bàu:

- Mày hư lắm! Thấy mẹ nuôi con khổ cực không? Khôn hồn thì đừng làm khổ bà ấy nữa!

Mụ ý là họ hàng mới lên mặt dạy dỗ thằng Gino ngay lúc này. Octavia cắn chặt môi, nén giận.

Gino đứng cúi đầu. Bà mẹ bảo:

- Ăn uống gì chưa?

Gino gật. Nó chỉ sợ trước mặt mọi người, bà đánh nó. Nó không dám nhìn bà. Nhưng giọng bà rất bình thản:

- Ra xem anh Larry có bảo làm gì không.

Nó sững sờ nghe mẹ nói với những bà khách, giọng rất hỉ hả:

- Vậy mà đông nhỉ. Cháu Vincent nhiều bạn lắm.

Gino phát ngượng. Tất cả những người trong đám tang này có ai biết hay quan tâm tới anh nó bao giờ đâu.

Nhìn mặt nó, bà biết trong bụng nó đang nghĩ gì. Ranh con, làm sao nó hiểu sống trên đời luôn phải giữ sĩ diện! Nó còn phải học nhiều. Trời càng khuya, khách đến càng đông. Gino đứng đón khách và hướng dẫn khách vào nơi mẹ nó ngồi và có Vincent đang nằm trong quan tài. Nó thấy mẹ đang đón nhận những lời an ủi từ những con người chưa hề quan tâm tới bà hay người quá cố. Nếu Zia Louchee còn sống, bà ta mới là người xót đau thực sự cho đứa con đỡ đầu vấn số này. Cả Octavia, Gino thấy chị không đến nỗi đau khổ như nó tưởng.

Như trong cơn mơ, Gino đưa khách tới bàn ký sổ tang, tới thùng phúng điệu treo trên tường. Rồi nó quay lưng, để họ tự do hàn huyên với những họ hàng chỉ có gặp nhau trong những dịp tang ma như thế này.

Lần đầu tiên trong đời, nó đóng vai một thành viên gia đình. Đón khách đến, tiễn khách về. Chuyện trò, thăm hỏi và lắng lắng lắt đầu lễ phép trước những lời chia buồn vì tai nạn thương tâm này. Nó âm thầm chấp nhận nó chỉ là đứa con đầu của dòng thứ hai và mọi người xếp nó vào loại con bất hiếu.

Nhà Santini không giấu vẻ hí hờn vì đã không làm thông gia với gia đình này. Bác sĩ Barbato chỉ ghé vào mấy phút, vỗ vai Gino, ân cần đến bất ngờ. Riêng ông chủ lò bánh, Panettiere, thân tình như người nhà (dù sao nó cũng đã từng làm cho ông) bảo nó:

- Này cháu, vậy là tai nạn thật hả? Khổ, thằng bé lúc nào cũng buồn buồn.

Chỉ mục cá mập đội lốt người Teresina Coccalitti là ngồi im thín thít bên cạnh Lucia Santa. Mục sở đến tê tái cả người, dường như thần chết lẫn quần đầu đây sẽ phát hiện ra mục và bốn thằng con trai, phát hiện ra vụ gian giảo tiền cứu tế, vụ đầu cơ đường mỡ, bột đầy nhà mục vì mục tin tưởng sẽ có ngày mục giàu sụ vì số hàng này.

Guido, con trai ông chủ lò bánh, đến chia buồn trong bộ đồ nhà binh. Nó là một trong số lính đầu tiên đi quân dịch trong thời bình này, vừa được về phép. Nó có vẻ buồn thật tình, cúi hôn lên má bà mẹ người chết, mà nước mắt đầm đìa.

Larry không ngờ sắp nó, ông di Lucca cũng đến. Rất lịch sự, ông ta bỏ tờ một trăm đô la vào bao thư, lẳng lặng bỏ vào thùng.

Căn phòng rộng như không đủ chứa hết người. Trẻ con ngủ la liệt trên những cái ghế kê sát tường.

Gần mười một giờ, thấy không còn khách tới nữa, Larry kéo Gino bảo:

- Đi uống cà phê. Tao nhờ anh Guido lo giùm ở đây rồi.

Hai anh em vào một quán nhỏ. Đang uống cà phê, Larry lên tiếng:

- Mày đừng lo vụ bà già. Tính bà, mày lạ gì. Ngày mai là quên hết. Bây giờ nghe đây, nhóc. Tao và chị Octavia sẽ lo giúp mày một phần. Mỗi tháng tao sẽ đưa cho mày năm chục đô. Chị ấy cũng thế.

Lúc đầu nó không hiểu anh nó nói gì. Rồi sau nó biết rằng cuộc đời nó đã đổi thay. Mẹ và chị em nó giờ trông mong vào nó. Nó sẽ phải đi làm, ăn ngủ điều độ. Không bao giờ còn có thể bỏ nhà đi hoang được nữa. Bây giờ nó đã hiểu biết, nhưng nó cũng ngạc nhiên, nó chấp nhận những chuyện đó mà như trút được một gánh nặng trong lòng. Gần như đó là một tin tốt lành cho nó. Nó bảo Larry:

- Em sẽ đi tìm việc.

- Tao thu xếp rồi. Mày làm thay chỗ Vincent, bên đường sắt. Buổi sáng mày vẫn đi học chứ?

Nó cười, gật đầu. Larry nắm cánh tay nó, bảo:

- Lúc nào em cũng tỏ ra là một đứa ngoan, Gino ạ. Nhưng từ nay, em phải cố gắng đàng hoàng hơn chút nữa. Em hiểu anh nói gì chứ? Gino hiểu. Từ nay nó phải nghĩ đến gia đình. Không còn cái trò hững hờ làm nấy. Phải làm mẹ vui lòng hơn. Vì nó không còn là trẻ con nữa.

Nó gật đầu rồi thấp giọng hỏi:

- Anh có nghĩ, thật sự anh Vincent đâm đầu vào xe lửa không?

Mặt Larry thay đổi đến dễ sợ. Bộ mặt bảnh bao của nó như bốc khói vì tức giận:

- Toàn là chuyện cà chớn. Tao đã cho thằng sửa máy và thằng lái

tàu một trận rồi. Nếu mày nghe bất kỳ đứa nào đồn nhảm, cho tao biết, tao sẽ cho chúng nó biết tay. Mày cũng không được cho ai biết chuyện tao nói với thằng Lefty.

Nó bình tĩnh, tươi tỉnh lại dặn dò Gino:

- Nếu bà già có hỏi gì, mày thề trước thánh giá đó là tai nạn, nghe chưa?

Gino gật. Hai anh em thả bộ trở lại nhà tang lễ. Larry khoác tay em:

- Đừng lo lắng, Gino ạ. Vài năm nữa tao giàu sụ. Cuộc chiến bên châu Âu và nhiều chuyện khác nữa sẽ đem về cho tao cả đồng tiền. Tao sẽ kéo nhà mình ra khỏi cảnh nghèo. Lúc đó mày muốn làm gì thì làm.

Dưới tấm màn tang giăng ra trước cửa, Octavia đang đứng run vì rét. Cô rùng mình hỏi:

- Chúng mày đi đâu về vậy? Bà già đang chửi toáng lên kia. Bà tưởng thằng Gino lại chuồn rồi.

- Chúa ôi! Thôi để tôi vào nói với mẹ. Gino cứ ở đây.

Gino bàng hoàng vì nỗi lo sợ quen thuộc cũ tràn ngập thân thể nó. Máy phút sau Larry trở lại, cười cười:

- Trời ạ! Bà Octavia chuyên môn làm to chuyện. Có gì đâu, bà già muốn tui mình có mặt ở đây, khi họ đóng cửa thôi mà.

Khách về dần. Ông chủ nhà đồn xuất hiện. Như một người trong nhà, lão cùng anh em Larry tiến chân đến người khách cuối cùng. Trong nhà tang lễ rộng mênh mông, giờ chỉ còn lại thân nhân người chết. Gino nghe tiếng dọn dẹp ghế trong phòng quản quan tài, nó biết mẹ nó và các bà bạn lục tục ra về. Một đêm dài đã qua. Buồng phía trong yên tĩnh lạ lùng. Nó đang định đưa mấy bà già về tận nhà, để tránh mặt mẹ. Suốt ngày hôm nay, nó sợ bà như chưa từng sợ như vậy trong đời.

Chợt một tiếng thét vọng ra làm nó sợ đến lạnh người. Tiếp theo là tiếng gào than thê thảm cô mẹ nó "Vincenzo ơi! Trời ơi! Con ơi!".

Tiếng khóc xé lòng đó làm Gino muốn bay ra khỏi cửa, tới một nơi nào nó không còn nghe thấy nữa. Lão chủ nhà đồn, rất bình tĩnh như đã quen với cảnh này, đặt tay lên vai Gino, trấn an nó.

Thình lình, cái cửa tò vò nhỏ xíu đen ngòm ngòm vì màu áo tang đen: bốn nó đàn bà cuốn quýt vào nhau như những con rắn. Octavia, Louisa và mẹ Teresina đang cố sức kéo bà Lucia Santa ra khỏi buồng.

Bên quan tài, họ đã cố khuyên giải bà nhưng vô ích. Họ nhắc nhở bà còn bốn phận với năm đứa con, nhưng bà cứ bầu chặt lấy quan tài. Không thể để bà hóa điên vì đau khổ. Không thể để bà ở lại đây đêm

nay, Octavia nắm một tay, Louisa nắm tay kia. Còn mẹ Teresina, tàn bạo hơn, một tay ghì quanh cổ, tay kia siết quanh ngực. Ba người lúi bủ xềnh xệch qua sàn đá đen lóng lánh.

Nhưng bà mẹ vùng vẫy như con thú bị nhốt, hoảng loạn. Thân hình to béo của bà vùng vẫy, không còn rên xiết nữa, mặt sưng lên. Dường như cả thế giới chết chóc này phải bị nghiền nát thành từng mảnh nhỏ trước mắt bà.

Ba người đành buông bà ra. Louisa bật khóc nức nở. Octavia lấy tay che mặt rồi kêu lên:

- Larry, Gino, giúp một tay!

Hai anh em tiến lại. Chiếc mũ đen và mạng che mặt xô nghiêng trên đầu bà. Nhưng Gino không dám đụng tay. Bà ngẩng lên bảo nó:

- Đừng để anh con một mình. Đừng để nó phải một mình đêm nay. Nó chưa bao giờ là một người can đảm, vì nó là người quá tốt. Gino cúi đầu tuân lệnh. Bà bảo:

- Chưa bao giờ con nghe lời mẹ. Nhưng hôm nay con phải ở đây.

- Con hứa sẽ thức suốt đêm với anh con.

Lấy hết can đảm, nó sửa lại mũ, khăn cho bà. Lần đầu tiên nó làm một việc cho mẹ. Nhưng bà lột mũ, mạng khỏi đầu, cầm tay khi bước ra khỏi cửa, dường như bà không muốn bị che phủ mặt, bà muốn cất cao đầu đối diện với đời, với những bất công chẳng thể đổi thay, những thất bại không thể tránh nổi của kiếp người.

Ông chủ nhà đồn đề nghị đem cho Gino mượn cái ghế bố và xin lỗi vì phải khoá cửa ra đường. Ông chỉ cho Gino cái chuông, nếu cần ra ngoài thì rung chuông lên báo. Ông ta ngủ ngay gác trên. Gino gạt đầu lia lịa cho đến khi ông ta khuất vào cửa sau.

Còn lại một mình trong nhà tang lễ, Gino biết xác anh nó nằm ngay buồng trong. Từ khi anh nó chết, chưa bao giờ nó cảm thấy an toàn như lúc này. Nó xếp mấy cái ghế gỗ làm chỗ nằm và cuốn áo làm gối. Nó nằm hút thuốc, một cánh tay dựa sát tường lạnh ngắt. Nó suy nghĩ về cuộc đời bỗng dưng đổi thay của nó.

Nó nghĩ đến những điều vừa biết được. Anh Larry đã thực sự trở thành một tên xã hội đen. Mọi người sợ anh nó bị giết. Tại sao lại lạ lùng đến vậy. Thậm chí anh ấy chưa bao giờ nổi đánh em. Còn lời nói của Lefty Fay, Vincent đã đâm đầu vào đoàn tàu? Vincent đã nhút nhát tới nỗi, sau này, không dám ngồi trên thành cửa sổ nữa. Nó nghĩ đến tiếng kêu gào, than khóc của mẹ, trong cơn lơ mơ buồn ngủ, nó nghĩ đó chỉ là một hình thức lễ nghi trong một đám tang. Rồi nó nhớ lại những giọt nước mắt của chính nó, khi ngồi ngoài hè phố.

Nhưng đó là nó khóc cho một Vincent ngày còn bé, ngày hai anh em thường ngồi trên thành cửa sổ sáng sao khuya. Từ từ, nó nhận ra sự đau đớn dành cho người chết chẳng bao nhiêu. Đó chỉ là sự tiếc thương một điều gì mất mát, những khóc than đầy hình thức, lễ nghi, chẳng qua chỉ để che giấu một sự thật mà ai cũng biết, cái chết của một con người là chuyện quá nhỏ nhoi.

Tội nghiệp Vincent? Ai là người thương xót anh? Anh đã lớn thành một người bất hạnh, một thanh niên nhợt nhẽ chẳng ai muốn gần. Kể cả mẹ, đôi khi đã mất kiên nhẫn với anh. Mẹ khóc là khóc cho một Vincent thời thơ ấu. Cũng như em, từ khi anh lớn, em không còn quan tâm gì tới anh nữa. Chị Octavia cũng đâu thực sự quan tâm tới anh. Nhưng vợ anh Larry, chị Louisa, chẳng hiểu sao, lại rất quý anh. Và bà lão Zia Louchee, mẹ đỡ đầu của anh, nếu còn sống, bà sẽ khóc thương anh thật lòng. Trước khi đi vào giấc ngủ, Gino muốn đi qua cánh cửa tò vò kia để nhìn mặt Vincent, nhưng nó quá mệt mỏi. Điều thuốc rơi xuống sàn, đóm lửa rực sáng như hòn than trong hoả ngục. Nó vùng vẫy trên mấy cái ghế gỗ lạnh ngắt. Nó cố chống lại giấc ngủ mà không biết trong cơn mơ nó gào to tới nỗi làm ông chủ nhà đồn ngủ phía trên, giật mình tỉnh giấc.

Không đúng thế. Không bao giờ nó giết anh ruột. Hai tay nó nâng cái áo choàng trước mặt mẹ, mỗi rã rời. Đôi mắt như kết tội làm nó bật lùi lại, nó thì thầm, mong gọi chút tình thương của mẹ "Con đã ngồi ngoài đường mà khóc. Mẹ không thấy mặt con còn ướt đây sao?" Nhưng mẹ nó chỉ mĩa mai "Lại thêm trò bịp bợm của mày đấy à, đồ súc sinh?"

Rồi bà mỉm cười với nó. Nụ cười rạng rỡ như của một người đàn bà còn trẻ. Nó nuốt buột miệng nói về cái ngày nó đứng trước cửa nhà, chờ đợi bà đưa ba nó về. Nhưng nó chỉ cúi đầu. Bà đã không kết tội nó khi thức. Nó cũng sẽ không kết tội bà trong giấc mơ. Run rẩy, nó hứa sẽ thay thế Vincent đi làm bên đường sắt, lấy vợ và sống trong khu phố này. Rồi như anh Larry, bỗng con, dốt vợ đứng chờ tàu điện, ràng buộc suốt đời vào cái thế giới tối tăm mà nó đã biết từ khi mới chào đời.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 23

Đêm hè, mấy bà già trong khu phố lại quây quần bàn bạc, than thở cho số phận khốn khổ của nhà Lucia Santa.

Lúc đầu, tất cả đều kêu lên đầy thương xót:

- Số kiếp gì mà khổ vậy, chồng trước chết, chồng sau bỏ mạng trong nhà thương điên, thằng con khôn lớn, đã kiếm được miếng ăn cho gia đình, lại cũng lặn đùng ra mà chết. Sao mà thâm, bất hạnh đến thế được. Trời đất, thánh thần gì mà cay nghiệt thế nhỉ?

Mọi người gật gù, đồng ý, cho đến khi một cụ già, cả đời cũng đầy ắp khốn khổ, lên tiếng "Đúng, đúng là chị ta khổ thật đấy. Nhưng dù sao còn đưa con gái lớn làm cai thợ may, thông minh, lấy được thằng chồng đĩnh đạc đàn ông hoàng. Rồi còn mấy đứa con trai. Thằng Larry vợ con đề huề, làm nghiệp đoàn bánh, tiền bạc thiếu gì. Bây giờ, thằng Gino lại ngoan ngoãn, là đầu tàu của cả nhà đấy, làm việc quần quật trong sở đường sắt, chẳng bao giờ gây rắc rối với pháp luật. Thằng Sal học hành được khen thưởng, mai kia chắc là thầy giáo, giáo sư chứ chẳng vừa. Còn Lena đúng là con gái Ý, hiếu thảo ngoan ngoãn, chăm chỉ việc nhà. Thấy chúng nó kính trọng mẹ mà ham. Hai đứa có gia đình rồi, vẫn đều đặn biếu tiền mẹ. Thằng Gino tháng tháng đưa cho mẹ nguyên phong bì tiền lương".

Không chồng thật đấy, nhưng thử ngẫm mấy lão chồng trong khu phố này xem, chưa chắc chị ta là người bất hạnh đâu. Dù thằng Vincent vẫn sống, nhưng khi sống, nó chẳng làm gì để gia đình mang tai tiếng. Nó ốm yếu, chẳng may ngã vào tàu hỏa. Chỉ là tai nạn thôi mà. Nó được chôn cất trong đất thánh đàn ông hoàng. Tội nghiệp thằng bé, ra đời dưới một ngôi sao xấu, định mệnh đã an bài từ lúc chào đời.

Vì vậy ngẫm lại, nhiều người còn khốn khổ hơn chị ta nhiều. Nào là chồng chết vì tai nạn nghề nghiệp, nào đẻ non, nào con cái chết vì những bệnh cảm cúm bình thường... Chẳng có ai trong số những người đàn bà ngồi đây, lại không ít nhất một lần chôn con.

Thử nhìn Lucia Santa vượt qua những bất hạnh trong đời như thế nào. Trong khi quanh đây, con gái chữa hoang, con trai trộm cắp, lưu manh, nằm nhà đá, lên ghế điện thiếu gì. Ấy là chưa kể cái cảnh rượu chè, cờ bạc, chồng bảo kê, vợ làm dĩ dầy.

Không đâu, khổ thật, nhưng chị ta còn may mắn chán. Con cái khỏe mạnh, xinh gái, đẹp trai, tương lai sáng sủa. Chẳng bao lâu Lucia tha hồ sung sướng. Vì vậy, cứ can đảm lên mà sống, đây là nước Mỹ chứ có phải là đất Ý đâu. Trên đất Mỹ này còn có thể đổi thay số phận. Con trai còn có thể làm trong văn phòng, cò cùn, cà vạt đảng hoàng, đầu phải nai lưng trên đồng ruộng. Con gái biết đọc, biết viết, đi giày, mang bít tất lụa, chớ đâu phải nuôi heo, vác củi oằn lưng như con lừa.

Kể nào cho đến lúc chết mà không gặp điều bất hạnh? Ai tránh được nỗi khổ đau? Sống trên đời, mà không phải khóc? Chỉ có chết là hết khổ. Ôi, đúng quá đi chớ. Mấy cụ già chấp tay tạ ơn ngày lìa bỏ thế gian này. Đúng, đúng quá, chết là hết khổ.

Tuy nói vậy, nhưng mắt họ còn sáng, sức lực và nhựa sống còn tràn trề trong những thân thể lù xù dưới lớp áo đen. Chuyện gì xảy ra trong khu phố họ đều tỏ tường. Thằng ranh nào lêu láo, họ rửa sả nhanh như chớp. Họ húp sùm sụp những cốc kem lạnh ngắt lớn tở chẳng, mấy cái răng vàng khè còn ham hồ ngoạm ngon lành tới tận lớp bánh, qua lớp sốt và phô mai dày cộm. Họ sẵn sàng giết chết kẻ nào ăn chặn, dù chỉ mẩu bánh của con cái họ. Các cụ còn ham sống lắm. Cái thành phố đầy bê tông cốt thép này, các hè đường lát đá, các con đường trải nhựa có trở thành tro bụi, các cụ vẫn cứ phải sống.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 24

Một con quỷ có thể trở nên một thiên thần được không? Từ ông chủ lò bánh tới lão cắt tóc dở hơi, bác sĩ Barbato, thậm chí tới cụ già

nanh nọc Teresina đều phải ngạc nhiên vì sự đổi thay của thằng Gino. Đúng là tai họa đã làm thằng bé trở thành một người đàn ông. Bây giờ nó quần quật như nông dân, lại tranh thủ làm thêm giờ, tiền lương đem về hết cho mẹ.

Tất nhiên bà mẹ quá hài lòng, nên cho nó tiền tiêu vặt gấp đôi Vincent trước kia. Bà phân trần với con gái lớn, vì thằng Vincent luôn giấu tiền làm ngoài giờ. Một tối thứ sáu, như thường lệ, Octavia về thăm nhà. Bà bảo:

- Đó, con thấy mẹ có đúng không nào? Thằng Gino khá lắm đó chứ.

Octavia cũng đồng ý. Vì ngoài chuyện Gino vừa làm ca đêm, vừa làm thêm giờ ngày chủ nhật, nó đã vượt qua kỳ thi học kỳ và sẽ tốt nghiệp trung học vào tháng giêng này. Thậm chí lần đầu tiên nó có tên trên bảng danh dự. Điều đó làm bà mẹ vui sướng nhất.

- Đúng không? Chơi rong ngoài phố chỉ làm đầu óc trẻ con mỗi mết, quý hoá gì.

Octavia vẫn còn bàng hoàng vì cái chết của Vincent, kinh ngạc thấy mẹ sao có vẻ mau quên quá. Nhưng một tối, hai mẹ con đang ngồi nhắc lại Vincent ngày còn bé, bà thì thầm tự trách:

- Nếu mẹ cứ để nó ở với dì Filomena bên Jersey thì bây giờ nó vẫn còn sống.

Việc bắt lại Vincent vẫn là niềm hãnh diện của bà, giờ tự trách mình chứng tỏ bà rất ân hận vì cái chết của nó. Tuy vậy, bà vẫn luôn là tín đồ của chủ nghĩa lạc quan, luôn tin tưởng vào một tương lai tươi sáng.

Không tin sao được. Chưa bao giờ gia đình này được đời đãi ngộ hậu hĩ như hiện nay. Gino làm ăn khá khá bên sở đường sắt.

Thằng Sal đang học rất giỏi, thế nào cũng vào được đại học. Con bé Lena thông minh chẳng kém anh, sau này chắc chắn làm cô giáo.

Sau giờ học, hai đứa còn phụ bán bánh cho nhà Panettiere, kiếm được khá tiền. Tối thứ sáu nào bà mẹ và cô con gái lớn cũng ngồi tính toán tiền gửi ngân hàng. Nhưng bà cũng không đến nỗi quá lạc quan, mà còn tính tới nước số tiền làm thêm của hai đứa nhỏ không lâu bền được. Vì thằng Guido, con trai của hàng bánh, sắp xuất ngũ trước lễ Giáng sinh, chắc chắn Sal và Lena sẽ mất chỗ làm.

Chồng Octavia cũng kiếm được tiền bằng việc viết mấy cuốn sách nhỏ nhỏ cho vài cơ quan nhà nước. Cô biết chồng không hứng thú gì trong việc viết lách mấy cuốn sách khô khan, vớ vẩn đó. Nhưng cô cũng chẳng vui gì, vì người ta giết nhau rầm rầm bên châu Âu, mà chồng cô vẫn bình thản làm thơ.

Điều làm Lucia vui nhất là Gino đã trở thành một con người đứng đắn, đàng hoàng. Bà không còn phải la mắng nó nữa, mà còn tha thứ hết những chuyện làm bà đau khổ trước kia. Bây giờ bà đã có thể nghỉ ngơi được chưa? Chưa chắc. Nhưng được lúc nào hay lúc ấy.

Mỗi tối từ thang máy bước vào căn phòng đèn vàng vọt, với tiếng lách tách liên tục của những máy đánh hoá đơn, Gino cũng cảm thấy bỡ ngỡ, chán nản như lần đầu.

Nhưng rồi từ từ nó cũng quen. Văn phòng đường sắt cho nó làm từ nửa đêm tới sáng. Trong khoảng thời gian này, chung quanh là những máy chữ, két bạc im lìm, bụi bặm, Gino ngồi thanh toán một đống 350 hoá đơn suốt đêm. Đôi khi nó còn có hẳn một giờ đọc sách, trong khi ngồi chờ giấy tờ từ kho chuyển vận đưa lên.

Nó không bao giờ tham gia trò chuyện với đồng nghiệp. Gã trưởng đêm tổng cho nó những hoá đơn gay go nhất, chẳng bao giờ nó mở miệng phản nản. Nó tỉnh bơ. Nó quá ghét nơi này, nên chỉ cắm đầu làm, còn thì tỉnh bơ với hết thảy. Nó ghét từ ngôi nhà hôi như chuột, tới sáu tay thư ký và gã trưởng phòng.

Nó căm ghét thực sự, tới nỗi đôi khi lạnh cả người, tóc dựng đứng, miệng đắng nghét. Những lúc đó, nó phải đến bên cửa sổ, nhìn xuống con phố tù hãm, hắt hiu ánh đèn vàng. Mỗi khi gã trưởng phòng, một thằng còn trẻ, tên Charlie Lambert, gọi to "Hoá đơn đâu, Gino?" bằng cái giọng hách dịch. Nó tỉnh bơ, không trả lời, rồi đứng đĩnh đi lại. Khi biết gã này trù dập nó, nó không ghét, chỉ cảm thấy

khinh bỉ. Một con người như thế không đáng để nó quan tâm.

Lao động chỉ để tồn tại, phải quên mình đi để sống còn. Gino chưa từng biết đến điều này. Nhưng mẹ và chị nó biết và chắc chắn đã từng biết.

Có lẽ Vincent đã từng đứng nơi cửa sổ này cả ngàn lần, trong khi nó rong chơi cùng bạn bè khắp phố, hoặc say sưa trong giấc ngủ ngon lành.

Nhiều tháng sau Gino cảm thấy dễ chịu hơn. Một điều nó không dám nghĩ tới: cuộc sống như vậy sẽ kéo dài bất tận. Nó biết chẳng có cách nào chấm dứt công việc tẻ nhạt này.

Như để thích hợp với một gia đình khá giả, Lucia Santa sắp đặt việc nhà như một quý bà thực sự. Không cần biết đến gái cả than và dầu ra sao, nhà cửa lúc nào cũng phải được sưởi ấm. Trong nồi luôn đầy đủ mì nấu sẵn, dành cho bạn bè, hàng xóm ghé chơi sau bữa ăn. Thịt băm viên, sốt cà chua cho trẻ con ăn thừa mùa. Đĩa, thìa mới tinh dành cho bữa ăn họp mặt gia đình ngày chủ nhật.

Chủ nhật đầu tháng mười hai này là ngày trọng đại. Con đầu lòng của Larry chịu lễ rước Thánh Thể lần đầu. Bà nội sửa soạn bột từ mấy ngày trước. Nên khi cô Octavia tới chỉ việc đập hàng mấy tá trứng gà vào núi bột trắng nõn như tuyết để làm bánh ravioli. Chú Sal và cô Lena trộn một bát to bột phô mai rồi tất cả đánh đều lên với chút muối...

Trong khi chờ hấp bánh, Octavia cuốn thịt bò với trứng luộc, phô mai để hầm chung với thịt heo sốt cà.

Vừa ăn, Octavia vừa chuyện trò vui vẻ với Lena. Còn Norman lặng lẽ uống rượu và tán chuyện sách vở với Gino. Ăn xong, Sal và Lena dọn bàn và rửa cả đồng tô đĩa.

Đó là một chủ nhật đẹp trời. Khách khứa gồm lão Panettiere và cậu con trai Guido mới xuất ngũ. Lão chủ hiệu cắt tóc dở hơi thì cứ ngắm nghía mấy cái đầu, soi mói tìm vết sẹo gây ra bởi mấy tay kéo lạt. Lão Panettiere ăn ngấu nghiến món bánh ravioli nóng sốt, lão rất khoái món này, nhưng khi còn sống, mẹ vợ lão chỉ mãi đếm tiền, đâu có thì giờ làm. Kể cả mẹ Teresina thường ngày kín như bưng, giữ bí mật bằng cách nào mẹ vẫn moi được tiền cứu tế trong lúc bốn thằng con trai khoẻ mạnh vẫn đi làm đều đều, hôm nay cũng uống mấy ly rượu, ăn cả đồng bánh, líu ríu nói cười với bà chủ nhà, nhắc chuyện ngày cô òn ở quê nhà, suốt ngày phải hốt phân, mà sao vui vậy.

Gino nghe mà phát chán. Nó lảng ra, ngồi xuống sàn mở radio đón nghe tường thuật trận túc cầu. Bà mẹ nhăn mặt, tuy nó chỉ mở nhỏ nhỏ đủ mình nó nghe.

Anh rề nó là người đầu tiên phát hiện mặt thằng Gino có vẻ là lạ. Tại nó dí sát cái radio, nhưng mắt lại nhìn mọi người. Rồi Norman thấy nó nhìn bà mẹ rất chăm chú. Mắt nó thoáng nụ cười tàn nhẫn. Octavia thấy chồng cứ lom lom nhìn thằng em, cô quay lại Gino. Mắt nó sáng rực rỡ, sống động. Cô gọi nó:

- Này Gino, chuyện gì thế?

Nó quay lưn gại để không ai nhìn thấy mặt, trả lời:

- Tụi Nhật tấn công nước Mỹ rồi.

Rồi nó mở lớn âm thanh, át tiếng nói của tất cả mọi người.

Đợi tới sau lễ Giáng Sinh, từ nơi làm việc, một buổi sáng, Gino đến thẳng nơi đăng ký nhập ngũ. Buổi chiều, nó gọi điện về cho chồng của Octavia tại nơi làm việc, nhờ báo cho mẹ nó biết. Được đưa tới quân trường California, Gino đều đặn viết thư và gửi tiền về. Trong thư đầu tiên, nó cắt nghĩa lý do tình nguyện vào quân đội, là để sau này em nó, thằng Sal, khỏi bị bắt quân dịch. Sau đó, không bao giờ nó nhắc lại chuyện này nữa.

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 25

- Aiuta mi Aiuta mi! Cứu tôi với! Cứu tôi với!

Tiếng gào thét của mẹ Teresina trốn chạy hồn ma của ba thằng con trai, lòng lộng khắp phố. Mẹ nghiêng ngã chạy từ đầu đường đến cuối đường, ngã nghiêng chạy ngược lại, áo váy đen ngòm, phần phật bay trong gió sớm. Nhưng vừa nghe mẹ gào lên "Aiuta! Aiuta! Cứu! Cứu!" là mọi cửa sổ đều rầm rầm đóng kín.

Vậy là mẹ đứng dạng háng, ngửa mặt lên mà chửi, mẹ chửi bằng tiếng mẹ đẻ rất tục tĩu:

- Tiên sư mấy con đĩ! Bà biết hết chúng mày. Chúng mày muốn hại bà hả? nhưng bà khôn lắm, làm đéch gì được bà nào?....

Rồi mẹ cào cào mặt đến chảy máu ròng ròng. Mẹ lại cầm đầu vừa chạy vừa kêu gào, cho đến khi thằng con trai độc nhất còn lại, đến dìu mẹ về.

Chuyện này xảy ra quá nhiều lần. Lúc đầu, Lucia Santa cũng chạy ra lôi kéo, an ủi bà bạn già, nhưng bây giờ bà chỉ núp sau cửa sổ nhìn xuống, như những người khác. Ai có thể ngờ được định mệnh lại dám chơi khăm người đàn bà ghê gớm, nanh nọc như mẹ. Ba đứa con trai tử trận trong một năm. Ma mãnh đến như mẹ mà còn không tránh nổi số trời, người hiền lành còn hy vọng tránh né vào đâu?

Đất khách quê người

Dịch giả: Đặng Phi Bằng
Chương 26

Trong khi chiến tranh bùng nổ dữ dội khắp thế giới, dân Ý sống tại khu tây thành phố tha hồ vùng tay thu hoạch cho thoả giấc mơ Mỹ

quốc. Tiền bạc tràn vào nhà như nước. Trong Sở Đường Sắt, người ta làm thêm giờ, gấp đôi giờ thường lệ. Những người có con cái chết hay bị thương còn làm nhiều hơn cả những người khác, vì họ biết rằng đã đau khổ, mà lại nghèo nữa thì không sao chịu nổi.

Đây là thời vàng son của nhà Lucia Santa. Bà mua nhà bên Long Island bằng tiền mặt. Ngôi nhà song lập mua lại của mấy tay phá sản vì chiến tranh. Như vậy vợ chồng, con cái Larry và Louisa ở sát bên mẹ để bà nội săn sóc các cháu. Căn nào cũng có nhiều phòng biệt lập, có cả một phòng để khi hết chiến tranh, Gino về ở.

Ngày cuối cùng, Lucia không còn đủ sức giúp các con thu dọn. Vì đêm qua, nằm một mình trong giường, bà không thể nào chợp mắt. Gió lùa qua những khe cửa sổ, nơi trước đây vẫn có màn che. Những ô tường có màu vôi sáng hơn chung quanh, là nơi vẫn treo những tấm ảnh, khung kính thường sáng lên trong bóng tối. Khắp nhà như có những âm thanh kỳ lạ, dường như hồn ma của suốt bốn chục năm qua vừa thoát ra từ những kệ, những ngăn tủ trống rỗng.

Nhìn trừng trừng lên trần nhà, bà lơ mơ chìm trong những cơn mộng mị. Bà thấy mình choàng tay ôm đứa con nhỏ nằm sát tường. Lắng nghe tiếng Gino và Vincenzo vào giường và tiếng bước chân của Frank Corbo, chồng bà, bước qua ngưỡng cửa. Rồi lại thấy thằng Lorenzo ra đi. Trong mơ, bà bảo con bé Octavia "Đừng sợ. Mẹ còn sống thì không ai làm hại được con cái mẹ". Rồi bà run rẩy đứng trước bố khóc lóc nài nỉ xin chiếc áo cưới. Ông không nói một lời an ủi, làm bà cảm thấy bơ vơ suốt đời.

Bà có bao giờ muốn làm một kẻ hành hương, xa lìa làng xóm, để vượt qua đại dương đầy hãi hùng kia đâu.

Căn phòng lạnh ngắt làm bà chợt tỉnh. Trong bóng tối bà thay quần áo, lấy cái gối đặt bên thành cửa sổ, nhìn xuống đại lộ Số Mười, chờ sáng. Đây là lần đầu trong suốt bao nhiêu năm, bà mới thực sự nghe tiếng đầu máy tàu dồn toa và tiếng rin rít trên đường sắt. Xa xa, nơi

bến Jersey, chìm trong bóng tối, vì chiến tranh không được bật đèn, chỉ có những vì sao nhấp nháy trên nền trời đêm.

Buổi sáng, cả nhà phải chờ đoàn xe chờ đồ. Bà tiếp những người hàng xóm đến chào. Chẳng có người bạn cũ nào, vì chẳng còn ai ở lại khu phố này. Thằng Guido bị thương nặng trong khi đứng lò bánh, ông Panettiere đã bán lại cửa hàng, dọn đến Long Island. Lão cắt tóc dở hơi với một bầy toàn con gái, cũng dọn đến gần lão Panettiere để mỗi chủ nhật còn có bạn đánh bài. Những người khác, mỗi người tới một nơi, những nơi họ thường ao ước nhưng bây giờ mới được toại nguyện.

Người gây kinh ngạc nhất là bác sĩ Barbato, tình nguyện vào quân đội và trở thành người hùng tại châu Phi. Những tin tức và hình ảnh của ông bác sĩ đăng trên báo, làm ông già nổi giận đùng đùng vì thằng con đại dột. Mụ Teresina khốn khổ thì không ló mặt ra khỏi nhà. Mụ khư khư canh gác cả đồng hồ mỡ và dầu ô liu, để đợi ngày có tiền chuộc mấy thằng con, từ tay tử thần. Thằng Joey, bạn hồi bé của Gino, khôn ngoan trốn lính. Chẳng ai biết bằng cách nào mà bây giờ nó giàu sụ, mua nhà to như lâu đài cho cha mẹ ở New Jersey. Vì thế thực sự nhà Lucia Santa đã đến lúc nên đi khỏi nơi này.

Cuối cùng thì lão Piero Santini cũng tới với đoàn xe tải từ Tuckahoe. Thời chiến chuyện xe cộ là rất khó khăn, nhưng lão sẵn sàng làm vui lòng người bà con quê cũ.

Bà pha cà phê rồi cùng đứng bên cửa sổ với lão, vừa uống vừa ngó xuống đường. Octavia, Sal và Lena chuyển những gói nhỏ xuống xe tải trước. Trong khi hai lão già Ý lực lưỡng vừa càu nhàu vừa cồng, tủ, giương xuống sau.

Một lúc sau, căn hộ chỉ còn trơ lại cái ghế đầu chẳng đáng giá để đem về ngôi nhà mới sang trọng bên Long Island. Louisa dắt ba đứa con lên chờ mọi người cùng đi. Mấy nhóc len lỏi trong đồng quần áo bỏ đi, giấy báo cũ....

Rồi giây phút cuối cùng cũng tới, Larry ngồi chờ trong xe mua lại của xếp di Lucca. Octavia bảo:

- Đi thôi, mẹ. Ra khỏi đồng rác này thôi chứ.
- Nhưng tất cả đều kinh ngạc, Lucia mặt thần thờ, như chẳng thể nào thực sự tin có ngày bà phải rời xa nơi này mãi mãi. Rồi thay vì đi ra phía cửa, bà ngồi thụp xuống ghế đầu mà khóc.
- Octavia xua mẹ con Louisa xuống cầu thang rồi trở lại nhìn nhỏ hỏi:
- Mẹ hay nhỉ. Muốn khóc thì lên xe khóc cũng được. Mọi người đang chờ kia.
- Lucia úp mặt vào hai bàn tay, nức nở. Bà không thể ngăn được nước mắt. Bà nghe tiếng con Lena gắt gỏng:
- Để mẹ yên đi mà.
- Ít lời như thằng Sal mà cũng lên tiếng:
- Chị đi trước đi, chúng em sẽ đưa mẹ xuống.

Octavia xuống cầu thang. Bà ngẩng đầu nhìn hai con. Hai đứa đứng trước mặt mẹ. Bà không ngờ chúng đã lớn thế. Lena thật xinh đẹp, da ngăm, mắt xanh giống bố, nhưng mặt lại giống Gino. Thằng Sal đặt tay lên vai mẹ, nó có đôi mắt của một người chẳng bao giờ biết giận hờn. Khoảnh khắc này làm bà nhớ lại đã bao lần Sal và Lena lặng lẽ một góc nhà nhìn ngắm mọi người đối xử với nhau, chắc hẳn chúng đã kết án tất cả người trong nhà này. Nhưng bà đâu có biết, dưới mắt chúng bà là một nữ anh hùng trong một vở kịch đầy khiếp đảm. Chúng đã chứng kiến những khổ đau trong đời bà, những cơn thịnh nộ, điên cuồng của bố, những lần đấu tranh một cách tuyệt vọng của bà với Larry và Gino và nỗi đau đớn thâm thẳm vì cái chết của Vincent. Bà đưa tay vuốt ve hai con và bà biết rằng chúng đã phán xét bà và hiểu ra rằng bà vô tội.

Vậy thì tại sao Lucia Santa phải ngồi khóc trong căn hộ trống trơn này? Còn ai sung sướng hơn bà nữa?

Dọn về nhà mới, cháu nội quán quýt bên mình, Sal và Lena sắp thành bác sĩ, giáo sư. Con gái lớn làm cai trong hiệu may lớn. Lorenzo làm chủ tịch nghiệp đoàn, ban phát việc làm như một ông hoàng bên Ý. Thằng Gino vẫn mạnh khỏe, trong khi cả triệu người chết trong chiến tranh. Tuổi già lúc nào cũng được vây quanh một bầy con cháu. Tiền bạc, ăn uống chẳng thiếu gì. Còn ai sướng hơn nữa chứ?

Bốn mươi năm trước, còn ở quê nhà, có bao giờ bà dám mơ cao đến vậy. Nhưng lúc này, hàng triệu giọng nói vang vang trong bà "Lucia Santa ơi! Mi giàu có, thành đạt trên đất Mỹ rồi đó!"

Bà muốn ngẩng đầu cãi lại:

- Nhưng tôi muốn có tất cả những điều này mà không phải chịu đau khổ. Không phải khóc hai người chồng và đứa con yêu quý. Không bị căm ghét bởi chính đứa con trai tôi đã mang thai bằng một tình yêu chân thật. Tôi muốn có tất cả mà không mắc tội lỗi, ân hận và không hãi hùng khiếp đảm trong ngày phán xét sau cùng. Tôi muốn được hoàn toàn vô tội.

Ôi nước Mỹ! Mi là một giấc mơ cay nghiệt. Ban phát hào phóng vậy, tại sao còn bắt người ta khổ đau mới được nhận. Bà khóc cho những tội lỗi không thể nào tránh được. Trong thế giới tuổi thơ của bà, giấc mơ to lớn nhất là chỉ thoát cảnh đói nghèo, bệnh tật, thiên tai. Mơ được sống là đủ. Chẳng ai mơ mộng cao xa gì. Nhưng tại nước Mỹ, có những ước mơ mà bà không ngờ là có thật. Chuyện miếng ăn, chỗ ở không là tất cả.

Octavia mơ làm cô giáo. Còn Vincent mơ gì? Gino nữa, có những ước mơ gì? Chắc nó phải mơ cao xa hơn tất cả anh chị em nó. Nhưng lúc này, nước mắt đầm đìa, lòng đau như cắt, bà cảm thấy căm giận nó kinh khủng. Điều mong ước lớn nhất của nó là bản thân sung sướng. Nó muốn sống như một đứa con nhà giàu. Rồi bà lại nhớ, bà đã làm người cha ruột đau lòng đến cỡ nào khi nằng nặc đòi áo cưới.

Bà biết rõ, dù hết chiến tranh, Gino cũng sẽ không trở về. Nó căm ghét bà như bà đã căm ghét người cha ruột. Nó sẽ trở thành một khách hành hương đi tìm những nước Mỹ xa lạ khác trong mơ của nó.

Lần đầu tiên Lucia Santa cầu nguyện:

- Xin cho con được nghe tiếng bước chân nó trở về. Con xin sống lại bốn mươi năm đau khổ cay đắng. Con lại vượt qua đại dương hãi hùng. Lại để chồng chết. Lại đứng trước cửa ngôi nhà ở

Jersey, tay bế Vincent miệng chửi rủa Filomena. Lại khóc bên quan tài con trai con. Con xin làm lại những điều đau đớn đó. Xin run rủi nó quay về...

Rồi bà nhìn Sal và Lena đang đứng bên cạnh đầy lo lắng. Thấy hai bộ mặt trẻ con, nghiêm túc của chúng làm bà mỉm cười. Hai con bà xinh đẹp quá. Trông chúng hoàn toàn Mỹ, không hiểu sao bà lại thấy vui, dường như chúng đã thoát khỏi bà và toàn thể gia đình.

Sal mở áo khoác, nâng cao để mẹ xỏ tay vào. Lena nói nhỏ:

- Về nhà mới, con sẽ gởi địa chỉ cho anh Gino ngay.

Bà nhìn con gái út, nó giống Gino làm bà phát khóc. Bà nhìn lần cuối những bức tường trần trụi rồi bước ra khỏi ngôi nhà đã ở suốt bốn mươi năm.

Ba bà hàng xóm đang đứng ngoài đường, khoanh tay chờ. Một bà đưa bàn tay khô héo lên chào nói "Chúc may mắn nhé, Lucia!"

Lời chúc rất chân tình, nhưng cũng hàm ý "Thận trọng nhé, đời còn dài, chẳng ai biết được ngày mai đâu".

Lucia Santa cúi đầu cảm ơn.

Mọi người lục đục vào xe, trong khi Larry nhíp tay trên bánh lái, về sót ruột. Rồi nó lái xe chạy chậm chậm để mấy xe chờ đồ theo kịp, hướng về phía cầu Queensborough. Lúc đầu, vì bà mẹ cứ lặng lẽ khóc, nên không khí thật nặng nề, cho đến khi lũ nhóc chí choé đánh nhau, Louisa phải tát mỗi đứa mấy cái, chúng mới chịu ngồi yên. Tất cả thoải mái hẳn ra. Larry bảo một tiếng nữa mới tới nơi. Mọi người quay qua nói chuyện hai ngôi nhà mới. Mấy đứa bé luôn miệng nói "Tới Long Island chưa vậy?" Chú Sal hoặc cô Lena cũng luôn miệng trả lời "Chưa đâu".

Bà mẹ hạ kính cửa xe cho mát. Bà bế một đứa cháu lên lòng. Larry cười cười tán:

- Cả nhà gần nhau là nhất, mẹ nhỉ.
Bà bắt gặp ánh nhìn của Lena, con bé này giống Gino, rất hiểu ý mẹ. Octavia cũng mỉm cười. Hai mẹ con đều quá hiểu thằng Larry. Nó hí hờn vì ở gần gia đình, thì vợ con nó có người lo, thằng súc sinh tha hồ đi ve vãn mấy đứa con gái đang chết đói vì chiến tranh.

Xe xuống dốc cầu Queensborough, vùn vụt lướt qua những dây cáp treo. Tụi nhóc đứng dậy để nhìn làn nước xám xịt phía dưới. Rồi xe qua khỏi cầu, tiến vào một đại lộ mênh mông với ba làn xe chạy. Đám nhóc bắt đầu hú hí và bà nội lên tiếng bảo, đứng rồi đấy, chúng ta đã tới Long Island.

Hết

Nguồn: tumbleweed/ Vnthuquan - Thư viện Online

Người đăng: Ct.Ly

Thời gian: 26/07/2009 12:36:49 SA